Henri

Troyat

Elisabeth cea duioasă și aprigă

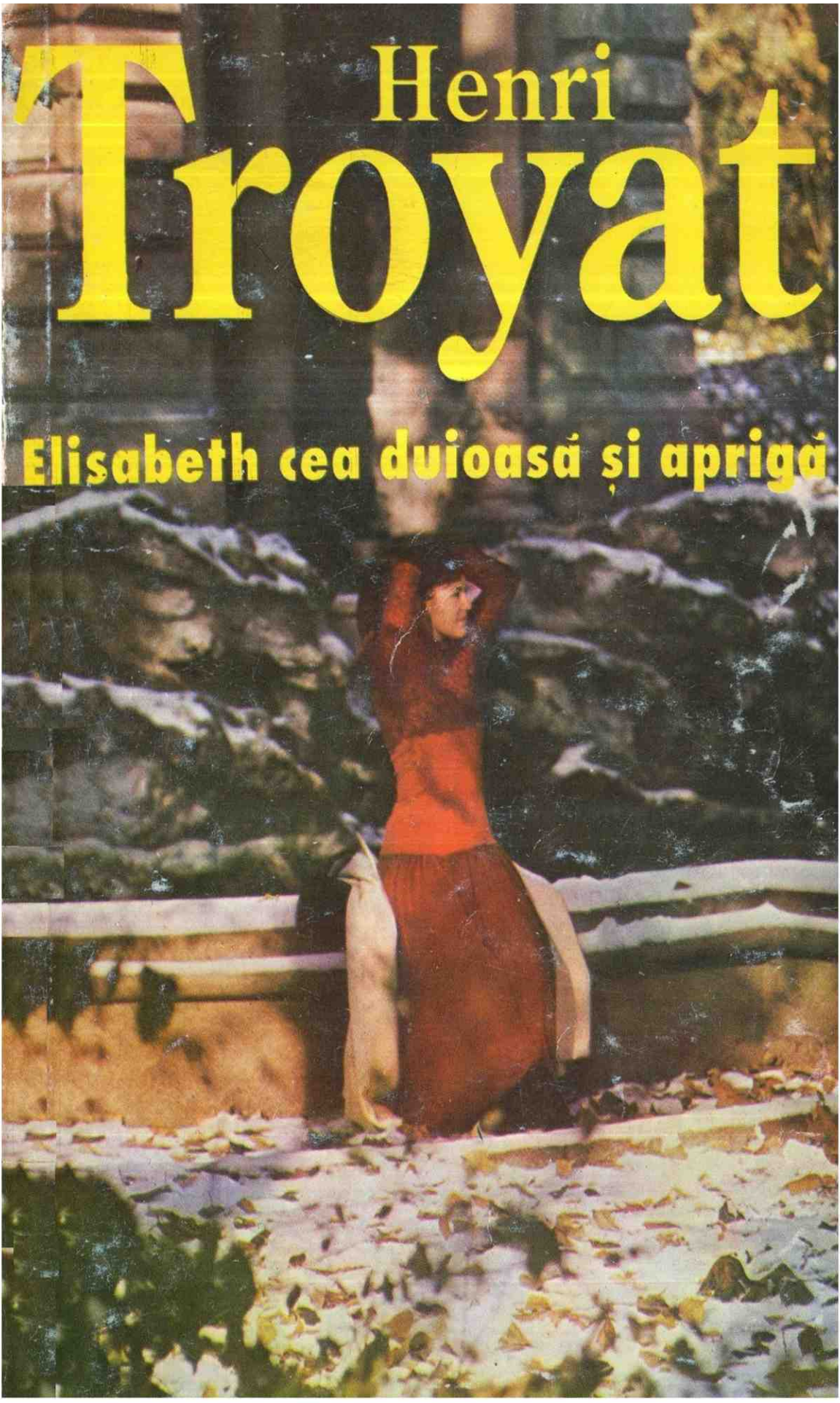

DESTINE

* * * *

Henri TROYAT

Consilier editorial
CORNEL SIMIONESCU

HENRI TROYAT
„LES SEMAILLES ET LES MOISSONS"
Tome 4
TENDRE ET VIOLENTE ELISABETH
„PRESSES POCKET"
© Pentru versiunea română toate drepturile aparţin
Editurii Venus, Bucureşti, 1994

HENRI TROYAT

ELISABETH CEA DUIOASĂ ȘI APRIGĂ

ROMAN

Traducere de
RADU ANAGNOSTE

EDITURA VENUS
BUCUREȘTI — 1994

PARTEA ÎNTÂI

1.

Cu mâinile la spate, mișcând cu putere piciorul drept, Elisabeth freca parchetul cu peria de sârmă. În fața ei, în oglinda dulapului, dansa o față transpirată, cu ochi negri, strălucitori. O buclă i se legăna în cadență prin fața nasului. Îi venea să râdă când se privea. Unu, doi! Nu mai rămăsese de frecat decât o bandă îngustă, de-a lungul peretelui. Peste tot, în rest, lemnul gol era gălbui și fără pete.

— Sunt aproape gata! strigă Elisabeth.

De partea cealaltă a peretelui, vocea lui Berthe, camerista, se ridică tânguitoare:

— Aveți noroc, domnișoară! Eu mai am încă vreun ceas...

— Nu te necăji. După-amiază o să vin cu tine să te ajut. O să le curățăm pe cincisprezece și pe șaptesprezece împreună...

— Mulțumesc, domnișoară.

Elisabeth se apucă din nou de treabă, cu sârg. Muncind la pregătirea hotelului pentru sezonul de iarnă, era conștientă că își ajută părinții și, în același timp, face și un antrenament sportiv care-i era absolut necesar. În dimineața aceasta, la sculare, se măsurase din nou: cincizeci și cinci de centimetri în jurul taliei. Un record! Acum, că avea nouăsprezece ani, era hotărâtă să nu se îngrașe niciodată. Cel mult, admitea posibilitatea să aibă, cu

vârsta, un piept ceva mai mare. Al ei era rotund, drept, dar abia se vedea. De asemenea, nu i-ar fi displăcut, să mai crească puțin. Fără tocuri, părea într-adevăr foarte măruntă. Totuși, cei mai mulți socoteau că această fragilitate îi mărea farmecul. Anul trecut, un client al hotelului îi spusese că seamănă cu o statuetă de Tanagra. Căutase înțelesul cuvântului într-un dicționar. Dacă acel admirator cu părul cărunt și-ar fi putut vedea acum statueta ciufulită, gâfâind în timp ce lustruia nervos parchetul, și-ar fi schimbat desigur părerea. Găsi această idee foarte caraghioasă, dădu ultimul „asalt" în colțul dinspre fereastră și se îndepărtă victorioasă, cu mâinile în șold, târând o spirală de sârmă agățată de tocul papucului.

— Uf! Am terminat!

Pe podea, în jurul ei, se aliniau grămăjoare de praf albicios. Își șterse fruntea cu mâna, își scutură părul. În camera alăturată, Berthe, o brunetă voinică, cu corsajul gata să plesnească, freca parchetul cu o expresie rătăcită pe față.

— Cobor s-o văd pe mama și mă întorc.

— N-o să terminăm niciodată dacă doamna nu angajează mai mult personal! gemu Berthe, continuând să frece podeaua cu piciorul, apăsând dinspre spate spre față.

— Și totuși, anul trecut am terminat! zâmbi Elisabeth.

— Muncind douăsprezece ore pe zi! Și când te gândești că ne chinuim atât, ca să aibă clienții ce murdări cu bocancii lor grei!

Elisabeth dispăru pe coridorul așternut cu linoleum de culoarea ciocolatei. Spre deosebire de Berthe, era sigură că vor termina curățenia la timp. Personalul necesar fusese deja angajat. La 15 decembrie urmau să se prezinte șeful bucătar și ajutorul lui. Nu mai rămăseseră decât zece zile de așteptat. Prima zăpadă nu căzuse încă. Dar, după părerea țăranilor din împrejurimi, aceasta nu avea să întârzie. Se împlineau trei ani de când părinții Elisabethei vânduseră cafeneaua din bulevardul Rochechouart ca să cumpere, la Megève, hotelul „Două capre sălbatice". Douăzeci

și cinci de camere. O clientelă plăcută. După ani de studii plicticoase și mediocre, la Sainte-Colombe, la Jeyzelou, apoi într-o sumbră pensiune din Clamart, Elisabeth se trezise transplantată într-o regiune de lumină și veselie, în care totul părea făcut anume pentru uluirea ei. Nu visase niciodată o existență mai distractivă. Persoanele pe care le întâlnea la hotel sau pe pistele de schi veniseră la Megève să se distreze. Scăpați de grijile cotidiene, întinereau ca aspect și ca fire. Trăind în preajma lor, pe toată durata vacanțelor, Elisabeth ar fi putut crede că întreg pământul era plin numai cu oameni sănătoși și trândavi. Încetinind pasul, aruncă o privire prin camere. Interioarele erau curate, impersonale, miroseau bine a parchet proaspăt ceruit. Mobilierul se compunea invariabil dintr-un pat cu bare de alamă, acoperit cu o cuvertură de mătase roz, cu franjuri răsucite, două scaune, un fotoliu, un dulap cu oglindă, o comodă și o noptieră, care ascundea și vasul rușinos, dar, în mod tradițional, necesar. De tavanul din șipci de brad atârna o lampă cu abajur de porțelan alb. Deasupra patului — ca și deasupra chiuvetei — două aplice în formă de lalea ofereau câte un bec electric printre petalele lor de sticlă mată. Elisabeth contemplă cu tristețe acest decor fără viață, apoi își aminti că-i e sete și intră în camera cu numărul doisprezece să-și umple un pahar cu apă proaspătă. Când deschise robinetul, un gâlgâit de protest alergă de-a lungul țevilor și două picături ruginite căzură în chiuvetă.

— S-a oprit apa ! strigă ea ieșind din cameră.

Vocea mamei ei se auzi de la parter :

— Tata a oprit-o ! Lucrează la subsol, cu instalatorul.

— Bine !

Nu era surprinsă : cum la Megève apa era foarte calcaroasă, țevile se înfundau frecvent.

— Și poșta, mamă ? N-a sosit încă ?

— Nu, răspunse Amélie traversând vestibulul ca să se ducă în oficiu.

Elisabeth coborî scara sărind câte două trepte, după cum îi era obiceiul, trecu printr-un culoar străjuit de fața unei pendule, împinse o ușă batantă și se opri fascinată în fața unei grămezi impresionante de veselă. O strălucire rece, de porțelan și de cristal, se răspândea de pe masa din oficiu. Farfuriile, strânse în vrafuri, reprezentau turnurile unei fortărețe de necucerit. În fața ei se aliniau regimente de pahare în poziție de drepți. De la cele mai mari până la cele mai mici, toate își bombau pieptul și-și îndreptau piciorul sub privirile Améliei, care le trecea în revistă cu un carnet în mână. Leontine, chelnerița, anunța câte erau ciobite și câte lipsă : șase farfurii adânci — ciobite, unsprezece farfurii întinse — ciobite, șapte farfurii de desert — ciobite, opt pahare de vin — crăpate, patru cupe de șampanie, două pahare de lichior...

— Asta-i tot ce trebuie înlocuit ?

— Nu, doamnă. Mai sunt încă două platouri cu marginile sparte, trei solnițe, două salatiere...

Elisabeth își sărută mama pe obraz și se strecură în bucătăria în care spălătoreasa curăța cratițele de aramă, frecându-le zdravăn cu un amestec de sare, pământ și oțet. Un miros înțepător se răspândea de sub mâinile ei. Pipernicită, cu picioarele strâmbe, cu bustul scurt și cu brațele lungi, își legăna fața de cal deasupra unei farfurii strălucitoare pentru servit pește. Elisabeth ținea la această fată, pentru că era pe jumătate idioată și pentru că restul personalului o trata prost. Era singura angajată a hotelului căreia îi reținuse numele de familie și locul nașterii, fără îndoială, din cauza rezonanței lor neobișnuite. Spălătoreasa de vase se numea Camille Bouchelotte și era originară din Poilly-sur-Serein, din departamentul Yonne.

— Ce frumoase sunt cratițele tale, Camille ! exclamă Elisabeth.

Camille Bouchelotte tresări și avu privirea bănuitoare a avarului deranjat în fața comorii sale. Îi trebuia mult ca să înțeleagă

ce i se spune. În sfârșit, fața i se adună într-o grimasă de mândrie, făcu cu ochiul și bâigui :

— Strălucește, nu ? Și abia am început !...

Când Elisabeth se întoarse în oficiu, mama ei nu mai era acolo. Ușa glisantă prin care se introducea mâncarea în sala de mese era deschisă. Toate mesele fuseseră înghesuite într-un colț, împreună cu scaunele cu picioarele ridicate în sus. În fața acestei păduri cu crăci verticale se întindea o câmpie de parchet strălucitor. Emilienne, prima cameristă, ceruia acest deșert.

— N-ai văzut-o pe mama ? întrebă Elisabeth.

— A plecat adineauri, domnișoară.

La întâmplare, Elisabeth se îndreptă spre hol. Geamuri transparente, fotolii de piele, mese mici și scrumiere cu picior ; în acest loc, fiecare lucru fusese conceput pentru desfătarea clienților. Recepția se afla tot în această sală, lângă ușa de intrare. Așezată la masa ei, Amélie examina registrele de socoteli. În spatele ei, rânduri de chei străluceau atârnate în cârligele de sub cutiile de corespondență ale fiecărei camere. Elisabeth se prăbuși pe un scaun, cu brațele atârnând, cu picioarele desfăcute și răsuflă adânc :

— Iată-te, în sfârșit ! Ai putea să te oprești o clipă, mamă ?

— Nu mai am mult de lucru.

— Ce rău că nu e apă ! reluă Elisabeth. Mi-e o sete !

Amélie întoarse o pagină și o țintui pe fată cu o privire severă :

— Stai cum trebuie, Elisabeth ! Te lăfăi pe scaun ca o păzitoare de capre în iarbă !

— Of, mamă, lasă-mă să trăiesc ! replică Elisabeth. O să vezi, când or să fie clienți o să fiu de o distincție !...

— Nu ești distinsă pentru alții, ci pentru tine însăți. Și apoi, ai fi putut cel puțin să-ți legi părul c-un batic în timpul lucrului.

— Sunt îngrozitoare cu batic pe cap !

— Pentru cine vrei să fii frumoasă ?

— Pentru mine însămi, mamă ! Doar tu m-ai sfătuit așa, spuse Elisabeth râzând.

Sări și-și îmbrățișă cu putere mama, care protesta :

— Elisabeth, mă ciufulești ! Ce gesturi brutale ei ! Așază-te ! Lasă-mă să lucrez !

— Bine, bine ! N-am să te mai ating, suspină Elisabeth.

Și se așeză înapoi pe marginea scaunului, cu spatele drept, cu buzele strânse, ca în vizită. Această acalmie nu dură mult. Abia își reluase Amélie calculele că Elisabeth strigă :

— Știi, mamă, iar m-am uitat prin camere ! Sunt cu adevărat imposibile !

— Ce spui ? ridică ochii Amélie. Totul e nou : tapetul, somierele, saltelele, cuverturile de pat...

— Hai să vorbim de cuverturile de pat !

— Și ce le reproșezi, mă rog ?

— Au ciucuri !...

— Ciucurii sunt foarte frumoși !

— Al dracului de frumoși, ca în 1920 !

— Ei și ?

— Păi noi suntem în 1933, mamă ! Gusturile s-au schimbat. Dacă tu nu-ți dai seama de tot ce-i demodat aici, clienții noștri, fii sigură, o fac !... La fel și cu iluminatul...

— Ce-i cu iluminatul ?

Elisabeth se întoarse. Tatăl ei intrase în hol. Purta vechiul său costum de lucru și ținea o cheie franceză în mână.

— Ai terminat cu instalatorul, Pierre ? îl întrebă Amélie.

Pierre răspunse cu maiestuoasa candoare a bărbatului obișnuit să nu mai țină socoteala de câte minuni e capabil :

— Da, am dat drumul la apă.

Apoi, cum nici nevasta și nici fata nu păreau mirate de această declarație, repetă :

— Dar ce-i cu iluminatul ?

— Nimic, răspunse Elisabeth, doar că-i prost și urât și asta sare în ochi.

— De fapt, găsești că se vede prea bine, spuse Pierre surâzând ironic cu superioritate.

— Prea bine, tată.

— Ai vrea poate o lumină filtrată ?

— Da ! Uite-te cât e de drăguță camera mea de când am aranjat-o după gustul meu ! Același lucru trebuie făcut peste tot : cumpărate lămpi mici, cu abajururi înflorate, puse cuverturi de creton — lasă că nici nu costă mult cretonul —, scoase barele de alamă și puse somierele pe picioare de lemn, ca la divanuri...

— Și asta ar da un aspect serios ? mormăi Pierre.

— Ar da un aspect mai personal, spuse Elisabeth. Personal, rustic și cochet. Suntem la munte, tată ! Dacă am putea crea aici atmosfera unei cabane, toți clienții noștri ar fi încântați. S-ar simți ca la ei acasă !

— Nu vii la hotel să te simți ca la tine acasă, replică Pierre sentențios.

— Aici te înșeli, tată ! Sunt sigură că la hotelul de la Mont d'Arbois toate camerele au un aspect primitor...

— Hotelul nostru nu este un hotel de lux.

— Nu depinde decât de noi să-l facem astfel : unul mic, evident !

— Și la cheltuieli, nu te gândești ? o întrebă Pierre.

— Tatăl tău are dreptate, Elisabeth, interveni Amélie. Înțeleg cam ce-ai vrea tu, dar e încă prea devreme să ne gândim la așa ceva. Cu timpul, dacă totul merge bine, o să facem amenajările necesare. Și eu am câteva proiecte în cap. Ușa aia turnantă, de exemplu, e prea îngustă...

— Da, zise Elisabeth. Și barul din fundul sălii de mese... Dacă ar putea fi plasat în altă parte...

— Ar fi ușor, dacă am lărgi holul...

Pierre încruntă din sprâncene. Mama și fiica se porniseră să țească împreună vise de grandoare hotelieră. Cât de frumoase erau amândouă ! Elisabeth, radioasă, poznașă, volubilă, Amélie, mai rezervată, cu fața ei palidă, puțin trasă, cu mâinile albe și

cu privirea adâncă. Le admiră în tăcere, apoi se hotărî să le întrerupă.

— Nu credeți c-o luați puțin cam repede ? Ce-ar fi să vorbim serios ?

— Dar vorbim foarte serios, tată, replică Elisabeth. Peste câțiva ani n-ai să mai recunoști „Două capre sălbatice".

— Te pomenești c-or să facă pui ! râse Pierre.

Amélie îi aruncă o privire plină de reproș. Dezaproba acest gen de vorbe de duh în prezența fiicei ei. Elisabeth izbucni în râs :

— Te rog, mamă, nu te alarma degeaba ! Am nouăsprezece ani !

Insensibilă la logica acestei observații, Amélie se aplecă pe fereastră :

— Sosește poșta !

Elisabeth sări de pe scaun și-și lipi nasul de geam. O siluetă mică, scundă și înceată înainta pe drumul muiat de ultima ploaie. Era Antoine, portarul hotelului, care se întorcea de la poștă cu un pachet de scrisori în mână.

— Cât de stângaci arată ! suspină Elisabeth.

Antoine era îmbrăcat cu o livrea verde, cam largă, iar pe cap purta o șapcă al cărei cozoroc îi căzuse pe ochi și pe care se lăfăia inscripția aurită a hotelului. La începutul lunii, se prezentaseră, o dată cu el, mai mulți candidați la postul de portar, dar cel angajat fusese el, pentru că toți ceilalți erau prea mari ca să intre-n uniformă.

— Și când te gândești că din cauza acestui costum n-o să putem avea decât pitici ca portari ! reluă Elisabeth.

— Și tu ce-ai vrea ? Doar n-o să lăsăm nepurtat costumul moștenit de la vechii proprietari. E aproape nou ! exclamă Amélie.

— Nu s-ar putea lungi mânecile și pantalonii, lărgi puțin vesta ?

— Nu, m-am uitat.

— Eu am încredere în Antoine, decise Pierre. Arată el ca un țăran, dar o să vedeți ce descurcăreț e.

Ușa turnantă se învârti fără zgomot și Antoine apăru, verde, ca un duh al agriculturii.

— Mulțumesc, Antoine, spuse Amélie luând scrisorile pe care i le întindea. Acum, du-te s-o ajuți pe Berthe la frecat parchetul. Dar, mai întâi, schimbă-te!

— Da, zâmbi Elisabeth, ar fi păcat să murdărești frumusețe de uniformă!

După plecarea lui, Amélie deschise plicurile cu un cuțit de tăiat hârtie, parcurse câteva scrisori cu o privire neatentă, apoi, deodată, se îndreptă și spuse cu un accent triumfător:

— Ia te uită! Familia Grévy ne va călca din nou pragul.

— Ce bine! exclamă Elisabeth. Îmi place atât de mult să schiez cu Jacques! Vin toți odată?

— Fără îndoială. Domnul Grévy îmi cere aceleași camere ca anul trecut. Am făcut bine că nu i-am promis camera cinci doamnei Belmont...

— Dar ai rezervat treiul pentru domnul Jaubourg! remarcă Pierre.

— Am să-l plasez la paisprezece. O să se simtă la fel de bine. Acum, o să avem toate camerele ocupate de sărbători. În afară de cele două mici de la anexă, dar prefer să le țin în rezervă pentru ceva neprevăzut...

Făcându-se că-și ascultă mama, Elisabeth tria, cu vârful degetelor, plicurile puse pe masă. Jacques Grévy îi convenea. Dar n-avea decât nouăsprezece ani. Va rămâne întotdeauna pentru ea un camarad. Spera să descopere printre scrisori vreo misivă de la André Lebreuil, studentul de douăzeci și patru de ani care, vara trecută, îi făcuse curte cu asiduitate. Era înalt și brunet, cu pielea mată, cu dinți foarte albi și privirea serioasă. Lui Elisabeth i-ar fi plăcut să-l revadă, dar nu-i trimisese nici măcar o singură epistolă de când se despărțiseră. Fără îndoială că nu mai avea intenția să revină la Megève. Nu se întrista, dar era dezamăgită.

Deja, această aventură își pierdea din farmec și în mintea ei, se alătura amintirii altor idile de sezon. Avea impresia că trăise foarte multe de când sosise la Megève.

— Trebuie urcate două saltele la numărul cinci, spuse Amélie. Probabil copiii or să se culce, ca de obicei, în cameră cu bunica. Jacques, la doisprezece. Părinții la trei... De altfel, am să le scriu imediat ca să le confirm...

Hârtia de scrisori purta un antet impresionant:

Hotelul **„Două capre sălbatice"** — *sezon de vară și sezon de iarnă. Tot confortul, apă curentă, caldă și rece. Încălzire centrală. Bucătărie renumită. Prețuri moderate.*

Director-proprietar: P. Mazalaigue.

Tocul Améliei aluneca vioi pe pagina albă.

„Megève, 5 decembrie 1933

Domnule și drag client,

Am primit onoranta dumneavoastră scrisoare din data de 3 curent..."

Toate scrisorile comerciale ale lui Amélie începeau cu: *„Am primit onoranta dumneavoastră scrisoare..."*

— Nu crezi că ai putea să mai schimbi formula, mamă? o interpelă Elisabeth. Sună foarte caraghios „onoranta" asta...

— Nu fac decât să mă conformez obiceiului, se întunecă Amélie, și nu văd de ce ți se pare fraza aceasta neplăcută sau ridicolă. În loc să mă critici pe mine, ar trebui să te înhami și tu la corespondență...

Elisabeth tăcu, evitând repetarea unor reproșuri la care era greu să răspundă. Cum să le explice părinților ei că ar fi acceptat cu plăcere rolul de secretară, dacă n-ar fi trebuit să se supună disciplinei intolerabile a ortografiei? Dacă-și impunea să scrie corect, avea impresia că renunță la independență, că se reîntoarce la școală și că nu mai e, din nou, decât o elevă refractară și cu note proaste.

Amélie își termină scrisoarea cu *„evocarea celor mai plăcute amintiri și exprimarea celor mai calde urări"*, semnă: *„Doamna P. Mazalaigue"*, și băgă în plic și un prospect al hotelului, cu fotografia fațadei, lista de prețuri și recomandarea celor mai frumoase locuri de plimbare prin regiune.

Tocmai lipea plicul, când Emilienne veni să o anunțe că masa e gata. În lipsa bucătarului-șef, cea care gătea era Camille Bouchelotte. Personalul mânca în oficiu și patronii într-un colț al sălii de mese, în haosul scaunelor inutile. Léontine, chelnerița, se îmbrăcase în ținuta reglementară — rochie neagră, guleraș și șorț alb — ca să servească la masă. În timp ce se agita în jurul singurei mese aranjate, Elisabeth se juca în gând, spunându-și că părinții ei și cu dânsa erau primii clienți de la „Două capre sălbatice".

După desert, Pierre se ridică, se întinse și mormăi căscând:

— Înainte să-mi fac siesta am să urc cele două somiere la cinci, împreună cu Antoine.

— A nu, Pierre! exclamă Amélie. Nu imediat după ce ai mâncat! Odihnește-te mai întâi...

— E o nimica toată, spuse el. Termin în zece minute.

Ochii Améliei deveniră autoritari:

— Nu insista, Pierre! Trebuie să fii înțelegător... Altfel, iar n-ai să poți dormi.

Cum el se lăsa greu convins, Elisabeth interveni la rândul ei:

— În tot cazul, tată, e prea devreme ca să duceți somierele. Berthe n-a dat încă parchetul cu ceară.

El se înclină:

— Dacă e așa, nu mai e nimic de zis, mă duc să mă culc. O să ne ocupăm de somiere mai târziu.

— Foarte bine, ai tot timpul! interveni Amélie.

Pierre ieși alene, cu capul plecat. Léontine aduse cafeaua — care lui Pierre îi era interzisă. După ce se îndepărtă, Elisabeth murmură:

— Mamă, te rog, nu-l mai dirija pe tata ca pe un copil mic!

— N-are mai multă minte decât un copil când e vorba de sănătatea lui, ridică Amélie din umeri. Știi foarte bine că trebuie să se menajeze, să evite eforturile mari ! Cât o să doarmă, o să-i pun pe Berthe și pe Antoine să ducă somierele la primul etaj. Or să le lase pe coridor.

— Ah, mamă, nu face asta ! își împreună Elisabeth mâinile.

— De ce ?

— Tata o să se supere că nu l-am așteptat.

— Copilării, Elisabeth ! Nu vreau ca tatăl tău să aibă din nou amețeli și dureri de cap.

— Dar, mamă, de mult nu le mai are. S-a schimbat de când suntem la Megève ! Nu știu dacă aerul de munte îi face bine sau dacă munca la hotel îl distrează, dar găsesc că a întinerit. E vesel, activ, nu se plânge niciodată...

— Dacă l-ai fi cunoscut înainte de a fi fost rănit..., oftă Amélie.

— Înainte de a fi fost rănit avea cu cincisprezece... nu, cu șaptesprezece ani mai puțin. De aia era așa ! Crede-mă, mamă, dacă doctorul îi permite tatei să ducă viața care-i place, adică să robotească toată ziua, să conducă mașina, înseamnă că-l consideră complet restabilit !

— Ah, doctorii !... spuse Amélie bând o înghițitură de cafea. Mă încred mai mult în intuiția mea decât în știința lor !

Elisabeth o privi pe maică-sa în ochi și spuse cu gravitate :

— Da, mamă, dar, cu intuiția ta, nu-ți dai seama că, în loc să-l încurajezi pe tata, să-i redai încrederea, îi amintești tocmai ceea ce el încearcă să uite ? Or el ar fi atât de bucuros să ne anunțe, chiar acum, că a urcat cele două somiere, cu mare ușurință, împreună cu Antoine.

— Poate ai dreptate, surâse Amélie. Să-l lăsăm să facă ce vrea. Numai de nu s-ar îmbolnăvi iarăși...

Elisabeth se apropie de mama ei, îi trecu brațele pe după gât și îi spuse cu o convingere de neclintit :

— N-o să existe nici un fel de reîmbolnăvire ! Nu poate exista o reîmbolnăvire !...

Rămaseră o clipă, obraz lângă obraz, tăcute, înduioșate.

— Cât de fericiți suntem toți trei ! șopti într-un târziu Elisabeth.

— Îți place mai mult aici decât la Paris ? întrebă Amélie.

— Ce întrebare, mamă ! Pentru mine, Parisul însemna pensiunea lui Clamart. Când veneam duminica să vă văd, abia aveam timp să vă vorbesc. Tejgheaua, casa, mereu clienții între voi și mine... Singurul lucru de care-mi pare rău e că unchiul Denis nu mai e împreună cu noi.

— Ar fi împreună cu noi, dacă n-ar fi căsătoria aia stupidă, spuse Amélie depărtându-se de fiica ei.

I se suise sângele în obraji.

— N-o vorbi de rău pe Clémentine, e o dulceață de fată ! exclamă Elisabeth.

— O dulceață cu simț practic și mult tupeu ! replică Amélie. Cu atât mai rău pentru Denis. Nu de sfaturi a dus lipsă. Și acum are ce și-a dorit : o nevestică simpluță, care a fost slujnica noastră, și o cârciumioară de nimic în strada Lepic...

— Mamă, te-ai înrăit ! o amenință Elisabeth cu degetul pe Amélie.

Amélie împinse ceașca goală și-și apăsă șervetul pe buze :

— Bine, să nu mai vorbim despre asta.

Elisabeth se ridică, își netezi fusta și conchise cu un aer îngândurat :

— Mă duc să văd ce-i pe sus. Berthe și-a pierdut probabil răbdarea !

— Nu-mi prea place să lucrezi alături de servitoare, o apostrofă Amélie.

Fața lui Elisabeth luă o expresie comică de înțelepciune și de demnitate.

— Dar eu nu lucrez împreună cu ei, mamă, ci îi conduc.

Talia îi era strânsă cu un cordon de piele care stătea să crape. Sânii mici mijeau pe sub vesta de lână albastră. Se îndepărtă, mică și dreaptă, pătrunsă de propria ei importanță.

Rămasă singură, Amélie se gândi îndelung la copilul acesta exuberant, exigent, convins că-i la vârsta când poate discuta cu mama sa, ba chiar să-i dea și sfaturi. „Își închipuie că e la curent cu toate, dar ce știe ea despre tatăl ei ? Îl vede în lumina lui cea bună. Dacă ar trăi ca mine, în intimitatea lui, ar înțelege..." Léontine intră să strângă masa. Amélie se duse la lenjerie, la spălătorie, la cămară, termină de verificat inventarul, apoi reveni la biroul ei, în hol. Din locul acela, auzea toate zgomotele casei în care personalul se apucase din nou de treabă : scârțâit de mobile împinse, clinchet de argintărie, hârșâitul unei perii pe parchet, bătutul unui covor, toate aceste zgomote menajere îi dădeau sentimentul de reușită și de dominare. Și era fericită că vânduseră cafeneaua din bulevardul Rochechouart. Cifra de afaceri la „Cristal" fusese în 1930 atât de mare, încât ea și Pierre putuseră să cedeze cafeneaua la un preț mult superior celui pe care-l plătiseră. În schimb, hotelul „Două capre sălbatice" nu costase prea scump, pentru că vechii proprietari, persoane în vârstă și neglijente, nu se mai interesaseră de exploatarea lui de ani de zile. Cumpărând acest stabiliment la sfatul unui agent imobiliar și renovându-l, pe măsura mijloacelor de care dispuneau, Amélie își realizase visul din tinerețe. Mângâie cu privirea fotoliile de piele, stampele atârnate pe pereți, măsuțele de sub oglinzi. Lumina zilei scădea în sala goală în care plutea un miros dulceag, de ceară. Amélie își deschise carnetul și fu absorbită de lista articolelor ce urmau să fie comandate angrosistului de la Sallanches : săpun de Marsilia, săpun negru, hârtie igienică... Un țipăt făcu să-i sară inima și să se ridice de la masă. Scara de lemn se cutremura sub greutatea bubuitoare a unei avalanșe. Elisabeth intră alergând în hol. Ciufulită, gâfâind, cu o dâră de praf pe obraz, întinse mâna spre fereastră :

— Mamă, mamă, ai văzut ?

— Ce ? întrebă Amélie.

— Zăpada ! Cade prima zăpadă !

— Fii mai potolită, Elisabeth ! Am tras o spaimă !... Credeam că a luat casa foc !

— Bine, mamă, dar privește cât e de frumos !

Se apropiară de fereastră. Munții din depărtare se scăldau într-un lapte subțire de ceață. Văzduhul era plin de o fluturare de fulgi și cristale albe. Pe drum, zăpada refuza deja să se topească. Elisabeth se repezi spre ușă.

— Unde te duci ?

Tânăra apăru, o secundă mai târziu, pe scările din față. Își oferea obrazul rotund, brațele larg deschise, mângâierii diafane a zăpezii.

2.

Nu mai ningea. Pe pajiști și pe cărări, stratul subțire de fulgi se muia în noroi. Peste tot, negrul biruia albul. Cu sacul în spate, cu bocancii grei în picioare, Elisabeth cobora pe drumul ce ducea la Glaise, spre ferma Courtaz, de la care hotelul se aproviziona cu jambon și brânză. Evident, l-ar fi putut trimite acolo pe Antoine, dar ei îi plăcea să-i viziteze pe acești țărani taciturni — frate și soră — care, dincolo de agitația sportivă din Megève, continuau să trăiască de pe urma pământului și a vitelor. De deasupra unui taluz, bătrâna casă își arăta deja acoperișul de șipci cenușii. O cărare ducea la poarta încadrată de o stivă de lemne și de o grămadă de băligar. O opriră niște lătrături. Un bulgăre alb și negru se repezi în întâmpinarea ei. Era Friquette, cățeaua familiei Courtaz, o corcitură încântătoare, cu labele groase și cu botul păros, neastâmpărată, zburdalnică, însetată de mângâieri.

Avusese pui, luna trecută, și stăpânul îi înecase. Dintr-o săritură, se aruncă asupra Elisabethei, care o prinse în zbor și o strânse la piept.

— Dumnezeule! Cât ești de murdară! Miroși a baligă!

Luând aceste cuvinte ca pe un compliment, cățeaua schelălăia de plăcere și lingea cu frenezie fața care se apleca spre ea. De fiecare dată când Elisabeth venea la fermă, Friquette o primea cu aceeași bucurie. Bătrânul Courtaz, enorm, cu ochii holbați, cu mustața muiată în vin alb, ieși în prag și mormăi:

— Dumneavoastră sunteți, domnișoară? Bună ziua. Ce vreme nenorocită, nu? Dacă mai ninge, patru luni nu mai pupăm pământul. Unora le place asta, pe alții îi supără. Unde vă duceți așa? La plimbare?

— Nu, răspunse Elisabeth. Am venit să iau două burdufuri și vă rog să treceți pe la hotel să vă dea comanda pentru rest.

— Aveți deja clienți?

— Nu, primii sosesc peste opt zile.

— Atunci ați terminat cu viața tihnită! Trebuie culcată și hrănită toată lumea aia! Ce mizerie! Îi plâng pe bieții dumneavoastră părinți. E-n regulă. O să mă duc. Dar, spuneți-mi, tatăl dumneavoastră e de acord să-mi păstreze în continuare lăturile?

— Da, cu condiția să ne faceți aceleași prețuri ca anul trecut la brânză și la jambon.

— Lăturile îmi trebuie pentru vite, mormăi Courtaz. Dar nu trebuie să-mi ceară să dau marfa în pierdere. Eu cer exact cât mă costă. Nu câștig nimic.

— O să vă înțelegeți cu tata!

— Așa e. Dar intrați... Sora mea e acolo. Eu am treabă. Eléonore, avem un musafir!

Elisabeth, continuând s-o țină pe Friquette în brațe, intră într-o încăpere întunecoasă și joasă care mirosea a funingine, a supă și a lapte acru. Masa lungă, cu două bănci de o parte și de alta, vatra adâncă și mașina de gătit cu o oală pe ea — toate îi aminteau fetei de bucătăria de la Sainte-Colombe, pe care o

iubea nespus. Prin ușa întredeschisă zări un colț al camerei în care fratele și sora dormeau împreună, încă din copilărie, în paturi gemene. Deasupra lor strălucea imaginea colorată a lui Christos. Dincolo de perete mugea o vacă. O ușă de scânduri prost îmbinate despărțea grajdul de bucătărie. Batantul ușii scârțâi, răzui podeaua și lăsă să treacă o femeie de vârstă nedefinită, înaltă, seacă, noduroasă, care își ștergea mâinile pe șorțul ei negru.

— Domnișoara Mazalaigue ! se bucură ea. Ce surpriză plăcută ! Așezați-vă !...

— Am venit numai pentru un minut. Îmi trebuie două burdufuri frumoase...

— Ați nimerit bine, pentru că ultimele pe care le-am făcut au ieșit foarte bune. O să vi le aleg pe cele mai frumoase din toată pivnița... Dar lăsați jos câinele ăla ! Pleacă de aici, Friquette !

— Las-o ! E atât de drăguță !

— O să vă umple de purici.

— Nici gând ! Nu-i așa, Friquette, că n-o să-mi dai purici ? Te-ai și plictisi dacă n-ai mai avea !

— Asta e adevărat, sări Eléonore. Să se caute de purici, să mănânce și să alerge ca o apucată e tot ce știe să facă. O luasem să mai stârpesc șoarecii, dar nici măcar nu-i observă când trec. Noroc de pisici, că fac ele treaba asta...

— Câte pisici aveți ? întrebă Elisabeth.

— Aveam șase, dar mi-au rămas numai două.

— Și celelalte ?

— Au fugit, spuse Eléonore evaziv.

Împinse o ușiță, coborî trei trepte și dispăru într-o încăpere săpată în pământ în care se înghesuiau brânzeturi, jamboane și turtițe de unt. Oamenii din împrejurimi spuneau că cei doi Courtaz își omoară pisicile și le pun să înghețe pe acoperiș în zăpadă, ca să le facă mai apoi friptură. Dar Elisabeth nu putea crede că există atâta cruzime la niște ființe omenești. Eléonore urcă

purtând două burdufuri a căror crustă cenușie era semănată cu mici puncte negre.

— Poftim, spuse ea. Am ales ca pentru mine. Să vi le pun în sac ?

— Da, mulțumesc.

Friquette întinse botul ca să amușine brânza.

— Trebuie să-și bage ea nasul peste tot ! bombăni Eléonore dându-i o palmă peste bot.

Fălcile lui Friquette trosniră. Lăsă urechile pe spate și, sărind de pe genunchii lui Elisabeth, se refugie sub masă.

— Bietul câine, o căină Elisabeth.

— Nu o plângeți ! E o leneșă și o hoață. De altfel, fratele meu nici n-o mai vrea.

— Vrea s-o dea ?

— S-o credeți dumneavoastră ! N-ar lua-o nimeni. Mănâncă prea mult și nu folosește la nimic. Nu-i ca Boby al nostru, îl știți, cel mare și negru de la grajd...

— Atunci, ce are de gând să facă domnul Courtaz cu Friquette ?...

În loc de răspuns, Eléonore luă un ulcior de pe măsuță și vărsă o porție de lapte prins într-un pahar :

— Poftiți ! Luați niște lapte prins. Știu că vă place !

Elisabeth bău o înghițitură din lichidul acrișor.

— Oricum, n-are de gând s-o omoare ?

— Ei, ce vreți, dacă nu se poate altfel ! suspină fata bătrână întorcând ochii. Nu putem hrăni câini numai de plăcere. O iubim pe Friquette, dar fiecare cu viața lui.

— Dar e îngrozitor ! îngăimă Elisabeth. E atât de blândă și de afectuoasă !...

— Ei, n-o să simtă nimic, o consolă Eléonore. N-am făcut niciodată vreun animal să sufere. Fratele meu o s-o împuște...

Elisabeth aruncă o privire îngrozită acestei creaturi care vorbea senină despre o faptă atât de oribilă.

— Când vrea să facă asta ? întrebă ea.

— Când o să aibă timp.

Scoțând capul de sub masă, Friquette își asculta condamnarea la moarte. Ochii îi străluceau, unul într-un cerc de blană albă, celălalt în mijlocul unei pete negre. Un râs inocent îi despică botul.

— Ascultă, spuse Elisabeth, nu e cu putință ! O s-o iau cu mine !

Vorbise fără să se gândească. Ochii fetei bătrâne reflectară o stupiditate opacă.

— Ce zici, mi-o dai sau nu ? întrebă Elisabeth.

— Sigur că da. Numai că nu-i un dar prea frumos !

— Ba da ! Un dar foarte frumos. O iau chiar acum. Pune-i o lesă... în sfârșit, o sfoară de gât...

Revenindu-și din surpriză, Eléonore își împreună mâinile și un surâs de recunoștință îi încreți colțurile gurii știrbe :

— Ei, se poate spune că aveți suflet bun, domnișoară, și vă mulțumesc. Ne-ar fi durut sufletul să omorâm bietul animal care n-a făcut rău nimănui. Și unde mai pui că o să fie și fericită. Ei, Friquette ! Ia priviți la ea cum dă din coadă ! Să juri c-a înțeles ! Mă duc să caut o bucată de sfoară... Dar terminați-vă laptele, domnișoară... Mai căpătați altul dacă vă e sete. Luați-vă singură dacă vreți...

Pe drumul de întoarcere, Elisabeth se întrebă care va fi reacția părinților ei, când se va prezenta în fața lor cu Friquette. De mai multe ori, în ciuda stăruințelor lui Elisabeth, spuseseră că nu vor câine la hotel. Dar, de data aceasta, era hotărâtă să le țină piept. Puși în fața faptului împlinit, vor fi obligați să se supună, după dojenile și recomandările de rigoare. Fără să aibă habar de problemele pe care le ridica adoptarea ei, Friquette tropăia veselă la capătul sforii. „E într-adevăr foarte murdară, se gândi Elisabeth. Trebuie s-o spăl înainte de a le-o arăta. Dacă aș putea să intru în hotel fără să fiu văzută !...“

Printr-o minune, așa se și întâmplă : nimeni în hol, nimeni pe coridor, nimeni pe scară... Destul cât să ia un săpun, o perie

și niște prosoape din camera ei, după care Elisabeth se închise împreună cu Friquette în baia de la etajul al doilea.

Era pentru prima oară în viața ei când Friquette era supusă unei asemenea isprăvi. Surprinsă de contactul cu apa călduță, se sperie, voi să fugă, apoi, răzgândindu-se, ridică asupra stăpânei sale o privire de încredere absolută și se așeză pe fundul băii. Blana de pe labe și de pe burtă era lipită de noroi. Puricii își încrucișau traiectoriile pe botul ei. Dar însăși amploarea dezastrului stârnea ardoarea belicoasă a lui Elisabeth. Unghiile ei urmăreau insectele fugare, le tăiau retragerea și le zdrobeau fără milă. Între degetele ei iuți, apa curgea, săpunul făcea spumă, cadavre infime pluteau în derivă. Cu fruntea asudată, cu obrajii roșii, gâfâia :

— Încă puțină răbdare, Friquette ! O să vezi ce frumoasă o să fii după ce termin !...

Într-adevăr, după clătit și uscat, în locul micului pachet de lână murdară apăru o frumoasă cățea cu blana stufoasă și albă, pătată cu negru. Mândră de metamorfoza ei, Friquette dansa pe labele ei subțiri și strănuta de mulțumire. Elisabeth îi legă din nou sfoara în jurul gâtului și amândouă, ieșind din baia plină de aburi, coborâră scara ca să înfrunte judecata părinților.

Amélie și Pierre se aflau la bucătărie, în fața unei grămezi de furculițe și de cuțite. La vederea fetei lor, ținând-o pe Friquette în lesă, se îndreptară, aceeași bănuială întunecându-le fețele.

— De unde-ai cules câinele ăsta ? întrebă Amélie.

— Mi l-a dat Courtaz, murmură Elisabeth.

Pierre râse sonor :

— Ce să spun, ne-am pricopsit ! Și vrei să-l păstrezi ?

— Nici nu poate fi vorba ! exclamă Amélie. Ți-am spus de sute de ori, Elisabeth, că nu putem ține un câine la hotel...

— Dar de ce, mamă ?

— Riscăm să le displacă unora dintre clienți !

— Doar nu puteam lăsa să fie omorât bietul animal! replică Elisabeth.

— Cine vroia să-l omoare? se miră Pierre.

— Frații Courtaz. N-ai dreptul să iei viața unui animal pentru că nu-ți mai place sau că te încurcă... Privește ce ochi frumoși are, mamă!...

— E adevărat, acceptă Amélie. Dar, dacă trebuie să adunăm toți câinii cu ochi frumoși...

— Nu-i un câine, ci o cățea, spuse Elisabeth, ca și cum acest detaliu ar fi fost de natură să schimbe părerea mamei sale.

— Cu atât mai mult! accentuă Amélie. N-ai decât necazuri cu o cățea! Face o grămadă de pui de care nu știi cum să scapi!

Pierre părea însă mai puțin intransigent. Trosni din deget ca să-i atragă atenția cățelei care, instantaneu, ciuli urechile și scoase la iveală un vârf de limbă roz.

— Oh, mamă, te rog! suspină Elisabeth. O iubesc enorm!... Numai eu o să am grijă de ea! Nici n-o să băgați de seamă că se află-n casă!

Să fi ghicit oare cățeaua că soarta ei se juca între aceste trei persoane care discutau zgomotos în bucătărie? Deodată, alergă spre Amélie, se ridică pe labele din spate și îi linse mâna.

— Dar știi că-i nostimă? spuse Pierre.

— Nu-i așa? exclamă Elisabeth cu o umbră de speranță. Cred că are și puțin sânge de rasă prin vine.

— Aici exagerezi!...

— Nu, tată. Are cu adevărat capul unui fox sârmos. În tot cazul, știu că prinde șoareci. O să ne fie de folos.

— Cum o cheamă? întrebă Amélie.

— Friquette.

Pierre și Amélie schimbară un surâs. Partida era câștigată. Elisabeth sări de gâtul părinților ei. Friquette începu să latre dând din virgula de blană care-i servea drept coadă.

Lui Friquette nu-i trebuiră nici trei zile ca să adopte obiceiurile casei. După o viață în care fusese tratată rău, descoperea cu deliciu avantajele confortului, ale afecțiunii și ale securității. Mândră de a fi intrat într-o familie bună, îi plăcea să se plimbe împreună cu stăpâna ei și mârâia când câinii rătăciți se hazardau să le urmărească. Instinctele ei de câine vagabond nu se trezeau decât la vederea unei grămezi de gunoi. Deși hrănită cu carne de vită, nu putea rezista la mireasma cojilor aruncate, ele amintindu-i de foamea și de mizeria îndurate altădată. Elisabeth trebuia să o readucă la ordine trăgând-o de lesă :

— Ei bine, Friquette ! Cine te crezi ? Puțină demnitate, te rog !

Elisabeth obținuse de la părinți încuviințarea ca noaptea cățeaua să doarmă în camera ei, pe o pernă așezată pe podea. Dar, de cum apăreau zorile, Friquette se suia în pat și se instala la picioarele tinerei stăpâne. Abia deschidea Elisabeth ochii și o masă caldă se-cățăra spre ea, i se băga în brațe și o lingea pe bărbie. Atunci începeau mângâierile, conversațiile, jocurile. Ghemuită cu cățeaua în căldura așternutului, Elisabeth simțea o plăcere plină de mândrie când își spunea că acest animal îi aparține în întregime și că are nevoie de dragostea ei ca să trăiască.

3.

Trei garoafe și două fire de asparagus de fiecare vas : aceasta era cantitatea reglementară. În sala de mese, încă goală, Elisabeth se grăbea să răspândească micile buchete pe la mese. Friquette o urmărea pas cu pas. Din hol, se auzea rumoarea clienților care se întorceau de la plimbarea de dimineață.

— Repede, Léontine, a sosit momentul! o grăbi Elisabeth.

— Fac ce pot, domnișoară! gemu Léontine, deplasându-se pe tocurile ei înalte. Cu brațele încărcate de sticle începute, citea numerele scrise cu creionul pe etichete și distribuia vinul și apa minerală printre grupurile de tacâmuri. Apoi, trecu la medicamente. Câțiva dintre clienți, grijulii cu sănătatea lor, își aduseseră medicamentele de luat înainte, în timpul sau după masă. O dată terminată repartizarea cutiilor și a sticluțelor, era de ajuns să arunci o privire ca să știi că doamna Voisin avea inima slabă, că domnul Jaubourg suferea de o digestie dificilă și că plozii doamnei Dupin dădeau semne de tulburări de creștere, care se puteau rezolva numai cu „Phitine ciba".

— Ei poftim, nu mai știu al cui e cărbunele Belloc! oftă Léontine.

— Nu l-ai însemnat? întrebă Elisabeth.

— Păi, nu! Emilienne a uitat din nou s-o facă.

— Pune-l tot doamnei de Belmond. Cred că-mi amintesc că le lua și anul trecut!...

Emilienne intră, ținând în mână meniurile pe care Amélie le redactase în trei exemplare:

Miercuri, 27 decembrie
Dejun: Aperitive variate
Pește prăjit
Jigou afumat
Lăptucă fiartă
Salate
Brânzeturi
Fructe

Elisabeth parcurse cu ochii cartonul și se strâmbă.

— Nu-s prea apetisante... toate astea!

Nu-i era niciodată foame la ora meselor și ar fi preferat să se hrănească după inspirația ei, ronțăind, din timp în timp, pe toată durata zilei, cele mai stranii alimente. În schimb, majorității clienților îi plăcea să mănânce tihnit, încet și copios. În chiar

clipa aceea, probabil că se adunase o grămadă de sportivi care examinau cu poftă meniul afișat în hol. Deși nimeni, la hotel, nu se plângea de mâncare, Amélie nu era mulțumită de noul bucătar-șef, care nu avea nici fantezie, nici finețe în prepararea mâncărurilor. În plus, avea darul beției și se enerva la cea mai mică observație. Un zgomot de cratițe trântite violent lăsa să se înțeleagă că era deja prost dispus. Farfuriile lungi, pentru aperitive, se aliniau pe măsuța de serviciu. Elisabeth îmbrățișă cu privirea sala în care rozul firavelor buchete de flori se combina cu albul crud al farfuriilor. Caracterul convivilor marca fiecare masă. Cea mai mare dintre acestea afirma prosperitatea și numărul apreciabil al tribului Grévy. Câteva familii care ocupau câte patru scaune formau grupuri discrete. Cuplurile se adăposteau prin colțuri. Un grup de prieteni își înșirase arhipelagul de scaune lângă fereastra-vitrină. Celibatarii singuratici fuseseră împinși spre bar. Elisabeth mânca o dată cu clienții, dar instalată separat, la o mescioară rotundă cu un picior. Pierre și Amélie veneau după aceea. Dându-i ultimele instrucțiuni Léontinei, tânăra împinse ușa cu geamuri a holului și freamătul conversațiilor o înghiți ca un val. Fotoliile de piele erau ocupate de clienții care discutau, fumau, citeau jurnale, așteptând momentul să se așeze la masă. Fețele lor fericite, îmbujorate de aerul curat înfloreau din puloverele groase, de lână multicoloră. Femei și bărbați purtau pantalon norvegian și jambiere. Pe parchet se odihneau rânduri de picioare cu încălțăminte umedă, grea ca niște buturugi. Băltoace negricioase se rotunjeau sub tălpi. Friquette le adulmeca pofticioasă. Persoanele mai în vârstă, care nu schiau, stăteau la taclale cu voce joasă. Ceilalți, surescitați de efortul depus în cursul dimineții, ridicau tonul ca să-și povestească performanțele sau să comenteze calitatea zăpezii. Domnul Jaubourg, dentist din Lyon, îi explica domnului Voisin tehnica lui personală pentru a executa cristiana; acesta din urmă își petrecuse iarna precedentă în Arlberg și se declara partizan al metodei austriece, deși, evident, nu era în stare să o aplice. Ca jignite de această

zgomotoasă discuție, două tinere, Cécile și Gloria Legrand, se înțepeniseră în scaunele lor, cu buzele strânse și aruncând priviri piezișe. Erau foarte frumoase, foarte blonde și, indiscutabil, distinse. Excelente schioare — de fapt, veniseră la Megève, de două luni, împreună cu guvernanta lor —, ele afișaseră, încă de la sosire, un aer disprețuitor, ținându-se departe de ceilalți clienți. Elisabeth le salută cu un surâs și Gloria îi răspunse printr-o scurtă înclinare a capului. Studenții, care locuiau la anexă, dar luau masa la hotel, făceau mare hărmălaie în jurul a trei pahare de băuturi aperitive pe care le împărțeau toți șase, din motive de economie. Unul dintre ei exclamă:

— N-ați fost văzută pe pistă, în dimineața aceasta, domnișoară!

— N-am putut să ies. I-am ajutat pe părinți.

— Păcat! A fost o zăpadă afânată! O poezie!

Așezată la biroul ei, Amélie auzi cele spuse și interveni cu o voce muzicală:

— Se anunță vreme bună, așa că după-amiază o să aveți o zăpadă și mai minunată!

— Dacă mama vă promite soare, puteți să o credeți, zise Elisabeth râzând. Ea știe întotdeauna înaintea barometrului!

Jacques Grévy înaintă grăbit spre Elisabeth, ca pentru a se interpune între ea și grupul studenților. Era de talie mijlocie, cu trăsături fine, cu păr castaniu deschis, cu bucle mătăsoase, și cu o dulceață feminină în priviri.

— Vino să te așezi lângă noi, Elisabeth, spuse el arătând un fotoliu liber în cercul familiei sale.

Ea acceptă. Se aflau acolo, ca de obicei, domnul Grévy, înalt și uscat, industriaș de profesie, care purta o mustață ca peria și schia cu înverșunare pe orice vreme, nevasta lui, Estelle, placidă, blondă și palidă, care îl urma câteodată, tremurând, pe pistă, mama lui, bătrâna doamnă Grévy, superbă, cu părul alb, cu tenul roz și cu ochii albaștri, cumnata lui, doamna Francine Dupin, care era văduvă și nu se deplasa decât cu un roman sub braț, și

copiii acesteia, Paul și Sylvie, în vârstă de șapte și, respectiv, cinci ani, copii model, a căror cumințenie o înduioșa pe Amélie și o agasa pe Elisabeth.

— După-amiază am de gând să-i iau cu mine pe micuți la Rochebrune, spuse doamna Francine Dupin.

— Cu telefericul ? exclamă îngrozită bunica. Sper că nu te gândești la așa ceva ! ?

— Dar de ce, doamnă ? Nu e deloc periculos ! interveni Elisabeth.

— Nu i-au dat drumul decât de câteva zile... Mașinăria e prea nouă ca să fi fost îndeajuns pusă la încercare. Se poate produce o pană, o ruptură de cablu ! Firul ăsta întins pe deasupra prăpastiei... Cabinele care se leagănă...

— Nu-l vorbi de rău, bunico ! E o invenție formidabilă ! replică Jacques. Gândește-te că am putut face trei coborâri într-o singură dimineață.

— Și asta încă nu e nimic ! adăugă domnul Grévy. Ai să vezi anul viitor, când o să se instaleze un sistem asemănător pe muntele D'Arbois ! Toată lumea o să vină aici. O să fiți obligată să vă măriți hotelul, doamnă Mazalaigue.

— Sper, zâmbi Amélie. Ne mândrim că Megève e prima stațiune din Franța care are teleferic.

— Dacă te-ar auzi cei din Chamonix, mamă ! exclamă Elisabeth.

— Telefericul lor nu-i făcut special pentru schiori, remarcă Amélie. Capitala schiului e incontestabil Megève... Nicăieri nu există pârtii mai variate și mai interesante.

Elisabeth se distra să o audă pe mama ei lăudând bucuriile sporturilor de iarnă din regiune, deși refuzase întotdeauna să-și pună schiurile în picioare. Competența în materie de care dădea dovadă o avea de la fata ei și i se părea indispensabilă pentru exercitarea profesiei de hotelier de munte. Trăind de pe urma zăpezii, se simțea obligată, gândea ea, să aducă un omagiu acestui element căruia îi datora reușita în viață, chiar dacă, în ceea ce

o privea, simpla vedere a unei pante albe o făcea să amețească. Un zgomot neobișnuit se auzi dinspre intrare. Cu schiurile încrucișate pe umăr, cu bețele în mână, cineva se zbătea cu furie, prins în ușa turnantă. Era un client sosit chiar în dimineața aceea, care încerca să intre în hol cu tot echipamentul în spinare. Amélie se precipită către noul venit :

— Lăsați-vă schiurile afară, domnule Laupique. O să se ocupe portarul de ele.

Urmă un zgomot de schiuri căzute la pământ și domnul Laupique apăru, strâmbându-se de oboseală și de ciudă, zgâriat pe față și cu hainele acoperite de zăpadă. Amélie ridică amândouă mâinile într-un gest de consternare :

— Dumnezeule ! Ce-ați pățit ?

— Nimic, mormăi domnul Laupique. M-am urcat la Corniche...

— La Corniche ? ! se minună Amélie. Dar e o nebunie pentru un începător ! Antoine, vino repede cu peria !... Ar fi trebuit să vă duceți în spatele hotelului, domnule Laupique, deasupra drumului spre Glaise. Sunt acolo o mulțime de pante potrivite. Fetei mele o să-i facă plăcere să vi le arate...

Antoine îl perie pe domnul Laupique, care stătea aplecat în față, cu o mână în șold, într-o poziție de durere îngândurată. Zăpada zbura în jurul lui. Începea să recapete aspect omenesc.

— Mergem la masă ? întrebă Jacques Grévy.

— Oricând doriți, îi invită Amélie.

Câțiva clienți se ridicară indolenți. Studenții se consultară între ei :

— Ar trebui să-l așteptăm pe Maxime.

— Domnul Maxime Poitou a plecat cu hrană rece la el, îi anunță Amélie.

— Ar fi putut să ne spună și nouă, ticălosul !...

Amélie tresări la acest cuvânt greu, dar nu-și putu opri un surâs. Apoi, cum familia Grévy se îndrepta spre ușa cu geamuri, se duse în oficiu și își reluă locul lângă ghișeul pe unde mâncarea

ieșea din bucătărie spre restaurant. Pierre nu urcase încă din pivniță : avea necazuri cu cazanul centralei termice, care trăgea prost. În acest timp, sala de mese se umplea încet. Emilienne și Léontine circulau printre mese, își notau comenzile și le anunțau la ghișeu.

— Felul întâi, șapte... Felul întâi, trei...

Amélie repeta aceste indicații șefului bucătar. Îmbrăcat într-o vestă la două rânduri, cu un șervet legat în jurul gâtului, cu fața aprinsă sub boneta înaltă și albă, acesta răspundea de parcă ar fi lătrat :

— Mergee !...

Un sfârâit furios întovărășea aceste cuvinte. Peștii cădeau în tigaia de prăjit.

— Fripturi, două !

— Câte ?

— Două, am spus două.

— Mergee !...

Când o porție era gata, Amélie o examina cum se prezintă, ștergea urmele de sos de pe marginea farfuriei, amesteca salata, ca să pară mai mare și mai umflată, cerea un fir de pătrunjel în plus pentru garnisit cartofii serviți în afara meniului și punea farfuriile care căpătaseră binecuvântarea ei pe măsuța de serviciu de unde le lua chelnerița. Pierre, care terminase de reglat încălzirea centrală, se duse să aducă din pivniță vinurile și apa minerală.

— Două Baujolais-uri, un Monbazillac, două Evian-uri, două Perrier-uri, un Badoit, enumera el, scoțând sticlele din coș.

Terminând această treabă, se hotărî să se ducă să dea la o parte zăpada din fața garajului :

— Sunt acolo, în spate. E de ajuns să mă strigi, dacă ai nevoie de mine...

Amélie abia de-l auzi. Pe măsură ce numărul mesenilor se mărea, și agitația din bucătărie se întețea. Cratițele răsunau ca niște arme de luptă. Mirosul sosurilor devenea mai dens deasupra

câmpului de bătălie. Reflexe de incendiu țâșneau din mașina de gătit. Bucătarul șef își înjura ajutoarea că se mișcă prea încet.

— Cine ți-a spus să pui sare, imbecilo ? E o porție de regim !

Biata Camille Bouchelotte, cocoșată de frică, aluneca printre aceste mirosuri îmbietoare ca o umbră. Ajungând la măsuța de serviciu cu mâinile goale, pleca de la ea încărcată cu un teanc de farfurii murdare, care se sprijineau periculos de pieptul ei. Ajutorul de bucătar o împinse din greșeală. Ea sprijini eșafodajul din brațe cu bărbia.

— Vrei să te cari de aici ! ? urlă șeful bucătar.

Și Camille Bouchelotte fugea spre sumbrul domeniu al apei de spălat vesela și al cojilor de legume. Fața Léontinei apărea în prag : o comandă schimbată ! Amélie o transmitea șefului bucătar cu voce fermă :

— Bucătăria... clientul s-a răzgândit ! O să servească meniul. Anulați omleta !

Cu fața asudată și crispată, cu ochii sticloși, șeful bucătar ridică o rondelă de fontă de pe mașina de gătit și aruncă, furios, omleta în flăcări. O vâlvătaie lumină bucătăria. Amélie nu se clintea : risipa era o regulă în timpul „schimbului de focuri".

— Atunci, câte au rămas în total ? întreba șeful bucătar.

— Fripturi : patru în loc de trei, îl lămurea Amélie.

— Mergee !...

Acum era rândul lui Emilienne.

— Legume, patru, strigă ea.

— Vorbește mai încet, Emilienne, protestă Amélie. Nu suntem la cârciumă. Legume, patru.

— Mergee !

Șeful bucătar își turnă un pahar de vin și îl dădu peste cap. Își mai turnă unul. Un sos cenușiu fierbea cu tristețe în fața lui. „Bea prea mult, se gândea Amélie. Dacă mai continuă o să ne înnebunească și iar o să spună grosolănii... Cel de anul trecut era, oricum, mai simpatic și mai capabil !" Profitând de o acalmie în servitul mesei, privi sala prin ghișeul prin care duceau mânca-

rea. Era un contrast straniu între febra care domnea în bucătărie și calma nepăsare a clienților care mâncau. Strălucirea zăpezii, reverberată prin ferestrele mari, scălda restaurantul într-o lumină proaspătă și senină. Adunate în jurul meselor, cercuri de obraji se aplecau cu poftă spre mâncare. Zgomotul furculițelor și al cuțitelor, clinchetul paharelor, murmurul conversațiilor încrucișate o încântau pe Amélie ca muzica unui imn de slavă. Nu se mai sătura să constate cu plăcere că toate aceste persoane, dintre care unele cu situație socială foarte înaltă, apreciau atât de mult confortul casei ei încât o aleseseră să-și petreacă aici vacanța.

O mișcare agită clanul Grévy. Emilienne le prezenta brânzeturile: brânză grasă de Savoia sau reblochon. Doamna Voisin citea jurnalul ronțăind un biscuit. Domnul Laupique cerea muștar. Léontine nu-l auzea. Din fericire, Elisabeth, care mânca singură în colțul ei, opri chelnerița și-i spuse ceva la ureche. Două secunde mai târziu, bolul cu muștar se afla în posesia domnului Laupique. Acum Elisabeth discuta cu studenții de la masa vecină. Ei ajunseseră deja la fructe, iar doamna de Belmond își aștepta încă antricotul de regim. Se ridică o dâră de fum. Antricotul apăru, mare și subțire, cadrilat de urmele de arsură ale barelor grătarului.

— Luați-l! striga șeful bucătar.

Masa se apropia de sfârșit. Câțiva clienți se îndreptau, în grupuri sătule, spre hol. Emilienne și Léontine luau comenzile pentru cafele. Șeful bucătar, victorios, își ștergea fața cu colțul șorțului. Capul Elisabethei apăru în deschizătura ghișeului:

— N-ai nevoie de mine în după-amiaza asta, mamă?

— Nu. De ce?

— Aș vrea să urc la Rochebrune, cu familia Grévy. E așa de frumos afară! Mă îmbrac repede!

Găsi familia Grévy în hol. Antoine golise scrumierele și bătuse pernele fotoliilor.

— Cum a rămas? murmură Jacques apropiindu-se de tânără.

— Ne-am înțeles, spuse ea. Până-ți bei cafeaua cu sunt gata!

El o privi în ochi cu atâta bucurie, încât ea se întrebă, deodată, dacă nu era îndrăgostit de ea.

4.

La trecerea pe primul pilon, cabina telefericului săltă puțin și scurte strigăte feminine se ridicară dintre călătorii suspendați deasupra prăpastiei :

— Se desprinde ! O să cadă !...

— Nu vă faceți griji, doamnă ! Există și un cablu de siguranță ! Și apoi, dacă o luăm la vale, o să ajung înaintea dumneavoastră, așa că voi fi acolo ca să vă prind !...

Cușca cu geamuri înainta încet către înălțimi, cu încărcătura ei de schiori înghesuiți în picioare, care vorbeau tare și râdeau din te-miri-ce, într-un miros de unsoare pentru schiuri și de grăsime pentru bocanci. Elisabeth reușise să se plaseze lângă o fereastră cu geamul acoperit. Jacques era foarte aproape, în spatele ei și îi respira în ceafă. Împinși spre mijlocul cabinei, domnul și doamna Grévy se țineau de stâlpul central care susținea acoperișul. Amândoi purtau pe cap băști. Nasurile lor, unse cu o cremă protectoare albă, țâșneau din mijlocul fețelor roz, ca niște apendice de carton. Elisabeth fu frapată de aerul lor bătrân și rezonabil în această mulțime dominată de fețe tinere și bronzate. Din cele opt femei aflate în cabină, două erau tinere și elegante și, fără îndoială, nu urcau la Rochebrune ca să schieze, ci ca să se bronzeze la soare. Nu departe de ele se aflau trei băieți atletici, cu fețe de pirat. Cel mai înalt purta un costum de schi negru, pe care-l punea în valoare în dreptul gâtului pata roșie a unui fular de mătase. Ochii lui înfundați în arcadele proeminente

aveau transparența și fixitatea a două bile de agată. Un surâs ironic îi dezvelea o dantură de un alb perfect.

O examina pe Elisabeth cu insolență. Ea își aminti că-l mai întâlnise, anul trecut, pe străzile din Megève și pe pârtii, dar niciodată nu o privise în felul acesta. Nevrând să se vadă că este stingherită, se întoarse brusc spre doamna Grévy și spuse grăbit :

— E cu totul altceva decât iarna trecută. Vă amintiți ce chinuitor era să urcăm pe aici ore întregi cu piei de focă pe schiuri ?

— Da, aprobă doamna Grévy. Dar, dacă mă gândesc bine, nu-mi displăcea chiar atât de tare. Cel puțin, vedeam natura. Acum, toate gândurile nu mai sunt decât la viteză...

— Când o să schiezi mai bine, ai să ne înțelegi, zâmbi domnul Grévy.

Jacques se înclină în față ca să admire peisajul și Elisabeth se trezi lipită de geam. Omul cu fular roșu dispăru din universul ei. Sub ei se deschidea o prăpastie albă, în care alerga blana verde a brazilor. Valea se îndepărta într-o alunecare de vis. Deja, la capătul cablului suplu, Megève nu se mai vedea decât ca o grămadă de mici cutii cu acoperișuri de zahăr și cu temelii de ciocolată. Clopotnița ca un bulb păzea o turmă de case îngrămădite în jurul ei.

— Se vede hotelul de aici ? întrebă Jacques.

— Da. Privește la stânga, departe de sat, pe drumul acela care se tot duce...

— Așa e ! spuse Jacques cu o voce ciudat de emoționată.

Și, profitând de o nouă smucitură a cabinei, se încumetă să pună mâna pe umărul lui Elisabeth. Deodată, un hohot de râs strident, sălbatic, zdruncină nervii tinerei : era bărbatul cu fular roșu care saluta astfel gluma bună a vecinului său.

— Ajungem ! se agită Jacques.

Angajatul telefericului, un țăran cu frunte joasă și cu ochi neîncrezători, se postă neclintit în fața ușii. Hainele îi miroseau a grajd :

— Nu împingeți ! striga el. Nu merge mai repede dacă împingeți ! Toată lumea să stea pe loc !

Cabina încetini, vibră din toate încheieturile și se ghemui cu o mișcare neîndemânatică la nivelul platformei de debarcare. Prin ușile deschise, masa călătorilor se rostogoli cu violență pe peron. Cei mai nerăbdători tăbărau pe coșul prins de peretele exterior al cabinei în care erau transportate schiurile. Mâini grăbite își căutau bunurile în vrafurile de scânduri cu vârf curbat. Angajatul telefericului încerca să restabilească ordinea, cerând clienților să nu se servească singuri :

— Nu mă pot mișca mai repede ! Mă încurcați degeaba ! Ce să vă spun ? Sunt unii care-și bat joc !...

Nimeni nu-l asculta. În sfârșit, după ce-și recuperaseră schiurile, Jacques, părinții lui și Elisabeth ieșiră din stație și se îndreptară spre punctul de plecare pe pârtii. Aerul rece le dilata plămânii. Soarele bătea pe zăpadă ca-ntr-un scut. În depărtare, masivul Mont-Blanc își înfigea vârfurile de gheață în cerul albastru.

— Mama ta avea dreptate ! spuse doamna Grévy. Vremea s-a luminat. Ce vedere superbă ! Muntele din fața noastră e Joly ?

Elisabeth recitase deja lista munților pentru numeroși clienți. Întinse brațul spre orizont :

— Muntele Joly ; în spate, Mont-Blanc ; lângă el, Mont Blanc du Tacul și L'Aiguille du Gôuter...

— Hai, mergem ? întrebă Jacques.

— Așteaptă o clipă ! zăbovi doamna Grévy. E atât de frumos, că nu mă satur să privesc !...

În realitate, nu se grăbea să se hazardeze pe pârtie. În jurul ei, împătimiți ai vitezei își îndoiau genunchii să-și fixeze închizătorile schiurilor cu mâinile înțepenite de frig.

Bărbatul cu fular roșu trecu prin fața Elisabethei. Privirile li se încrucișară din nou. El surâdea cu pleoapele strânse, cu bărbia osoasă și lucitoare. Ea își puse ochelarii de soare și încercă să nu se gândească la nimic. În acest timp, bărbatul își puse

mănușile cu un singur deget și își trecu mâinile prin curelele bețelor de schi. Apoi, brusc, sări și se aruncă în spatele unui taluz pudrat cu alb. Instinctiv, Elisabeth întinse gâtul. Pe zăpadă, fularul roșu zbura, dansa ca o flacără. Tratând cu total dispreț pârtia liniștită, necunoscutul se năpusti direct spre Mouillebiau. Ceilalți îi plecară pe urme. Le era însă greu să se țină de el. Elisabeth îl admiră pentru forma lui sportivă, dar se simți ușurată când nu-l mai văzu. Alți schiori, mai prudenți, o luau spre dreapta către culoarul pârtiei A, deschisă între două rânduri de brazi.

Lente sau rapide, aceste puncte multicolore își încrucișau traiectoriile, scădeau ca mărime și se duceau să se topească în albul înconjurător. Jacques își pusese deja schiurile și le bătea pe zăpadă, sărind pe loc între bețe :

— Vrei să te grăbești, mamă ?

— Nu m-am hotărât încă, spuse doamna Grévy cu voce slabă.

Privea punctul de pornire și-și îndoia genunchii, își apleca trupul spre spate, ca să reziste atracției golului.

— Vă asigur, doamnă, că e foarte simplu, după ce ați pornit, o încuraja Elisabeth.

— Dar, bineînțeles, Estelle, spuse domnul Grévy, îți dai seama că n-o să zburăm în *schuss* ca niște campioni. Vezi colina aia ? Te îndrepți de-a curmezișul până la ea. Acolo faci o întoarcere pe loc. Îți iese întotdeauna foarte bine ! Apoi...

— Lasă-mă să mă obișnuiesc, Marc, suspină doamna Grévy. Pentru moment, mă concentrez, studiez terenul...

— Peste câteva minute sosește o nouă cabină și o să fim prinși în mulțime, remarcă Jacques.

— Ei bine, mergi cu tatăl tău și cu Elisabeth, spuse doamna Grévy cu melancolie. La nevoie o să cobor cu telefericul.

— Nu ! strigă domnul Grévy. Dacă renunți, n-o să înveți niciodată. O să vii cu mine, cu toată încrederea. N-o să ne grăbim. Jacques și Elisabeth n-au decât s-o ia înainte...

Elisabeth protestă în zadar că putea rămâne foarte bine cu doamna Grévy ca s-o încurajeze în momentele grele — domnul

Grévy refuza să împartă responsabilitatea. Jacques se grăbi să-l aprobe pe tatăl său :

— Sigur că da, cu tine o să se descurce mama cel mai bine !

Doamna Grévy, încurcată, lăsă capul în jos. Elisabeth își scoase mănușile și-și închise clapele legăturilor.

— Trec eu primul, spuse Jacques.

Îl văzu plecând, cu picioarele încordate, cu spatele curbat, într-o poziție crispată, nesigură, de care nu-l putuseră dezbăra sfaturile nenumăraților instructori de schi prin mâna cărora trecuse. Căzu la un viraj, se ridică și continuă coborârea mai încet. Elisabeth schia mai bine decât el. În două sezoane de sporturi de iarnă căpătase, grație unui antrenament zilnic, suficientă siguranță cât să se joace cu dificultățile pârtiei. Jacques se oprise în vârful unei creste și își trăgea sufletul, între bețele înfipte în zăpadă. Elisabeth se angajă pe făgașurile întărite și lustruite de sute de schiuri ce trecuseră pe ele, cu un picior înaintea celuilalt și avea impresia că mișcările ei nu erau impuse de pantă, ci de voința de a înainta tot mai repede. Vântul îi curgea în dublu șuvoi pe obraji. Neregularitățile terenului se răsfrângeau prin frisoane iuți în picioare. Uneori, atacând câte o ridicătură de teren, părăsea solul cu o strângere de inimă, de spaimă și de plăcere. Schiurile reveneau pe zăpadă cu un șoc mut, prelungit, care o dezechilibra pentru o fracțiune de secundă, dar, imediat după aceea, o făcea să prindă viteză și mai mare. Mai departe, mai departe ! Zbura... într-o infinitate de ondulații moi și scânteietoare. Văzută prin ochelarii de soare, zăpada era verde-albăstruie. Ajunse lângă Jacques, își înfrână elanul și viră pe schiul interior într-o cristiană dură care ridică în jurul ei o jerbă de zăpadă.

— E minunat ! se extazie Jacques, ai făcut progrese față de anul trecut ! Cu mine o să ajungi la disperare !.... Ai văzut ce căzătură am tras ! Încă una, din cauza canturilor !... Nu mă pot obișnui cu ele... Când mă angajez într-un viraj, canturile mușcă prea mult din zăpadă și cad imediat...

— Da, spuse Elisabeth, dar oricum, pentru schiul pe pârtie, canturile sunt grozave. Ai mai multă siguranță, te ajută la stabilirea direcției...

Fața lui Jacques luă o expresie de tandrețe și de gravitate.

— Continuăm ? întrebă ea.

În loc de răspuns, el spuse cu sentimentalism :

— Aș vrea să pot rămâne la Megève toată iarna.

— Când pleci ?

— Către jumătatea lui ianuarie.

— Sigur ?

— Aproape. Fiindcă, în octombrie, mi-am trecut, în sfârșit, cel de-al doilea bacalaureat, tata vrea să mă poarte cu el la afacerile lui. E obligat să fie la Paris pe 15... Așa că...

— În ultima clipă o să-ți mai dea câteva zile de vacanță ! Pare atât de drăguț !

— Câteva zile nu sunt de ajuns ! oftă Jacques.

O privi cu o insistență dramatică, neîndrăznind să spună mai mult, dar implorând-o să-l înțeleagă din jumătăți de cuvinte. Elisabeth regretă că nu era mai vârstnic și mai seducător. Ridicând capul, exclamă cu veselie :

— Trecem pe acolo și intrăm înapoi pe pârtie la capătul pădurii ! De acord ?

El bâigui :

— Dacă vrei tu !...

Ea se avântă descriind o curbă în zăpada virgină și adâncă. Jacques mergea pe urmele ei. Elisabeth se întoarse :

— Vezi că merge bine cu canturi !...

Abia terminase de vorbit, că un bolid urlător îi tăie drumul, cu riscul să o secere pe loc. Îl recunoscu, într-o secundă, pe Maxime Poitou, studentul la drept care locuia la anexă. Schia prost, dar cu un asemenea dispreț pentru pericole, încât nici un obstacol nu putea, după toate aparențele, să-l oprească din drum. Câțiva metri mai jos, derapă, îndoi genunchiul ca să încerce un *télémark*, se dădu peste cap prin aer și se pierdu în decor, cu

schiurile încrucișate, cu bețele pierdute. Elisabeth crezu că s-a rănit în cădere și se duse repede să-l ajute. Râdea încovrigat între schiuri, cu picioarele răsucite, cu fața plină de zăpadă, cu un strat alb pe cap.

— V-am văzut de departe, spuse el gâfâind. Am vrut să vă ajung din urmă. Dar am luat viteză prea mare! De altfel, n-am încercat niciodată un *télémark* fără să-mi rup gâtul. Ce mai piruetă! Te-ai speriat, nu-i așa, domnișoară?

— Bineînțeles. E o prostie să faci așa ceva! Nu te-ai lovit?

— Nu, râse el. Mi-e chiar poftă să încerc din nou!

— Îți place să cazi?

— În fața ta, da, spuse el făcând cu ochiul.

— Ești un prost!

Îl ajută să-și întoarcă schiurile și să se ridice. El nu se putea opri din râs. Începu și ea să râdă uitându-se la el. Era mai scund decât Jacques, dar bine făcut, avea o față cu maxilare puternice și cu ochi senini. Fulgi de zăpadă i se topeau pe guler.

— Brr! se cutremură el. Mi-a intrat peste tot! E minunat!

Jacques li se alătură, furios și cu respirația întretăiată.

— Plecăm împreună? întrebă Maxime Poitou.

Nu puteau refuza. Elisabeth își făcu vânt și curând, sub schiurile ei subțiri și rapide, zăpada bătătorită a pârtiei înlocui zăpada afânată din poiană. Maxime Poitou aluneca pe urmele ei, scoțând, din când în când, strigăte comice:

— Nu atât de repede, domnișoară! Iar o să cad!

Departe, în urma lor, venea Jacques, crăcănat în atitudinea prudentă a „plugului". Pătrunseră într-o poiană amplu despădurită. La marginea ei se înălțau câțiva brazi negri și gravi ca niște călugări. Profitând de un viraj mai puțin înclinat, Elisabeth se opri să-i aștepte pe cei doi. Schiori necunoscuți defilară prin fața ei, unii vioi ca niște pițigoi, alții lipiți de schiuri, cu fundul scos în afară, târând bețele prin zăpadă cu îngrijorarea întipărită pe față. Maxime Poitou încetini cum putu și se ciocni ușor de Elisabeth.

— Iartă-mă, spuse el. Cred că rămâne totuși cea mai bună metodă ca să mă opresc.

— Schiezi de mult ? îl întrebă ea.

— De trei ani, dar niciodată mai mult de două săptămâni la rând. Nu-i de-ajuns. Dar ce văd, ai schiuri de frasin ?

— Da, confirmă Elisabeth.

— Nu le preferi pe cele de hicori ?

— Nu știu. Frasinul e mai ușor...

Sosirea lui Jacques le întrerupse conversația. Îi examină și pe unul și pe celălalt cu ochi bănuitori. Evident, prezența lui Maxime Poitou îi strica plimbarea. „E oare gelos ?", se întrebă Elisabeth. Această presupunere o amuză. Se simți foarte frumoasă, foarte importantă. Soarele și zăpada erau imperiul ei. Muntele însuși o ajuta să-i vrăjească pe cei doi băieți. Împingându-se în bețe, zbură în mijlocul albului ce iradia. Cei doi se avântară pe urmele ei. Elisabeth îi ghicea întrecându-se în îndrăzneală și pricepere ca s-o ajungă. Câștigând teren față de ei, făcu un popas la marginea unei vâlcele. Tot Maxime Poitou fu cel care ajunse primul. Era epuizat și fericit. Sudoarea îi curgea pe fața arsă de soare. Ce vârstă putea avea ? Douăzeci de ani ? Douăzeci și unu ?

— Bravo ! exclamă ea. Ai într-adevăr talent.

— Când sunt singur schiez mai puțin bine.

— De ce ?

— Pentru că n-am nici un scop.

— Și acum ai unul ?

— Da.

— Care ?

— Să te ajung cât mai repede.

Auzise ceea ce dorea. Maxime Poitou nu trebuia să-i spună mai mult. Dacă ar fi insistat, ar fi destrămat farmecul acestor glume picante și inofensive, care-i permiteau Elisabethei să-și măsoare puterea asupra băieților fără să le ofere nimic în schimb.

— Ar trebui să-ți scoți ochelarii, murmură el.

— Ce idee !

— Nu-ți pot vedea ochii.

Ea făcu un gest ca să-l salute pe Jacques Grévy, care, rectificându-și puțin poziția, alunecă spre ea, înțepenit pe schiuri, după metoda elvețiană. Își înnodase haina în jurul brâului și-și desfăcuse cămașa la gât.

— Antoine mi-a ceruit schiurile cu ceară de parchet, mormăi el oprindu-se. Ce porcărie!

— Preferi să treci înainte? îl întrebă ea.

— Ca să vă întârzii și mai rău? Mulțumesc, nu, continuăm așa!... Nu vă ocupați de mine... Am să ajung când am să ajung...

Această lipsă de combativitate îi displăcu Elisabethei. Ridică din umeri:

— Cum vrei.

Cât despre Maxime Poitou, acesta era gata să-și rupă gâtul ca s-o urmeze. Plecară cot la cot, târând, mult în spatele lor, fantoma șovăitoare a reprobării. Jos, o mulțime agitată înconjura stația telefericului. Scara de lemn tremura sub bocancii grei care urcau să ia cu asalt ghișeul. O cabină se ridica în ceruri plină cu preafericiți. O alta cobora, purtând, cu regret parcă, în cușca ei de sticlă, silueta rușinată a unui călător care nu știa să schieze. Pe pârtia înghețată, sportivii apăruți din neant veneau în picaj spre platforma telefericului, încercând să execute cea mai frumoasă cristiană din după-amiaza aceea, în fața unui public de specialiști. În alte părți, pe pârtii confortabile, instructori de schi încurajau începuturile unui regiment de furnicuțe, cu labe lungi și neîndemânatice. Maxime Poitou propuse să se întoarcă imediat la Rochebrune. Dar Jacques era obosit. Prefera să-și aștepte părinții. Prietenia și buna-cuviință îi porunceau lui Elisabeth să rămână cu el, dar tentația unei noi coborâri fu mai tare. Elisabeth se instală împreună cu Maxime Poitou la coada care se lungea la intrarea telefericului.

Mai făcură două coborâri. Apusul soarelui aprindea cerul când, în sfârșit, se hotărâră să se întoarcă. Un frig foarte ascuțit le ciupea fețele. La capătul pârtiei, stația telefericului nu mai

atrăgea decât rari amatori: Jacques dispăruse. În locul în care, mai înainte, tropăiau elevii școlii de schi, zăpada goală se odihnea și-și acrisca rănile. Totul era liniștit. Munții întindeau pături de umbre până la nasurile lor luminate de o ultimă rază de soare. Bătu un clopot. Satul își chema oamenii înaintea asfințitului. Niște femei care râdeau și tremurau de frig se înghesuiau într-o sanie vopsită în albastru. Vizitiul întinse pe picioarele lor o piele de capră. Un cal pletos scotea nori de aburi pe nări.

— Ce frumoasă plimbare! exclamă Maxime Poitou încântat. Și acum ce facem?

— Ne întoarcem la hotel, spuse Elisabeth.

— Nu vrei să vii cu mine să bem o ceașcă de ceai la „Mauvais-Pas". Am putea dansa.

Elisabeth surâse amuzată și reticentă:

— Mi-ar face plăcere, dar e imposibil. Mă așteaptă părinții. Deja am întârziat.

— Pe altă dată atunci?!

— Poate.

Coborâră până la hotel fără să-și scoată schiurile. În fața ușii, Elisabeth își desfăcu legăturile, bătu cele două schiuri de frasin unul de celălalt, ca să cadă zăpada de pe ele, și le sprijini de zid. În timpul acesta, Maxime Poitou, care se grăbea să se schimbe, își continua coborârea către anexa situată cincizeci de metri mai jos, pe drumul spre Glaise.

Când pătrunse în hol, Elisabeth fu izbită în obraz de căldura casei. O aromă de pâine prăjită îi gâdilă nările înghețate și purificate de frigul de afară. Friquette se precipită în întâmpinarea ei, fremătând din ciotul de coadă. Câțiva clienți, așezați în jurul meselor rotunde, își luau ceaiul. Familia Grévy se afla acolo în totalitatea ei.

— Ei bine... Ei bine! exclamă doamna Grévy, uite-o pe mica noastră campioană. Ești mulțumită de după-amiaza de azi?

— Zăpada a fost minunată! răspunse Elisabeth. Dar dumneavoastră, doamnă, cum v-ați descurcat?

— S-a apărat cu mult curaj ! spuse domnul Grévy cu o lucire de mândrie conjugală în priviri.

— În afară de panta mare, de la ieșirea din pădure, unde am făcut zece metri pe fund ! ținu să precizeze doamna Grévy.

— Asta nu înseamnă nimic, râse Elisabeth.

Se simțea jenată. Jacques o privea cu reproș. Se gândi că semăna cu o oaie. Deodată, el încruntă din sprâncene și-și plecă ochii în ceașcă. Avea să plângă în ea ?

— Mă duc să mă aranjez puțin și mă întorc, reluă Elisabeth pe un ton dezinvolt.

Se îndrepta spre scară, când mama ei, ieșind din oficiu, o opri din drum :

— Abia acum ai venit ?

— Da, mamă...

— De unde vii ?

— De la Rochebrune.

— Familia Grévy s-a întors de o oră.

— Am vrut să mai fac o coborâre.

— Singură ?

— Nu.

— Cu cine ?

— Cu domnul Maxime Poitou.

— Domnul Maxime Poitou ! exclamă Amélie. Complimentele mele ! Cum arătai pe pârtia aia cu un tânăr pe care abia l-ai cunoscut ?

— Ei, mamă, e un client al hotelului !

— Un student ! spuse Amélie cu o voce scăzută.

Erau singure pe coridor, dar servitorii le puteau oricând surprinde.

— Ce importanță are că e student ? întrebă Elisabeth.

— Ai înțeles foarte bine ce vreau să spun, bombăni Amélie.

— Dacă o iei așa, și Jacques tot student e...

— Jacques e un băiat de familie bună. Dar Maxime Poitou ăsta nici nu știu de unde vine. Are niște apucături care nu-mi

plac deloc. De acum încolo, să faci bine să eviți genul ăsta de plimbări în doi cu primul venit. N-ai decât să schiezi singură sau cu un grup. E mai cuviincios și mai distractiv.

— Bine, mamă, spuse Elisabeth resemnată.

Lăsă să-i cadă fără vlagă brațele de-a lungul corpului. Mama ei era, cu adevărat, de modă veche. Refuza să înțeleagă faptul că raporturile între băieți și fete nu mai erau așa cum le știa din tinerețea ei. Și, totuși, viața veselă de la Megève ar fi trebuit să o vindece de părerile astea învechite. Sub privirile Elisabethei care o judeca în tăcere, Amélie se îndepărta încetișor.

— Du-te să te aranjezi. Ești pieptănată ca o sălbatică!

Elisabeth se avântă pe scară tropăind cu bocancii grei. Friquette alerga în urma ei.

— Nu fugi! mai strigă Amélie.

Tânăra continuă urcarea în vârful picioarelor și, ajunsă la etajul trei, deschise ușa care purta numărul 23. Anul trecut fusese obligată să-și schimbe camera după fluctuația clientelei. În mai mult rânduri, chiar, ca să nu refuze lumea, părinții ei o puseseră să se culce cu ei în cameră, pe un pat pliant. Dar, acum, de la începutul sezonului, avea în sfârșit, cum spunea Amélie, „micul ei domeniu rezervat". De fiecare dată când se afla aici, trăia un sentiment de independență. Totul, în această cameră mansardată, fusese ales și așezat prin grija ei: patul-divan, perdelele de creton, lampa de pe noptieră în formă de sfeșnic, etajera pe care se aflau câteva cărți desperecheate, pupitrul în care se odihneau scrisori și fotografii... La fereastră se înălța un brad negru, al cărui vârf se înclina puțin într-o parte, ca pentru a vedea mai bine ce se petrece în cameră.

Elisabeth se dezbrăcă până la mijloc și se spălă la chiuvetă. Apa caldă îi curgea ușor pe față, pe sâni. Ea le mângâia rotunjimile cărnoase cu mănușa de toaletă și sfârcurile se ridicau, rozalii și impertinente. Pielea ei era mată, netedă, elastică. O aluniță îi însemna umărul stâng. Întorcându-și capul, putea să-și pună buzele pe ea. Când se termină de spălat, se pieptănă,

încercând să lase părului ei scurt, fin și mătăsos un aspect puțin zburlit. Constatase că, pentru a-i sta bine, părul trebuia să pară proaspăt ciufulit de o pală de vânt. Nici un pic de pudră. Un bronzaj discret îi colora uniform obrajii. Doar o urmă de ruj care să-i marcheze conturul gurii. De pe perna ei, Friquette își urmărea stăpâna cu adorație. Elisabeth o apucă, o sărută impetuos după urechi și se gândi la invitația lui Maxime Poitou. Avusese dreptate să-l refuze? „Mauvais-Pas" exercita asupra ei o atracție magică. Orchestra era excelentă, publicul numeros și tânăr, ambianța „formidabilă". Îi plăcea atât de mult să danseze, că și-ar fi petrecut bucuroasă toate serile în acel loc. Dar ce pretext să invoce în fața părinților ca să-și justifice ieșirea? La urma urmei, Maxime Poitou nu-i plăcea îndeajuns cât să-și asume, urmându-l, riscul unei mustrări suplimentare. Ah, dacă ar fi fost vorba despre André Lebreuil, flirtul ei de anul trecut! S-ar fi arătat, oare, mai puțin înțelcaptă? Lăsă amintirea, nostalgică, să se înfiripe, o depuse pe Friquette pe perna ei și ridică salteaua ca să-și ia frumosul pantalon albastru ca noaptea, care dormea, cât era de lung, întins ca o coală de hârtie, cu dunga tăioasă, pe somiera gri cu dungi albe. Un zgomot de pași și de voci se auzi pe coridor. Clienții se întorceau în camere. Bătrânul brad gânditor își legăna capul în vânt. Elisabeth se îmbrăcă, surâse imaginii sale din oglindă și se hotărî ca, în seara aceasta, să fie foarte drăguță cu Jacques.

5.

Familiei Grévy nu i se putea refuza nimic: a doua zi, când s-au întors după o plimbare cu schiurile împreună cu Elisabeth, îi propuseră să se ducă să ia ceaiul la „Isba" sau la „Mauvais-

Pas", iar Amélie, care avea multă considerație pentru ei, se grăbi să-i dea voie fetei să-i însoțească. Într-un adevărat vârtej de bucurie, Elisabeth se pregăti îndelung în fața oglinzii. Nerăbdarea ei era cu atât mai puternică cu cât regreta că renunțase, în ajun, la o ieșire cu Maxime Poitou. O să-l întâlnească oare la bar? Ar fi amuzant! Dar, oricum, avea să danseze mai mult cu Jacques.

În hol, familia Grévy o aștepta ca să plece. În timp ce se scuza că a întârziat puțin, căuta ochii mamei sale și citi în ei o lucire de mândrie. Acest semn îi dovedea că era într-adevăr frumoasă, în pantalonul ei albastru închis și în vesta de antilopă, roșcată și cu mari cusături în relief.

— Unde e tata? întrebă ea.

— La bucătărie, cred, spuse Amélie.

Elisabeth se precipită în bucătărie și îl găsi pe tatăl ei într-o discuție aprinsă cu șeful bucătar, în fața mesei pe care se afla o bucată de jambon începută.

— Ies în oraș, tată! exclamă ea. Mă duc să dansez!

Picase prost. Șeful bucătar era roșu de furie. Fără îndoială i se făcuseră, în legătură cu jambonul, niște reproșuri pe care nu le putea accepta. Pierre îi aruncă fetei o privire drăgăstoasă:

— Pentru cine te-ai făcut atât de frumoasă?

— Pentru nimeni și pentru toată lumea!... Sunt atât de bucuroasă, tată!

Îl sărută și zbură să întâlnească familia Grévy pe treptele de la intrare. Afară, o pulbere strălucitoare se învolbura în aerul sumbru și rece. Întunericul venea din cer și lumina de la pământ. Înalte taluzuri de un alb înghețat mărgineau drumul. Încălțămintea scârțâia pe zăpadă. Elisabeth l-ar fi luat bucuroasă cu ea pe Jacques, să fugă împreună să ajungă mai repede la „Mauvais-Pas". Dar trebuia să țină pasul cu părinții, care mergeau la braț, cu încetineală, de frică să nu alunece. Primele case ale satului apărură, cu ferestrele luminate și cu acoperișurile îngroșate de puf alb și moale. Trecu o mașină cu lanțuri la roți. Era multă

lume pe străzi. Fețe surâzătoare se oglindeau în lumina galbenă ca lămâia a unei vitrine. În piața bisericii, clopotnița, stăreția, primăria și bătrânul donjon burtos stăteau adunate în jurul unei întinderi albe. Ușa farmaciei se deschidea într-un meterez de gheață și o cărare presărată cu cenușă alerga din prag până la marginea trotuarului. În fața vechiului cimitir se aliniau mai multe sănii, iar vizitiii tropăiau pe loc în așteptarea clienților. Uneori, câte un cal amorțit scutura din cap și arunca în noapte clinchetul cristalin al clopoțeilor săi. Ceva mai departe, negrul Bouboule, la poarta barului „Isba", strâns în uniforma lui roșie, o salută pe Elisabeth cu un cotcodăcit vesel:

— Bun' ziu', don'șoară! Mereu ochi frumoși face băieți moare de dragoste! ?... Nu intrat la mine cu aceștia domni-doamne? Multă lume! Multă vesel!...

Elisabeth îi întrebă pe domnul și pe doamna Grévy cu privirea. Dar ei aveau o slăbiciune pentru „Mauvais-Pas".

— Altădată, Bouboule, zâmbi Elisabeth.

Se puseră din nou în mișcare. „Mauvais-Pas" era situat mai sus, pe drumul spre Mont d'Arbois. Panta i se păru Elisabethei interminabilă. În sfârșit, frânturi de muzică anunțară paradisul.

Înainte de a intra în sală, doamna Grévy se duse împreună cu Elisabeth la toaletă, unde amândouă se pieptănară. Apoi se alăturară bărbaților, care le așteptau în vestibul. Clienții erau încă puțin numeroși la „Mauvais-Pas". Dar mesele goale aveau câte un carton cu mențiunea „Rezervat". Șeful de sală nu avu însă nici o reținere în a subtiliza unul dintre cartonașe și a-i instala pe noii veniți în locurile cele mai bune, în rotondă. Orchestra, instalată pe o estradă, cânta un slow languros. Cupluri înlănțuite băteau pasul pe loc, pe pista de dans, pantalon lipit de pantalon. Identici în partea de jos, bărbații și femeile nu-și mărturiseau sexul decât prin fețe. Se aflau acolo câteva fete foarte frumoase și strălucitoare, mai blonde sau mai brune decât ar fi fost natural, cu buze sângerii și cu ochii de email, și câțiva băieți înalți, cu fețe dure, care închideau ochii pe jumătate și

respirau cu gravitate în părul partenerelor. Domnul Grévy comandă ceai și pâine prăjită pentru patru persoane. Jacques se legăna ritmic în scaun.

— Dansăm ? întrebă el.

Elisabeth se ridică.

— Ce nerăbdători sunteți ! spuse doamna Grévy râzând. Nu puteți rămâne așezați nici cinci minute ! Poate că Elisabeth ar vrea mai întâi să bea puțin ceai...

— Oh, nu, doamnă ! exclamă ea.

— Îți place mult să dansezi ? reluă doamna Grévy.

— Da, doamnă, ador dansul !

Se supuse cu plăcere ritmului unduitor al melodiei. O mână caldă i se lipi pe spate. După câțiva pași simțea că e strânsă în brațe mai cu putere. O voce răgușită îi șopti la ureche :

— Îmi place la nebunie să dansez cu tine, Elisabeth !

— Da, îi răspunse ea prudentă. Orchestra e foarte bună.

— Cel mai bine e că suntem aici amândoi ! Nu găsești ?

— Da, bineînțeles...

— E multă lume și totuși ai impresia că ești singur.

Trecură prin fața domnului și doamnei Grévy, care se uitau în altă parte. Persoane intrau, aruncau o privire de jur împrejur, ascultau muzica dând din picior în ritmul ei, ieșeau, reveneau, se sprijineau de bare. Elisabeth îl observă pe Maxime Poitou, care se îndrepta spre o masă, împreună cu trei din camarazii săi și cu două fete. Îi surâse. El execută un larg salut de mușchetar, cu un picior dus la spate și cu mâna pe inimă.

— Numai ăsta mai lipsea ! mormăi Jacques.

— Ce ai împotriva lui ?

— Nu știu. Mă agasează. Vrea să fie spiritual și e, pur și simplu, idiot. Idiot și îngâmfat !

— Eu îl găsesc simpatic.

— Da, mi-am dat seama ! De fapt, recunoaște că ai o slăbiciune pentru el.

— Ei, asta-i acum ; n-ai nimerit-o, bietul meu Jacques ! E mult prea tânăr !

— Are douăzeci și unu de ani !

— Vezi ? !

Își slăbi strânsoarea, lovit în plin de aceste cuvinte care-l înlăturau și pe el, în același timp cu rivalul lui.

— Îți trebuie bătrâni, poate ? întrebă el cu o tristă insolență.

Fără să se obosească să-i răspundă, Elisabeth întoarse capul către ușă și exclamă :

— Ei, privește !

Cinci atleți blonzi pătrundeau încet în sală. Erau faimoșii austrieci care tocmai sosiseră la Megève ca să predea metoda de schi din Arlberg. Erau frumoși și solizi. Aproape că nu știau franțuzește. Toate femeile îi examinau cu aviditate.

— Chiar că sunt formidabili ! exclamă Elisabeth.

— Dacă ar fi francezi, nici nu i-ai băga în seamă, răspunse Jacques acru.

Orchestra se opri cu un suspin ; câțiva clienți aplaudară fără să părăsească pista ; saxofonistul își duse la gură instrumentul și, de la primele note, cuplurile se formară iarăși. Jacques o înlănțui din nou cu o mișcare de înger protector. Muzica era atât de dulce, încât nici ei, nici lui nu le venea să vorbească. După acest al doilea dans se duseră la locurile lor, prin înghesuială. Elisabethei îi era foarte sete. Dar nu apucase să soarbă din ceai, că Maxime Poitou se înclină în fața ei. Cu un surâs de scuză la adresa doamnei și domnului Grévy, ea se ridică și se strecură printre mese. Jacques, cu ochii în gol și cu o expresie răutăcioasă, rumega proiecte de torturi sălbatice. Maxime Poitou o înșfăcă cu putere pe Elisabeth și-i întinse brațul în sus ca pentru a o agăța de un cârlig. Ea îl privi surprinsă. Nu avea nici un pic de simț al ritmului și se mulțumea să-și împingă partenera în fața lui, legănându-se puțin și îndoind genunchii. Stângăcia gesturilor lui era atât de evidentă încât celelalte perechi se fereau de el,

de frică să nu se ciocnească. Când o călcă pe Elisabeth pe picior, exclamă cu veselie:

— S-ar zice că dansez prost...

— Foarte prost, spuse ea râzând.

— N-am putut să învăț niciodată, și totuși îmi place.

— Fă ce-o să-ți zic eu și o să meargă totul bine.

— Dă-i drumul, ascult!

— Mai întâi brațul! Lasă brațul jos! O să mi se pună un cârcel! Și apoi nu mă mai strânge atât de tare!

— N-am ce-i face; de vină e sentimentul!

— Nu te mai gândi la sentiment, gândește la muzică... Unu, doi... Auzi?... Un, doi... E simplu!...

Îl conducea. Dar era greu de mișcat, ca un cufăr. Din când în când spunea:

— Simt că începe!... Fac progrese!... Ești mulțumită?

Deodată, se hotărî să se descalțe ca să aibă o călcătură mai ușoară.

— Nu, nu! Vrei să te porți cuviincios?! se bâlbâi Elisabeth.

Fu cuprinsă de un râs nebun și trebui să se oprească în mijlocul ringului. Diferite fete se învârteau în jurul ei în fum de țigară. Îi văzu trecând pe domnul și pe doamna Grévy care dansau împreună, un instructor de schi din regiune, strângând în brațe o necunoscută, doi austrieci, fiecare cu câte o fată suplă, care se lipea de burta lor și-și dădea sufletul pe gură și pe ochi.

— Continuăm? întrebă Maxime Poitou.

Dar muzica se opri și Elisabeth profită de armistițiu ca să se întoarcă la masă.

— Am să mă antrenez seara în cameră, spuse Maxime Poitou despărțindu-se de ea. Data viitoare n-o să mă mai recunoști! De altfel, am să vin în espadrile!

Ea râdea încă atunci când se așeză. Doamna și domnul Grévy veniră și ei. Jacques, între timp, își comandase un cocteil și își examina paharul cu o fixitate înciudată, ca un bărbat hotărât să caute în alcool uitarea nenorocirilor și distrugerea facultăților

sale mintale. Dar efectul de tulburare pe care voia să-l provoace asupra celor ce-l înconjurau a fost stricat de tatăl său, care rosti cu entuziasm :

— Ce idee bună ai avut, Jacques. Am să iau și cu un cocteil.

Sala se umpluse pe nesimțite. Toate mesele erau ocupate. În fața barului nu mai rămăsese nici un singur taburet liber. Dansatorii formau o grămadă compactă care ondula pe loc, într-o mișcare greu de definit, asemenea unui buchet de alge cu picioarele înrădăcinate și doar cu vârfurile libere. După ultimul blues, orchestra atacă un tangou. O lumină albastră inundă ringul. Sentimentele deveneau mai înflăcărate sub clar de lună. Jacques bea otravă. Domnul Grévy avea mustăți și ochi de spaniol. Nevasta lui, dezorientată, încântată, își legăna capul în ritmul muzicii. Deodată, șopti :

— Ia te uită ! Parcă ar fi cele două fete de la hotel !

Alunecând printre mese, Cécile și Gloria Legrand căutau cu disperare un loc liber. Șeful de sală le urma repetând :

— Dacă vă spun că nu mai e nimic liber, domnișoarelor !

— Ce înghesuială ! Dacă am fi știut am fi venit mai devreme! spuse Gloria trecând prin fața Elisabethei.

Erau gata să se îndepărteze, când doamna Grévy le propuse să se așeze lângă ea pe banchetă. Cele două surori îi mulțumiră, protestară că nu vor să deranjeze pe nimeni, dar în cele din urmă acceptară invitația. Elisabeth, considerându-le distante și înfumurate, trebui să admită că erau cu mult mai amabile în lipsa guvernantei. Cécile, cea mică, părea chiar să aibă o fire veselă. Examina oamenii cu coada ochiului și găsea de spus câte un cuvânt de haz pe seama fiecăruia. Gloria, mai serioasă, era deseori obligată s-o cheme la ordine. În prezența celor două fete, Jacques renăștea încetul cu încetul din propria-i cenușă.

— Unde ați fost în după-amiaza aceasta ? întrebă el.

— La Mont d'Arbois, răspunse Gloria.

— Vă invidiez, spuse doamna Grévy. De când cu telefericul ăsta, toată lumea se înghesuie la Rochebrune. Dar, în ce privește peisajul și expunerea la soare, prefer Mont d'Arbois.

— Putem să ne ducem mâine, interveni domnul Grévy, dacă urcarea cu pici de focă nu vă sperie.

— Dimpotrivă ! E foarte amuzant ! se bucură Elisabeth. Va trebui să plecăm pe la ora nouă dimineața și să luăm cu noi hrană rece... O întreagă caravană : doamna și domnul Grévy, domnișoarele Legrand, Jacques, eu, poate și alți clienți ai hotelului... O să mâncăm o supă la „La Tante", apoi o să urcăm în vârful muntelui Joux și de acolo o să începem coborârea...

Era atât de excitată de acest proiect, că fu surprinsă să o vadă pe doamna Grévy că se apleacă spre ea și îi atinge mâna ca s-o invite să tacă. Instinctiv, ridică ochii și inima ei căzu, ca o piatră într-o fântână. Un bărbat se înclina cu gravitate în fața ei. Era îmbrăcat în negru și avea un fular de mătase roșu legat la gât.

— Scuzați-mă, le spuse ea domnului și doamnei Grévy cu un surâs palid.

Se îndreptă spre ringul de dans călcând pe nori. Necunoscutul o luă în brațe. Abia o strângea și, totuși, avea impresia că tot acest trup mare se mula după al ei într-o înlănțuire echivocă. Nu mai era un camarad care o conducea, ci un bărbat despre care nu știa nimic. Un bărbat care o alesese dintre toate. Îi dădu douăzeci și opt-treizeci de ani, și tulburarea ei se accentuă. Dansa admirabil. Cele mai mici mișcări ale lui se acordau cu inflexiunile muzicii. Ruptă de pământ, Elisabeth își dorea ca orchestra să nu se mai oprească niciodată. Fularul roșu o fascina. Deodată, necunoscutul deschise gura. Dinții îi străluciră. Spuse cu o voce joasă :

— Sunteți încântătoare. Am impresia că dansez cu o fetiță. Câți ani aveți ?

Un șoc ușor mișcă straturile de gheață din mintea Elisabethei. Jignită că e luată drept copil, murmură :

— Nouăsprezece.

El repetă cu un aer pătruns:

— Nouăsprezece ani!

— Da, întări ea.

— Și domnul acela, și doamna de la masă, sunt fără îndoială tata și mama? Iar băiatul e fratele dumneavoastră?

— Nu, sunt niște prieteni.

— Prieteni foarte intimi?

— Nu foarte...

— Sunteți deci singură, aici, în vacanță?

— Nu sunt în vacanță. Locuiesc la Megève, împreună cu părinții.

— Tot anul?

— Aproape.

— Ah, da? Și cu ce se ocupă părinții?

— Au un hotel: „Două capre sălbatice". Îl știți?

El ezita.

— E în afara satului, reluă ea. Pe drumul spre Glaise.

— Perfect! exclamă el. Acum știu! Mi se pare că v-am mai întâlnit în anii trecuți. Dar mă temeam că mă înșel. Schiați mult?

— Da. Și dumneavoastră, de asemenea. V-am văzut ieri, la Rochebrune...

— Poate, într-adevăr... Cum vă cheamă?

— Elisabeth Mazalaigue.

Se depărtă de ea și o examină plecând capul într-o parte, ca pentru a vedea dacă acest nume i se potrivea. Elisabeth se simți de parcă ar fi devenit un obiect de vitrină. Privirea cumpărătorului se plimba asupra ei, liniștită.

— Elisabeth, repetă el în sfârșit. E un prenume foarte serios, un prenume de femeie!

— N-am nici o vină, ridică ea din umeri.

— Elisabeth! Elisabeth! O să trebuiască să mă obișnuiesc. Vă numiți Elisabeth, locuiți la Megève și aveți nouăsprezece ani! Când pot să vă mai văd?

Se apropiase din nou de ea. Din nou, ea simți caldul relief al unui corp străin pe piept, pe pântece. Era prizonieră. Și plăcerea pe care o simțea i se trăgea din această sufocare.

— Când vă pot revedea, Elisabeth ? reluă el.

— Nu știu, domnule... îngăimă ea.

— Mă numesc Christian.

Ea repetă acest nume în minte. I se părea că în câteva secunde depășise o etapă foarte importantă în viață, că nu mai avea nimic comun cu băieții care o înconjuraseră mai înainte și că noua ei condiție îi lumina spiritul și îi înfrumuseța fața. Muzica de *blues* devenea plângătoare, intimă. Inimile se atingeau.

— Vă urcați mâine la Rochebrune ? întrebă Christian.

— Nu, nu cred, șovăi ea.

— Cu atât mai rău. Atunci poimâine ?

— Poate...

O răsuflare fierbinte se opri pe obrazul Elisabethei. Fețe de oameni fericiți pluteau în lumina oranj a unui reflector. Mirosea a pudră, a parfum și a fum de țigară... Un austriac, care dansa cu o blondă oxigenată, se aplecă spre Christian și schimbară câteva cuvinte într-o limbă de neînțeles. Elisabeth se întrebă dacă nu cumva Christian era de origine germană. Nu va îndrăzni niciodată să-l întrebe. Deodată, el izbucni în râs. Ea tresări, neplăcut surprinsă, ca în teleferic, de această cascadă de sunete guturale. Austriacul se îndepărtă, cu capul dansatoarei culcat ca un buchet pe pieptul lui. Christian râdea încă, dar mai încet. Ridicând ochii, Elisabeth îi vedea interiorul gurii, limba roșie care se mișca între două rânduri de dinți albi. Orchestra tăcu și ea crezu că o să-și piardă echilibrul în tăcerea care urmă. Se pregătea deja să părăsească ringul, dar Christian o prinse de încheietură :

— Vrei să stai pe loc ? !

— Dar dansul s-a terminat ! spuse ea.

— O să înceapă altul.

Bătu din palme. Nimic nu-i rezista : instrumentiștii atacară primele măsuri din *Stormy Weather*. Elisabethei îi plăcea nespus

această melodie lentă și nostalgică. Nu era oare o minune că Christian o luase din nou în brațe și o purta pe ringul de dans în sunetele melodiei ei preferate ? Orchestra complice cânta numai pentru ea. După un lung moment, Christian se opri din dans :

— Vino cu mine ; o să umblăm prin zăpadă.

— Când ?

— Chiar acum. Nu se poate respira aici. Noaptea trebuie să fie rece și frumoasă.

— Cum vă puteți gândi la așa ceva ! exclamă ea. Sunt cu niște prieteni.

— Prietenii pot fi părăsiți !

— Nu, nu, e imposibil !

El începu să râdă. Limba îi apăru iarăși printre dinți. Paiete de foc îi luceau în priviri.

— Imposibil ! Imposibil ! repetă el. Chiar așa crezi ?

Apoi, o înlănțui din nou și îi șopti la ureche :

— Fetiță mică ! Fetiță mică, cuminte și dulce !...

Dansul continua. Elisabeth nu mai avea genunchi. Picioarele ei înaintau, se dădeau înapoi, se învârteau, fără ca ea să-și dea seama de mișcările lor. Christian nu mai vorbea. Ea îl ghicea atent, vrăjit, și se simțea mândră. Trecuse un an ? Deodată, o bătaie de tobă o trezi din vis. Se terminase.

— La revedere, Elisabeth, spuse Christian. Pe curând !

— Pe curând, îi răspunse ea.

O conduse la masă, se înclină în fața celor doi Grévy și dispăru.

— S-a făcut deja opt ! exclamă doamna Grévy. O să întârziem la masă. Cere plata, Marc.

Elisabeth examina aceste fețe familiare ca și cum le-ar fi regăsit după o lungă absență. Lângă ea, domnul Grévy își deschidea portofelul. Doamna Grévy se dădea cu pudră, Jacques și domnișoarele Legrand discutau despre excursia de a doua zi la Mont d'Arbois. Dar aceste cuvinte nu o mai priveau. Ea mergea alături de un bărbat, prin zăpadă.

Elisabeth intră în camera părinților și o auzi pe mama ei spunând :

— Te asigur, Pierre, că bucătarul ăsta șef e de nesuportat !

Se afla în marele pat de acaju închis, cu umerii acoperiți cu o jachetă ușoară, tricotată, din lână roz, cu un registru deschis pe genunchi. Veghind până noaptea târziu, nu se scula niciodată înainte de zece, în timp ce bărbatul ei, care se culca devreme, era în picioare încă de la șapte dimineața, ca să dea dispoziții personalului de serviciu și să se ocupe de recepția hotelului.

— Bună ziua, tată, bună ziua, mamă, spuse Elisabeth veselă.

O îmbrățișă pe mama ei, al cărui obraz rămase impasibil, apoi pe tatăl ei, care stătea nemișcat și grav la picioarele patului.

— Crede-mă, am dat de un nepriceput ! reluă Amélie. Dacă îl scoți din peștele prăjit și din profiterolurile lui cu ciocolată, nu știe să facă mare lucru !

Pierre desfăcu brațele. Din mână îi atârna o bucată de hârtie pe care bucătarul șef mâzgălise proiectele lui de meniu pentru ziua aceea.

— Am sau n-am dreptate ? îl întrebă Amélie.

— Sigur că ai, acceptă el, dar nu putem să-l concediem în plin sezon. Unde o să găsești înlocuitor ?

— Și dacă i-am scrie celui de anul trecut ?

— Cum îți închipui că la vremea asta nu e deja ocupat ? De altfel, nu era mare lucru nici de capul lui.

— Cel puțin nu bea. Ăsta, când e băut, mă înfricoșează. Felul în care își ascute cuțitul, privindu-te cu insolență !...

— Sper să se calmeze după săpuneala pe care i-am tras-o adineauri.

— Să sperăm, oftă Amélie.

Deodată, ca și cum și-ar fi amintit de prezența fetei sale, o privi din cap până-n picioare, văzu costumul de schi, fularul, mănușile cu un deget, bocancii grei și o întrebă:

— Unde te duci?

— La Rochebrune.

— Pe ceața asta? se miră Pierre. Nu se vede la cinci metri.

— Pentru schiatul pe pârtie nu deranjează, tată. Și, apoi, pe mine mă distrează! Dar recunoaște că n-avem noroc! În dimineața asta, plănuisem cu familia Grévy și cu domnișoarele Legrand să ne ducem în caravană la Mont d'Arbois. Și, din cauza vremii proaste, s-a dus naibii tot aranjamentul!

— Rămâne pentru altă dată, o consolă Amélie. Cu cine te duci la Rochebrune?

— Cu domnișoarele Legrand. Le aștept. Încă nu sunt gata.

Fața Amélicei se destinse. Era bucuroasă că Elisabeth era în relații prietenești cu niște tinere atât de bine crescute.

— Și familia Grévy? întrebă ea.

— Doamna Grévy e probabil ca tine, în vârful patului, spuse Elisabeth. Cât despre domnul Grévy și Jacques, n-au pierdut vremea și sunt deja pe pârtie! Știi mamă, Cécile și Gloria sunt foarte drăguțe! Mi-ar plăcea să fac una sau două coborâri cu ele... dar, dacă ai nevoie de mine, pot să le zic să plece singure...

— Nu, nu! protestă Amélie, sunt foarte fericită că te ocupi puțin de fetele astea.

Léontine bătu la ușă: „Domnișoarele Legrand o așteptă pe Elisabeth în hol".

Se grăbi la întâlnire și toate trei se duseră să-și caute schiurile în cotlonul întunecos în care Antoine păstra materialul sportiv al clienților. Aplecat pe bancul lui de lucru, portarul topea cu fierul de călcat un baton de ceară de schi, al cărui miros acru și înecăcios umplea atmosfera. În jurul lui, schiuri de diferite lungimi se sprijineau, două câte două, de perete.

— Totul e gata pentru dumneavoastră, domnișoarelor. Le-am ceruit foarte puțin.

Îi mulțumiră și ieșiră cu schiurile pe umeri și cu bețele în mână. Drumul care ducea la teleferic era cufundat în ceață. Fetele auzeau voci în fața lor, dar nu vedeau pe nimeni.

— Dacă așa e și sus, n-o să găsim nici punctul de plecare al pârtiei, spuse Gloria.

— Nu vă fie teamă, le asigură Elisabeth. Sunt sigură că la Rochebrune ceața s-a ridicat. De altfel, traseul e atât de ușor încât și cu ochii închiși putem ajunge jos!

— Da, dar cu picioarele pe sus! râse Cécile.

O cabină era trasă, când controlorul de la intrarea pe peron închise ușa cu geamuri sub nasul lor.

— N-avem noroc, mormăi Elisabeth.

Și-și lipi fața de geam. De cealaltă parte, un grup de schiori așteptau, pe platformă, apariția cabinei următoare. Elisabeth tresări. Christian era acolo, despărțit de ea de un strat subțire de sticlă. Cu fularul roșu, cu dinții săi albi, cu o cipilică de lână trasă peste urechi. Vorbea cu vecinul său. Apoi, întoarse privirea, o recunoscu pe Elisabeth și-i arătă cu degetul în sus. Vroia să spună prin asta că o așteaptă în vârf la Rochebrune? Îi fu teamă să spere că așa era. O cabină strălucitoare coborî încet până la el. Se precipită în ea, în mijlocul unui mare tumult.

— Of! exclamă Cécile. Acum o să fie rândul nostru!

Minutele i se păreau ore. În sfârșit, cele trei fete se instalară într-o cabină plină ochi. O sonerie de avertizare se auzi și cabina se ridică greoi în văzduh. Cablurile telefericului se pierdeau în ceață. Cabina aluneca, fără suport în mijlocul unui hău de vată, spre o destinație imaginară. Puțin câte puțin, totuși, ceața se destrăma, mase compacte răsăreau din neant, o gară ca o nălucire înainta spre călători. La Rochebrune, un soare palid lumina zăpada.

— Ați văzut că am avut dreptate? li se adresă Elisabeth.

Pasagerii își apucau schiurile, bețele și se îndepărtau, purtându-și fiecare crucea pe umăr. Elisabeth îl zări pe Christian, în picioare, pe un taluz, printre alți schiori. O așteptase. O pri-

vea. Îi surâdea. Avea să vină spre ea ? Deodată, își aminti că nu era singură și nerăbdarea i se prefăcu în confuzie. Bărbatul acesta avea purtări atât de ciudate ! Se temea că avea să se arate prea familiar cu ea, în prezența Cécilei și a Gloriei Legrand. Se uită din nou la el, pe furiș. Nu se mișca din loc. Atunci, ea se ghemui ca să-și închidă legăturile. În ciuda tuturor eforturilor, clapeta din stânga se înțepenise prostește. În sfârșit cedă, lăsându-i Elisabethei pe degete o senzație de mușcătură înghețată. Ridică privirea. Nu mai era nimeni pe taluzul alb și bombat. Christian dispăruse ca luat de o pală de vânt.

— Ești gata ? întrebă Gloria.

Elisabeth, căzută pe gânduri, le însoți pe cele două fete până la locul unde începea pârtia. Cécile și Gloria plecară primele. Siluetele lor se mișcau rapid, apoi, intrând în pătura de ceață, dispărură absorbite. La rândul său, Elisabeth își luă avânt, perdele de voal îi fugeau în întâmpinare. Relieful se ștergea. Dintr-o dată, nu mai exista nimic solid pe lume. Zăpada însăși nu mai era decât un strat de ceață, mai dens decât celelalte. Singurul punct de reper : vârfurile schiurilor alunecând prin lapte ca două botișoare ascuțite.

— Hei ! strigă ea.

În nebuloasa din jur, o voce nesigură îi răspunse :

— Suntem aici, Elisabeth !

Se luă după sunet. Pete de umbră se grupară înconjurate de o fosforescență difuză. Din hăul alb se detașară două santinele negre : Gloria și Cécile. Elisabeth se opri.

— E teribil de amuzant ! râse Cécile. Nici n-ai timp să-ți fie frică, pentru că nu vezi obstacolele. Repede, repede ! Dacă ne grăbim o să mai putem face o coborâre înainte de masă.

Se precipită în ceață, cu capul înainte. Sora ei o urmă. Elisabeth le lăsă să dispară și se împinse în bețe ca să-și ia vânt. Dar puțin mai departe se imobiliză într-un scurt derapaj. Cineva o striga prin ceață :

— Elisabeth ! Elisabeth !

Recunoscu vocea lui Christian. Un spectru se agita în josul pantei. Puțin câte puțin, forma se preciză, ieșind dintr-o baie de nori lăptoși. Urca anevoie, cu schiurile în foarfecă, către cercul de lumină transparent care o înconjura pe fată. Curând fu lângă ea, cu fața lui slabă și bronzată, cu ochii de piatră verde, cu gura care sufla aburi în frig.

— Iată-te, în sfârșit ! zise el. Te-am așteptat la coborâre ca să te văd schiind. Dar, cu ceața asta, nu se vede nimic. Acum, arată-mi ce știi să faci !

— Ah, nu sunt expertă, spuse ea. Și apoi, mă intimidezi !... Stai aici ca un profesor !...

— Nu încerca să te scuzi ! Dă-i drumul !

O împinse ușor de umeri. Ea voi să-l uimească prin eleganța stilului și căută linia celei mai mari pante ca să prindă viteză. În spatele ei, o voce veselă urla :

— Bravo !... E minunat !...

Accelera degeaba ; Christian era pe urmele ei ca un animal răpitor care-și vânează prada. Fără să se întoarcă, știa că el câștigă teren asupra ei.

— Nu te apropia prea mult ! îi strigă ea. Mă sperii !

— N-avea grija mea ! Dă-i drumul !

Clipi din ochi. Chiciura îi lovea fața. Înaintea ei totul era surd, opac, cenușiu și alb. Dacă ar fi fost singură, ar fi încetinit ca să încerce să vadă pe unde înaintează prin ceață. Dar era urmărită prea de aproape ca să-și permită așa ceva. După o clipă se hotărî, totuși, să înceapă un plug, strânse vârfurile și desfăcu cozile schiurilor, lăsându-și greutatea dintr-o parte în alta. Dar, deodată, pământul îi fugi de sub picioare. Într-o secundă își dădu seama că depășise o ridicătură. Golul. Un șoc amortizat. O explozie de scântei. Era strivită în zăpadă, copleșită de zăpadă, țintuită de zăpadă, de schiurile și de bețele ei. Nu o durea nimic. Dar în minte îi coborâse o uitare apăsătoare. Gâfâia, cu ochii închiși, cu gura plină de zăpadă. Christian înconjură dâmbul, alunecă spre ea, își trecu un picior peste ea și se opri deasupra

ci, cu un schi la dreapta și celălalt la stânga. Sprijinită în cot, îl vedea de jos în sus ca pe un copac: linia neagră a pantalonului, un trunchi drept, o față surâzătoare. Părea imens. Încercă să se ridice, dar căzu pe spate.

— Lasă-mă pe mine, spuse el.

Își scoase mănușile de lână. Ea crezu că avea să-i întindă o mână ca să o ajute să se ridice, dar el se retrase puțin, își trecu amândouă schiurile de aceeași parte, le așeză perpendicular pe pantă și își îndoi gleznele cu suplețe. Așezat lângă Elisabeth, o mângâia pe obraz ca să îndepărteze zăpada care-i umplea ochii, sprâncenele, urechile.

— Așa! Așa! repetă el.

Degetele calde și ușoare atingeau pielea feței ca pentru a-i modela o față nouă. Era plăcut. Simțea că se pierde de propria ei persoană. Nimic din ceea ce i se întâmpla aici, în ceață, nu era adevărat. Privirile bărbatului o pătrundeau tot mai adânc. El murmură:

— Ce ochi frumoși ai, Elisabeth!

Ea tăcea, cu o apăsare pe inima care-i bătea să spargă pieptul. Atunci, el se aplecă asupra ei și reluă cu o voce mai dulce:

— Elisabeth, sărută-mă.

Nu se mira. Totul trebuia să se întâmple astfel. Încet, întoarse capul, ridică bărbia și se aștepta la o sărutare fugară și tandră. Dar gura pe care o întâlni îi deschise dinții cu violență, îi luă suflul, îi căută limba, se instală între obrajii ei cu mișcările unei jivine prizoniere. La început se zbătu, voi să strige, apoi se abandonă cerințelor acestei fețe de bărbat care o zdrobea și o mânca. Se înfiora de plăcere și gemea ușor. Un braț musculos o cuprinse. Imposibil să scape. De altfel, nici nu voia așa ceva. Buzele lui Christian își schimbaseră direcția. Elisabeth le simțea alergându-i pe frunte, pe tâmple, pe lobul urechii. Ea îi răspundea prin mici sărutări neîndemânatice care cădeau când în gol, când pe o bucată de piele, la întâmplare, pe care regăsea gustul zăpezii. Se auzi o voce care venea parcă de pe tărâmul celălalt.

— Hei !

Elisabeth își aminti de Cécile și de Gloria Legrand.

— Trebuie să pleci, șopti ea. Sunt cu niște prietene. Probabil sunt îngrijorate că nu mă văd...

Se depărtă de ea și surâse, cu dinții strânși, cu ochii verzi. Fața lui se detașa cu contururi ireale pe ecranul incolor al ceții.

— Ajută-mă să mă ridic, mai zise.

— Vrei într-adevăr să plec ? întrebă el.

— Da, chiar te rog.

El se trase înapoi, degajă schiurile Elisabethei, care erau înfipte strâmb în zăpadă, o apucă de brațe ca s-o pună înapoi pe picioare și îi scutură hainele, cu mici lovituri pe spate și pe umeri. Când termină, Elisabeth îi mulțumi. Stând în picioare lângă el, se aștepta, în continuare, să vorbească, dar el se încăpățâna să păstreze tăcerea și își punea mănușile cu o încetineală calculată. Chipul îi era de nepătruns. Era supărat, se gândea la altceva ? Și, totuși, nu era cazul ca ea să spună : „Când ne revedem ?“ Își luă bețele și mormăi :

— Ei bine, la revedere, Elisabeth.

— Pleci ?

— Nu asta ai vrut ?

Ea se miră, voi să-l rețină, dar el alunecă din fața ei cu ușurința unui vis care trece, descrise o curbă largă și se pierdu în ceață. Din nou, voci cântătoare chemau :

— Heei !

Elisabeth răspunse.

— Hei ! Vin acum !

Și se aruncă din toate puterile înainte. Aventura pe care o trăise i se părea o întâmplare fericită și, în același timp, neliniștitoare. Își amintea cu emoție cuvintele, sărutările acestui bărbat, dar nu înțelegea de ce o părăsise atât de brusc. Fără îndoială, avea să-l regăsească jos. Ajunse la domnișoarele Legrand și se scuză cu o volubilitate inutilă : o prostie ! Își pierduse un schi la o căzătură și se dusese să-l caute până foarte departe,

printre brazi, în zăpada afânată. Cum să n-o creadă ? Cele trei fete rămaseră grupate ca să-și termine coborârea. Ajungând la stația de jos a telefericului, Elisabeth cercetă cu privirea pârtiile dimprejur, sui scara, se strecură în sala de așteptare, în mulțime: nu era acolo. Luase oare o altă cabină ca să suie la Rochebrune? Probabil. Se consolă pentru acest ghinion, gândindu-se că, deși nu-și dăduseră întâlnire, se vor întâlni negreșit, în sat sau pe pârtie.

— Cauți pe cineva ? se interesă Cécile.

— Nu, nu. Credeam c-am văzut familia Grévy. Dar m-am înșelat.

Ceața se îngroșa. Gloria propuse să se întoarcă direct la hotel.

Când intrară în hol, Amélie tocmai fixa cu piuneze meniul zilei în rama lui. Câțiva clienți o înconjurau.

— O plimbare reușită ? întrebă ea întorcându-se spre fete.

— Da, da, doamnă, spuse Cécile. Nu se vedea nimic, dar era cu atât mai nostim !

Apoi, citind meniul, exclamă :

— Ce bine ! Avem profiterol cu ciocolată.

— Și pește prăjit ! completă Elisabeth zâmbind.

Amélie îi aruncă o privire severă și se adresă domnișoarelor Legrand :

— Vă place profiterolul cu ciocolată ?

— Foarte mult, doamnă, încuviință Gloria.

— Atunci, zise Amélie, am să-l rog pe șeful bucătar să facă mai des.

De fiecare dată când Elisabeth scotea nasul pe afară, o făcea cu speranța că-l va întâlni pe Christian. Că era cu familia Grévy sau cu domnișoarele Legrand, pe străzile satului sau pe pârtia de schi de la Rochebrune, acest singur gând o stăpânea. Dar orele treceau și Christian rămânea de negăsit. Dispăruse o dată cu ceața. Elisabeth nu putea înțelege cum de se lăsase sărutată de un bărbat căruia nu-i cunoștea nici măcar numele de familie. Cine era el în realitate ? Unde locuia ? De unde venea ? Ce făcea în viață ? Cât timp rămânea la Megève ? Îi cunoștea gustul buzelor, dar era incapabilă să răspundă la oricare dintre întrebări. Era în această situație ceva scandalos care o tulbura și o îndemna la visare. În unele momente, își spunea că el părăsise regiunea. Atunci era cuprinsă de neliniște. Dar, imediat, își dădea seama că presupunerea era puțin probabilă. După toate cele petrecute între ei, nu putea să plece fără s-o revadă. În curând, neînțelegerea avea să se risipească și ea va râde de propria-i îngrijorare. În așteptarea acestei fericiri, domnișoarele Legrand o ajutau să suporte incertitudinea în condiții cât mai bune. Erau atât de încântătoare, de vioaie, de puse pe confidențe, încât Elisabeth regreta că nu le putea împărtăși propriile ei frământări. Află cu interes o mulțime de amănunte pasionante din viața lor. Părinții fetelor se instalaseră pentru trei luni, în Madagascar, unde aveau o mare exploatare agricolă, și le lăsaseră sub supravegherea unei guvernante — uscata, cenușia și sentențioasa domnișoară Pieulevain. Aceasta, în schimb, nu-și bătea capul să le însoțească în plimbări. Era friguroasă, nu putea suferi zăpada, căuta cu obstinație vecinătatea unui calorifer pentru umerii ei piperniciți, acoperiți cu un pulover de lână, și-și consacra cea mai mare parte a timpului dezlegării de cuvinte încrucișate sau jocului de bridge cu clienții hotelului.

— Au ales pân-au cules! râdea Cécile. Dacă am vrea să ne facem de cap, nici n-ar băga de seamă!

Pentru moment, de altfel, nici Cécile și nici Gloria n-aveau intenția „să-și facă de cap". Cécile pentru că încă se mai întreba, cu toți cei optsprezece ani ai ei, dacă va exista vreodată un băiat s-o poată seduce, iar Gloria pentru că era oficial logodită cu un viitor doctor care-și făcea armata la Nancy. În fiecare dimineață primea o scrisoare de la el, iar după-amiaza se retrăgea în micul salon al hotelului ca să-i răspundă. Cécile era de părere că își scriau atât de mult încât, o dată căsătoriți, n-or să mai aibă nimic să-și spună. Elisabeth o invidia pe Gloria că era în stare să accepte cu atâta înțelepciune o lungă despărțire de ființa iubită, în timp ce ea era deprimată doar pentru că nu-l revăzuse pe Christian de două zile.

Explicația o avu în dimineața de Crăciun, când veni în camera celor două surori, ca să le ia la plimbare. Pe măsuța de noapte a Gloriei trona o ramă de piele verde cu fotografia adoratorului: gălbejit, cu obraji supți și cu nas ascuțit, un bărbat în nici un fel menit să provoace o pasiune devastatoare. Elisabeth spuse, evident din politețe, că-l găsea misterios și inteligent. Și, în minte, îi apăru Christian, parcă și mai frumos.

Ziua de 31 decembrie fu marcată la „Două capre sălbatice" printr-un meniu excepțional, câteva sticle de șampanie și șase flori în loc de trei pe fiecare masă. Cei mai mulți se bucurau să înceapă un nou an. Dar, pentru Elisabeth, 1 ianuarie nu-i adusese, cu lumina lui albă și rece, nici o veste care s-o facă mai fericită decât în ajun. După sărbători, începură plecările: Maxime Poitou, trei din camarazii lui, doamna de Belmont, domnul Jaubourg, bătrâna doamnă Grévy, doamna Francine Dupin și copiii ei. Pierre era cel ce conducea clienții la autogară. Mașina lui, un Renault vechi, cu geamurile înghețate, mârâia și trepida până se încălzea, în fața hotelului. Antoine traversa holul șchiopătând, în ținuta lui verde care flutura. Acoperit de bagaje și de mici pachete, era un adevărat pom de Crăciun în mișcare.

După ce ultima notă de plată fusese achitată, Amélie conducea călătorii până la peronul de la intrare, vorbindu-le cu o amabilitate plină de melancolie:

— Sper că ați fost mulțumit de sejurul petrecut la noi!... Ce păcat că nu mai puteți rămâne!.... Adevăratul sezon abia acum începe!

Fiecare, părăsind-o, își spunea probabil că era clientul ei preferat. În timpul acesta, sus, în hotel, Emilienne și Berthe pregăteau deja camerele pentru alți orășeni care aveau să sosească în curând, cu fețe trase și palide. Cei noi trezeau întotdeauna curiozitatea celor vechi. Mașina lui Pierre transportă pe rând, de la autogară la hotel, un tânăr serios împreună cu mama lui, o femeie însărcinată, cu bărbatul ei, șmecher și uns cu toate alifiile, un domn gras cu accent alsacian și pe doamna Lauriston, care fusese și anul trecut și ale cărei nefericiri conjugale era imposibil să nu le afli, pentru că avea ochii umezi, suspina des și era dispusă oricând la confidențe. Abia instalată la „Două capre sălbatice", o luă pe Amélie deoparte ca să i se spovedească: și anul acesta, bărbatul ei o expediase pe două luni la Megève, ca el să poată duce, la Paris, o viață veselă de celibatar. Un „don-juan" înrăit, un fustangiu care ar fi meritat ca doamna Lauriston să se satură de el. Dar ea îl iubea. Îi aparținea. Aceste cuvinte pe care Elisabeth le surprinse trecând prin salonul cel mic o lăsară perplexă. În loc să râdă, ca altădată, de aerul dezolat al acestei victime de patruzeci de ani, rotunjoară, mioapă și nesărată, o plângea că ajunsese la disperare din pricina unui bărbat.

— Sunt sigură că vă faceți gânduri degeaba, o consola Amélie. Dacă v-a trimis aici e pentru că a socotit că-i bine pentru sănătatea dumneavoastră.

— Ei, sănătatea mea, puțin îi pasă de ea! spuse doamna Lauriston, cu privirea în tavan și cu nasul într-o batistă mică.

Elisabeth avu presimțirea că, în după-amiaza aceea, fără îndoială, îl va revedea pe Christian pe pârtia de la Rochebrune. Dar,

ca întotdeauna, așteptarea ei rămase neîmplinită. Era atât de descurajată când se întoarse de la plimbare, încât refuză să se ducă la ceai în hol, în ciuda insistențelor domnișoarelor Legrand, și urcă, împreună cu Friquette, în camera ei. Amélie se încrucișă cu ea pe scară și, învăluind-o într-o privire bănuitoare, o întrebă :

— Ai scris felicitări pentru bunicul și pentru unchiul Denis ?

— Nu încă, mamă.

— Cum așa, nu încă ? Suntem deja în 9 ianuarie... Dacă felicitările nu pleacă mâine...

Elisabeth atinse cu o sărutare obrazul mamei sale.

— Nu te supăra ! Tocmai urcam să le scriu !

Această minciună fu rostită pe un ton atât de natural, încât Amélie rămase dezarmată.

— Era și timpul, murmură ea.

Elisabeth continuă să urce treptele gândindu-se la disproporția dintre micile griji ale mamei sale și marea ei îngrijorare personală. O dată ajunsă în cameră, luă hârtie, un toc, se instală la masă și-și închipui că urma să-i scrie lui Christian. Un val de căldură o cuprinse. Privi prin fereastră bradul negru, aplecat, și începu să viseze. Cineva bătu la ușă.

— Cine e ? întrebă Elisabeth.

Nu răspunse nimeni, dar clanța se mișcă și ușa se deschise încet. Jacques apăru în prag, cu figura tragică, și șopti :

— Eu sunt, Elisabeth.

— Asta văd.

Închise ușa în urma lui, tuși și schiță un surâs slab :

— Nu vrei să faci un tur cu mine prin sat ?

— Nu acum, răspunse ea. Tocmai scriam.

— Cui ?

Ea începu să râdă, flatată că o bănuia că întreține o corespondență ce nu putea fi mărturisită :

— Asta nu te privește !

El se posomorî.

— Bine, bine! Nu ești deloc drăguță, Elisabeth! Ești întotdeauna de acord să ieși cu alții și niciodată cu mine. Ești atât de prost dispusă pentru că Maxime Poitou a plecat?

— Nu sunt prost dispusă, exclamă ea, și puțin îmi pasă de Maxime Poitou.

— Așa se spune, mormăi el.

— Perfect, Jacques, așa se spune și așa se crede.

— Atunci de ce fugi de mine? Ai ceva împotriva mea?

— N-am nimic împotriva ta. Te găsesc chiar foarte simpatic. Dar pentru moment, am treabă. Asta e tot!

— Chiar mă găsești simpatic? întrebă el înaintând în cameră.

— Evident!

— Și eu te găsesc simpatică, reluă el cu o voce cavernoasă. Simpatică și, mai ales, frumoasă.

Fără să se miște de pe scaun, îl privi cu uimire pe acest băiat prea bine pieptănat, cu ochi albaștri care implorau și cu nas roșu, jupuit de soare. El mai făcu un pas. Podeaua scârțâi sub bocancii lui grei.

— Elisabeth, îngăimă el.

— Ce este?

În loc de răspuns, se aplecă spre ea și o sărută cu neîndemânare pe gât. Dintr-un salt ea fu în picioare.

— Ce te-a apucat?

Dar el o și luase în brațe. Elisabeth simți pe buze apăsarea unei guri fierbinți, fremătă de scârbă și se desprinse. Amintirea lui Christian o săgetă prin minte. Ridică mâna. Zgomotul sec al unei palme o surprinse și pe ea. Jacques stătea în fața ei, alb de mânie, cu gura deschisă, cu ochii albaștri ieșiți din orbite. „Am pălmuit un client!“, se gândi Elisabeth speriată. Bubuituri surde îi băteau în piept. Mâna dreaptă o ustura.

— Ei, asta acum, mârâi Jacques.

Din nou, se aruncă asupra ei. Friquette lătra, sărea spre el și-i amenința pantalonii cu colții. Apucată de talie, Elisabeth scutură capul și spuse cu voce surdă:

— Jacques, dacă nu-mi dai drumul imediat, îți jur că strig!

El se desprinse, cu o grimasă întipărită pe chip:

— Nu-i nevoie să strigi! Am înțeles! Mă car!

În ochii lui se putea citi ură.

— Da, cară-te! spuse sec Elisabeth.

Ieși fără să se grăbească, legănându-se, ca pentru a o înfrunta pe fată prin dezinvoltura princiară a retragerii lui. Elisabeth fu intrigată de acest incident. Spera însă că după un acces de ciudă, Jacques se va calma și va redeveni pentru ea un camarad. Dar, în cursul cinei care urmă, el nu privi în direcția ei nici măcar o singură dată. Îl vedea din profil. Stătea țeapăn, mânca puțin și bea mult.

După desert, când clienții se retraseră în hol, el se izolă cu ostentație ca să citească ziarul. De altfel, cea mai mare parte a bărbaților țineau, în seara aceea, un jurnal în mână. De la un grup la altul, conversațiile se învârteau în jurul aceluiași subiect: „Un escroc internațional, pe nume Stavisky, se sinucisese într-o vilă din Chamonix". Toți clienții erau de acord că proptelele politice de care se bucurase acest individ în tot ceea ce făcuse demonstrau putreziciunea regimului. Câteva nume, mereu aceleași, zburau din gură-n gură: Garat, Tissier, Dalimier... Dar, după domnul Grévy, aceștia nu erau decât niște figuranți. El se întreba dacă guvernul va avea curajul să-i denunțe pe adevărații responsabili. Elisabeth, pe care această afacere nu o interesa, fu surprinsă să-l audă pe tatăl ei, atât de rezervat de obicei, intervenind în dezbatere cu vehemență:

— Aveți perfectă dreptate, domnule Grévy! Parlamentarii noștri au transformat republica într-un tripou! Ar trebui măturată toată această pleavă a societății!...

— Da, trăim într-o epocă stranie, remarcă durduliul domn alsacian. De cealaltă parte a Rinului, Hitler își pune tot poporul să defileze în pas de gâscă, iar aici, la noi, ce se întâmplă? Toată lumea e pasionată de murdarele povești ale Violettei Nozière, se povestește cum Oscar Dufrenne — un consilier municipal,

dacă vă vine să credeți — a fost asasinat de un marinar care era partenerul lui de desfrâu, se descoperă că miniștrii sunt în cârdășie cu hoții... Doamne, unde o să ajungă Franța ?

— În prăpastie, domnule ! În prăpastie ! oftă Pierre.

Amélie era îngrijorată să-l vadă pe bărbatul ei încurajând pesimismul clienților, în loc să-i îndemne să se bucure cât mai mult de vacanță. Cum el se încăpățâna în această atitudine anticomercială, Amélie murmură cu un surâs grațios :

— Vii, Pierre ? Ni s-a servit masa.

Și îl trase spre sala de mese, unde mâncau întotdeauna numai ei doi, după clienții lor. După ce plecară, doamna Lauriston se apropie de Elisabeth și îi șopti, roșie de confuzie :

— Aș vrea să telefonez la Paris. Maillot 12-15.

Nu exista nici o cabină telefonică la hotel. Unicul aparat se afla la recepție, în hol. Elisabeth învârti manivela, ceru numărul și anunță :

— Douăzeci de minute de așteptare, doamnă.

Fața doamnei Lauriston se pregăti pentru eternitate. Dar, zece minute mai târziu, țârâitul telefonului o ridică precipitată, în ghetele albe.

— Nu vă deranjați, domnișoară ! îi strigă ca Elisabethei. E sigur pentru mine !

Se îndreptă spre telefon și-și lipi receptorul de ureche. Surâsul ei, la început foarte lung, se restrânse într-un bot de croitoreasă cu ace-n gură. Puse receptorul în furcă și spuse :

— Nu răspunde.

Conversațiile, care se liniștiseră cât ea fusese lângă aparat deveniră mai puternice. Doamna Lauriston dădu din cap, murmură un „Bună seara !“ și urcă în camera ei ca să-și ascundă supărarea. Elisabeth se apropie de grupul domnișoarelor Legrand.

— Avea o mutră ! spuse Cécile. Cui îi telefona ?

— Bărbatului ei, fără îndoială, o lămuri Elisabeth.

— Da, interveni domnișoara Pieulevain. Am vorbit cu ea în după-amiaza asta. Cred că nu e fericită în căsnicie.

— De ce ? întrebă Cécile. El o înșeală ?

— Asta nu te privește, copila mea.

Cécile pufni în râs, iar Elisabeth o privi cu reproș. Putea fi chiar atât de copilăroasă și de nepăsătoare ? Ea însăși, dintr-o dată, simțea nevoia să fugă de lume, de lumină și să se ascundă în pat, vegheată de marele brad negru. Dar clienții nu păreau grăbiți să se retragă în camerele lor. Și politețea hotelieră cerea ca Elisabeth să rămână printre ei până la întoarcerea părinților săi.

La trezire, a fost frapată de adâncimea tăcerii care înconjura casa. Un bot rece i se lipi de obraz. O limbă umedă îi trecu peste bărbie. Friquette venise să-și primească porția de mângâieri. Elisabeth se amuză o clipă cu cățeaua, o mângâie pe burtă, după urechi, o trase ușor de smocurile de păr care-i cădeau pe ochi, apoi, sărind din pat, fugi la fereastră și deschise obloanele. Crengile negre ale bradului se îndoiau sub greutatea unor draperii albe. Ningea abundent. Nici vorbă de schiat în dimineața asta ! Elisabeth o sună pe Léontine, care îi aduse micul dejun pe un platou. Friquette își cerși bucata de zahăr și, primind-o, se duse s-o ronțăie cu fereală, pe perna ei. Aroma cafelei cu lapte se răspândea în cameră. Fata mușcă dintr-o bucată de pâine prăjită și privi, cu melancolie, dincolo de geam, căderea lentă și regulată a fulgilor de zăpadă. Cum nu se grăbea să iasă, acordă mai multă atenție decât de obicei toaletei. Apoi redactă, dintr-o trăsătură de condei, felicitările : „Cincisprezece rânduri pentru bunicul său, cincisprezece pentru unchiul Denis și pentru Clémentine."

Când pătrunse în hol, găsi un grup de clienți care se relaxau. Ce să faci pe o vreme ca asta ? Unii citeau, alții scriau cărți poștale sau jucau bridge. În fața hotelului, Pierre și Antoine dădeau zăpada cu lopețile. Cécile și Gloria veniră lângă Elisabeth

pe peron și-i propuseră să meargă în sat ca să-și dezmorțească picioarele.

— Antoine, strigă Elisabeth, luăm noi scrisorile de la poștă, în trecere!

— Mulțumesc, domnișoară, răspunse el îndreptându-și spatele. Chiar că-mi prinde bine cu toată treaba care-i de făcut aici! Câtă zăpadă a putut să cadă în noaptea asta, nici nu vă dați seama!

În timpul acesta, Pierre înfigea lopata în zăpadă, ridica un bloc mare și-l arunca departe, în dreapta lui. Avea fața roșie, gâfâia și era fericit. Elisabeth îl îmbrățișă:

— Nu te obosești prea tare, tată?

— Nici gând! N-am fost niciodată într-o asemenea formă!

Plugul nu deszăpezise încă drumul spre Glaise. Tinerele umblară pe un strat de pudră imaculată în care încălțămintea li se înfunda scârțâind la fiecare pas. Fluturi de ger le zburau în întâmpinare. Friquette tropăia în urma lor, ridicând sus labele și lătrând de bucurie. Era zi de târg. În fața bisericii, prelate de pânză întinse între stâlpi protejau tarabele. Albul murdar al pânzei contrasta cu albul imaculat al zăpezii. Rochii de bumbac, pulovere tricotate din lână de Megève, veste și pantaloni din postav de Bonneval, cratițe, ceainice, pantofi, chiloți înghețau sub cerul liber, în timp ce negustorii și cumpărătorii băteau din călcâie să se încălzească și se tocmeau în dialect. Privirile Elisabethei alergau în toate părțile, în speranța improbabilă de a-l descoperi pe Christian. În timpul acesta, Gloria, care se gândea la scrisoarea ei cotidiană, era nerăbdătoare să se ducă să ridice poșta. O corcitură neagră veni s-o amușine pe Friquette, dar ea își lăsă jos coada cu indignare, întoarse niște ochi furioși și scoase un mârâit amenințător, arătându-și colții. Animalul prost crescut se îndepărtă rumegându-și umilința și cățeaua intră la poștă împreună cu fetele care o lăudau pentru buna ei purtare.

În sala cenușie, prăfuită și supraîncălzită, câteva persoane își așteptau rândul la ghișee. Podeaua era murdară de zăpadă nea-

gră, topită, pe care încălțările o aduseseră de afară. Pe perete se aliniau ușițe metalice, perforate și numerotate — căsuțe poștale. Elisabeth deschise cu cheia cutia hotelului, scoase un pachet de plicuri și le trie, pasându-le dintr-o mână în alta.

— Domnul Fleck... domnul Jacques Grévy... doamna Voisin... Ah ! Uite una pentru tine, Gloria...

Gloria luă plicul, îl deschise imediat și începu să citească cu aviditate. Se afla, de asemenea, în teanc o scrisoare din Madagascar adresată domnișoarelor Legrand. Cécile o cântări în palmă și comentă :

— Șase pagini cu recomandări din partea mamei și trei rânduri de post-scriptum de la tata. Asta-i rația obișnuită. Îmi dai voie ?

Deschise plicul. Elisabeth continuă să inspecteze plicurile și tresări în fața scrisului unchiului său Denis : *Domnului și doamnei Mazalaigue. Hotelul „Două capre sălbatice"...*

— Ia te uită ! exclamă ea.

Uitase misivele cu urări în cameră. Să se întoarcă după ele acum ? Ridicând bărbia cu ciudă, privi spre ușă și, deodată, inima îi zvâcni cu putere, smulgându-i-se din piept. O bucurie năvalnică o cuprinse. Nu departe de ea, un bărbat se sprijinea în fața unui ghișeu și vorbea cu funcționara de la poștă prin grilaj : Christian! Când intrase ? Îl vedea din spate. Umerii lui lați întindeau un pulover cu guler întors, din lână groasă, gri. Renunțase la fularul roșu. O bonetă rotundă îi stătea pe creștetul capului. Fără să se gândească, înaintă repede spre el și-l apucă de braț. El întoarse capul. Soarele reveni pe pământ.

— Tu ! exclamă el. De când te tot caut !

— Mă cauți tu pe mine ? se bâlbâi ea, făcând un mare efort ca să pară calmă și veselă.

— Bineînțeles ! La Rochebrune, în sat, peste tot ! Începusem deja să mă gândesc că ești bolnavă. Vroiam să merg la „Două capre sălbatice", să întreb de tine !

Ceea ce spunea el era atât de ciudat, încât se întreba dacă nu cumva mințea. Friquette se apropiase de stăpâna ei și, cu botul ridicat, asculta conversația cu neîncredere.

— Al tău e câinele ăsta ? reluă Christian.

— Da.

— E amuzant cu pata asta pe ochi și cu perii ăștia zbârliți în chip de sprâncene. Ce-ai făcut de când nu te-am mai văzut ?

— Nimic special... Am schiat cu prietenii.

— La Rochebrune ?

— Da.

— Ei bine, în cazul ăsta ne-am încrucișat. Ce ghinion !...

O funcționară ursuză se impacientă în spatele ghișeului.

— V-ați hotărât o dată, domnule ?

Christian îi întinse un mandat de încasare. Lângă el, pe tejghea, se afla o scrisoare nedeschisă. Elisabeth citi adresa pe furiș. *Domnului Christian Walter — Post restant — Megève*. În sfârșit, îi știa numele de familie.

— Trei sute cincizeci de franci, spuse funcționara. Aveți un act de identitate ?

Christian îi arătă hârtiile sale, semnă, băgă în buzunar banii, apoi scrisoarea și-i zise cu un hohot de râs :

— Acum, că te-am regăsit, Elisabeth, n-o să-ți mai dau drumul !

— Numai că... trebuie să mă întorc imediat, replică ea aruncând o privire prietenelor sale.

Cécile o privea surâzând, în timp ce Gloriei, cufundată în epistola logodnicului ei, puțin îi păsa de restul universului.

— Ai să te întorci, bineînțeles, adăugă Christian, dar după prânz, ai să ieși din nou și ai să mă vezi.

— Unde ?

— La mine.

— Ești nebun ! șopti ea.

— N-am fost niciodată mai rezonabil. Nu se poate sta de vorbă pe pârtii, la poștă sau pe stradă... Și am atâtea lucruri să-ți

spun ! Locuiesc la doi pași de aici : în spatele diocezei. Știi mica măcelărie pe dreapta ?

— Da, răspunse ea.

— Apartamentul meu — și ce apartament ! — se găsește chiar deasupra magazinului. Intri pe ușa care e într-o parte, urci scara din două-n două trepte și, la etajul întâi, descoperi domeniul meu. Locuiesc ca un prinț și prepar ceaiul mai bine ca oricine.

Ea știa că n-avea să se ducă la el, dar această invitație îi flata amorul propriu și îi stârnea curiozitatea.

— De acord ? întrebă el.

— Nu, spuse ea. N-am să pot...

El izbucni în acel râs puternic care nega totul, care smulgea totul în trecere. Câteva persoane se întoarseră; Elisabeth roși.

— Ba da, ai să poți. N-am să mă mișc de acasă în după-amiaza aceasta. Am să te aștept...

Își încreți buzele într-un surâs și adăugă :

— Pe curând, Elisabeth !

— Nu, nu pe curând. Nu preferi să ne vedem mâine, la teleferic ?...

El dădu din cap în chip de negație și ieși. Elisabeth rămase o clipă sub o creastă de val, amețită, orbită. Apoi, un nou val de bucurie o ridică pe vârful lui. Avea acum certitudinea că și Christian ținea la ea. Chiar dacă nu se va duce să-l viziteze în după-amiaza aceasta, va ști întotdeauna unde să-l găsească. Ușurată, reveni lângă cele două fete :

— Iertați-mă... V-am făcut să așteptați !...

— Câtuși de puțin ! răspunse Cécile. Gloria n-a terminat încă să-și învețe scrisoarea pe dinafară.

Gloria ridică din umeri fără să se întrerupă din lectură.

— Ce bine arată bărbatul cu care ai vorbit adineauri ! reluă Cécile. Am impresia că l-am mai văzut la Rochebrune.

— Da, rosti Elisabeth cu dezinvoltură. E Christian Walter. Un camarad...

— În tot cazul, nu-i ești indiferentă.

— Crezi ?

— Da, da ! Te mânca din ochi. Are de altfel ochi foarte frumoși. Și dinți foarte frumoși. Cât despre bonetă, aș vrea și eu una la fel !

— Ce-ți mai place să mă tachinezi ! râse Elisabeth.

— Nu, ăsta-i adevărul. Gloria, nu e așa că era un vis boneta aia a domnului ?

Gloria nu răspunse ; ea nu văzuse nimic.

— Sunt sigură că, dacă plecăm în vârful picioarelor, n-o să bage de seamă c-o lăsăm singură, șopti Cécile. Vii, Elisabeth ?

Ieșiră, urmate de Gloria, care continua să-și citească scrisoarea în mers, cum citește un preot cartea de rugăciuni. Friquette le abandonă ca să se înfunde pe o stradă pe care avea câțiva prieteni de salutat. Cinci minute mai târziu, le ajunse din urmă pe fete lângă farmacie. În fața barometrului se formase un grup. Cécile își aminti că avea de făcut câteva cumpărături : cremă Nivea, vată, rimel... Pătrunseră cu o nonșalanță studiată în prăvălie. Gloria, după ce-și citise pentru a treia oară epistola deveni brusc rațională :

— Grăbiți-vă ! Sunt persoane care-și așteaptă scrisorile la hotel.

Se întoarseră la „Două capre sălbatice", discutând vesele, sub ninsoarea care cădea, abundentă, ușoară și tăcută. În hol, Elisabeth o zări pe mama ei și i se aruncă în brațe.

— Elisabeth ! exclamă Amélie. Mă sufoci ! Ce se întâmplă ?

— Nimic, mamă !... Ai văzut ce zăpadă ? E minunat !...

Jacques era așezat cu o carte-n mână lângă vitrina cea mare. Le gratifică pe fete cu o seacă înclinare de cap. Gândurile Elisabethei erau atât de departe de el, încât fu surprinsă la început de ciudățenia atitudinii lui ; apoi amintirea certei lor îi reveni în minte, dar ca un incident foarte vechi și lipsit de importanță. În jurul ei, câteva persoane discutau despre afacerea Stavisky. Mirosurile de la bucătărie se instalau în hol. Câțiva clienți se ridicară să treacă la masă. Elisabeth se regăsi în fața unei farfurii

pe care se aflau două sardele. Prânzul i se păru interminabil. Mâncă din vârful buzelor, cu stomacul strâns. După masă, doamna Lauriston o rugă să ceară din nou Maillot 12-15. De această dată, tentativa fu încununată de succes. Cu receptorul lipit de ureche, cu ochi de îndrăgostită și cu buzele umede, doamna Lauriston susura :

— Tu ești, Gaston ?... Da, bună ziua... Eu sunt... Colette... Am încercat să te prind ieri seară... Ah, nu erai acasă, mâncai la restaurant... Spune-mi, Josianne se descurcă bine ?... Ce ți-a dat la prânz ?... De ce escalop de vițel ?... Am spus... În sfârșit... Bine.... Dacă asta-ți place !... Alo, nu ne întrerupeți !... Alo... Da, cum e vremea la Paris ?... Aici, ninge... Ah, nu, sunt foarte prudentă... Dar tu ?... Am spus : dar tu ?...

Înfundați în fotoliile de piele, toți clienții tăceau și se prefăceau că nu ascultă conversația. Elisabeth urmărea cu înduioșare mimica acestei neveste pe care un fir magic o lega de un bărbat prea îndepărtat și prea seducător. Propria ei fericire se găsea întărită de fericirea pe care o citea pe fața altcuiva.

— Ai mult de lucru la birou ?... Ah, săracul de tine... dacă ai putea veni și tu aici... E imposibil ?... Bineînțeles !... Alo !... Alo... Nu ne întrerupeți !...

Repetă de trei ori : „Nu ne întrerupeți !“ cu accentul unei victime care-și imploră călăul, apoi puse receptorul jos și spuse visătoare :

— Asta e ! Ne-au întrerupt !

Toată lumea respiră. Un murmur de voci eliberate se ridică din jurul meselor. Léontine servi primele cafele-filtru. Gloria, Cécile și domnișoara Pieulevain ieșiră din sala de mese.

— Ai văzut, Elisabeth ? exclamă Cécile. Ninsoarea s-a oprit.

— Nu se poate, se bucură Elisabeth.

— Uită-te și tu !

Se apropiară de fereastră. Norul de ceață se ridicase. Prin văzduh nu mai cădea nici un fulg. În albul compact al peisajului

negru erau numai pieptenii gardurilor, măturile stufoase ale copacilor și rarele coșuri care fumegau.

— Dacă am urca la Rochebrune, acum, că nu mai ninge ? propuse Gloria.

— Ce idee ! se miră domnișoara Piculevain. Zăpada e prea proaspătă ca să se poată schia. Ai face mai bine să-ți petreci după-amiaza citind sau scriind câteva epistole.

— Ah, nu, domnișoară, lăsați-ne să mergem ! exclamă Cécile. O să avem tot timpul să scriem și să citim ! Mama ne-a recomandat să petrecem cât mai mult timp în aer liber !

— Nu te gândești decât la distracție ! suspină domnișoara Piculevain întinzând pe masă un jurnal deschis la pagina cuvintelor încrucișate.

8.

Pe drumul care ducea la telefericul de Rochebrune, Elisabeth nu încetă să se gândească la invitația lui Christian. Ideea de a se duce la el în apartament i se părea din ce în ce mai nesăbuită și, în același timp, îi ardea din ce în ce mai puțin să le întovărășească pe Cécile și pe Gloria pe pârtie. Ajungând la stația telefericului, se resemnă și se așeză cu prietenele ei la coada care se tot lungea în fața ghișeului. O mișcare îi agită pe schiori și Gloria înaintă cu un pas. Cécile se pregătea să o urmeze, dar Elisabeth o reținu. De ce ? Nici ea nu știa. Cei ce se aflau pe urmele celor două fete profitară de ezitarea lor ca să le depășească. O hotărâre bruscă puse stăpânire pe Elisabeth. Aplecată spre vecina ei, îi șopti :

— Cécile, ascultă-mă, trebuie să fac o cursă foarte importantă în sat.

— Ah, da ? spuse Cécile cu un surâs malițios.

— Da. N-am să pot urca împreună cu voi la Rochebrune. Dar nici nu vreau să mă întorc fără voi la hotel. Mama n-ar înțelege...

Surâsul lui Cécile se accentuă între cele două gropițe.

— Înțeleg, murmură ea. Ai întâlnire cu domnul cu dinți frumoși ?

Elisabeth o privi drept în ochi.

— Da.

Această sinceritate o miră pe Cécile. Din simplă camaradă, devenea confidentă, complice. Ochii i se încărcară cu o umbră de gravitate.

— Cum facem atunci ? întrebă ea.

— Trebuie să ne întâlnim la ora cinci, răspunse Elisabeth. La patiserie, de exemplu...

— Foarte bine. Contează pe mine.

— Nu te superi prea tare ?

— Bineînțeles că nu. E foarte normal...

— Și Gloria ?

— Mă descurc eu cu ea. Nu-ți face griji.

— Îți mulțumesc. Îmi faci un mare serviciu.

Gloria se întoarse spre cele două fete :

— Iau bilete pentru toată lumea ?

— Nu, răspunse Cécile. Numai pentru noi două. Elisabeth nu poate veni. O să-ți explic...

Și, împingând-o pe Elisabeth de umeri, adăugă :

— Grăbește-te !... Pe curând !

Schimbară un surâs complice. Elisabeth ieși din minuscula gară, își puse repede schiurile și alunecă pe zăpada proaspătă spre Megève. Totul se petrecuse foarte bine cu domnișoarele Legrand. În rest, nu voia să se gândească încă. Gustul ei pentru necunoscut era atât de mare, încât prefera să nu-și strice dinainte bucuriile, gândindu-se prea devreme la necazuri. I se trăgea oare de la schi, unde nu avea nevoie să țină seama de obstacole decât

în clipa în care i se iveau în cale ? Ca și cum viața n-ar fi fost decât un joc comparabil cu acela practicat pe pârtiile înzăpezite și, în decursul căruia, în orice împrejurare, conta pe inspirația momentului ca să iasă dintr-o încurcătură sau să-și acorde o bucurie suplimentară.

Repede, să-l întâlnească ! Cu bețele strânse sub braț, zbură pe drumul cotit, pufos, ale cărui gropi nu se mai simțeau. În josul pantei, departe de case, plugul municipal, tras de șaisprezece cai, deszăpezea o bucată de drum, în clichet de clopoței. Un nor de aburi înconjura animalele. Triunghiul de lemn se înfigea în masa albă și răsturna, de-o parte și de alta, mari valuri de făină. O fracțiune de secundă și tabloul dispăru după o cotitură. Panta se îndulcea. Elisabeth se folosi de bețe ca să înainteze spre străzile satului. Orologiul bisericii bătu ora trei. Negustorii ambulanți își strângeau tarabele. Traversă piața, coti pe o străduță și se opri gâfâind în fața prăvăliei vopsite în roșu. Hălci de carne atârnau în cârlige, dincolo de vitrine. În dreapta măcelăriei se deschidea o ușă.

Elisabeth își scoase schiurile, le sprijini de zidul de la intrare și, ținându-și bețele în mână, se angajă pe o scară îngustă, cu trepte de lemn putred. Un palier îngust. O ușă joasă. Bătu și inima ei fu cea care răsună. Urmă o tăcere. Apoi, niște pași se apropiară. Nu avu timp să-și regrete îndrăzneala. Ușa se răsuci în balamale. Christian se afla în picioare în fața ei. Purta un halat havan, strâns în talie cu un cordon. Gâtul și pieptul erau goale între revere.

— Oh, însăși Elisabeth ! exclamă el. Nu te așteptam atât de devreme ! Intră. Pune bețele în colț. Mă îmbrac și sunt al tău.

Străbătu vestibulul mic cât un dulap și pătrunse într-o cameră pătrată, foarte luminoasă, cu un tapet galben cu dungi albe. O sobiță, înălțată pe picioare și burtoasă, răspândea în jurul ei o căldură prietenoasă. Pe plită fumega un ceainic. Un burlan negru, încrețit la cot, și suspendat cu sârmă, se înfigea în colțul tavanului.

— Așază-te, îi spuse Christian, arătând cu un gest elegant spre un fotoliu acoperit cu o țesătură cu reliefuri aurii.

El se refugie într-o nișă a camerei, în care se afla toaleta, și trase o perdea despărțitoare. Elisabeth continua să inspecteze locul. Un miros de tutun blond umplea aerul. Divanul, larg și jos, era acoperit cu o cuvertură din piele de marmotă. Cărți, jurnale, dosare se îngrămădeau pe un birou. Alte cărți se înghesuiau pe rafturile unei etajere. Două scaune rustice de paie flancau o superbă masă rotundă de acaju, acoperită cu o placă de marmură gri. Elisabeth remarcă un cufăr vechi ferecat, un covor uzat până la urzeală, câteva stampe pe pereți. Era atât de interesată de acest decor masculin, încât simpla curiozitate era de ajuns ca s-o distragă de la temerile care o încercau. În sfârșit, avea să-l cunoască ! Chiar dacă s-ar fi arătat zgârcit în confidențe, aceste mobile, aceste obiecte vorbeau îndeajuns despre el. Își recapitula deja primele observații : „Trăiește singur. Îi place să citească". Perdeaua se dădu la o parte. Christian își făcu din nou apariția, îmbrăcat într-un pulover negru, mulat pe corp, cu mânecile suflecate, cu pantaloni de schi și cu papuci supli în picioare.

— Sunt atât de bucuros că ai venit la mine ! zise el, strângându-i amândouă mâinile.

Elisabeth fu cât pe ce să i se arunce la piept, dar se înțepeni și murmură :

— Nu sunt decât în trecere ! Într-un sfert de oră trebuie să plec !

Christian îi dădu drumul la mâini surâzându-i :

— N-am să te rețin. Suntem de acord ? Peste un sfert de oră ?

— Da, îngăimă ea, parcă regretând.

— Iată ceasul.

Luă un ceas deșteptător, îmbrăcat în antilopă, și îl puse la vedere pe masa rotundă.

— E încântător la tine ! spuse ea.

— Da, e nostim. Dar sunt în centrul satului și asta nu-mi place. De câteva luni am altceva în vedere. O cameră separată,

într-o fermă mare, în plin câmp, în mijlocul zăpezii, pe drumul spre Lady. Dacă-i conving pe țărani să mi-o închirieze, voi fi cel mai fericit dintre oameni.

— Nu vor ?

— Nu vor încă ! Sunt încăpățânați, știi, încăpățânați și pretențioși... Fumezi ?

Un pachet de țigări se întinse spre ea. Mâna care-l ținea era brună, nervoasă și cu puțin păr pe dosul ei.

— Nu, mulțumesc.

Crezu că avea să insiste, dar el își aprinse o țigară, scoase fumul pe nări și se îndreptă spre vestibul. Acolo, se afla un mic dulăpior de lemn alb, cu ușile de plasă, care servea drept cămară. Scoase din el trei ouă, o oală cu unt și un imens jambon de țară, de un roz viu.

— Ce faci acolo ? întrebă Elisabeth în timp ce el aducea aceste provizii în cameră.

— Nu ți-e foame ?

Ea izbucni în râs.

— Foame ? Bineînțeles că nu ! Nu-i mult de când am mâncat.

— Eu încă n-am luat prânzul.

— Dar e trecut de trei !

— Și ce-i cu asta ? Ce idee să mănânci la oră fixă, ca și cum ți-ai lua medicamentul ! Eu, ca să mănânc, aștept întotdeauna să-mi fie mai întâi foame. Pentru că meniul meu nu-ți spune nimic, o să mă privești cuminte.

— Și, mai ales, am să te ajut să-l pregătești !

— Nu, nu ! Stai pe loc ! Ești așa de drăguță în fotoliul ăla !

Puse tacâmurile pe masa acoperită cu marmură, tăie două felii de jambon, aruncă o bucată de unt într-o tigaie... Aceste pregătiri o amuzau pe Elisabeth. O superioritate feminină, ironică și, în același timp, înduioșată, o cuprindea în fața acestui bărbat ocupat cu treburi menajere. Cu cât se îngrijea mai puțin de ea, cu atât i se părea mai la îndemână să pătrundă în viața lui intimă. Îi examina pe furiș mișcarea mâinilor, forma cefei. El

ațâță focul, scoase un cerc al plitei, puse tigaia și așternu cele două felii de jambon în untul încins, care protestă printr-o sfârâitoare efuziune de bule. Două ouă sparte cu îndemânare lăsară să li se scurgă gălbenușurile rotunde și spuma transparentă a albușului în mijlocul tigăii. Sarea și piperul căzură peste toate ca o binecuvântare. Elisabeth simți mirosul sănătos, de țară, care se răspândea în încăpere.

— Jambonul, ouăle, untul, toate le cumpăr de la o fermă, îi explică Christian.

— Dar cine-ți gătește ?

— O bătrână de treabă, puțin cam surdă. Vine în fiecare dimineață...

Când ouăle cu șuncă fură prăjite, le făcu să alunece din tigaie pe o farfurie, se așeză la masă și începu să mănânce.

— E bun ? întrebă Elisabeth.

— Excelent ! răspunse el cu gura plină.

Maxilarele îi jucau sub pielea bronzată a obrajilor. Își savura mâncarea fără grabă, cu reculegere. Mai târziu, își turnă un pahar de vin. În timp ce bea, mărul lui Adam urca și cobora sub bărbia lui, cu tresăriri de mic animal. Elisabeth murmură :

— Cine ești tu, Christian ?

— Într-adevăr, spuse el lăsând paharul jos. Nici nu-mi știi numele de familie ! Mă numesc Christian Walter.

— Ești francez ?

— Bineînțeles !

— Un moment am crezut că ești neamț !

— De ce ?

— Pentru că te-am auzit vorbind nemțește la „Mauvais-Pas".

— Asta nu înseamnă nimic ! Familia mea e originară din Alsacia. Mai exact, familia tatălui meu. Mama e austriacă. Mi-am petrecut toată copilăria în Austria, în Tirol. Apoi, mama a murit, tata s-a întors cu mine în Franța și s-a recăsătorit. Ar fi vrut să devin arhitect, ca el. Dar studiile erau prea lungi pentru gustul meu. Iubesc îndeajuns viața ca să n-o sacrific pe altarul muncii.

De îndată ce-am putut m-am instalat la Megève. E singura regiune în care mă simt într-adevăr bine: soarele, zăpada, calmul de la țară... Și încă tu n-ai cunoscut satul ăsta înaintea sosirii masive a turiștilor! Închipuie-ți câteva case, adunate în jurul clopotniței, pantele albe și neprihănite, o turmă de reni domesticiți...

— Dar cu ce te ocupi la Megève? întrebă Elisabeth.

— Sunt profesor de germană la colegiul privat. Asta îmi ia câteva ore dimineața și îmi aduce ceva bani...

— Ești profesor? Ce amuzant!

— De ce?

— Așa...

Se gândea la unchiul ei, Julien, institutor la Jeyzelou, un personaj scorțos, cu guler tare, cu cretă în vârful degetelor și cu o mustață dreaptă, ca o linie de cerneală, sub un cuvânt important.

— Chiar că n-ai aer de profesor.

— Întâmplător, asta sunt. Și îmi și place. Unii dintre elevii mei sunt copii foarte interesanți! Le studiez caracterele. Le urmăresc evoluția...

— Vorbești ca un vârstnic!

— Nici nu sunt chiar atât de tânăr!

— Ce etate ai?

— Douăzeci și opt.

Nu se înșelase: era într-adevăr un bărbat cu experiență.

El muie o bucată de pâine în gălbenușul de ou și o duse la gură. Felul lui de a mânca îți deschidea apetitul, așa că Elisabeth simți, deodată, că salivează și că o roade stomacul. De altfel, aproape că nu se atinsese de prânzul servit la hotel.

— Mi s-a făcut foame! spuse ea râzând.

— Bravo! exclamă el. Servește-te! A mai rămas un ou. Să-ți tai o felie de jambon...

Ea își prăji oul și îl mâncă direct din tigaie. Niciodată nu simțise o savoare mai delicioasă în cerul gurii. Christian își pu-

sese deoparte farfuria goală și fuma cu ochii întredeschiși, privind-o.

— Dar tu cine ești de fapt, Elisabeth ? O savoiardă pursânge?

— Nu.

— Atunci o pariziană ?

— Dacă vrei... Mi-am petrecut o mare parte a copilărici la Paris...

— Dar părinții tăi ?

— Sunt din Corrèze. Bunicul meu mai e și acum acolo.

— Și nu regreți Parisul ?

— Oh, nu, deloc ! De altfel, ne ducem des, între sezoane...

— De ce s-au fixat părinții tăi la Megève ?

— Din cauza sănătății tatălui meu.

— Tatăl tău e bolnav ?

— A fost rănit la cap, în 1916.

— Și mama ta, cum e ? Tot atât de drăguță ca și tine ?

Ochii Elisabethei se aprinseră.

— O, la la ! Mult mai drăguță decât mine. E chiar frumoasă ! Dacă ai vedea-o !...

— Sper că am s-o văd, spuse Christian surâzând ușor.

— Sigur, nu mai e foarte tânără.

— Ce vârstă are ?

— Aproape patruzeci de ani.

— E un moment minunat pentru frumusețea unei femei.

— Găsești ?

— Da, zise el cu convingere. Înflorește înainte de a se veșteji.

Mâna lui făcu un gest ca și cum ar fi susținut o corolă delicată. Elisabeth șterse tigaia cu o bucată de pâine și oftă.

— Poate, eu nu-mi dau seama...

— Așadar, ți-ai petrecut copilăria la Paris, reluă el. Ce trist ! Și cu ce se ocupau părinții tăi ?

— Ce curios ești !

— Da, sunt foarte curios, spuse el cu o privire pătrunzătoare.

— Țineau o prăvălie.

— E vag! Ce fel de prăvălie?

— O cafenea pe bulevardul Rochechouart.

— Ah! Lasă-mă să-mi imaginez decorul. O cafenea, tejgheaua lucioasă, luminile, zgomotul străzii, clienții care intră, care ies, obișnuiții belotei într-un colț și tu, o fetiță cu șorțuleț, pierdută printre cei mari, privind totul, ascultând totul... Așa a fost?

— Exact așa.

— Aveai prietene?

— Colege de școală. Dar eram aproape întotdeauna cu bona. Mai târziu, când m-au trimis la pension...

— Ai fost trimisă la pension? La ce vârstă? Unde?

Punea aceste întrebări cu atâta insistență, încât ea protestă:

— Doar n-o să-mi povestesc toată viața!

— Ba da. Trebuie. Toată viața ta de fetiță.

— Și când se termină, după tine, viața mea de fetiță?

— Încă nu s-a terminat, Elisabeth. Ia spune, cum a fost cu pensionul ăla?

— Era la Sainte-Colombe, în regiunea Lot. Directoarea era o femeie extraordinară!...

— Parcă o văd! O bătrână slută, uscată și arțăgoasă...

— Câtuși de puțin! Domnișoara Quercy era frumoasă, palidă, cu talia subțire. Se îmbrăca întotdeauna în negru. Era foarte credincioasă...

— Și tu, Elisabeth, ești foarte credincioasă?

— Am fost când aveam zece-unsprezece ani... Acum nu... În sfârșit, cred că nu mai sunt... Nu mă mai duc la biserică... Dar, la Sainte-Colombe, ne întâlneam de trei-patru ori pe zi la capelă... E atât de departe acel timp! Iată, acum știi tot!

Se așeză în fața ei pe divan.

— Nu, nu știu tot, Elisabeth. Continuă.

N-ar fi crezut niciodată că cineva ar putea fi interesat de amintirile ei din copilărie. La început amuzată de întrebările lui Christian, era acum de-a dreptul emoționată, ca și cum i-ar fi făcut cel mai delicat omagiu. Imaginile vechi reveneau la supra-

fața memoriei și căpătau un nou farmec pentru că îl preocupau pe el.

— Ce-aș mai putea să-ți spun ? murmură ea. După Sainte-Colombe, părinții m-au trimis la niște verișori, institutori în Corrèze. Apoi, la un pension, la Clamart...

— Ce fel de fetiță erai ?

— Cred că am fost foarte leneșă la învățătură, foarte nedisciplinată și foarte sălbatică... E trist, când ești mică, să fii mereu departe de părinți !... Dar nu puteau să mă țină lângă ei din cauza prăvăliei...

— Și la școala asta din Corrèze, erai fericită ?

— Acolo, da !... Mă simțeam bine !...

Încurajată de el, o evocă pe verișoara Geneviève, cuminte și blândă, în rochia ei roz, pe unchiul Julien, care vorbea despre gramatică și despre aritmetică chiar și în timpul mesei, pe mătușa Thérèse, fremătând de admirație în fața soțului ei, pe tăicuțu', atât de nostim sub boneta lui de noapte din bumbac, pe mămăița, cu crizele ei de astm, cu prăjiturile și cu indulgența ei surâzătoare, pe băieții de la școală, pe Martin Baysse, roșcatul care furase colecția mineralogică din dulapul cu geamuri al clasei. Se înfierbânta la auzul propriei sale povestiri și Christian o asculta cu o atenție vrăjită, ca și cum i-ar fi istorisit despre facerea lumii. O penumbră albăstruie învăluise camera. Elisabeth se aplecă spre ceasul deșteptător, ale cărui cifre abia se mai puteau citi :

— Cinci fără zece ! Trebuie să plec !...

El se ridică în același timp cu ea :

— Nu. Mai stai puțin, Elisabeth.

— E imposibil, Christian !... Imposibil...

Repetă acest cuvânt și ochii i se măreau iar inima i se zbătea în piept. Tot câmpul vizual îi era ocupat de fața lui Christian. O chemare de o dulceață îmbietoare îi venea dinspre acest bărbat nemișcat și tăcut, cu privire verde. Deodată, se aruncă în brațele lui, scoțând un geamăt de eliberare :

— Te iubesc, Christian !

Buzele lor se uniră și Elisabeth închise ochii sub căldura adâncă a sărutării. Mâinile lui Christian îi mângâiau umerii, coapsele, o întorceau puțin, se așezau ca o cochilie fremătătoare pe rotundul sânilor ei. Se simțea străbătută de o vibrație stranie în tot trupul. În sfârșit, se desprinse de el gâfâind, cu gura umedă :

— Lasă-mă să plec, Christian !

El o sărută încă o dată cu vârful buzelor pe frunte și-i șopti :

— Vii și mâine ?

— Unde ? Aici ?

— Bineînțeles.

Gata să cedeze, se crispă brusc ca în fața unei capcane :

— Nu, Christian !... N-am să pot...

Dinții lui Christian străluciră pe fața bronzată. În clipa în care Elisabeth se aștepta cel mai puțin, el izbucni în râs. Tresări cu nervii încordați ca de o lovitură de tobă :

— N-ai să poți ? Ei bine, atunci să nu mai vorbim despre asta.

Se trase înapoi, uimită. El îi observă tulburarea și continuă cu o voce mai caldă :

— Întâlnire mâine, la telefericul de Rochebrune, la ora trei. O să schiem împreună. Asta nu poți să refuzi, Elisabeth !

— Și dacă nu sunt singură ?

— Ai să faci în așa fel încât să-ți semeni prietenii pe drum.

— Bine, spuse ea supusă.

Îi luă mâinile și le examină ca pe niște obiecte prețioase, le sărută îndelung și o conduse, uluită, până la ușă. Afară, întunericul și frigul foarte ascuțit o treziră brusc. Stelele străluceau pe cer.

Zăpada era albastră pe acoperișuri și galbenă ca aurul în fața ferestrelor aprinse. Elisabeth traversă satul ducându-și schiurile pe umeri. Geamurile patiseriei erau aburite. Imposibil de văzut ce se petrecea în interior. Fata-și scutură părul, sprijini schiurile de zid și, ieșind din noaptea înghețată, intră la căldură, în mirosul

de cremă de migdale și în zgomotul linguriţelor și al conversaţiilor. Cécile era instalată, singură, la o masă rotundă.

— Mă aștepți de mult ? întrebă Elisabeth.

— Nu, chiar acum am venit și noi. Și Cécile adăugă cu un surâs înțelegător : Am avut și noi niște cumpărături de făcut.

Câteva jurnale ilustrate zăceau pe un scaun, lângă ea.

— Dar Gloria unde e ? întrebă Elisabeth.

— La toaletă, se aranjează. A fost minunat sus ! Ne-a părut rău că n-ai fost cu noi.

Gloria apăru cu un mers de regină, se așeză, chemă chelnerița și comandă trei ceaiuri cu lămâie.

— Trebuie să ne grăbim, rosti Elisabeth. Dacă nu, mama o să se neliniștească.

— Domnișoara Pieulevain o să se neliniștească și ea, remarcă Gloria cu un aer îngrijorat.

— Să le telefonăm chiar acum, hotărî Cécile. Eu mă simt bine aici.

— În tot cazul, ar trebui să te duci să te piepteni, o apostrofă Gloria. Dacă te-ai vedea !...

Fără s-o asculte, Cécile o trase pe Elisabeth de mânecă și-i șopti :

— Privește în spatele tău !

— Cine e în spatele meu ?

— Băiatul acela serios care tocmai a sosit la hotel împreună cu mama lui ! Domnișoara Pieulevain mi-a spus cum îl cheamă: Patrice Monastier.

— Știam, spuse Elisabeth.

— Da, dar nu știai că e pianist.

— Ah, da ?

— Pianist de mare talent ! Evident, nu e cunoscut încă, dar a dat deja câteva concerte. Domnișoara Pieulevain pretinde că a venit la Megève să se refacă după o boală. O pată pe plămâni sau cam așa ceva... Eu îl găsesc formidabil !

Elisabeth întoarse capul și văzu, la o masă vecină, un băiat palid, brunet, cu privirea febrilă, cu urechile ușor depărtate. Mama lui, uscată, mică, cu părul blond decolorat și gura rujată, îi vorbea încetișor sfărâmând cu linguriță o plăcintă. Amândoi, zărind-o pe Elisabeth, îi adresară un surâs politicos. Ea le răspunse și murmură aplecându-se spre Cécile :

— Nu înțeleg ce găsești formidabil la el...

— Nici eu, îi ținu Gloria isonul.

— Atunci nu v-ați uitat bine la el, zise Cécile. Are niște ochi... niște ochi de jar... și fruntea... Asta da, frunte ! Înaltă, senină !...

— Atât de înaltă încât, în curând, n-o să mai aibă păr deloc, zâmbi Gloria.

— N-ai decât să vorbești ! exclamă Cécile. Logodnicului tău nu-i mai dau decât trei ani până are să chelească !

Gloria se înroși, atinsă în plin, și îngăimă :

— Te rog, Cécile ! Doar n-o să-l compari pe Pascal cu nenorocitul ăsta !

Elisabeth nu izbutea să fie atentă la această sporovăială. Fericirea îi umplea pieptul gata să se spargă. Retrăia întâlnirea cu Christian, și-l imagina singur în camera lui și se întreba ce credea despre ea, acum, după ce plecase. Căzută pe gânduri, nu o văzu pe chelnerița care se apropia cu o tavă încărcată cu cești. Cécile sări în picioare și anunță :

— Mă duc să aduc prăjituri !

— Mi-ar plăcea să-l cunosc pe logodnicul tău, Gloria ! spuse Elisabeth, făcând un efort să pară sinceră. N-o să-l vedem într-o zi la Megève ?

— Ba da. Speră că va putea să petreacă patruzeci și opt de ore cu noi, în luna februarie. Dar, de la o scrisoare la alta, tot amână data probabilă a permisiei pe care o s-o capete. Serviciul ăsta militar e absurd, nu găsești ?

Cécile reveni, aducând tarte, coșulețe și savarine cu rom pe o farfurie.

— Savarinele sunt pentru tine, Elisabeth. Știu că-ți plac!

Elisabeth privea consternată cei doi bureți mici de aluat gălbui, îmbibați cu sirop și în vârf cu o cireașă zaharisită. În mintea ei un ou sfârâia încă în tigaie pe un pat de jambon. Surâse cu recunoștință la această amintire adăugând:

— Îți mulțumesc. Nu mi-e foame.

9.

Elisabeth coborî în fugă scara, cu bocancii ei mari, fu cât pe ce să sară o treaptă din cauza lui Friquette care-i stătea în cale, se precipită în hol și, văzându-și părinții la biroul recepției, întrebă:

— Cécile și Gloria au și plecat?

— Da, răspunse Amélie. Împreună cu familia Grévy. Te-au așteptat și, până la urmă, au plecat. Au spus că o să-i găsești la Rochebrune.

Era exact ce-și dorise.

— Fir-ar să fie! oftă ea. Trebuie să mă grăbesc dacă nu vreau să-i scap în vârf.

— De ce te-ai mocăit atât?

— A trebuit să-mi cos niște nasturi la pantaloni!

— Ei bine, pentru că e destul de târziu, n-ai să te duci să schiezi în după-amiaza aceasta și cu asta basta! mormăi Pierre. S-ar zice că nu mai poți să trăiești decât cu schiurile în picioare!

— Ce vrei să facă aici, la hotel? spuse Amélie. Prefer să fie cu clienții pe pârtie.

— Deja trei fără douăzeci! exclamă Elisabeth. O să fie o înghesuială la cabină! La revedere, tată, la revedere, mamă!

Îi îmbrățișă, alergă să-și caute schiurile în cotlonul lui Antoine și coborî, cu inima ușoară, spre stația telefericului.

În timp ce cabina, plină de călători, urca încet spre Rochebrune, Elisabeth își repetă cu imensă speranță: „Numai de-ar veni la întâlnire cum mi-a promis ieri! Numai de-ar fi plecat pe pârtie Cécile, Gloria și familia Grévy!". Când ajunse în vârf, prima față pe care o zări fu a lui Christian.

— Am întârziat, se bâlbâi ea. Dar a trebuit să mă descurc să vin singură.

— Bine. I-am văzut pe prietenii tăi debarcând adineauri.

— Au plecat?

— De zece minute.

— Uf! oftă ea. Sunt mai liniștită.

Zăpada era a lor!

— Știi la ce m-am gândit, Elisabeth? reluă el. În loc să urmărim prostește pârtia, am putea să ne ducem la Pas de Sion și să coborâm prin Dos de Chèvre.

— Bună idee! Dar e de urcat pe acolo, și n-am cu mine piele de focă.

— M-am gândit la toate. Dă-mi schiurile!

— Ai piei de focă pentru mine?

— Nu, iar ale mele ți-ar fi prea mari. Dar am adus frânghii.

Luă schiurile Elisabethei, împleti pe ele o țesătură de frânghii și puse pieile de focă pe schiurile lui.

— Cu asta am terminat! La drum, Elisabeth!

Depășiră cabana Schwartz, îngropată în zăpadă și probabil înțesată de clienți, judecând după numărul de schiuri înfipte drept în fața ușii. O scurtă coborâre, apoi un urcuș acceptabil. Frânghiile, brăzdând partea din față a schiurilor, le împiedicau să alunece înapoi. Jenată de această improvizație, Elisabeth urca panta cu un mers sacadat, pe urmele lui Christian, care aluneca ușor cu pieile lui de focă. La fiecare pas, bețele lăsau pe zăpadă o urmă de rondelă dințată. Brazi mici scoteau nasul, la stânga și la dreapta, din stratul alb al zăpezii. Semănau toți între ei, ca

animalele aceleiași turme. Elisabeth surâdea de bucurie. Era un acord desăvârșit între cadența alunecărilor ei, frumusețea imaculată a peisajului care o înconjura din toate părțile și dragostea ei pentru Christian. El nu se întorcea, nu vorbea, atent și el, fără îndoială, la calitatea excepțională a acestor clipe trăite în doi, departe de lume. Panta era din ce în ce mai mare. Cifre cadențate îi treceau prin minte : unu, doi, unu, doi... Privirile ei plecate în pământ descopereau o împărăție de cristale albe.

Îi era atât de cald încât, ajungând în vârful Alpette, își scoase jacheta și o înnodă în jurul taliei. Imediat, aerul de munte îi înghețā pielea sub bluză. Oprit lângă ea, Christian o privea cu ochi ciudați, pe care reflexul zăpezii îi lumina într-un verde de smarald.

Dincolo de Alpette, o coborâre ușoară ducea la Pas de Sion. Își scoaseră schiurile și le eliberară de frânghiile și de picile de focă devenite inutile. Christian și le înfășură în jurul coapselor. Picioarele i se înfundau în zăpadă până la jumătatea genunchilor. Își aprinse o țigară, trase câteva fumuri și o aruncă. Privirea i se întoarse spre orizont. Sorbea spațiul prin ochi, prin gură, prin nări. Pieptul i se ridica și îi cobora în ritmul unei respirații liniștite.

— Ce frumos e ! murmură el. Zăpada a nivelat totul, a purificat totul. Lumea reîncepe de la zero. Și tu ești cu mine ca să vezi asta, Elisabeth.

Ea se ghemui la pieptul lui și îi primi sărutarea. Agățați unul de celălalt se legănau în zăpada înaltă fără să-și dezlipească buzele. În sfârșit, Christian se îndepărtă. Dorința dădea un aer de răutate feței sale. Mâinile lui se crispau pe umerii fetei. O scutură ușor, din față-n spate, ca pentru a o deștepta dintr-un vis și murmură cu dinții strânși :

— Elisabeth, mă iubești cu adevărat ?

— Da, Christian, murmură ea.

— Atunci, ce căutăm aici ? Vino la mine. Chiar acum !

Acest mod de a-i vorbi o încântă. Toată ființa ei era de acord cu ceea ce refuzase în ajun. Înclină capul. Își puseră schiurile. Christian plecă primul. Ea își făcu vânt pe urmele lui. Niciodată nu se simțise mai ușoară pe o pantă. Viteza creștea mereu, fără ca ea să simtă cea mai mică urmă de frică. Dâmburi albe se dădeau deoparte, în grabă, ca s-o lase să treacă. La apropierea ei, brazii fugeau ca o hoardă înspăimântată. În față, o siluetă neagră aluneca, dansa, zbura într-un nor de zăpadă spulberată. Elisabeth încerca să prevadă ce o aștepta jos, în cameră. Dar mintea ei era goală, ca stăpânită de tăcerea ce se lasă după o lovitură de tun. Panta se îndulcea. Alte urme de schiuri se încrucișau cu cele lăsate de Christian. Satul Tour apăru în zare.

Elisabeth îl ajunse pe Christian lângă primele ferme. Casele nu aveau curate decât acoperișurile. Cu coșuri meschine, cu ferestre neîncrezătoare și cu uși scunde, se ghemuiau în frig, între stive de buturugi și mormane de băligar. În jurul acestor insule locuite zăpada era călcată în picioare, murdărită cu funingine și cu gunoaie. Un câine vagabond lătra dând din coadă. Vaci mugeau în staule. Dincolo de cătun, drumul continua la șes. Trebuiră să traverseze un pârâu, a cărui apă neagră curgea printre groase cupole de alabastru. Acum, Christian mergea în rând cu Elisabeth. Ea îl privea și nerăbdarea pe care o citea în ochii lui îi întărea propria speranță. În sfârșit, se angajară pe coborârea lină care ducea la Megève.

Elisabeth parcurse această ultimă parte a drumului într-o stare de inconștiență absolută și nu se trezi decât atunci când văzu galantarul măcelăriei. Își scoase schiurile. Scara se deschidea în fața lor. O cheie se învârti într-o broască. Din tot universul, prăbușit, cu toți munții, cu zăpezile, cu casele lui, nu mai rămăsese decât o cameră tapetată în galben cu dungi albe. O lovitură de picior închise ușa în urma ei. Două brațe o ridicară în aer.

Se trezi întinsă pe divan. Christian, îngenuncheat lângă ea, îi săruta pleoapele, obrajii, bărbia. Dar ea abia tresărea la atingerea buzelor lui. Pielea feței era înghețată de frig. Christian o părăsi

ca să aprindă focul. Un miros de fum năvăli în cameră. Culcată pe spate, Elisabeth pipăia cu o mână moale cuvertura de marmotă care se desfășura larg în jurul ei. O căldură plăcută i se răspândea în tot corpul. Simți că-i renasc picioarele, pântecul, urechile. Deodată, nu mai avu în fața ochilor decât o față uriașă. Decisă, veni în întâmpinarea ei. Îl înlănțuia pe Christian de gât, se zdrobea de pieptul lui, dădea încet din cap pentru a-și varia și mări propria bucurie în îmbrățișare. După ce o mângâie îndelung, începu s-o dezbrace. Ținându-și răsuflarea, cu inima bătându-i să se spargă, îl lăsă să facă tot ce voia. Bocancii desfăcuți căzură unul după altul la pământ. Bluza fu descheiată, oferind sânii înfricoșați buzelor care le atingeau sfârcurile. Elisabeth se înfioră și strânse din dinți. O plăcere ascuțită, aproape insuportabilă, se difuza în cei doi muguri de carne fragedă, care creșteau într-o așteptare mută. Protestă ușor când zece degete se agățară de centura pantalonului ca să-l tragă jos pe coapse. Dar, în același timp, își îndoi mijlocul ca să-l ajute pe Christian în ceea ce făcea. Un suflu călduț îi atinse pulpele. Fu în sfârșit conștientă că era goală, că se oferea pentru prima oară în viață privirii unui bărbat. Sărutări de catifea se răspândiră pe toată suprafața corpului ei. Și nu-i era rușine. Ar fi vrut ca el s-o strige din nou pe nume. Dar Christian tăcea, preocupat s-o mângâie, s-o contemple. Apoi, el o acoperi delicat, cu pulpanele cuverturii de blană.

— Odihnește-te, încălzește-te, fetița mea, spuse el cu o voce răgușită. Mă întorc imediat.

Trecu în intrândul camerei și trase perdeaua. Îl auzi cum se dezbracă.

Orologiul bisericii arăta ora șase și douăzeci. Noaptea se sprijinea, neagră, pe pernele albe ale acoperișurilor. Toate ferestrele din Megève erau luminate. Elisabeth își pusese schiurile în picioare ca să meargă mai repede. Făcea pași uriași, alunecați, în ritmul alternant al umerilor care împingeau în bețe. Aerul

înghețat îi pătrundea adânc în piept. Era pe punctul să-și piardă răsuflarea. Părinții ei trebuia să fie nebuni de îngrijorare că nu se întorsese încă. Fără îndoială că întrebaseră deja familia Grévy, pe domnișoarele Legrand și pe toți schiorii din hotel dacă n-o văzuseră pe pârtie. Și cum nimeni nu-i putuse informa, își imaginau că avusese vreun accident, că zăcea, rănită, singură, în zăpadă. Ce avea să le spună ca să justifice întoarcerea la o oră atât de târzie ? Căuta febril o scuză și nu găsea. N-avea importanță. Când se va afla în fața mamei sale, se va lăsa în voia inspirației de moment. O întâlneau feluriți oameni, cu boneta trasă peste urechi, cu nasul băgat în fular. Cineva o salută. Era fostul stăpân al lui Friquette.

— Bună ziua, domnișoară. Sănătoasă, voioasă ?

Trecu o sanie, în clinchet vesel de clopoței. Elisabeth urcă o mică pantă și se opri, cu răsuflarea tăiată. Un minut în plus sau în minus nu mai avea importanță. Nimic nu mai avea importanță în fața evenimentului de necrezut care îi răvășise existența. Îi era de ajuns să-și evoce greutatea și mișcările acelui corp de bărbat peste al ei ca să simtă din nou, în carnea ei, ecoul îndepărtat al durerii și plăcerii pe care i le provocase. Sub haine, toată pielea îi era parcă molesită de mângâieri. Mergea, acoperită de sărutări. Cu ce aer victorios și tandru o privise Christian când se ridicase, după ce o posedase pentru prima oară ! Se amuzase deseori încercând să-și imagineze care ar putea fi plăcerile dragostei, dar ce-și închipuise mai înainte era departe de revelația pe care o avusese astăzi. Această penetrație sălbatică și dulce. Această pierdere de sine în culmea plăcerii. Și cuvintele pe care i le șoptea la ureche, în întuneric, între două îmbrățișări. Și căldura lui, mirosul lui de animal fericit. Își lărgea nările ca să aspire parfumul camerei, al patului răvășit, și frigul nopții pătrundea în ea. Trebuia să plece mai departe. Se împinse în bețe. Aburii dansau ieșindu-i din gură. O denivelare de teren o ajută să ia viteză. Niște făgașuri înghețate îi făcură schiurile să scrâșnească. Drumul spre Glaise. După cotitura cea mare, hotelul „Două ca-

pre sălbatice". Inima i se strânse de spaimă. Coafată cu zăpadă, încălțată cu zăpadă, clădirea avea o luminație care o alarma. Fiecare fereastră era o privire. Părinții o pândeau, probabil, de o oră, înconjurați de toți clienții. Își lăsă schiurile la ușă și înaintă cu fruntea sus, spre catastrofă.

Un calm deconcertant domnea în hol. Nici familia Grévy, nici domnișoarele Legrand nu erau acolo. Oamenii, moleșiți de bunăstare, răsfoiau jurnalele sau jucau bridge în așteptarea mesei. Câteva capete se ridicară la intrarea fetei, dar ea nu citi nici o surpriză în privirile lor. Surâzând în gol, își întoarse ochii spre biroul de recepție: nimeni. Fără îndoială, Amélie și Pierre erau ocupați în oficiu. Calea era liberă. Țâșnind din adâncul camerei, Friquette alergă spre stăpâna ei și se legănă cu labele din față strânse și cu fundul ridicat în sus.

— Da, da, ești frumoasă! șopti Elisabeth, mângâind-o.

Urmată de cățea, traversă repede holul și se angajă pe scară, mergând, contrar obiceiului ei, în vârful picioarelor. Era nerăbdătoare să se vadă într-o oglindă. Sigur, se văzuse deja în oglinda lui Christian, când se îmbrăcase, dar i se părea că numai oglinda ei personală putea să o informeze cu exactitate despre ea însăși. Din spatele ușilor se auzeau voci. Un râs. Un strigăt de copil. Intră în camera ei, aprinse lampa și descoperi, deasupra chiuvetei, reflexul chipului său... Nu, nu se schimbase! Sau, cel puțin, nu se băga de seamă la prima vedere. Și totuși, această iradiere neagră a privirii, aceste umbre mov de sub ochi, această roșeață a buzelor zdrobite de sărutări!... Se studie de aproape și recunoscu că era mai frumoasă ca femeie decât ca fată. Prin fereastră, bradul negru îi supraveghea cele mai mici mișcări. Îi întoarse spatele ca să se spele pe față și să-și dea cu pieptenul prin păr. Convingerea că era fizic în avantaj îi dădea siguranța necesară ca să-și înfrunte părinții. Nici un fel de reproș nu-i va putea tulbura fericirea. Își dorea chiar să se dezlănțuie mai repede furtuna, ca să poată apoi să nu se mai gândească decât la Christian.

— Vii, Friquette ?

După o ultimă privire în oglindă, își părăsi camera și coborî scara cu un aer foarte natural, făcând să-i sune tocurile pe trepte. Când ajunse la parter, mama ei tocmai ieșea de la bucătărie și venea țintă spre ea. Fața lui Amélie era crispată și palidă, ceea ce era, întotdeauna la ea, semn de mare contrarietate. „Gata !" gândi Elisabeth. Gândurile i se așezară în ordine de bătălie. Aștepta șocul.

— Iată-te în sfârșit ! exclamă Amélie. Sosești la țanc. Mi-am ieșit din minți ! Ce om oribil ! Ce tip scârbos !

— De cine vorbești, mamă ? întrebă Elisabeth cu o voce nesigură.

— De șeful bucătar !

Elisabeth simți o bruscă ușurare, dar nu îndrăzni să se bucure încă.

— Ah, da ? întrebă ea.

— S-a dus să se plimbe în sat, reluă Amélie și, la ora cinci, s-a întors beat pulbere. Nu găsesc altă expresie : beat mort ! Urla. Amenința cu cuțitul prin bucătărie. Tatăl tău i-a ținut piept...

De data aceasta, Elisabeth înțelese că era salvată. Stăpânită numai de furia împotriva șefului bucătar, Amélie nici nu băgase de seamă că fata ei se întorsese la o oră târzie.

— Și ce-ați făcut, mamă ? întrebă ea.

— Ce era să facem ? L-am dat afară imediat ! Dar refuza să plece. A trebuit să-l amenințăm c-o să chemăm jandarmii. Numai atunci s-a hotărât !...

— Nu mai e aici ?

— Din fericire ! I-am făcut socoteala și a spălat putina de vreo oră. Dar l-a luat și pe ajutorul lui cu el. Și ăla, altă figură ! Împreună, făceau o pereche minunată ! În sfârșit, sper să nu-i mai văd în viața mea. Dar iată-ne descoperiți la bucătărie. În plin sezon ! Îți dai seama ?

— Și clienții ? V-au auzit certându-vă ?

— Nu, răspunse Amélie. Slavă Domnului, totul s-a petrecut în oficiu. Nimeni n-are habar de ce s-a întâmplat acolo. Ar fi avut un efect dezastruos! O să le explicăm că șeful bucătar s-a îmbolnăvit brusc și că a preferat să se întoarcă la el acasă să se îngrijească. Numai când mă gândesc la scandalul ăsta și mi se urcă sângele la cap. Dacă l-ai fi văzut pe tatăl tău în fața turbatului ăluia care putea a vin!... Au schimbat niște cuvinte... niște cuvinte de cazarmă, nu pot să le spun altfel!

— E îngrozitor! murmură Elisabeth, și-și apăsă mâinile pe piept ca să-și potolească bătăile vesele ale inimii.

— Acum trebuie să ne organizăm, reluă Amélie. Eu am să gătesc și tatăl tău o să mă ajute. Tu o să mă înlocuiești la supravegherea servitului meselor. Și, chiar mâine, am să scriu ca să găsesc un alt bucătar șef. Dar, în perioada asta a anului o să fie greu!

— Nu-ți face griji, mamă. Sunt sigură că totul o să se aranjeze! spuse Elisabeth alintându-și obrazul de cel al mamei sale cu o mișcare calină.

Amélie oftă, o rugă pe fata ei să se ducă să le țină de urât clienților în hol și se întoarse, înfierbântată, la bucătărie.

Cina a fost servită la ora opt, ca de obicei. Elisabeth era la post. Noile sale îndatoriri o amuzau teribil. Emilienne și Léontine veneau să-i anunțe comenzile:

— Felul întâi, trei... felul întâi, patru...

Fata le repeta către mama ei, care răspundea din bucătărie cu o voce ascuțită:

— Mergee!...

Bucătăria era un iad de aburi și de zgomote. Amélie, cu privirea severă, cu fruntea transpirată, încinsă cu un șorț, punea cu amândouă mâinile o enormă oală de aramă pe foc. Pierre scotea din apa clocotită un regiment de ouă fierte pe care le așeza pe mici suporturi albe.

— Stropește-le repede, spunea Amélie.

— Unde e smântâna? întreba Pierre.

— Ar trebui s-o ai la îndemână! Dumnezeule, ce prost te organizezi! Camille, dă-i smântâna domnului! E acolo, pe masă...

Încă speriată de cearta patronilor ei cu șeful bucătar, Camille Bouchelotte își înghițea lacrimile și alerga de colo-colo, gemând:

— O, la, la! Dumnezeule! Numai asta ne lipsea! N-o să ne putem descurca niciodată!...

Pierre turna smântâna. O linguriță de fiecare ou. „Când te gândești că nu sunt trei ore de când eram goală în brațele unui bărbat", își spuse Elisabeth ca amețită.

— Luați! rosti Amélie pe un ton poruncitor.

Elisabeth lua platoul plin cu o duzină de ouă cu smântână și le punea pe măsuța de serviciu. Platoul pleca mai departe purtat de mâinile lui Emilienne. Ordinele se succedau:

— Friptură, două... legume, trei...

Pierre tăia felii subțiri și zemoase dintr-o bucată mare de friptură cu crusta scorojită. Amélie amesteca un morman de cartofi într-o tigaie mare. „E oare cu putință să fi fost îndrăgostită de tata cum sunt eu acum de Christian?", se întrebă Elisabeth. Cu cât se gândea mai mult la această supoziție, cu atât o considera mai puțin probabilă. Părinții ei erau atât de ocupați cu comerțul atât de obișnuiți unul cu celălalt, atât de discreți în raporturile lor cotidiene, încât căsătoria lor trebuie să fi fost consecința unei înclinații raționale, nicidecum a unei pasiuni juvenile și sălbatice.

— Câte fripturi, Elisabeth? N-am auzit!

— Trei, mamă, răspunse ea fără să se trezească din visare. Se revedea în pat cu Christian și se simțea jenată la gândul că mama și tatăl ei schimbaseră cândva aceleași mângâieri între ei. Privirile i se întorceau spre sala plină de clienți care mâncau, iar cuplurile de acolo îi apărură într-o lumină nouă. Obsedată de recenta ei experiență, încerca să-și imagineze toți acești bărbați și toate aceste femei în timpul plăcerii: domnul și doamna Grévy, domnul și doamna Laupique, sărmana doamnă Lauriston,

îndurerată de un soț absent, opulenta doamnă Vaivre și bărbatul ei palid și slăbuț. Pentru cea mai mare parte dintre ei, lucrul părea, practic, de neconceput. Elisabeth plutea pe deasupra acestor ființe, înhămate două câte două și marcate dureros de vârstă, de obișnuință sau de decăderea fizică. Nu exista pe lume decât o singură dragoste frumoasă : a ei. „Am să-l revăd mâine. Totul va reîncepe. Mă iubește, mă iubește, mă iubește !..." Îi venea să-și strige mândria în fața lumii întregi și ștergea urmele de sos de pe marginea unei farfurii, în timp ce Léontine îi șoptea :

— Grăbiți-vă, domnișoară. Familia Grévy așteaptă...

După serviciu, cină împreună cu părinții. La masă fu din nou vorba de șeful bucătar. Cui aveau să-i scrie ca să-l înlocuiască ? Pierre își aminti că la începutul sezonului primise propunerea unui bucătar rus, care voia să vină să lucreze la Megève din motive de sănătate.

— Ai adresa în dosarul tău, Amélie. Cred chiar că avea referințe foarte bune...

— Da, aprobă Amélie, dar mă deranjează puțin faptul că e rus.

— De ce, mamă ? întrebă Elisabeth.

— Așa, ca idee ! Nu-mi place să am de-a face cu străini în timpul serviciului. Și apoi, dacă e rus, poate că nu e la curent cu bucătăria franțuzească.

— În tot cazul, a menționat mai multe mari hoteluri unde a lucrat, la Paris și la Lyon, îi reaminti Pierre.

Dar Amélie dădea din cap cu un aer sceptic. Bucata de friptură i se răcea în farfurie.

— Nu mănânci, mamă ? întrebă Elisabeth.

— Nu mi-e foame, oftă Amélie. Povestea asta m-a enervat prea tare !

Pierre o cuprinse cu brațul pe după umeri :

— Încearcă să te liniștești !... Nu-ți place ?... Vrei să-ți pregătesc altceva ?...

Elisabeth observă aceste două fețe apropiate una de cealaltă. „E, totuși, foarte plăcut să-i vezi împreună", se gândi ea.

— Nu, nu, lasă-mă, Pierre. Mă gândesc la un alt bucătar șef. Cel despre care am vorbit cu sindicatul hotelierilor...

— Era italian ! își aminti Pierre.

— Și ce-are a face ? întrebă Amélie.

Elisabeth începu să râdă :

— Nu vrei un străin și ne propui un italian !

— E mai aproape de noi decât un rus ! zâmbi Amélie. În sfârșit, dacă vreți, am să le scriu la amândoi.

Ridicându-se de la masă, Pierre și Amélie se întoarseră în bucătăria în care Camille Bouchelotte, mereu depășită de evenimente, înjura farfuriile murdare și plângea în apa de vase. În timp ce părinții ei o consolau pe spălătoarea de vase și discutau despre meniul de a doua zi, Elisabeth se duse în hol. Cécile, Gloria și guvernanta ridicară nasurile din ziarele lor.

— Ce s-a întâmplat ? Te-am așteptat la Rochebrune ! spuse Gloria.

— Îmi cer iertare, murmură Elisabeth. Am fost reținută.

Cécile o amenință cu degetul :

— Și în seara asta n-ai mâncat împreună cu noi, trădătoareo !

— Nu, oftă Elisabeth. Am fost de serviciu la oficiu.

Venise momentul să fie anunțată boala bucătarului-șef : un atac. Explicația nu surprinse pe nimeni. Întreaga Franță traversa o epocă dificilă. Domnișoara Pieulevain vorbi despre scandalul Stavisky și despre interpelările din Cameră. Era indignată. Trebuia schimbat guvernul. Alți clienți se amestecară în discuție. Familia Grévy își apropie fotoliile de ale celorlalți. Jacques se așeză lângă Elisabeth. Nu o mai ocolea, dar totul în comportamentul lui dovedea că încetase să mai suspine după ea. Acum trăgea, insistent, cu ochiul spre Cécile. Sub privirile lui, fata părea mai roz, mai agitată, mai drăguță decât de obicei. Elisabeth observa scena cu o satisfacție de soră mai mare. „I-l ofer cu plăcere", își spunea ea. Și, o dată în plus, măsură distanța care

o despărțea de aceste biete cochetării. Intrată în clanul femeilor, se mira chiar că fusese, altădată, asemenea acestei copile care se apuca de jocurile dragostei fără să le cunoască ciudatul și minunatul deznodământ. Doamna Lauriston ceru legătura cu Maillot 12-15. Se făcu tăcere ca să i se permită să-l întrebe pe bărbatul ei dacă nu-i lipsea nimic, dacă nu muncea prea mult la birou și dacă mânca deseori în oraș. Când puse jos receptorul, avea o privire plină de tristețe: simțise minciuna dincolo de cuvintele liniștitoare ale soțului ei. În timp ce clienții își reluau discuțiile, o muzică dulce se strecură pe furiș în hol. Cineva cânta, cu o siguranță extraordinară, la pianul din salonul cel mic.

— Aș putea căpăta un ceai de mentă fierbinte? întrebă doamna Lauriston cu o voce muribundă.

— Desigur, doamnă, o asigură Elisabeth ridicându-se. Vi-l comand imediat.

Ieși din hol și se opri, vrăjită, pe coridor. Cum se numea aria aceasta pe care o mai auzise și altădată? Pensionul de la Sainte-Colombe... Lecțiile de pian în vorbitorul înghețat... Mâinile fine ale domnișoarei Quercy dansând pe clapele îngălbenite... Melodia era de o asemenea delicatețe, încât, ascultând-o, Elisabeth avea impresia că surprinde însăși mărturisirea propriei sale iubiri. De la un acord la altul, emoția ei creștea, se ridica spre sublim, înflorea în recunoștință și speranță. Era atât de fericită că-i venea să plângă.

Mergând în vârful picioarelor, se apropie de ușa întredeschisă. Așezat pe un taburet, Patrice Monastier lăsa să-i alerge pe claviatură degetele agile și slabe. O șuviță de păr îi cădea pe frunte. Cu ochii închiși, cu buzele strânse, își legăna capul în ritm, ca pentru a protesta împotriva chinului pe care o forță superioară îl obliga să-l exprime prin muzică. Lângă el, într-un fotoliu, mama lui tricota.

PARTEA A DOUA

1.

Plecarea bucătarului-șef complică viața Elisabethei. Obligată să-și ajute părinții, nu mai putea să iasă după-amiaza decât dacă găsea pretextul unei curse urgente de făcut în sat. Cum nu știa niciodată când reușea să scape, Christian îi dăduse cheia camerei lui. Astfel, chiar în lipsa lui, nu risca să se lovească de o ușă încuiată. Această precauție se dovedi de altfel inutilă. La fiecare dintre vizitele sale, Élisabeth îl găsea pe Christian acasă. Din păcate, dispunea de atât de puțin timp ca să-l vadă, încât el nu mai încercă să o dezbrace și să o iubească, la fel ca prima oară. Această plăcere era prea prețioasă, spunea el, ca să fie gustată în grabă, pe furate. Fără îndoială că avea dreptate, dar ea regreta că el rezista dorinței de a o arunca în pat, pe când ea ardea de nerăbdare. O lua în brațe, îi acoperea fața cu sărutări, o mângâia prin veșminte și o trimitea în cele din urmă acasă, înnebunită, enervată. Ea se grăbea să se întoarcă la hotel și mama ei îi spunea: „A durat cam mult!". Timp de patru zile la rând se indignă că o stupidă poveste de bucătărie îi interzicea să fie fericită pe săturate. Când avea să vină șeful bucătar eliberator? Italianul respinse propunerea. Rusul a fost tentat de propunere, dar ceru un salariu exagerat. Nu voia nici un fel de ajutor pe lângă el, pentru că avea obiceiul, lăudabil de altfel, de a lucra

împreună cu nevasta lui. Scrisoarea lui era semnată Vladimir Balaganov. Amélie și Pierre se sfătuiră îndelung. Elisabeth îi rugă să accepte condițiile corespondentului care, în ciuda numelui cu sonoritate străină, scria într-o franceză corectă și avea referințe solide. Fu ascultată. Într-o dimineață, Antoine se duse să aducă perechea de la autogară. Când coborî din cameră împreună cu Friquette, Elisabeth dădu de mama ei, care se sculase mai devreme decât de obicei. Pierre se afla lângă ea, la biroul de recepție. Amândoi aveau fețe de sărbătoare.

— Au sosit ? șopti Elisabeth.

— Da, îi făcu semn Amélie. Chiar acum. În momentul acesta își desfac bagajele în camera lor. La prima vedere mi-au făcut o impresie excelentă.

— Într-adevăr excelentă, întări Pierre. El e un fost cazac de pe Don. Un combatant din 1914. Mi-a spus-o de cum a sosit. Asta mi-a făcut plăcere. Iar nevasta lui e franțuzoaică.

— E chiar din centrul Franței, sublinie Amélie. Asta e un lucru bun.

— Vorbește bine franțuzește ? întrebă Elisabeth.

— Evident ! Locuiește de mult timp în Franța ! Dar are un accent teribil.

Discutând cu voce joasă, se îndreptară toți trei spre bucătăria în care Camille Bouchelotte își aștepta tremurând noul stăpân.

— De ce ești speriată ? o întrebă Amélie. Sunt sigură că e foarte drăguț.

— Și despre celălalt se spunea că e foarte drăguț și ne-ar fi omorât pe toți cu cuțitul ăla, gemu spălătoreasa de vase.

Deodată, ușa se deschise și în prag apăru un bărbat uscat și drept, având pe cap o tocă albă, înaltă. Avea pomeți proeminenți, nas cârn, mustață blondă și ochi albaștri, bulbucați. Bătând din călcâie, duse mâna la bonetă cu un salut militar ireproșabil și anunță, cu o voce care rostogolea „r"-urile ca pe niște bucățele de piatră :

— Vladimir Afanasievici Balaganov. La dispoziția dumneavoastră !

Apoi, punând pe masă setul lui personal de cuțite, întinse brațul într-un gest de prezentare. Abia atunci descoperi Elisabeth, în pragul ușii, o mică persoană roză și rotundă care semăna cu un bujor.

— Nevasta mea, Rrrenée, și cu mine, reluă el, ne bucurăm să lucrăm sub acoperișul dumneavoastră. La noi, în Rusia, se spune: izba nu e frumoasă atât prin zidurile, cât prin prăjiturile ei. Ce facem pentru astăzi la prânz, domnule, doamnă și încântătoare domnișoară, care e fără îndoială fata dumneavoastră? Omagiile mele! Ce facem? O fi prea târziu pentru *kulibiak* sau pentru niște *bitkis* cu smântână?

Amélie avu un surâs jenat și murmură:

— Fără îndoială, sunt mâncăruri de pe la dumneavoastră?

— Exact, doamnă, răspunse bucătarul, pocnind din călcâie. O minune! Dacă nu le-ați gustat încă...

— Da, da, aprobă Amélie. Dar clientela noastră e obișnuită cu altceva. Uite ce prevăzusem pentru astăzi.

Îi întinse proiectul de meniu pe care îl scrisese pe un carton:

Aperitive variate
Pește prăjit
Rosbif
Piure de spanac
Brânzeturi
Fructe

I se lungi buza într-o expresie disprețuitoare. Suspină:

— Ce tristețe!

— Nu, Vladimir, o să fie perfect, îi șopti nevasta lui.

— Atunci, dacă toată lumea vrea așa, am să vreau și eu așa, se resemnă el. Prima zi nu discut. Mai târziu facem altele, lucruri mari. Bucătărie franțuzească, bucătărie rusească, Vladimir Afanasievici Balaganov știe să facă tot!

Camille Bouchelotte îl privea năucă și-și răsucea colțul șorțului între degete.

— Doamna e spălătoreasa de vase, fără îndoială ? reluă Vladimir Balaganov.

Și se înclină adânc în fața ei. Elisabeth se reținu cu greu să nu izbucnească în râs.

— Da, spuse Amélie. E o fată foarte bună, care ne face mari servicii. Vă las să vă luați bucătăria în primire, domnule șef bucătar. Soțul meu o să vă spună tot ce aveți nevoie să știți. Vii, Elisabeth ?

Ieșiră împreună. Pe coridor, Amélie întrebă :

— Cum îl găsești ?

— E grozav ! exclamă Elisabeth.

Și se gândi : „Imediat după dejun o să mă duc să-l văd pe Christian. Numai să fie acasă ! O să avem trei ore de petrecut împreună !".

Masa fu excelentă. Amélie primi complimentele clienților cu o modestie radioasă. După cafea, Elisabeth părăsi hotelul cu un grup de clienți și îi lăsă să urce singuri la stația telefericului, în timp ce ea se duse în sat.

Când bătu la ușa lui Christian, o tăcere de moarte îi răspunse. Fără îndoială, ieșise pentru câteva minute. Când se va întoarce o s-o găsească instalată la el. Ce surpriză ! Căută în punguța prinsă la centură : un ruj, un pieptene, o batistă, ceva mărunțiș și, printre toate, cheia. O luă în mână și se simți brusc stăpâna unei locuințe, stăpâna unei vieți. Broasca ușii o ascultă. Intră și o închise în urma ei cu cheia. Schiurile lui Christian erau la locul lor obișnuit în vestibul : probabil că nu se dusese departe. Camera era goală. Soba torcea. Mobilele o priviră la început ca pe o intrusă, apoi, recunoscând-o, se îmblânziră. Ea atinse cu vârfurile degetelor o scrumieră de cristal, un cuțitaș din baga de tăiat hârtia, spătarul fotoliului, cuvertura din piei de marmotă. Totul îi aparținea. Pe masa de marmură niște anemone înfloreau într-un vas albastru. Cum ghicise oare Christian că, dintre toate florile, anemonele erau cele pe care le prefera ? Mai târziu, va avea întotdeauna un buchet în casa ei.

Niște voci pe stradă. Se apropie de perdea. Nu era el. Ce se dusese să facă afară: să-și cumpere țigări, ziare? Văzu pe polița geamului un coșuleț plin cu mere roșii, luă unul, îl lustrui cu mâneca și mușcă din el. Carnea fructului era tare și gustoasă. Aciditatea îi înțepa gingiile. „Îi place-ceea ce-mi place și mie, gândi Elisabeth. E minunat!" Apoi, privirea îi căzu pe cărțile de pe biroul lui Christian. Luă una și o puse imediat la loc: era scrisă în germană. Alta o intrigă prin titlul ei: *Despre dragoste.* Autorul era Stendhal. Răsfoi câteva pagini și citi la întâmplare: „Să nu iubești, când ai primit din partea Cerului un suflet făcut pentru dragoste, înseamnă să te lipsești, pe tine și pe altul, de o mare fericire". Închise cartea la loc și o puse pe scaun cu intenția să o ia cu ea la plecare. Un ceaslov gros cu coperți verzi îi atrase apoi atenția: Schopenhauer. Textul era foarte mărunt tipărit. Pe margini, însemnări cu creionul. Oare Christian subliniase aceste paragrafe? „Toate pasiunile, orice aparență eterată ar îmbrăca, își au rădăcinile în instinctul sexual. Bărbatul cel mai bărbat va căuta femeia cea mai femeie și invers."

Din nou voci pe stradă. Doi instructori se schi austrieci treceau cu schiurile pe umeri. „Dacă Christian s-ar fi duș să-și cumpere țigări sau ziare s-ar fi întors deja. Probabil că e la poștă. Nu știe că-l aștept. Numai de n-ar întârzia stând de vorbă cu un prieten. Deja trei și jumătate! Ce de timp pierdut!" Se învârti fără scop prin cameră, intră în cabinetul de toaletă și descoperi, lângă chiuvetă, o pijama de poplin albastru, atârnată pe un cuier. Mângâie cu mâna materialul mătăsos. Cu o hotărâre bruscă, luă pijamaua și o mirosi. Un miros bărbătesc, amar și dulce, îi mângâie nările. Pătrundea în intimitatea lui Christian, i se substituia, devenea Christian. O cuprinse o dorință irezistibilă de a se dezbrăca și de a-și pune pijamaua aceasta pe piele. „Repede! Înainte să vină el!" Se dezbrăcă, își puse haina, pantalonul, și se înfioră, goală, sub țesătura ușoară care fâșâia în jurul ei. Ce mare era el! Cât era ea de mică! Ideea acestei disproporții i se păru excitantă. Se privi într-o oglindă fixată pe perete și hotărî că era nostimă și încântătoare în acest travesti. Pierdută în cutele

pijamalei, nu mai avea picioare, nici mâini. Fundul pantalonului îi atârna pe la genunchi. Își sumese mânecile până la cot, trase perdelele, dădu deoparte cuvertura din piele de marmotă și se strecură între cearșafurile reci. Era pentru prima oară că intra în patul lui Christian. Aici, în fiecare noapte se odihnea, cu toată greutatea, trupul bărbatului pe care-l iubea. Stătea culcată pe urma lăsată de el. Camera, în jurul ei, era exact așa cum o vedea el înainte de a adormi. „Când o să fim căsătoriți, gândi ea, n-o să putem locui într-o singură încăpere. O să luăm un apartament la Megève. Am să-l aranjez după gustul meu. Ce mobilă o să luăm de aici ? Masa de marmură, fotoliul galben... Perdelele astea o să arate foarte bine în dormitor ! Tapetul va fi verde deschis. O să am o măsuță de toaletă. Christian va continua să lucreze la Colegiul din Hameau. Eu o să-mi ajut părinții. Sunt sigură că mama o să fie nebună după Christian, când o să-l cunoască !... Toate nopțile cu el... Să dormim unul în brațele celuilalt..." Se sculă ca să pună lemne și să ațâțe focul care murea. O flacără vie îi țâșni spre obraz. În vatra sobei buturugi de cenușă scânteietoare se prăbușiră fără zgomot. Ziua scădea. Ceasul deșteptător își amplifica tic-tacul în mijlocul tăcerii. Patru și douăzeci. „Acum trebuie să se întoarcă. Dacă nu, va fi ca și ieri, ca și alaltăieri, când n-am avut timp să ne iubim." Toată carnea o furnica de nerăbdare. Cum de nu simțea el de la distanță că ea era aici și îl aștepta ? O să aibă un copil cu el. Acest gând o pătrundea, îi deschidea inima. „Un băiat... Și, mai târziu, o fată..."

Dădu perdelele la o parte. Niște copii alergau pe stradă, trăgând după ei o sanie plină cu pachete. Un asfințit fumuriu se lăsa peste sat. Primele lumini la ferestre. „Și dacă e plecat pentru toată ziua ?" În timp ce îi încolțea în minte acest gând îngrozitor, niște pași se auziră pe scară. El era ! Cu o săritură bruscă, se precipită spre divan și se ascunse în așternut. „Ce mutră o să facă atunci când o să mă vadă în pat, în pijamaua lui !" Se pregătea să izbucnească în râs, când trei bătăi seci răsunară la ușă. O vizită ? Elisabeth își ținu răsuflarea. Încă trei lovituri. Apoi, tăcere. Înțepenită de încordare, nu părăsi cu privirea ba-

tantul ușii. Din fericire, o încuiase cu cheia când intrase. Clanța se mișcă o dată, de două ori. Niște picioare ezitau pe palier. Strecurată pe sub ușă, o bucățică de hârtie își băgă botul pe podeaua lucioasă a vestibulului. Treptele răsunară sub tropăitul unor bocanci care se îndepărtau. Cine fusese ? Se duse direct la geam. O femeie în pantaloni de schi și haină de blană ieșea din casă. Imposibil de distins dacă era tânără sau bătrână. Elisabeth traversă încăperea și luă de pe jos o pagină împăturită. Câteva rânduri scrise cu creionul :

„Dragă domnule,

Negăsindu-vă acasă, vă las aceste câteva cuvinte pe sub ușă ca să vă confirm că fiul meu va lua lecția particulară cu dumneavoastră mâine la ora șase, în loc de seara aceasta. Vă încredințez, domnule, de plăcuta amintire pe care v-o port.

Doamna Louis Saulnier"

Elisabeth puse scrisoarea pe masa de marmură, lângă ceasul deșteptător. În curând, ora cinci. Camera era cuprinsă de întuneric. Aprinse lampa. Vederea patului desfăcut îi strânse inima. Cât de mult sperase !... Acum, era prea târziu. Își scoase pijamaua și își puse înapoi hainele ei, mașinal. Decepția îi apăsa inima ca o masă prea încărcată. Să înlăture urmele de dezordine înainte de a pleca. Întinse cearșafurile, aranjă perna, puse cuvertura din piei de marmotă. Apoi, luă o foaie de hârtie și un pix de pe birou, se gândi îndelung ce să-i scrie și așternu numai aceste cuvinte : *Am venit*. Unde să pună biletul ca să-l vadă de la prima privire ? Îl sprijini de vasul cu anemone. Era cinci și douăzeci. Așteptă încă zece minute și plecă.

Strada principală a satului era foarte animată. Elisabeth mergea repede și întorcea capul, din când în când, în speranța că-l va descoperi pe Christian. Ajunse astfel până la patiserie. Deși nu-și dăduse întâlnire cu Cécile și cu Gloria, deschise ușa și aruncă o privire în interior. Numai fețe necunoscute. Își continuă drumul. „Poate că s-a întors acum ? Citește biletul meu, e furios

că m-a scăpat și aleargă pe străzi să mă prindă..." Se opri, privi încă o dată în urma ei. Nu alerga nimeni. Cu capul plecat o apucă pe drumul spre Glaise.

La hotel era ora ceaiului, a ziarelor și a cărților de joc. Sunetele unui pian se auzeau dinspre micul salon. Domnul Grévy telefona la Paris. Jacques îi arăta niște fotografii lui Cécile. Doi clienți comentau meniul pe care Amélie îl afișase în hol. Pe carton, cuvintele *Supă Julienne* erau șterse cu o linie groasă. Deasupra, se putea citi : *Kulibiak à la russe.*

2.

Culcată, goală, lipită de umărul lui Christian, Elisabeth examina, printre gene, acest tors de bărbat, lat, palid și musculos, cu puțin păr negru pe piept. Capul și mâinile, bronzate în aer liber, aveau altă culoare decât trupul. Oricine le putea vedea peste zi. Restul îi aparținea însă numai ei. Cu coada ochiului luă în stăpânire această suprafață care se odihnea după dragoste. Perdelele trase izolau camera de lumea exterioară. Burdușită cu lemne, soba dădea o căldură puternică. „Ieri, la ora asta, eram atât de tristă !", gândi ea. În câteva cuvinte, el îi dăduse explicația absenței sale : niște prieteni care sosiseră atunci la Megève îl invitaseră la masă și rămăsese la ei ca să-i ajute să-și amenajeze cabana. Plăcerea de astăzi repara deziluzia din ajun. Cât de fericită o făcuse ! Mai mult încă decât prima oară. Cu capul dat pe spate, simțea încă, în măruntaie, mișcarea aceea de flux și reflux care urma după amețeala posesiei. Îi furase puterea și continua să se hrănească din ea, să se delecteze, în timp ce el zăcea, inert, lângă ea, în falsa lui biruință de bărbat. De ce nu-i vorbea ? Își aprinsese o țigară și urmărea cu ochii volutele de fum care urcau spre tavan. Elisabeth își puse mâna mică și

grăsuță pe mâna mare, uscată și întunecată a lui Christian, compară lungimea degetelor, mărimea palmei și-i veni să râdă. Cu adevărat, aceste două mâini nu erau de aceeași rasă. Și tălpile, picioarele, genunchii, acești pectorali pătrați, acest sex adormit în blana lui buclată... Se opri amețită de îndrăzneala gândurilor ei și întrebă cu timiditate:

— La ce te gândești, Christian?

— La fața ta, spuse el întorcând capul spre ea.

— Și ce are fața mea?

— Ai un profil de o finețe extraordinară. Cum niște linii atât de ușoare pot să suporte ochii ăștia atât de mari? Dacă aș fi pictor, ți-aș reproduce trăsăturile cu mina de plumb, fără să apăs pe hârtie și aș pune două mari pete de cerneală în pupilele tale. Dacă aș fi sculptor...

Surâse, stinse țigara în scrumiera care se afla pe jos, lângă divan, și reluă pe un ton mai jos:

— Dar, de fapt, și sunt sculptor. Lasă-mă să lucrez.

Degetul lui alunecă de-a lungul nasului lui Elisabeth, urmă linia sprâncenelor, curse în jos pe obraji, îi atinse buzele. Conturată cu aceste gesturi precise, ea își întinse bărbia ca să-l ajute la simulacrul lui de modelaj.

— Baza gâtului, acum, continuă el. Umerii...

Se ridicase într-un cot. Ea simți parfumul unei subsuori calde.

— Umerii... Niște umeri de fetiță!...

— Mă superi tratându-mă mereu ca pe o fetiță, murmură ca fără convingere.

— Ah, da? Și, totuși, nu ești decât o fetiță. Cuvintele alea pe care mi le-ai scris ieri: „Am venit". Și apoi punct și gata! O fetiță n-ar fi scris altceva.

— Doar nu era să-ți aștern o întreagă scrisoare!...

— Nu, nu!... A fost perfect așa... Așteaptă, te respir... A ce miroși?... A caprifoi?... A pergamută?... Nu știu exact, dar ți-aș recunoaște parfumul dintr-o mie...

Ea se emoționă, jenată și, totodată, încântată că o dorea. O gură în formă de corolă i se aplică pe sfârcul sânului stâng. Apoi,

sânul ei drept fu împresurat, aspirat. Ea gâfâia de plăcere. Avea să o posede din nou; deja își întorcea bustul, își deplasa picioarele ca să se pregătească pentru întâlnirea cu acest trup ciudat construit. Sărutările lui Christian se urcară până la buzele ei. Când în mintea ei nu mai exista decât o explozie de scântei albe, el se desprinse de ea încet, își îngustă ochii ca un rănit care suferă și-i șopti:

— Acum trebuie să fim cuminți, Elisabeth.

— De ce? exclamă ea.

— Ai văzut cât e ceasul?

— Și ce-i cu asta?

— Trebuie să mă duc la lecția aia particulară.

Ea îl privi surprinsă.

— Știi foarte bine, reluă el. Doamna aceea care a venit ieri și a băgat o scrisoare pe sub ușă...

— Da, da.

Dorința din ea se stingea. Se simțea inutilă. Christian se ridică. Cuvertura din piei de marmotă alunecase din pat. Elisabeth o trase violent cu amândouă mâinile ca să-și acopere sânii.

— Rămâi așa, spuse el.

Nu voia ca el s-o vadă goală, pentru că se hotărâse se plece de lângă ea. Cu cuvertura lipită de bărbie, îl privi cum se mișcă în penumbră, între cameră și cabinetul de toaletă. Acest trup mare, neted și impudic o fascina. Christian se simțea în largul lui, mergând, întorcându-se, aplecându-se, ridicându-se în fața femeii culcate, care îi pândea cele mai mici gesturi cu o aviditate încruntată. El aprinse lampa de la căpătâi ca să se îmbrace. Puțin câte puțin, ciuda Elisabethei se risipea. Surâse. Se simțea ca la spectacol. Christian își trase pantalonii de schi, îi încheie și-și îndoi puțin genunchii ca să deplaseze cusătura dintre picioare. Această mișcare pur masculină o distră pe Elisabeth.

— Și tu ar trebui să te îmbraci, sugeră el. E târziu!

— Puțin îmi pasă. Pot să povestesc orice acasă. Câte lecții îi dai pe săptămână băiețașului ăluia?

— Trei, spuse el punându-și cămașa. Dar nu e un băiețaș! Are șaisprezece ani! Și e foarte frumos!... Foarte frumos și foarte blond!... Arată ca o fată... Cu trăsături aproape la fel de fine ca ale tale!

Capul îi dispăru în puloverul negru. Elisabeth simți ca trecerea unei umbre peste bucuria ei.

— E singurul elev pe care îl ai în afara colegiului? întrebă ea.

Fața lui Christian răsări din tenebre.

— Nu. Încă două fete de paisprezece și cincisprezece ani.

— Drăguțe?

— Urâte ca moartea, săracele!

Se așeză la marginea patului ca să-și pună bocancii. Spatele îndoit. Ceafa. Mâinile mari trăgând de șireturi.

— Și mâine, întrebă Elisabeth, ai să ai altă lecție?

— Nu, spuse el, dar n-am să fiu liber.

— De ce?

— Vreau să fac muntele d'Arbois împreună cu Georges și Françoise Renard, prietenii aceia despre care ți-am mai vorbit. O să dureze toată ziua...

— Vai ce păcat! exclamă ea. Ai fi putut să faci în așa fel ca să le spui că nu mai poți merge cu ei.

El se întinse și spuse simplu:

— Dar nu vreau să nu merg cu ei, Elisabeth. Sunt niște prieteni foarte buni.

— Și eu?

— Am să te văd poimâine.

— E prea târziu.

— Vrei să fii rezonabilă?

El o înfrunta cu privirea.

— N-am de ce să fiu rezonabilă. Te iubesc. Am nevoie să vin aici în fiecare zi...

— Dacă ai veni aici în fiecare zi, părinții tăi ar ajunge să aibă unele bănuieli!...

— Și ce dacă! Nu mi-e frică de părinții mei! Când o să te prezint lor, or să înțeleagă, or să accepte...

— Ce să accepte? Că ești amanta mea?

Tresări la sunetul neobișnuit al acestui cuvânt:

— Dar... Christian... nu sunt amanta ta...

El râse scurt. Dinții îi străluciră între două riduri. Împinse bărbia înainte.

— Atunci, ce ești, fetițo?

— Nu știu.

Ea ezită o secundă și adăugă slab:

— Femeia ta...

— Femeia mea? Bineînțeles! Dar nu suntem căsătoriți.

— O să fim într-o zi, Christian.

El respiră adânc. Privirea i se întunecă.

— Nu, Elisabeth, spuse el rar. N-o să ne căsătorim niciodată.

Această frază, rostită ușor, o zdruncină pe Elisabeth ca o lovitură în plin stomac. Ceva se rupse în ea. Ochii i se tulburară. Fața lui Christian îi părea a unui necunoscut.

— Cum așa? murmură ea. Dar e imposibil! N-aș putea trăi fără tine!

— Cine-ți spune să trăiești fără mine, draga mea? întrebă el. O să continuăm să ne vedem, ca acum.

— Te ascunzi?

— Da. Nu-i minunat?

Ea ridică din umeri.

— Poate că tu te-ai mulțumi cu atât, Christian, dar eu nu mă mulțumesc. Vreau să te iubesc mereu și să o știe toată lumea! Vreau să am un copil cu tine!

— N-ai să ai un copil cu mine, Elisabeth.

— De ce?

— Pentru că ești prea frumoasă ca să te stric.

— Ești nebun?

— Tu ești nebună! Trăiești într-un vis de fetiță. La obișnuință te-ai gândit, Elisabeth? Căsătoria este o crimă împotriva dragostei. Imaginează-ți două ființe condamnate să fie una împreună

cu cealaltă zi și noapte. Adevărata plăcere nu există decât în libertate. Din clipa în care aș ști că sunt legat de tine prin altceva decât prin dorință — printr-o semnătură într-un registru, prin copii, prin interese bănești, printr-o casă, prin niște mobile — , din clipa aceea, Elisabeth, m-aș îndepărta de tine, da, m-aș îndepărta de tine, pe care te iubesc enorm!

Întinse mâna ca să-i dezgolească sânul. Ea avu o mișcare de retragere și-i șopti:

— Nu mă atinge, Christian!

— Ce-ai spus?

Își lăsă capul într-o parte, ca un câine ascultător. Un surâs îi descoperi dinții.

— Am spus: nu mă atinge! repetă ea.

Continuând să surâdă, el se sprijini cu un genunchi de marginea patului, o prinse pe Elisabeth de umeri și îi căută gura. Ea voi să se apere, dar buzele îi fuseseră deja astupate și bătea în retragere din ce în ce.

— Te aștept poimâine, murmură el ridicându-se.

Îl aținti cu niște ochi negri, plini de reproș:

— N-am să vin!

Îi mângâie obrazul cu vârful degetelor:

— Ba da, Elisabeth, ai să vii.

Apoi, își înnodă un fular roșu la gât, își puse o jachetă impermeabilă pe umeri și ieși.

3.

Două zile mai târziu, nu se duse la Christian, ci urcă la Rochebrune cu Cécile, cu Gloria și cu familia Grévy. Când se întoarse la hotel, seara, era atât de tristă, încât perspectiva de a apărea la masă, de a vorbi, de a le surâde clienților o epuiza

dinainte. Jacques se învârtea în jurul lui Cécile cu niște ochi de lup. Adulții discutau politică. Doamna Lauriston, care primise un telefon de la Paris, se fandosea față de Amélie cu aere de tânără soție exuberantă și licențioasă : obligat să se ducă la Grenoble pentru niște afaceri, bărbatul ei o anunțase că avea să treacă pe la Megève s-o vadă. „O să fie aici mâine dimineață ! Pentru o singură zi, din păcate ! În sfârșit, vreau să spun, pentru o zi și pentru o noapte. Dar am să încerc să-l rețin !“ După-amiază fugise la coafor și o cască de buclișoare îi încununa fața moale și pudrată. Deja, Gloria și Cécile se jucau de-a pronosticurile : domnul Lauriston era brun sau blond ? Avea sau nu mustață ? Arăta ca un sportiv sau ca un intelectual ? Nu era mult de când Elisabeth ar fi fost și ea ca ele, nerăbdătoare să-l cunoască pe misteriosul vizitator. Dar, acum, gravitatea propriei sale dureri o împiedica să se înflăcăreze la povestirile sentimentale ale altora. După-amiază pretextă că o doare capul și se refugie, mai devreme ca de obicei, în camera ei.

Dormi prost și se trezi cu impresia că o lungă zi se așternea în fața ei. Altădată, de îndată ce deschidea ochii se gândea : „Am să-l revăd pe Christian“. Și această speranță era de ajuns ca să-i lumineze existența. Acum nu mai dorea să-l întâlnească. Gândul de a-i suporta din nou cuvintele, mângâierile, râsul îi devenea chiar odios. „N-o să ne căsătorim niciodată.“ Stricase totul, murdărise totul, cu numai câteva cuvinte. Din vina lui, nu numai că nu-l mai iubea, dar nici nu mai găsea nimic de iubit pe lume. O mângâie distrată pe Friquette ; își luă micul dejun în pat, zăbovi sub cuvertură și coborî în hol tocmai în momentul în care Amélie se grăbea spre ușa turnantă de la intrare spunând :

— A sosit domnul Lauriston ! Tatăl tău și doamna Lauriston s-au dus să-l ia de la gară !

În prag apăru doamna Lauriston, strălucitoare ca aurora, cu o bască de vânători de munte pe o ureche, cu pantalonii bufanți și cu trei pete de tricotaj roșu aprins în jurul gleznelor, încheieturii mâinilor și gâtului. Era la brațul unui domn mic, burtos și mustăcios, care purta în mână o servietă de piele roșcată. El

își scoase pălăria, lăsând să se vadă o chelie de fildeș. Acesta era deci seducătorul de ale cărui strengării se temea doamna Lauriston ?

— Vi-l prezint pe soțul meu, spuse ea cu mândrie.

Nici o îndoială nu era cu putință. Antoine se aruncă asupra bagajelor. În timp ce fericitul cuplu urca spre cameră, Elisabeth veni lângă Cécile și Gloria, într-un colț al holului. Se amuzară un moment să vorbească despre nou-venitul care ascundea un suflet de desfrânat sub o onestă față de contabil. Apoi, cum era prea târziu ca să urce la Rochebrune, Cécile propuse să se ducă la patinoarul municipal. Jacques apăru la timp ca să le escorteze.

Cerul era cenușiu. O mulțime de gură-cască înconjurau largul cerc de gheață pe care evoluau siluete multicolore. O muzică asurzitoare îi încuraja pe debutanți și campioni. Difuzoarele urlau : „În brațele tale mă simt atât de mică, atât de mică !“ Și Elisabeth aluneca mereu, cu inima grea, între patinatori cu fețe fericite. Ea fu aceea care, spre prânz, dădu semnalul de plecare. La întoarcere, tinerii găsiră holul hotelului plin de lume. Doamna Lauriston flecărea într-un grup de turiști, în timp ce soțul ei, tăcut și sumbru, privea femeile pe sub gene, cu insistență. Amélie, așezată la biroul recepției, verifica o adunare în registru. Domnișoara Piculevain era disperată pentru că-i lipsea „o verticală“ ca să completeze un careu foarte dificil. Elisabeth și Cécile se instalară lângă ea s-o ajute. Cu scrisoarea logodnicului ei în mână, Gloria părăsise pământul. Deodată, se produse o mișcare spre ușă. Elisabeth ridică privirile și-și pierdu brusc respirația. Christian tocmai intrase în sală. Era însoțit de un bărbat demn, greoi și încărunțit, care purta ochelari de baga, și de o femeie de vreo treizeci și cinci de ani, înaltă, frumoasă, al cărei păr oxigenat strălucea ca șpanul de metal. Amélie ridică nasul din registru și spuse :

— Elisabeth, vrei să te ocupi de persoanele acelea ?

— Ce doriți, domnule ? întrebă Elisabeth, mergând spre Christian pe picioare ca de ceară.

El îi aruncă o privire ironică :

— Putem lua masa aici, domnișoară ?

— Nu știu, se bâlbâi ca pălind.

Nu-i mai curgea nici o picătură de sânge prin vene. „Și nici măcar nu sunt pieptănată !“, își spuse ea. În fața lui Christian, Friquette scoase câteva lătrături de bun-venit. Amélie interveni:

— Vreți să luați prânzul, domnule ? Perfect ! Trei persoane?

— Da.

— Luați loc, vă rog, și așteptați puțin...

Alunecă spre bucătărie și reveni aducând un meniu pe care i-l prezentă lui Christian. Domnul încărunțit și doamna cu părul oxigenat se aplecară și ei asupra cartonului.

— *Șașlik ! ?* se bucură Christian. E o specialitate rusească, dacă nu mă înșel ?

— Caucaziană, replică Amélie cu un aer competent.

— Ador chestiile astea ! spuse femeia făcând să-i scăpăscă enormul diamant de pe deget.

— Ei bine, fie și *șaclik*, spuse bărbatul. Și... să ne serviți, pentru început, trei cocteiluri.

— Cu plăcere, domnule. Ce fel de cocteiluri doriți ?

Ghemuită într-un colț al holului, Elisabeth suferea să o vadă pe mama ei întoarsă cu atâta solicitudine spre cei trei clienți nesperați. Dacă ar fi știut că unul dintre ei era amantul fetei ei !...

De ce venise oare Christian s-o caute la hotel ? Ca s-o sfideze? S-o umilească ? Sau s-o sperie prin insolența lui ? Regretă că nu putea să-l demaște în fața tuturor. După lungi ezitări, domnul cu ochelari de baga dădu comanda :

— Un vin rosé, un Martini și un cocteil Alexandra.

— Faceți bine că luați cocteil Alexandra, zâmbi Amélie, e într-un fel specialitatea casei...

— Ca și *șaclik*-ul ! râse Christian.

— Așa este ! râse și Amélie la rândul ei.

Nervii Elisabethei se crispară. „Se dă bine pe lângă el, gândi ea. E josnic ! De altfel, de ce i-a spus mama că acest cocteil Alexandra e specialitatea casei ? Tata prepară cocteilurile, dar

toate au același gust!" Cinci minute mai târziu, fără să-și părăsească locul, auzi clinchetul bucăților de gheață în *shaker*. Tatăl ei, în spatele barului din sala de mese, se căznea să compună o băutură savuroasă, pentru bărbatul pe care ar fi trebuit să refuze să-l primească sub acoperișul său. Léontine aduse cele trei cocteiluri pe o tavă. Christian degustă cocteilul Alexandra. Amélie îi pândea reacția cu colțul ochilor.

— Grozav! spus el înclinând capul.

Și Amélie înflori ca și cum i-ar fi oferit un buchet de flori. Nemaiputând suporta acest spectacol, Elisabeth se întoarse ostentativ pe călcâie și se duse în oficiu. Mama ei o ajunse din urmă. Sala de mese își primea primii oaspeți.

— Nu te așezi la masă? întrebă Amélie.

— Aș prefera să mănânc cu voi, după clienți, zise Elisabeth.

— Ce idee! Nu, vreau să fii în sală ca să supraveghezi serviciul, ca de obicei. Cu atât mai mult cu cât astăzi avem persoane din exterior. N-au venit ei degeaba. Probabil că a început să se audă prin regiune că avem un nou bucătar.

— Da, mamă, oftă Elisabeth.

— Dacă acești doi domni și această doamnă sunt mulțumiți de masă, or să le spună și altora, reluă Amélie, și, încetul cu încetul, hotelul nostru o să devină un loc căutat pentru bucătăria lui, un fel de popas gastronomic... Asta e exact ceea ce mi-am dorit dintotdeauna!...

— Felul întâi, trei, strigă Léontine.

Amélie repetă comanda cu voce cântătoare.

— Mergee!... urlă șeful bucătar, ca și cum ar fi comandat un escadron. Și adăugă: Încântătoare domnișoară, v-am văzut pe schiuri. O adevărată mică zână a zăpezii. Nouă, rușilor, ne place zăpada. Îi spun de dumneavoastră nevestei mele: e snegurocica. Asta înseamnă, pe franțuzește, Albă ca Zăpada... Și, într-adevăr, sunteți... Felul întâi, trei... Luați!...

Bucătăria își schimbase aspectul de când bucătarul-șef era rusul. Dalele și cratițele luceau de curățenie. Alimentele erau așezate în ordine pe butuc. Dintr-un exces de cochetărie, Renée

purta un șorț din aceeași țesătură albă cu pătrate albastre din care era și pantalonul bărbatului ei. Camille Bouchelotte era acum surâzătoare.

— Doamnă spălătoreasă, luați farfuriile ! striga bucătarul-șef.

Și ea se precipita, fericită să fie de folos. Pierre apăru din pivniță, târând după el două coșuri pline cu sticle. Masa noilor veniți cerea vodcă. Nu mai rămăsese decât o singură sticlă.

— V-am spus să cumpărați mai multe, patroane, mormăi șeful bucătar. Cu Vladimir Afanasievici Balaganov, toți clienții or să ceară în curând vodcă.

— Ce mai aștepți, Elisabeth ? o apostrofă Amélie. Vezi bine că ne încurci.

Elisabeth plecă fără chef și se refugie în camera mamei ei ca să se pieptene și să-și dea cu puțin roșu pe buze. În timp ce se pieptăna cu un gest mașinal, trecea în revistă motivele furiei sale. Când oglinda îi retrimise o imagine nesatisfăcătoare, o porni hotărâtă spre sala de mese. Așezată singură, în fața farfuriei, nu putea ridica ochii fără să-l vadă pe Christian, instalat în fața ei, la o masă rotundă. O examina cu insistență în timp ce vorbea cu prietenii lui. Dezinvoltura o uluia. De fiecare dată când Elisabeth îi întâlnea ochii, simțea un mic șoc neplăcut în piept. Cécile urmărea schimburile lor de priviri pe furiș. Elisabeth ciuguli ceva, fără să știe ce anume, bău un pahar cu vin, care-i aduse tot sângele în obraji, refuză desertul și să grăbi să se întoarcă în hol. Acolo se izolă în spatele redutei care era biroul recepției. Câțiva clienți sătui treceau deja prin ușa cu geamuri, se înfundau în fotolii, își întindeau picioarele și îi comandau cafele Léontinei. Christian și prietenii lui se întoarseră la rândul lor și luară loc lângă vitrină. Amélie veni să-i întrebe dacă erau mulțumiți de masă, ascultându-le surâzătoare complimentele :

— Îmi permit să vă dau cartea de vizită a hotelului. Astăzi ați avut meniul nostru obișnuit. Dar, dacă ne anunțați la telefon, mi-ar face plăcere să vă pregătim o masă specială, la alegerea dumneavoastră.

— Foarte bine, zâmbi Christian. O să revenim !

Amélie se retrase, savurându-și victoria. Pierre o aștepta ca să se așeze la masă. Domnul important ceru la cafele două coniacuri și un lichior. Cécile se apropie de Elisabeth și îi șopti:

— A venit! E formidabil!

— Da, roși Elisabeth.

— Asta-ți displace?

— Puțin.

— În tot cazul, mama ta nu bănuiește nimic! Cât e de frumos, totuși! Îl priveam adineauri și...

Schimbă vorba și adăugă:

— Acum te las.

Elisabeth își băgă încet capul între umeri. Christian înainta, cu pași lenți, către birou. Despărțită de el prin lungimea mesei, Elisabeth își înăspri privirea și întrebă dintr-o răsuflare:

— Ce vrei de la mine?

— Vreau să știu de ce n-ai venit ieri, spuse el cu voce joasă.

— N-aveam de ce... Și n-am să mai vin niciodată, îngăimă ea.

— Niciodată?

— Niciodată!

El plecă fruntea. Ochii i se încărcară de o tandrețe melancolică.

— Greșești. N-ai înțeles nimic, fetița mea. Te-am așteptat cu atâta nerăbdare!...

— Ca să-mi repeți ce mi-ai zis data trecută...

Își dădu prea târziu seama că-l tutuise din nou.

— Ca să te iau în brațe, Elisabeth, ca să te iubesc... În după-amiaza asta o să te aștept din nou.

— Nu te obosi degeaba, răspunse ea tăios.

El se sprijini cu amândouă mâinile de marginea mesei.

— Am să fiu acasă cu începere de la ora trei.

— Și ce-mi pasă mie? Pleacă!

— Plec dacă-mi promiți că vii.

Ea îi aruncă o privire mânioasă.

— Dacă aș veni, ar fi numai ca să-ți spun ce gândesc despre tine!

— Bine..., murmură el. Nu cer mai mult. Pe curând, Elisabeth!

El surâdea. Îl văzu îndepărtându-se.

— Cine-i acolo? întrebă el.

— Eu sunt, Elisabeth.

Ușa se deschise. Christian era în halat, cu gâtul gol, cu papucii în picioare.

— Iartă-mă, am ieșit de sub duș.

Nu părea mirat să o vadă. Se prezenta în fața ei atât de sumar îmbrăcat, fără îndoială, numai ca să-și poată pune în valoare calitățile fizice. Dintr-o singură privire, inspectă această cameră în care fusese atât de fericită: sobița pântecoasă, cuvertura din piei de marmotă, vrafurile de cărți de pe masă. I se puse un nod în gât.

— Elisabeth, draga mea, în sfârșit, iată-te!...

O luase de încheieturi și o trăgea spre pieptul lui. Se simți înfiorată de parfumul pielii proaspăt spălate.

— Nu! strigă ea.

Și îl respinse cu amândouă mâinile. Christian se așezase pe brațul fotoliului, cu coatele pe genunchi, cu picioarele desfăcute, cu halatul larg deschis.

— N-am să fiu niciodată amanta ta! reluă ea cu o voce întretăiată.

— Bine, bine, mi-ai mai spus-o.

Ea ridică tonul:

— M-ai luat drept ceea ce nu sunt. Fete ușuratice găsești cu sutele, la Megève, dacă asta te interesează...

— Nu, tocmai că asta nu mă interesează!

Calmul acestui om era exasperant. Cu cât îl simțea mai sigur de sine, cu atât îl detesta mai tare. Era îngrozitor de frumos în aroganța lui. „Dacă surâde, dacă-mi arată dinții, îl plesnesc!“, se gândi ea. Și, ținându-și respirația, adăugă:

— Așa !... Te crezi cuceritor ! ?... Mă înfrunți !... Dar nu-ți dai seama că ai stricat totul !...

— Dar, Elisabeth !...

— Lasă-mă să vorbesc !

Tăcu privind-o întrebător. Buza de jos îi lucea. Ea nu mai știa ce trebuie să spună. Apoi, deodată, cuvintele îi năvăliră pe buze :

— Eu, Christian, voiam să fiu nevasta ta, să-mi petrec toată viața alături de tine, ca și mama și tatăl meu !... Dar tu ești incapabil să... să apreciezi sentimentele astea ! Nu ești decât un monstru de egoism !... Nu te gândești decât la plăcerea ta !... Pentru tine nu există decât un singur lucru care contează în dragoste : asta !

Și, cu un gest teatral, îi arătă patul. El încruntă din sprâncene. O măsura din priviri, o cântărea de la distanță.

— „Asta" ? întrebă el în cele din urmă. E foarte importantă „asta" ! Pot să construiești o viață pe „asta", pentru „asta" !...

— Nu, Christian.

— Ba da, Elisabeth. Și n-aș spune asta oricui. Dar ție ți-o pot spune, pentru că tu ești făcută să mă înțelegi.

— Nu-i adevărat !

— Haide, te-am studiat bine. Suntem din aceeași rasă. Să respiri zăpada, să atingi o blană, să miști dintr-un fruct, să mângâi o piele dezgolită, fiecare dintre aceste voluptăți are pentru noi o valoare pe care nu o are pentru alții. Ești exact femeia care-mi trebuie. Sunt exact bărbatul care-ți trebuie. Trupurile noastre găsesc împreună o satisfacție fără măsură, egală cu cea a perechilor căsătorite, a căror soartă ți se pare de invidiat. Când ești ca tine, ca mine, trebuie să știi să-ți bați joc de micile conveniențe burgheze și să nu trăiești decât pentru satisfacția simțurilor. Am să te învăț... Ai să vezi...

Ea scutură din cap, refuzând ceea ce auzise. Tulburarea ei era atât de profundă, oroarea ei atât de mare, că nu mai avea puterea să riposteze. „E diavolul !", gândi ea. Ochii lui Christian străluceau, apoi se stinseră.

— Liniștește-te, reluă el. Nu mai încerc să te îmbrățișez. Dar gândește-te bine la ce ți-am spus.

Se ridică, strânse șiretul halatului și murmură cu o ciudată dulceață :

— Pleacă, Elisabeth.

Deodată, se trezi în stradă, pe zăpadă, cu schiurile pe umăr, cu bețele în mână. Ce se întâmplase ? Când ieșise ? De ce îi venea să plângă ? Cerul era încă luminat. O apucă pe drumul spre casă.

4.

— Ce-i cu tine, Elisabeth ? întrebă Amélie.

— Nimic, mamă.

— De trei zile domnișoarele Legrand îți propun să te duci cu ele la Rochebrune și de trei zile le refuzi. Nu-i foarte amabil din partea ta. Chiar adineauri le-am văzut pe fete în hol ; păreau dezolate că pleacă fără tine.

— Așa crezi tu ! Or să se întâlnească cu familia Grévy ! Că le întovărășesc sau nu, or să-și facă oricum coborârile obișnuite...

— Și tu ce-ai să faci ?

— O să aranjez prin cameră, o să-mi spăl puloverele și șosetele...

— Ești obosită ? Sper că nu ești bolnavă.

— Nu, mamă. Pur și simplu, nu prea mai am chef să schiez în ultima vreme...

Elisabeth își îmbrățișă mama și urcă în fugă în camera ei. Încă de la masa de prânz aștepta să rămână singură, ca să nu mai trebuiască să se supravegheze. O dată ușa închisă, băgă de seamă că Friquette se strecurase în urma ei fără zgomot.

— Culcat ! îi porunci ea, și fii cuminte !...

Apoi, își suflecă mânecile și-și pregăti săpunul în chiuvetă. În timp ce mâinile ei frământau un pulover de lână în apa înspumată, mintea ei se îndârjea să refacă ultimele imagini pe care le păstra despre Christian. Alaltăieri îl văzuse ieșind de la poștă, împreună cu un băiat tânăr, blond și subțire, pe care îl ținea de după umeri; zărind-o pe Elisabeth îi surâsese de departe ca unei cunoștințe banale și se îndreptase împreună cu tovarășul lui în direcția patinoarului. Acesta să fi fost elevul atât de seducător, fiul doamnei Saulnier? De ce adopta Christian față de băiatul acesta atitudinea de frate afectuos? Se întreba cu ranchiună și cu neîncredere. Ieri, îi întâlnise din nou pe drumul spre teleferic; coborau spre sat pe schiuri. Ajunși în dreptul ei, Christian îi strigase: „Bună ziua!" ridicând un băț, dar fără să se oprească. În dimineața aceasta, chiar când se ducea la farmacie, îl întâlnise în piață discutând cu niște prieteni. Întorsese capul ca să evite să o vadă. Lecția era clară: pentru că Elisabeth refuzase să-i fie amantă, nu mai voia să-și piardă timpul cu ea. Cât îl mai detesta! Da, avea să se elibereze de el prin dispreț, prin ură! Totul în el era numai minciună și abilitate. „Și-am putut să-l iubesc pe acest om, să mă culc goală lângă el, să-mi doresc să-i devin soție. Acum, dacă m-ar cere în căsătorie, eu aș fi cea care ar zice nu". Insultele îi veneau pe buze. „Un animal, un animal dăunător, asta e!" Ar fi vrut să-l aibă în puterea ei, ca pe grămada aceea de rufe din fundul chiuvetei. Degetele i se înfigeau în puloverele îmbibate cu apă caldă ca în carnea unui dușman. Se lovi de propria ei imagine reflectată în oglindă. Avea o privire fixă și întunecată, de criminal. Să-l omoare! Nu, mai bine să-l desfigureze pe viață. Încercă să-și reprezinte în minte trăsăturile lui Christian. Multă vreme, linii confuze îi fugiră prin fața ochilor. Și, deodată, el îi apăru în față, cu o limpezime de care rămase ea însăși uimită. Ochii verzi, profund adânciți în orbite, buzele cărnoase, șanțul vertical din bărbie... Detaliile, care o seduseseră altădată, ale acestei fețe pe care acum o ura din toate puterile. Ah! Cum ar fi vrut să spargă dinții aceia albi, regulați, să zdrobească acea gură lacomă, să înăbușe acel râs, ale cărui hohote o

mai urmăreau încă ! Beția distrugerii îi înfierbânta sângele. Răsucea puloverul și apa picura din el cu un zgomot cristalin. „Iartă-mă, Elisabeth !“ Era în genunchi, la picioarele ei, urât, nenorocit, mizerabil. Și ea îi întorcea spatele. Sau mai bine afla despre el că-i foarte bolnav, că o striga în delirul lui și ea se ducea să-l vadă, se planta în fața patului lui și îl scuipa în față. O satisfacție teribilă o cuprinse la gândul acestor imposibile răzbunări. Furia i se potolea, nervii i se destindeau și tricoul cobora, moale, în apa de clătit.

După ce-l stoarse, îl întinse și-l netezi pe masă, apoi trecu la spălatul ciorapilor. Bășici de spumă i se spărgeau printre degete. În curând, nu se va mai gândi la Christian, va fi vindecată de el, va deveni la fel de nepăsătoare cum fusese înainte de a-l cunoaște. Tata, mama, rutina hotelului, plimbările cu schiurile, ceaiul la patiserie, o seară la „Mauvais-Pas“, un flirt cu vreun băiat pe care nu avea să-l mai revadă în sezonul următor... Friquette somnola pe perna ei. În spatele ferestrei, bătrânul brad negru o privea cum își spăla rufele rumegându-și durerea... Regretă că nu se dusese cu Cécile și cu Gloria la Rochebrune. Ferm hotărâtă să uite de Christian, nu se mai temea să-l zărească, din când în când, pe vreo pârtie. Fiecare nouă întâlnire îi mărea repulsia pe care o simțea față de el. Apa gâlgâia prin gura de scurgere a chiuvetei. Șosetele îmbibate cu apă atârnau pe marginea ei. În oglindă, o tânără cu fața bronzată, cu ochi mari, obosiți, se lăsa fascinată de golul absolut al camerei sale, al inimii sale, ale vieții sale... Elisabeth își ridică o șuviță de păr de pe frunte și căută rujul de buze în punguța de la cingătoare. Degetele ei atinseră un mic obiect metalic și rece : cheia. Tresări și ochii i se umplură de lacrimi. „Ce m-a apucat ?“ Bradul își mișca ramurile. De la parter se auziră sunetele estompate ale unui pian.

În zilele următoare, încercă să trăiască făcând abstracție de frământările ei. Când nu se mai gândea la Christian senzația de așteptare dispărea, sentimentele de durere și bucurie se

destrămau. Se mișca asemenea unui automat într-un decor de carton, printre personaje neînsuflețite. În mai multe rânduri, mama ei se arătă îngrijorată de mina ei abătută, de aerul ei distrat.

— Nu, mamă, mă simt foarte bine, răspundea ea.

Și, de teamă să nu pară prea îndurerată, devenea prea exuberantă. Cécile și Gloria o luară din nou cu ele în plimbările lor. Schia mai bine decât oricând, făcea niște figuri îngrozitor de riscante, ajunsă la capătul pantei, se oprea cu impresia că parcursese pârtia într-o stare de semisomnolență. Uneori, ar fi dorit ca un cataclism să se abată peste Megève, să împrăștie toți clienții de la „Două capre sălbatice" și să o trezească din toropeală.

Dar existența la hotel își urma cursul cu o regularitate implacabilă. După plecarea domnului Lauriston, nevasta lui căzuse din nou într-o stare de tristețe bănuitoare, pe care conversațiile telefonice nu o domoleau decât pe jumătate. Amélie nu mai știa ce să facă pentru a evita confidențele. Dar pe cât de jenante erau conversațiile cu doamna Lauriston, pe atât de plăcută era compania doamnei Monastier, mama pianistului. Adesea, seara, se instalau amândouă în micul salonaș, ca să discute cu voce joasă. Patrice Monastier se așeza la pian. Atrasă de sunetele muzicii, Elisabeth intra în vârful picioarelor, se așeza și asculta încântată. Patrice Monastier o privea uneori, continuând să cânte. Apoi, se oprea, dintr-o dată, și își sprijinea bărbia în piept. Părea foarte vulnerabil. Mâinile lui erau lungi, transparente.

— Nu ar trebui să te obosești atâta, suspina mama lui. Doctorul ți-a recomandat să nu-ți reiei studiul decât progresiv.

El zâmbea, mișcându-și degetele pe genunchi.

— Când nu cânt obosesc și mai rău. Îmi place atât de mult acest impromptu de Schubert ! Mi-era dor să-l aud în seara asta...

Într-o zi, Elisabeth îi spuse :

— Mai târziu, o să te rog să cânți ceva pentru mine.

— Ce vrei să-ți cânt ?

— Nu știu... Ceva de Chopin...

— Îți place Chopin ?

— Ah, de fapt, nu mă pricep deloc la muzică... Dar, într-adevăr, Chopin îmi place... Și Mozart îmi place...

— Atunci, ascultă. Iată, din Chopin, *Studiul în do diez minor*...

Aria era prea rapidă, prea nervoasă, pentru a fi pe gustul Elisabethei. În situația ei, ar fi preferat o melodie mai nostalgică. Dar nu îndrăzni să-i spună lui Patrice Monastier. De altfel, interpreta această bucată cu o virtuozitate aeriană. După ultimele acorduri, Amélie se pierdu în complimente. Din belșug, și pentru fiu și pentru mamă. Cât despre Elisabeth, ea rămase tăcută, dar din priviri exprima o admirație atât de vie încât tânărul pianist plecă pleoapele și înclină capul ca pentru a-i mulțumi că-l înțelesese.

Părăsind salonașul, Amélie o luă pe fiica ei de braț și murmură :

— Ce talent ! Ce distincție ! Dacă toți clienții ar fi ca el, meseria noastră ar fi o încântare. Din păcate, suntem încă departe !

Elisabeth ghici că această aluzie se adresa unei cliente noi, doamna Régina Salvati, căreia Amélie nu putea să-i sufere manierele libere și îmbrăcămintea excentrică. Cele cinci valize din piele castanie cu care venise, fără vreo zgârietură sau pată, arătau clar că aparțin unei persoane care trăiește peste mijloacele sale. Un parfum îmbătător se strecura pe sub ușa camerei ei și scălda coridorul. Dimineața, își deschidea fereastra și, îmbrăcată într-un colant negru, făcea gimnastică pe balcon. Trecătorii se opreau pe drumul spre Glaise ca s-o vadă sărind, aruncându-și brațele în aer, îndoindu-se, ghemuindu-se, mergând cu spatele ca un crab și rostogolindu-se pe coapse. Înaltă, zveltă, drăguță, cu părul negru ca de mahon, cu ochii de un verde de smarald, cu gura mare și roșie, venise singură la sporturi de iarnă, ca să tulbure pacea familiilor onorabile. La restaurant, îl fixa cu nerușinare pe domnul Voisin, care se umfla în pene, sufla pe nări, mânca răsucit într-o parte și nu mai asculta ce-i spunea nevasta sa. Toată lumea din sală le observase manevrele. Doamna Voisin, considerându-se

jignită, se îndrepta de spate și-și pierdea pofta de mâncare. Farfuriile din fața ei se întorceau neatinse la oficiu. Amélie, indignată de această dramă conjugală care lua proporții de la o masă la alta, în casa ei, interveni cu fermitate și diplomație. Sub pretextul unei noi și mai bune împărțiri a meselor, doamna Salvati a fost exilată lângă peretele din fund. Plasată astfel, nu mai putea vedea decât spatele domnului Voisin. Nevasta jignită își regăsi surâsul. Cât despre femeia fatală, ea se consolă, descoperind, în câmpul ei vizual, silueta virilă și uscată a domnului Grévy. Amélie se temu de o nouă dramă de această parte. Dar domnul Grévy opuse o indiferență de senior ocheadelor nerușinate ale nefericitei. Atunci, de la tată, trecu la fiu. Și fiul fu la înălțimea tatălui. Dacă Jacques se întorcea uneori, o făcea pentru a privi, în unghiul opus al sălii, masa la care Cécile, Gloria și domnișoara Piculevain mâncau delicat în fața a trei garoafe anemice.

Familia Grévy își fixase ziua plecării pentru 25 ianuarie. Pe 24, Jacques își scrânti în mod dureros glezna pe pârtia Mandarinilor. Trebui să fie coborât cu targa. În timp ce doctorul, chemat de urgență, examina bolnavul în camera lui, Amélie își manifesta dezolarea în fața Elisabethei și a domnișoarelor Legrand, ca și cum acest accident ar fi aruncat o pată asupra reputației sale comerciale. Simțea o asemenea dorință de a asigura un sejur plăcut tuturor clienților, încât i se părea că devine responsabilă până și pentru pățaniile lor neplăcute. Mai curajoasă doamna Grévy, îi spuse că, după părerea doctorului, entorsa lui Jacques era lipsită de gravitate. Totuși, meniscul genunchiului drept fiind afectat, se impunea o lungă perioadă de imobilitate.

— Înțeleg, înțeleg, gemu Amélie.

Și, făcând apel la cunoștințele ei sportive, adăugă îndoindu-și puțin gleznele :

— A vrut să facă o cristiană și, în ultimul moment, a făcut o greșeală de cant ! Cât timp mai rămâneți la Megève ?

— Vreo cincisprezece zile, cel puțin, răspunse doamna Grévy.

Vestea o bucură pe Cécile, care se pregătise deja de despărțire. Ea îi mărturisi Elisabethei că îi plăcea mult de

Jacques. Domnul Grévy fu obligat să plece singur la Paris, unde-l chemau afacerile. A doua zi, ziarele relatau despre tulburările ce răscoleau capitala. Treizeci de mii de manifestanți cereau demisia guvernului. Ciocniri cu poliția, geamuri sparte, amenințări cu revoluția. Toți clienții erau înnebuniți. Unii vorbeau chiar despre scurtarea vacanței. Doamna Grévy îi telefonă soțului. Acesta o liniști. Cabinetul își prezentase demisia. Domnul Daladier, căruia i se propusese să formeze un nou guvern, avea, cu siguranță, să accepte. Se puteau gândi din nou la zăpadă. Seara, cum Jacques se plictisea în cameră, Elisabeth îi duse câteva ziare. Când bătu la ușă, fu surprinsă să audă șoapte, o agitație înăbușită și precipitată.

— Cine e acolo ? răsună vocea lui Jacques.

— Eu sunt, Elisabeth.

— Ah, bine ! Intră...

Jacques stătea în pat, palid, pe pernele lui. Pijamaua era deschisă la gât. O întreagă armătură de cercuri ridica pătura deasupra piciorului bolnav. La căpătâiul patului stătea Cécile, ciufulită, cu gura moale și roșie, cu privirea distrată.

— Ai avut aceeași idee ca și mine ! îi spuse ea lui Elisabeth arătându-i un număr din *Match* pe noptieră.

Elisabeth o privi cu ochi severi : „S-a fofilat în camera lui Jacques cu riscul de a fi prinsă ! Și toate astea, numai ca să-l sărute ! Într-adevăr, își pierduse capul !“. Ea se simțea foarte rece, foarte rațională, îmbătrânită de experiența amară a renunțării.

— Atunci, să-mi iau înapoi ziarele ? întrebă ea.

— Rămâi o clipă cu noi, spuse Jacques fără entuziasm. Stăteam de vorbă...

Ea avu un zâmbet de femeie cu experiență. „Ce prost minte ! Toți sunt la fel ! Și Cécile, care-și închipuie că a descoperit dragostea în băiatul acesta care mi-a făcut curte înaintea ei !“

— Nu, răspunse ea, cobor. Gloria ne așteaptă la ceai în hol. N-au insistat să rămână.

După masă, Cécile o luă deoparte în salonaș pentru a-i vorbi despre Jacques :

— E atât de curajos ! Suferă, dar nu spune nimic ! Nu crezi că arată bine când e bolnav ?

— Chiar te-ai îndrăgostit de el, Cécile ? o întrebă Elisabeth.

Fata aprobă din cap și mărturisi dintr-o suflare :

— Da, nebunește !

— Atunci, te plâng.

— Pentru ce ?

— Unde o să te ducă acest flirt ? O să te legi de Jacques. Dar peste câteva zile, el o să plece. Și totul se va termina...

— Câtuși de puțin ! O să ne revedem la Paris ! Ne-am și înțeles în privința asta ! Dar să nu-i spui sorei mele ! Dumnezeu știe ce și-ar închipui !

— Și poate că n-ar greși !

— Vrei să taci din gură ? Astăzi m-a sărutat pentru prima oară. În fond, e foarte timid, știi ? Nu e ca frumosul tău curtezan cu fular roșu... Ăla, ce să mai vorbim, are un tupeu !... Când a venit la hotel, zilele trecute, era cât pe ce să-mi înghit limba... Ce mai face ?

— Foarte bine.

— Ce s-a întâmplat ? Pari supărată !...

Elisabeth își duse degetul la gură. Se auzeau pașii cuiva apropiindu-se de salonaș. Era Patrice Monastier. Cécile îl întrebă dacă știe să cânte și altceva în afară de muzică clasică. El atacă la pian, pentru cele două fete, începutul lui *Saint-Louis blues*. Elisabeth se gândi la Christian, pe care nu-l mai văzuse de atâta vreme și inima i se umplu de tristețe : „De ce nu vrea să fie fericit, simplu ca și ceilalți ? Își închipuie că sunt făcută să-l înțeleg, dar greșește ! Greșește ! Nu sunt din rasa lui !... Îl detest!..." Sunetele pianului se revărsau peste durerea ei, care devenea obiect de artă.

Pentru duminica următoare, 4 februarie, Amélie acceptase ca, după cină, un prestidigitator ambulant să-și prezinte numerele la hotel. I se părea că acest gen de spectacol era de natură să-i

distragă pe clienții ei de la grijile politice. Într-adevăr, primele hotărâri luate de noul guvern Daladier nu satisfăceau pe nimeni. În hol, bărbații vorbeau cu mânie, așteptând ora de începere a spectacolului. Doamna Salvati își pusese o rochie foarte decoltată și inelele îi scânteiau pe degete.

Prestidigitatorul făcu să dispară monede, culese ouă din aer, transformă un as de pică în as de caro, găsi o pudrieră în buzunarul domnului Voisin, o muzicuță în părul doamnei Lauriston, făcu cheta și se retrase în aplauzele tuturor. Ca să prelungească seara, Elisabeth îl rugă pe Patrice Monastier să cânte la pian câteva bucăți de jaz. Friquette, căreia nu-i plăcea muzica, se refugie, bosumflată, sub biroul recepției. Doi băieți tineri de la anexă le invitară pe Cécile și pe Gloria la dans. Altul se apropie de Elisabeth. Ea nu putea refuza și, totuși, ar fi preferat să rămână în spatele lui Patrice Monastier ca să-i privească mâinile lungi cum aleargă și sar pe clape. Profitând de o scurtă absență a nevestei sale, domnul Voisin o invită pe doamna Salvati la un slow-fox. Cu ochi catifelați, cu coapse unduitoare, ea se lipea de cavalerul ei cu moliciunea aderentă a unei reptile. Amélie, care supraveghea totul, șopti aplecându-se spre Pierre:

— Ființa asta depășește orice limite!...

Domnul Voisin avea fața congestionată. Amușinându-și partenera de aproape, îi frământa talia și își imagina improbabile delicii. Când doamna Voisin reapăru, dansul se terminase și doamna Salvati, șifonată de strângerea unui braț viguros, se pudra în oglindă. Patrice Monastier atacă primele măsuri ale lui *Stormy Weather*. Elisabeth închise ochii pe jumătate: dansase pe această melodie la „Mauvais-Pas", cu Christian. Acum, un băiat despre care nu știa nimic, și care avea mâinile umede, o conducea cu stângăcie în sunetele aceleiași muzici. O senzație de sacrilegiu îi tortura sufletul și, deodată, se opri murmurând:

— Iartă-mă. Sunt un pic obosită.

În timpul acesta, domnul Voisin atingea culmile perfidiei, înclinându-se galant, în fața nevestei sale. Ea luă, la pieptul bărbatului său, locul rămas cald, al rivalei. Aceasta o examină o

clipă cu o compătimire disprețuitoare, împinse un umăr înainte și se retrase în camera ei. Cinci minute mai târziu, un urlet disperat îi imobiliză pe dansatori. Apăru Léontine, care anunță cu fața descompusă :

— Doamna Salvati ! Și-a pierdut cel mai frumos inel !

— Unde ? Când ? întrebă Amélie încruntată.

— Chiar adineauri ! Se spăla pe mâini ! Inelul a alunecat prin gaura chiuvetei și s-a scurs la canal ! N-o să-l mai găsească !

„Câtă zarvă pentru un inel! “, gândi Elisabeth plictisită.

Pierre înfruntă evenimentele cu sânge rece :

— Inelul nu s-a putut scurge la canal, remarcă el. A rămas fără îndoială în sifon. Îmi iau cheia franceză și urc să văd despre ce-i vorba...

Câțiva clienți îl urmară. Amélie și Elisabeth încheiau plutonul. În camera în care pluteau efluvii suave, doamna Salvati își frângea mâinile. Pe pat era aruncat un neglijeu de tul roz, foarte transparent.

— Totul s-a petrecut atât de repede ! gemu ea. O sclipire și, apoi, nimic !...

— Gândiți-vă puțin ! Un inel atât de scump ! suspină Léontine. Ce îngrozitor !

Pierre îngenunche pe podea și puse un lighean sub chiuvetă. Se făcu cerc în jurul lui. Doamna Salvati îi observa cele mai mici gesturi cu o atenție încordată. Piulița sifonului era lipită cu vopsea. Apăsând din toate puterile pe cheia franceză, Pierre mormăia :

— O să se desfacă !... O să se desfacă !...

În sfârșit, piulița catadiesi să se învârtă. Pierre deșurubă dopul de vidanjare. O barbă de peri vâscoși cu săpun se desprinse din țeava căscată. Ceva tare căzu în lighean. Cu o dexteritate cu nimic mai prejos decât cea a scamatorului, Pierre se ridică ținând în mână inelul.

— Inelul meu ! strigă ascuțit doamna Salvati. Oh, mulțumesc, domnule ! Fără dumneavoastră, nu știu ce m-aș fi făcut !

Modest artizan al unei mari reușite, Pierre își ascundea cu greu satisfacția. Amélie îl găsi ridicol, așa cum stătea în picioare, cu brațele atârnând, cu un surâs timid pe buze, în fața acestei femei care-l copleșea cu complimente. După ce curăță partea de jos a sifonului, o montă la loc. Doamna Salvati își spălă inelul al cărui safir înconjurat de mici diamante scânteie sub ochii tuturor.

— Vii, Pierre ? întrebă Amélie iritată.

A doua zi, doamna Salvati îi ceru lui Pierre să repare cremonul de la fereastră, care se închidea prost. În ziua următoare, către ora patru după-amiază, când Amélie își căută bărbatul, Léontine îi spuse că domnul lucra la etajul întâi :

— Aerisește un calorifer, doamnă !

— Unde ?

— La doamna Salvati !

— Ah, da ?

Simți un cuțit în inimă. Când Pierre coborî scara, o găsi pe nevasta lui așteptându-l, palidă și rece, pe culoar.

— Ai curățat bine radiatorul ăla ?

— Da, răspunse Pierre senin, chiar trebuia curățat. Nu se mai încălzeau decât trei elementi din șase.

— Și acum, se încălzesc toți ?

— Da.

— Doamna Salvati e mulțumită ?

— Cred că da.

— Fără îndoială, mâine o să bage de seamă că-i funcționează prost comutatorul. Sau că broasca nu se închide bine, sau că un picior al patului stă să se rupă. Extraordinar câte lucruri defecte sunt în camera acestei persoane ! Noroc că ești tu aici, ca să pui totul la punct...

O privi mirat, amuzat :

— Sunt obligat să o fac...

— Crezi, oare, că Antoine n-ar fi știut să aerisească un calorifer, fie el și caloriferul din camera doamnei Salvati ?

— Antoine e prost ca noaptea !

— Și tu, tu ești foarte inteligent! Dar nu-ți dai seama că te umpli de ridicol luându-te după toate toanele creaturii ăsteia. E de ajuns să te cheme și tu alergi! Fără să-ți pese de ce pot eu să gândesc și de ce poate să gândească personalul! Te crezi șmecher... ce mai! Dacă ți-ar păsa mai mult de nevasta ta...

Se opri ca să-i surâdă unui client care se întorcea de la o plimbare cu schiurile, cu pași obosiți, cu fața arsă de soare:

— V-ați și întors, domnule Réaux? Zăpada a fost bună?

— Puțin cam tare, răspunse clientul și o luă pe scară.

Pierre așteptă ca zgomotul pașilor să ajungă la primul etaj și îngăimă:

— Nu înțeleg ce-mi reproșezi, Amélie. Doamna Salvati e o clientă ca toate celelalte...

— Nu, Pierre, și o știi bine!

— Nu știu nimic. Fiindcă e drăguță nu e un motiv să refuz să-i fac un serviciu.

— Ah, o găsești drăguță? spuse Amélie cu o voce șuierătoare. Bravo, Pierre! Cel puțin nu-ți ascunzi jocul!

— Ce joc?... Explică-te...

Voi s-o ia de mâini. Ea se retrase cu un pas și murmură, cu pete roșii în obraji, fulgerându-l cu privirea:

— Lasă-mă!

Apoi, intră în camera ei și încuie ușa cu cheia.

Revenind de la Rochebrune cu Cécile și cu Gloria, Elisabeth își găsi tatăl, cu capul plecat, în spatele biroului recepției.

— Unde e mama? întrebă ea.

— În camera ei, mormăi el.

— Ce face în cameră?

— Nu știu. Du-te de-o întreabă!

Și continuă să citească ziarul. Intrigată de aerul lui posac, Elisabeth intră pe coridor și bătu la ușa Améliei.

— Eu sunt, mamă.

— Stai să-ți deschid.

Cheia se învârti în broască.

— Pentru ce te-ai încuiat? întrebă Elisabeth trecând pragul.

— De-aia, răspunse sec Amélie.

— Haide, mamă, trebuie să existe un motiv! Ce s-a întâmplat?

Amélie ridică din umeri. Își răsucea batista în mâini, transformând-o într-un fel de șoarece alb.

— Din cauza tatălui tău, zise ea în sfârșit. Un surâs e de ajuns să-i succească mințile... De altfel, ființa aia e capabilă de orice... Asta e plăcerea ei. Da, plăcerea ei! Să semene zâzanie în căsniciile oamenilor. De altfel, l-a atacat întâi pe domnul Voisin. Apoi, pe domnul Grévy, dar el a știut s-o pună la punct. Acum, a pus ochii pe tatăl tău!...

— Ce tot spui, mamă? Nu e cu putință!

— Așa am crezut și eu, fata mea. Dar faptele sunt fapte!

— Ce fel de fapte?

— De trei zile, își petrece timpul reparând ceea ce nu merge bine în camera doamnei Salvati.

— Asta-i tot? întrebă Elisabeth silindu-se să nu râdă.

Amélie înaintă spre ușă ca s-o închidă; îl auzise pe bărbatul ei pe coridor.

— Haide, mamă, lasă-l pe tata să intre! E absurd!

Amélie dădu drumul clanței. Pierre intră în cameră, cu privirea fixă, cu gura strânsă, trecu printre nevasta și fata sa, îndreptându-se cu un pas hotărât către dulap ca să-și ia paltonul.

— Mă duc la garaj, spuse el pe un ton arțăgos, deși nimeni nu-l întreba nimic.

— Ești liber să te duci unde vrei, replică Amélie cu o voce rece.

El ieși și trânti ușa.

— Ei, poftim! reluă Amélie tresărind de zgomot. El e vinovat și tot el face pe ofensatul! Recunoaște că exagerează.

— Exagerați amândoi! Nu se poate să vă certați pentru atâta lucru! Explicați-vă între voi, pupați-vă și terminați o dată!

— Nu! se încăpățână Amélie.

După cina clienților, când Amélie și Pierre se așezară la masă, Elisabeth întredeschise ușa sălii de mese ca să-i vadă ce fac.

Așezați unul în fața celuilalt, în marea încăpere goală, nu-și vorbeau și aproape nu se priveau. Obligația de a se hrăni în comun nu-i ajuta să-și uite cearta. Elisabeth încercă în zadar să-i înțeleagă. Un acces de gelozie ? La vârsta lor ? Și după douăzeci de ani de căsnicie ? Era de neconceput ! „Mama e prea susceptibilă, gândi ea, și tata — prea bun". Se apropie de ei în vârful picioarelor :

— Știți, nu sunteți deloc frumoși când arătați în felul ăsta !...

Nici unul nici celălalt din cei doi adversari nu binevoi să-i surâdă. Elisabeth îi părăsi cu speranța că noaptea le va fi un bun sfetnic.

Dimineața, la trezire, Pierre și Amélie nu se împăcaseră, dar neînțelegerea dintre ei dispăru la citirea ziarelor. În fața gravității evenimentelor care se petreceau la Paris, grijile personale ale fiecăruia treceau pe planul al doilea. Articole foarte amănunțite, fotografii halucinante arătau oroarea răzmeriței care, în ajun, pe 6 februarie, însângerase capitala. Schimburi de focuri în Place de la Concorde, asalt al gărzilor mobile pe Cours-la-Reine, cafenele transformate în infirmerii : zeci de morți și de răniți... Pierre susținea că s-ar fi putut evita măcelul dacă Daladier l-ar fi menținut pe Chiappe la prefectură. Crucile de foc, Tineretul patriot, Foștii combatanți, grupurile de la Acțiunea Franceză chiar, aveau dreptate în timp ce radical-socialiștii și francmasonii târau țara în dezonoare. Cea mai mare parte a clienților erau de părerea lui, dar se temeau că Partidul Comunist va profita de tulburările de stradă ca să pună mâna pe putere. Câțiva tineri exaltați, cititorii asidui a lui Gringoire, regretau că nu fuseseră și ei amestecați în aceste lupte grele. Gloria era convinsă că trupele vor fi consemnate în cazărmi din pricina tulburărilor, ceea ce va întârzia din nou sosirea în permisie a logodnicului ei. De la hotel, soții neliniștite le telefonau bărbaților lor. Așteptarea legăturii dura foarte mult, iar conversațiile erau adesea întrerupte. La 7 februarie, cu toată demisia cabinetului Daladier, manifestările continuară în jurul edificiilor publice. Clienții de la „Două capre sălbatice" se adunau în hol, în fața aparatului

de radio ca să asculte știrile. Când, în sfârșit, pe 9 februarie, domnul Gaston Doumergue, ieșind din rezerva sa la apelul președintelui Lebrun, acceptă să formeze un guvern de „salvare națională“, un suflu de speranță răcori mințile înfierbântate. Până și Elisabeth, care nu se pricepea deloc la politică, se simți ușurată. A doua zi, plecă împreună cu Gloria și Cécile la Mont d'Arbois. Își luaseră cu ele hrană rece și plănuiseră să mănânce la cabana „La Tante“.

Urcușul, cu piei de focă, era lung și greu sub cerul albastru. Cu hainele legate în jurul mijlocului, cu bluzele descheiate la gât, fetele înaintau încet, în reverberația orbitoare a zăpezii. Lentilele fumurii ale ochelarilor nu mai erau de ajuns să le protejeze ochii de acest potop de lumină. Se opriră în apropierea unei ferme ca să-și mai ungă fața cu cremă și să mănânce portocale și lămâi. Era locul pe care-l alegeau de obicei schiorii pentru un prim popas. Panta albă era semănată cu coji rotunde, care străluceau în soare ca niște creuzeți de aur. O caravană de tineri urca, nu departe de acolo, urmând un drum paralel. Siluetele lor se decupau ca niște umbre tăiate în spațiul de foc. Brațe și picioare înaintau cu aceeași mișcare în șir indian. Aveau toți busturile goale. Ochelarii mari, negri le făceau capetele ca de insecte. Mai sus, alte caravane se înșiruiau ca punctate în deșert. Odihnită, cu setea potolită, Elisabeth își reluă mersul. Cécile și Gloria se angajară pe urmele lăsate de schiurile ei. Auzea în spatele ei fâșâiturile regulate ale schiurilor, respirațiile gâfâite ale fetelor. O amintire stăruitoare o însoțea în timpul efortului. Nu era mult de când, pe altă pârtie înzăpezită, un spate lat și sumbru de bărbat se legăna în fața ochilor ei : atunci era fericită, avea încredere în viitor... O perdea de brazi. Urme de schiuri încrucișate. Și, acolo, pe o platformă, strălucitoare ca un lac de argint, cabana „La Tante“, cu zidurile ei de un galben viu, cu acoperișurile de zăpadă și garduri de schiuri înfipte în fața ușii.

— În sfârșit ! strigă Cécile. Începusem să cred că s-a mutat cocioaba !

Când trecură pragul, fetele, încă orbite de luminozitatea muntelui, se treziră într-o penumbră afumată de pivniță. În toate părțile se mișcau fețe bronzate, cu ochi albi. Așezați la mese lungi, oamenii mâncau hămesiți, într-o dezordine de rucsacuri deschise, de hârtii mototolite, de stiele, de ploști și de gamele. Mirosul puternic de bucătărie era, el însuși, un fel de mâncare. Voci urlau printre clinchete de farfurii :

— Ce-i cu pâinea aia ? Vine sau nu ?

— Ei, Delachat, trei supe aici !...

— Mișcă-te mai repede, Emile, sau plecăm fără tine !

— Bună ziua, tanti ! spuse Elisabeth.

— Bună ziua, domnișoară !... Nu te-am mai văzut de mult !... Telefericul de la Rochebrune ne fură clienții !... Ce mai faci ?

Cea căreia i se spunea „tanti" era o persoană voinică, avea obrajii roz și durdulii și creștetul capului împodobit cu un coc anemic, de un blond spălăcit.

— O să se facă imediat loc în sala din fund, reluă ea. Duceți-vă repede ! Supă vreți ?

— Bineînțeles, spuse Cécile, și o sticlă de vin roșu. E atât de bun !

O masă întreagă se golea cu un zgomot de bocanci târșâiți pe podea. Fetele se lăsară să cadă pe o banchetă care încă mai era caldă.

— Of, sunt istovită ! suspină Gloria.

— Eu, încă mai pot, zise Cécile. Dar ce m-a mai ars soarele pe ceafă !

„Nepotul" Delachat fu cel care aduse castronul pântecos și umplu farfuriile. Cécile și Gloria erau încântate.

— E înnebunitor de „sport" locul ăsta !

După supă, devorară hrana rece cu care se aprovizionaseră de la hotel : două ouă tari, două felii de rosbif, un pachețel cu sare, o bucată de brânză de Savoia, ciocolată și o portocală de persoană. Nepotul reveni, ținând sub braț un caiet voluminos, cu coperți pânzate : cartea de aur a casei.

— Ați semnat aici ? întrebă el.

— Nu, răspunse Gloria. Arată-ni-l și nouă.

Nepotul scutură firimiturile de pe masă, deschise solemn registrul în fața fetelor și spuse:

— Eu vă las. Nu vă grăbiți...

Se amuzară să descifreze aprecierile ironice, poetice sau vulgare, care se etajau printre desene, pe frumoasele pagini veline. Ajungând la ultima pagină, Elisabeth își stăpâni o mișcare de surpriză. În mijloc, aceste câteva cuvinte: *„O zi de neuitat, de prietenie, de oboseală și de bucurie — Georges și Françoise RENARD"*. Dedesubt se putea citi: *„Christian WALTER"* și data: *„9 februarie 1934."* Ieri se afla aici, cu prieteni, bucurându-se de zăpadă și de soare. Râsul lui răsunase între acești pereți întunecați. Își sprijini mâna în josul acestei pagini, ca să semneze. Putea el, oare, să-și închipuie că douăzeci și patru de ore mai târziu, Elisabeth va descoperi această urmă a trecerii sale? Nu, el nu se mai gândea la ea, nu mai avea nevoie de ea, dacă putea să trăiască o „zi de neuitat"!

— Acum, spuneți: ce-o să scriem? întrebă Cécile.

Căutară toate trei o formulă originală. Dar Elisabethei îi venea greu să urmărească discuția. În sfârșit, Gloria scoase un mic stilou din punguța ei și scrise: *„În culmea admirației noastre se află «La Tante», supa și zâmbetul ei"*. Semnară fiecare pe rând.

La ieșirea din cabană, în fața lor se întindeau munții într-o apoteoză de azur și de alb. Dar perfecțiunea acestui peisaj adâncea tristețea Elisabethei. Ce folos de atâta frumusețe, dacă ființa dragă nu se afla în preajma ei ca să contemple spectacolul? Niște schiori se bronzau la soare pe terasă. Alții își puneau schiurile și atacau panta. După ce se înțeleseră între ele, fetele se hotărâră să se ducă la pârtia Mandarinilor. Coborârea printre brazi, apoi pe loc deschis li se părea ușoară. Ajunseră în vale, înconjurară hotelul de la „Mont d'Arbois" și urmară drumul spre Calvar. Mici capele jalonau acest traseu sinuos. În spatele grilajelor, statui de lemn cu vopseaua scorojită priveau fix zăpada. Elisabeth trecu în trombă pe lângă un mare Christ crucificat, niște soldați înarmați cu bice, apostoli înțepeniți de frig, o iesle

în bătaia vântului, o Sfântă Fecioară înlăcrimată. În curând, muzica patinoarului municipal anunță apropierea de Megève.

Cerul pălea când își scoaseră schiurile în fața hotelului „Două capre sălbatice". Năucite de oboseală și de aer curat, Cécile și Gloria se urcară direct în camerele lor. Elisabeth se duse să bea un pahar cu apă în oficiu. Amélie, care o ajuta pe Léontine să pregătească tăvile pentru ceai, se întoarse spre fata ei și exclamă:

— Ei bine, se poate spune că ai stat ceva la soare astăzi. Arăți de parcă ai fi ieșit dintr-un cuptor. A fost plăcută plimbarea ?

— Foarte plăcută, mamă. Ai nevoie de mine ?

— Deocamdată, nu.

— Atunci, mă duc să mă odihnesc puțin. Sunt epuizată !... Vii, Friquette ?

O dată ajunsă în cameră, se dezbrăcă și se spălă din cap până în picioare cu voluptate. Fața îi fierbea. O unse cu cremă. Apoi, se întinse pe pat, o luă pe Friquette în brațe și mușchii i se destinseră. Privind fix în tavan, încerca să nu se gândească la nimic. Dar umbre perfide înaintau la frontierele atenției sale. Nu le putea ține departe la nesfârșit. De fapt, era mai periculos să negi o asemenea durere decât s-o înfrunți. Va veni oare ziua în care se va gândi la Christian cu indiferență ? Camera se întuneca treptat. Scara tremura sub pașii clienților care coborau în hol. Elisabeth aprinse lampa și se îmbrăcă pentru masă. În timp ce se pieptăna în fața oglinzii, i se păru că atinsese limita extremă a disperării. Fără îndoială, va mai avea ocazia să sufere, dar niciodată mai profund ca astăzi. Nu gândurile ei erau triste, ci sângele ei, oasele, carnea sânilor, a pântecelui... Avea nevoie de căldura unui bărbat lipit de pielea ei. Dar în viața ei nu mai exista nimeni pentru așa ceva.

Se termină de spălat pe obraz, se privi în oglindă cu o severitate mărită. Incontestabil, era drăguță. Ar fi vrut să fie și mai drăguță, ca să recapete încrederea în puterea ei de seducție. Câteva retușuri de machiaj fură de ajuns ca să-i lumineze fața,

Surâzând imaginii din oglindă, se gândi că se făcuse frumoasă ca să petreacă o seară foarte singură și foarte tristă.

Cina începu cu un borș și niște piroști cu carne. Rumoarea veselă din sala de mese dovedea succesul pe care meniul șefului bucătar rus îl avea la clientelă. De la masa ei, Elisabeth observa toate aceste persoane înfometate a căror existență era desigur lipsită de griji. Domnișoarele Legrand aveau fețele stacojii, sub părul lor blond. Cécile își atinse obrazul cu dosul palmei și scutură degetele ca și cum s-ar fi ars. Apoi, clipi din pleoape ca să arate că îi era somn. Elisabeth se pregătea să-i răspundă în același fel, când deodată, un gol se făcu în jurul ei. Ușa sălii de mese se deschisese. Léontine se dădea deoparte ca să introducă doi clienți. Christian și un instructor austriac.

Amélie îi văzu din oficiu pe noii-veniți și-și părăsi serviciul ca să le iasă în întâmpinare. Li se puse o masă lângă bar. „S-a întors ! gândi Elisabeth. Înseamnă că mă iubește !" Și o imensă speranță o ameți. Nu îndrăznea să se uite spre Christian și își tăia mașinal bucățile de carne în farfurie. Mama ei se întorsese deja în oficiu. Berthe și Léontine se mișcau repede printre mese. Această agitație inutilă mărea și mai tare impresia de izolare pe care o simțea Elisabeth. Ce avea să se întâmple după masă ? Christian va veni să-i vorbească, ca data trecută ? Și masa asta care nu se mai sfârșea ! Pui. Pateu cu ciuperci. Brânză. În sfârșit, desertul ! Înghiți două lingurițe din crema caramel, se șterse pe buze cu șervetul și se îndreptă spre hol, având grijă să meargă cu lentoare și distincție.

După zece minute de așteptare, văzu primele grupuri de clienți care ieșeau din sala de mese și se instalau în fotoliile lor obișnuite. Christian și prietenul lui se arătară ultimii. Amélie îi întrebă dacă erau mulțumiți de meniu, schimbă câteva cuvinte cu alți clienți și dispăru ca să i se alăture bărbatului ei la masă. Sosise momentul atât de dorit și atât de temut. Ghemuită în spatele biroului recepției, Elisabeth retrăia o scenă care i se întipărise în memorie până în cele mai mici detalii. Ca și atunci, Christian se ridică pe picioarele lungi și traversă holul cu pași

măsurați. Avu din nou, în fața ochilor, această față pe care o crezuse ștearsă pentru totdeauna din existența ei. Contopirea privirilor lor fu uimitor de dulce și de adâncă. Christian i se adresă cu voce joasă :

— E stupid, Elisabeth ! Nu mă pot lipsi de tine ! Trebuie să te văd, încă în seara asta !...

Ei nici măcar nu-i trecu prin minte ideea de a-l respinge și murmură :

— Dar n-am să ies !

— N-ai să ieși, am să mă întorc eu.

— Cum așa ?

— Când o să doarmă toată lumea, o să-mi deschizi ușa. Am să urc în camera ta. O să petrecem noaptea împreună. Am să plec în zori...

Ea se bâlbâi :

— E o nebunie !

Dar se și aruncase în întâmpinarea acestei aventuri. O noapte cu Christian ! Reproșurile pe care i le-ar fi putut face se spulberau la simpla enunțare a unei asemenea promisiuni. Nici nu lua în seamă riscul ce și-l asuma primindu-l în camera ei. Ceea ce mintea ei refuza să accepte, trupul i-o cerea cu o insistență misterioasă, imposibil de potolit decât în clipa în care i se va da satisfacție.

— Atunci ? întrebă Christian. Vrei ?

Cu sentimentul că-și joacă viața pentru o clipă de fericire, îi răspunse :

— Da. Dar nu înainte de două dimineața. Am să-ți deschid ușița din grădină, în spatele hotelului...

El se întoarse lângă prietenul lui. Léontine le servi două cafele filtru. După ce-și goliră ceștile, plătiră și plecară.

Seara fu interminabilă. Ca și cum ar fi sfidat nerăbdarea Elisabethei, clienții zăboveau să citească ziarele, să discute, să joace cărți. Cécile deschise radioul ca să asculte un concert de jaz. Amélie și Pierre luară locul fetei lor în spatele biroului : căutau o greșeală de 17 franci în socoteli. Apoi, Cécile opri radioul și Patrice Monastier interpretă la pian o excepțională arie personală. Pentru prima

oară, Elisabeth fu totuși agasată de acest intermediu muzical. Încetineala timpului îi epuiza rezistența nervoasă. Simțea nevoia să le strige tuturor acestor persoane care nu aveau somn: „Plecați o dată!" Către ora unsprezece, în sfârșit, se auziră în asistență câteva căscaturi discrete. Cécile, Gloria și domnișoara Pieulevain se retraseră, urmate îndeaproape de doamna Grévy, doamna Monastier, fiul ei, și perechea Voisin. Această mișcare antrenă și alți clienți către etajele de sus. O masă de bridgiști mai rezistă o jumătate de oră. Doamna Salvati, care mâncase în altă parte, nu se întoarse decât la douăsprezece și un sfert: un domn o condusese cu mașina. Ținea un buchet de trandafiri în brațe. Cu ea, gata, era toată lumea acasă. Amélie încuie ușile, stinse luminile și îi ură noapte bună fetei sale. Pierre se culcase de mult. Elisabeth urcă în camera ei, se dezbrăcă, își puse un capot peste cămașa de noapte și continuă să aștepte. Friquette, făcută covrig pe perna ei, își urmărea stăpâna cu coada ochiului.

Coborî scara pe pipăite, în întuneric. Rampa îi aluneca încet sub mână. Treptele nici nu se trezeau sub picioarele ei goale. Când ajunse la primul etaj auzi un sforăit gros. Era probabil domnul Voisin. O rază intrată pe fereastra coridorului lumina un regiment de bocanci grei, așezați, câte doi, în fața ușilor. Un robinet prost închis plângea într-o cameră de baie. Cineva tuși pe partea numerelor cu soț. Elisabeth mări pasul. Mergea ca în vis, pradă unei bucurii îngrijorate, care ar fi susținut-o deasupra unei prăpăstii. Conștiința pericolului iminent îi mărea și mai tare plăcerea produsă de această întâlnire. Oare noaptea, tăcerea sporeau în ea dorința de a fi fericită cu orice preț? Îi era greu să se recunoască în această femeie în drum spre un amant detestat și totodată indispensabil. „Dacă se trezesc părinții, dacă-mi pun întrebări, am să le spun că am coborât să beau un pahar cu lapte." Traversă coridorul de la parter, oficiul, și se aruncă în bucătăria în care cratițele de aramă, atârnate în ordinea mărimii, își făceau văzută în întuneric slaba lor strălucire. Era două și cinci. Christian se afla oare în grădină?

Hotărâtă și totodată înspăimântată, înaintă spre ușa de serviciu, învârti cheia în broască și trase de batant.

Zăpada strălucea. O siluetă se desprinse de lângă masa neagră a garajului. Elisabeth îl văzu venind spre ea pe acel necunoscut, pe acel hoț. El trecu pragul.

— Scoate-ți bocancii, șopti ea închizând ușa în urma lui.

O ascultă. Îl conduse pe coridor. Bătaia unei pendule îi făcu să tresară. Elisabeth duse un deget la buze și trecu repede prin fața camerei părinților. „Sunt acolo, în spatele acestei uși, gândi ea, atât de încrezători, atât de liniștiți în somnul lor". I se muie inima. Îl apucă de mână pe Christian, ca pentru a-i cere ajutor împotriva neliniștii care o cuprindea. Scara se afla în fața lor. Începură să urce. O treaptă gemu, apoi alta și încă una. De fiecare dată, Elisabeth se oprea și-i atingea brațul lui Christian poruncindu-i să rămână o clipă nemișcat.

La etajul trei, totul era liniștit. Camera lui Elisabeth se afla în fundul coridorului, lângă spălătorie. Absența vecinilor imediați era liniștitoare. Câțiva pași numai. Podeaua trosni sub linoleum. Dar nu mai avea importanță. Ajunseseră. Elisabeth deschise ușa cu precauție. Un bărbat la ea ! În plină noapte ! Nici ea nu putea înțelege cum de avusese curajul să-l aducă până aici. O lampă ardea pe noptieră. Umbrele lor se sprijineau de zid. Friquette se ridică pe perna ei și îl examină cu mirare pe acest străin care venea să-i tulbure liniștea. Un mârâit de protest îi anunța prezența.

— Șșșșt ! Friquette ! murmură Elisabeth. Culcat !

Friquette se adună toată, își culcă urechile pe spate și își manifestă dezaprobarea începând să sforăie sacadat.

Epuizată de succesiunea de spaime, Elisabeth suspină :

— Oh, Christian ! Christian, dragostea mea !

Și i se aruncă de gât, cu o bucurie nervoasă, cu o dorință de a fi dominată, apărată, mângâiată, ca și cum ar fi scăpat amândoi printr-o minune dintr-o catastrofă. Cu gurile lipite, cu răsuflările contopite, căzură pe divan.

— Strânge-mă tare ! șopti ea. Mai tare !... Și mai tare !... Te iubesc !...

Apoi, pierzându-și respirația, se desprinse, își scutură părul și își deschise capotul cu degete tremurătoare.

Casa era încă adormită când ieșiră din cameră. Christian își ținea bocancii în mână. Coborâră scara întunecată, trecură pe lângă pendula de pe coridor, arătând ora cinci și douăzeci, și se strecurară în bucătărie. Acolo, Christian se încălță și-și încheie haina.

— Pe după-amiază, draga mea, spuse el. La ora trei. Vii sigur, nu-i așa ?

— Sigur ! Pleacă repede ! răspunse ea, adunându-și capotul la piept.

Se sărutară încă o dată. Ea îi deschise ușa. El dispăru luat de o pală de aer negru și rece.

Când se întoarse în cameră, Friquette stătea culcată în același loc. Cu botul întins pe labele din față, cu ochii holbați sub două smocuri de blană, îi făcea nazuri stăpânei sale. „A văzut tot !", gândi Elisabeth. Se simți jenată la acest gând. Se aplecă spre cățea și o mângâie pe spate, fără să obțină să fie linsă pe mână, în semn de recunoștință.

— Bine ! Bine ! Îmi faci mutre ? Ești geloasă ?...

Friquette scoase un suspin adânc și întoarse ochii.

— Noapte bună, animal scârbos ! îi zise Elisabeth trăgând-o de părul de sub fălci.

Apoi, își lepădă capotul, aerisi camera, se băgă în pat și înțelese că nu va putea dormi.

Nu mai avea decât o singură grijă : să inventeze în fiecare zi un nou pretext ca să evadeze din hotel și să se ducă la întâlnirea cu Christian. Ardoarea cu care-l dorea pe Christian era atât de vie încât nu suporta să mintă în fața părinților, în fața clienților, în fața lumii întregi. Mândria o îndemna să-și spună că se dăruia dragostei ca unei religii secrete. De la o întâlnire la alta, corpul ei învăța să înflorească mai complet în dăruire. Nici o mângâiere nu o jena prin îndrăzneala sau prin ciudățenia ei. Se simțea chiar cu atât mai pură, cu cât extazul ei în brațele lui Christian era mai complet. „Nu-și dă încă seama cât e de atașat de mine", gândea ea. „Dar mai devreme sau mai târziu o să înțeleagă. Atunci, simpla idee de a trăi o singură zi fără mine îi va fi de nesuportat. Și nu o să ne mai despărțim. Și totul va fi așa cum vreau eu."

La întoarcerea de la aceste sărbători exaltate, Elisabeth se mira că găsește hotelul în picioare, la locul lui, cu tatăl și cu mama ei, cu clienții, cu tot personalul și cu Friquette, care nu se schimbaseră deloc. Dar puterea obișnuinței era atât de mare, încât își regăsea firesc, în acest decor familiar, condiția ei de fată. Christian se afla în ea pentru totdeauna, și atunci când vorbea amabil cu doamna Monastier, cu doamna Grévy, când râdea dintr-un nimic cu domnișoarele Legrand sau când alerga, precum un copil ascultător, la chemarea mamei ei. Simțea chiar un fel de plăcere fizică să se scalde în această atmosferă tihnită și cotidiană, după uluiala minunată și brutală a posesiei. Totul, aici, contribuia la destinderea nervilor, la pacea sufletului ei. Multiplele incidente ale vieții hoteliere i se păreau mai anodine și, totodată, mai amuzante de când le privea de la înălțimea dragostei ei.

Trei zile la rând, florarul din Megève livră buchete de trandafiri roșii pentru doamna Salvati, iar Amélie, înghițindu-și indignarea, trebuia să-l pună pe Antoine să le urce în camera clientei. După patru zile, aceasta achită nota de plată și ceru să

i se reexpedieze scrisorile la hotelul de la „Mont d'Arbois", unde avea de gând să-și continue vacanța. O mașină cu șofer veni să o ia, cu schiurile ei prea noi și cu valizele ei prea strălucitoare. În sfârșit, sămânța de scandal era exclusă de sub acoperiș. Camera exagerat de parfumată fu aerisită îndelung. O cumsecade mamă de familie se instală în ea, împreună cu fata ei, în vârstă de paisprezece ani. A doua zi, aceasta își scrânti glezna. Apoi, fu rândul unui student de la anexă. „A început seria neagră", gemea Amélie. Din fericire, între timp, i se dăduse voie lui Jacques să se ridice din pat. Mergea sprijinindu-se într-un baston, cu privirea îngândurată și cu piciorul stâng enorm, bălăbănindu-se într-o șosetă. Cécile îl întovărășea cu atenții de infirmieră. Puteau fi văzuți, în fiecare seară, stând de vorbă cu voce joasă, în salon sau într-un colț al holului. Domnișoara Pieulevain urmărea această idilă cu un ochi indulgent, pe deasupra cercului cuvintelor sale încrucișate. Cât despre doamna Grévy, ea era în mod vizibil mândră de succesul pe care fiul ei îl avea la această fată și amâna data plecării, deși soțul îi scrisese de două ori să se întoarcă: Când te-ai fi așteptat mai puțin, doamna Lauriston, subit, eliberă camera. Soțul ușuratic nu mai răspundea nici la scrisori și nici la telefoanele ei. Nici nu știa dacă mai era măcar la Paris. Voia să se lămurească. Cu ochii înroșiți de insomnie, își luă rămas-bun de la toată lumea, cu surâsul curajos al văduvei pe buze, scutură îndelung mâna Amélei, își înghiți lacrimile și se urcă în mașina lui Pierre, care-i promisese s-o ducă direct la gara de la Sallanches. La întoarcere, acesta află de la nevastă-sa o veste care-l ului : bucătarul rus era în termeni mai mult decât buni cu Léontine. Amélie îl văzuse, în oficiu, ciupind-o de pulpă pe chelnerița care chicotea și dădea din fund în loc să se apere.

— M-am prefăcut că nu văd, ca să evit un scandal, spuse Amélie. Dar situația asta nu poate continua !...

Elisabeth, care asista la discuție în camera părinților, interveni ca s-o liniștească pe mama ei :

— A vrut poate să glumească cu Léontine și atâta tot !...

— Nu vorbi despre lucruri pe care nu le cunoști. Sunt unele intimități pe care o femeie nu le îngăduie, decât dacă e dispusă să cedeze și în rest. De acum încolo sunt cu ochii pe ei.

În timpul dejunului, Elisabeth se distră observând manevrele mamei sale. Când se apropia de ghișeu, Léontine se apleca să-l vadă pe bucătar lângă plită. Amélie se ridica în picioare, făcând un paravan în calea privirilor, glăsuind cu o voce poruncitoare:

— Fă comanda !

— De două ori legume, spunea Léontine, aplecând capul într-o parte ca să găsească un spațiu liber între pervaz și umărul patroanei.

Dar Amélie se deplasa în același timp cu ea, împiedicând-o pe chelneriță să vadă. Apoi, după ce repeta comanda, Amélie mormăia :

— Ei bine, ce mai aștepți, Léontine ? Vezi bine că doamna Grévy te cheamă !

Spre surprinderea Elisabethei, acest joc de-a v-ați ascunselea se repetă cât timp dură servitul mesei. „Cât de naivă e mama !", gândea ea. „Cum de nu înțelege că, dacă vor să se vadă și să-și vorbească, nimic nu-i poate împiedica s-o facă, în spatele ei, când or să termine lucrul ?"

Totuși, lecția dată de Amélie își produsese probabil efectul, deoarece Léontine servi cafeaua cu o figură palidă de nemulțumire. Friquette făcu turul clienților ca să cerșească zahăr. Obrăznicia ei era atât de mare, încât Elisabeth i-o reproșă în fața întregii lumi. Atunci, cățeaua se ceru afară și se așeză în mod ostentativ pe peron. Câțiva clienți se pregăteau deja să plece la Rochebrune. Gloria li se alătură. Cécile preferă să se ducă împreună cu Jacques la patinoar. Dar, oare, nu va suferi prea tare dacă vor merge până acolo ? El ieși șchiopătând, sprijinindu-se cu o mână într-un băț de schi și cu cealaltă pe umărul fetei. Elisabeth îi privi cum se depărtează pe drumul spre Glaise și își dădu seama că n-are nici o treabă. Christian îi spusese că n-o putea primi în după-amiaza aceea, pentru că avea o lecție particulară la ora patru. Ea se hotărî, totuși, să se ducă să-l surprindă, la

ora trei, și să petreacă cu el câteva clipe așteptând sosirea elevului.

— N-ai nevoie de nimic, mamă? Mă duc să fac niște cumpărături în sat.

— Ce fel de cumpărături?

— Îmi trebuie șosete de schi. Cele pe care le am sunt complet rupte. Am auzit că Lydie are unele formidabile la magazinul ei! Apoi, o să mă duc să-i întâlnesc pe Cécile și pe Jacques la patinoar.

— Să nu te întorci prea târziu.

— Nu, mamă.

Bătea de trei când fu la ușa lui Christian. El o primi în vestibul: elevul era deja acolo.

— Credeam că nu vine decât la ora patru, se bâlbâi Elisabeth încurcată.

— Și eu credeam așa. Dar, după cum vezi, a venit mai devreme. Intră să ți-l prezint. E un băiat drăguț!

— Nu, nu, spuse ea repede. Nu țin câtuși de puțin să-l cunosc...

Întinse capul și, prin deschizătura ușii, zări un tânăr frumos, blond, așezat pe divan. Își deschisese cămașa la gât. O țigară îi fumega între degete. Frunzărea o carte.

— Până la ce oră stă? întrebă ea.

— Până pe la cinci, cinci și jumătate. E prea târziu pentru tine?

— Da...

— Atunci, ne vedem mâine, ca de obicei. Te iubesc, știi asta! Mă gândesc la tine. Abia aștept!...

O sărută ușor pe obraz și o conduse până la capătul scării. După ce el urcă înapoi în cameră, ea ezită puțin, sui la loc patru trepte și trase cu urechea. În spatele ușii închise, doi bărbați râdeau. Tulburată, se întoarse în stradă. Friquette o aștepta, așezată în fața măcelăriei.

— Ce cauți aici, Friquette? strigă ea. Ți-am interzis doar să mă urmărești!

Cățeaua, fericită, gâfâia scoțând limba. Era atâta candoare în ochii ei încât Elisabeth fu dezarmată.

— Ei bine, haide, reluă ea, ne ducem să cumpărăm șosete la Lydie.

Magazinul lui Lydie gemea de cele mai atrăgătoare mărfuri: pulovere cu desene geometrice, din lână de Megève, bocanci de schi, papuci îmblăniți, haine impermeabile, centuri. În fața tejghelei, trei femei tinere, elegante, își înfundau unghiile într-o cutie de carton plin cu fulare:

— Și ăsta cât costă, Lydie?

— Lydie, îmi faci un preț pentru ăsta bleu spălăcit?

— Nu-l lua pe ăla! Gilberte Cohen are unul la fel, nu-i așa, Lydie?

Lăsând la o parte clientele întâmplătoare, Lydie îi ieși în întâmpinare Elisabethei și îi prezentă ultimele modele de șosete, cu dungi groase paralele, de culori aprinse. Dar ea se gândea la Christian, la băiatul blond, la râsul acela din spatele ușii și nu se putea hotărî să aleagă. Când părăsi prăvălia, n-ar fi fost în stare să spună de fapt ce cumpărase. Fără chef, se îndreptă spre patinoar.

Jacques era așezat în plin soare, la marginea terasei. Își odihnea piciorul bolnav pe un scaun. În fața lui, Cécile executa șovăitoare arabescuri, pe o gheață cenușie, dungată cu benzi albe. Elisabeth îi porunci lui Friquette să nu se miște, se duse să-și ia patinele din dulăpiorul personal și se lansă la rândul ei pe pistă. Dar muzica difuzorului îi spărgea urechile. Patinatorii erau prea numeroși. Se întoarse lângă Jacques și se sprijini cu coatele de balustradă. Imediat, Cécile se apropie de ei, într-o alunecare de înger vestitor. „Bun, își spuse Elisabeth. Nu vrea să mă lase singură cu el. Îi deranjez!"

— Nu-i așa că am făcut progrese, Jacques? susură fata apropiindu-se cu o călcătură nesigură pe podeaua terasei.

— Ești extraordinară! Când o să-și revină piciorul meu, o să formăm un cuplu de campioni!

Cécile se lăsă să cadă lângă el pe un scăunel și mai schimbară câteva cuvinte cu voce joasă. Își surâdeau și se țineau de mână. Elisabeth se plictisea. Deodată, avu senzația unei prezențe lângă umărul ei. Întoarse capul și îl recunoscu pe Patrice Monastier.

— Mă plimbam, spuse el, și te-am văzut de pe stradă... Nu mai patinezi ?

— Nu, răspunse ea. E prea multă lume !

— Și acum ce-ai de gând să faci ?

— Nu prea știu : să mă întorc la hotel, desigur.

— Nu vrei să vii cu mine să bem un ceai la „Mauvais-Pas“?

Cum nu avea absolut nimic altceva de făcut, propunerea o tentă.

— Vreau, acceptă ea.

Și, adresându-se lui Cécile și lui Jacques, îi întrebă :

— Veniți cu noi ?

— Poate, rămase Jacques pe gânduri. Puțin mai târziu...

Își scoase patinele, le puse la loc în dulăpior și îl urmă pe Patrice Monastier. Friquette avu pretenția să intre și ea la „Mauvais-Pas“. Stăpâna ei trebui să se supere :

— Drept cine te crezi, Friquette ? Întoarce-te imediat acasă !

Friquette șovăia.

— Acasă ! Acasă ! repetă Elisabeth cu o voce severă, arătând cu degetul înspre partea de jos a pantei.

Și Friquette plecă, cu urechile atârnând, gonită înapoi la viața de câine.

Sala de la „Mauvais-Pas“ era scăldată într-o lumină de culoarea caisei. Orchestra cânta în surdină pentru câteva perechi de somnambuli.

Elisabeth și Patrice Monastier se instalară la o măsuță, în rotondă și comandară ceai cu pâine prăjită.

— Vii des aici ? întrebă el.

— Nu. Dar îmi place. Au o orchestră foarte bună, nu găsești?

— Excelentă. Când o ascult, regret că nu știu să dansez.

— Se poate învăța ! spuse ea râzând.

El dădu din cap.

— Nu știu să dansez, nu știu să schiez, nu știu să patinez... probabil că te întrebi ce caut la Megève ?!

— Ai venit să te odihnești! Mama ta mi-a spus că ai fost foarte bolnav...

— Da, o pleurezie. Acum sunt mai bine. Îmi arde din nou de viață, de muzică...

— Ai să dai din nou concerte ?

— Nu. N-am nici una din calitățile necesare ca să devin un virtuoz. Nici voința, nici răbdarea, nici dorința de notorietate... Bunica și mama, care au ambiție cât pentru patru, m-au dat pe mâna unui impresar. Două turnee lamentabile în stațiuni balneare de mâna a doua. M-am întors din ele scârbit și bolnav... N-am de gând să mai fac așa ceva...

— Vrei să te lași de pian ?

— N-am să mă las de pian, dar n-am să mai cânt în public. Fostul meu profesor Schultz, care m-a învățat compoziția și armonia, mi-a repetat de o sută de ori că sunt făcut pentru scris, pentru creat și nu pentru executat... De la moartea lui, am încercat să-i urmez sfatul... Dar merge destul de prost... Îi imit când pe cei vechi, când pe moderni... N-a ieșit încă nimic original din capul meu... Dar te plictisesc vorbindu-ți despre necazurile mele!

— Câtuși de puțin. Dar nu înțeleg de ce te frământi când ești atât de talentat.

— Talentat ? Eu ?

— Exact! Te-am ascultat cântând!

— Cântam muzica altora!

— O dată ne-ai cântat ceva compus de tine. Era foarte frumos!

— O onestă variațiune pe o temă de Liszt. Nu, Elisabeth — îmi dai voie să-ți spun Elisabeth ? Într-o zi, poate am să compun ceva mare, ceva nou, incomparabil.

— Și în ziua aceea, n-ai să fii mai sigur pe tine decât ești acum!

— De ce ?

— Pentru că o să te întrebi dacă n-ar fi putut ieși mai bine, dacă ai fi avut mai mult timp, mai mult noroc, dacă ai fi muncit mai mult...

— Ai dreptate, murmură el surâzând. Artiștii sunt niște persoane imposibile.

— N-am vrut să spun asta!

Ațintea asupra ei frumoșii lui ochi întunecați, plini de o căldură îngrijorată. A fost flatată de încrederea evidentă pe care o avea în ea, dar își interzise să-l încurajeze prin vreun gest de cochetărie. O prietenie loială trebuia să domnească în raporturile dintre ei. Sala se umpluse pe nesimțite. Orchestra cânta un tangou. Un reflector albastru scălda pista de dans. Fețe de argint, buze de catifea neagră. Elisabeth luă o înghițitură de ceai și întrebă:

— La Paris, ai suficientă liniște ca să lucrezi?

— Nu locuim la Paris, ci la Saint-Germain-en-Laye, într-o casă veche, care a fost a bunicii mele. Părinții mei s-au retras în ea, când eu eram mic. Apoi, tata a murit. Am crescut acolo între două femei care mă adoră și care mă înconjoară cu grija lor...

— De fapt, ești un copil răsfățat!

— Poate! Dar și tu, Elisabeth, ești un copil răsfățat. Și, dacă mă uit bine la tine, găsesc că asta e încântător!

Genunchii li se atingeau pe sub masă. Ea se depărtă de el, dar fără să înceteze să-l privească în față. Avea o gură arcuită, o frunte înaltă, cu o cicatrice mică deasupra sprâncenei stângi. Urechile îi erau puțin depărtate de cap. Fără îndoială că era epuizat de tot ceea ce simțea și nu putea să exprime.

— Elisabeth, spuse el cu o voce surdă, sunt fericit că sunt aici, împreună cu tine. La hotel ești întotdeauna înconjurată de atâta lume...

„Atenție! gândi ea. O să-mi facă o declarație și n-am să știu cum să-i răspund." O luase de mână. Se eliberă încetișor și șopti:

— Ascultă! Cântă un aranjament după *Nopți în China*. E un cântec care-mi plăcea foarte mult când aveam zece ani. Acum îmi pare atât de demodat, de ...

Sfârșitul frazei îi muri pe buze. Doi bărbați intraseră în sală și ocoleau grupul dansatorilor. Christian și elevul lui. Trecură prin fața lui Elisabeth. Christian ridică din sprâncene cu un aer mirat. Schiță un surâs slab și își conduse tovarășul spre bar. Se cățărară, unul lângă altul pe niște taburete înalte. Un val de mânie o cuprinse pe Elisabeth. „Ce caută aici ? Evident, e prea ocupat să se vadă cu mine, dar găsește timp să iasă cu băiatul ăsta". După o clipă, redeveni stăpână pe sine și se prefăcu interesată de cele ce-i spunea Patrice Monastier. Continuând să-l asculte și să-i răspundă, cam la întâmplare, urmărea cele două siluete masculine ai căror umeri se atingeau. Ar fi vrut să le vadă expresiile, să audă ce-și spun, să se strecoare în mințile lor. Christian coborî de pe taburet și traversă rotonda cu un pas leneș. Elisabeth crezu că se îndrepta spre vestiare. Dar nu, venea spre ea.

— Iertați-mă, domnule, spuse el înclinându-se în fața lui Patrice Monastier.

Apoi, întors spre fată, adăugă cu voce răspicată :

— Vii să dansăm, Elisabeth ?

Ea avu o tresărire. I se sui sângele în obraji. De ce i se adresa atât de familiar în fața unui străin ? Cât pe ce să lase mânia să izbucnească, se răzgândi și spuse, cu un efort pentru a părea calmă :

— Așteaptă ! Trebuie să te prezint... Domnul Patrice Monastier, domnul Christian Walter. Vrei să stai cu noi, Christian ?

— Nu, răspunse el privind-o cu răceală drept în ochi.

Și repetă :

— Vii să dansăm ?

— Nu te jena din cauza mea, Elisabeth, te rog, interveni Patrice Monastier.

Ea era hotărâtă să refuze. Și totuși se ridică, cu picioarele moi.

De îndată ce se aflară pe ring, o înlănțui și-i șopti la ureche:

— Cu cine ești ?

— Cu un client de la hotel.

— Îți face curte ?

— Câtuși de puțin.

— Haida de ! Te mănâncă din ochi și e topit tot când îți vorbește !

— Ești ridicol ! Nu e absolut nimic între băiatul ăsta și mine.

— Așa sper și eu ! spuse el râzând. De altfel, are un cap de găgăuță.

Își lipi obrazul de obrazul Elisabethei și o strânse lângă el într-un fel atât de indecent, încât ea fu contrariată din cauza lui Patrice Monastier, care-i putea vedea. Ușor dată pe spate, îl întrebă :

— Și tu ? De ce ai venit aici cu băiatul ăsta ?

— E interzis ?

— Nu... Dar n-ai un minut să-mi acorzi după-amiaza și, în schimb, ieși cu el în oraș !

— Îi promisesem de mult. Mă distrează să-l dezmorțesc puțin, să-i dau de băut și să-i arăt fete frumoase. De altfel, îl interesează mai degrabă băieții !

— Băieții ? repetă Elisabeth interzisă.

— Da, e un delicios homosexual, fără s-o știe. Nu-i dau un an până să-și descopere vocația.

— Oh, dar asta e abject ! se bâlbâi Elisabeth.

— De ce ? Tu știi ce e aia un homosexual ?

— Da, răspunse ea, așa cred... E un bărbat căruia îi plac bărbații...

— Și ce vezi abject în asta ?...

— E... e împotriva naturii...

Muzica era lentă, sentimentală. Christian o învârti pe Elisabeth, strângându-i piciorul între pulpele lui tari, o obligă să facă trei pași înapoi și-i spuse :

— Nimic din ceea ce procură plăcere nu este „împotriva naturii". Dacă avem un trup e ca să scoatem din el cât mai multă plăcere cu putință. Că facem asta într-un fel sau altul, ce importanță are ?...

Perechile îi zideau din toate părțile. Elisabeth, indignată, șopti :

— Atunci, îl aprobi pe băiatul ăsta că are asemenea gusturi?

— Evident ! Îl încurajez chiar să le pună în practică.

— Dându-i lecții de germană ?

— Între două lecții de gramatică, vorbim despre probleme personale, despre viață...

— Și el te urmează, te admiră ?

— Cred că mă iubește mult. N-ar depinde decât de mine să-l fac să-și piardă capul.

Alunecau acum la marginea ringului. Ea ridică ochii spre el și-și spuse dintr-o suflare :

— Ai putea face așa ceva ?

— Desigur, dar n-am chef.

— Ai... ai încercat deja ?... În sfârșit, cu altul ?...

— Cine n-a încercat ? Trebuie să cunoști totul.

— Mă dezguști, spuse ca printre dinți.

El izbucni într-un râs metalic :

— Cât ești de copil ! Dacă-ți repet că băiatul ăsta nu mă interesează decât ca obiect de experiență... Îl privesc cum trăiește, îl analizez, îl călăuzesc... Într-un fel, ca și cum ar fi fratele meu mai mic. Așa că n-ai de ce să fii geloasă...

— Nu sunt geloasă !

— Dacă ți-ai vedea ochii ! Aruncă flăcări. De altfel, asta te face să fii și mai drăguță.

Făcură câțiva pași fără să schimbe vreun cuvânt. Elisabeth se mira că nu-și mai regăsește motivele mâniei. Deodată, își aminti :

— De ce ți-ai permis să fii atât de familiar cu mine, adineauri, în fața băiatului ăluia ?

El o strânse mai tare la piept, ca pentru a o face să tacă.

— De ce n-aș fi făcut-o ? Ești a mea, Elisabeth.

— O să-și închipuie...

— Puțin îmi pasă de ce o să-și închipuie... Ce-ți închipui tu mă interesează. Și tu nu te poți supăra pe mine că te-am invitat

la dans, deși erai cu un alt bărbat. Tu nu te poți supăra pe mine, pentru că mă iubești și pentru că și eu te iubesc. Iar restul lumii nu contează pentru noi. În clipa asta te neliniștești, începi să te aperi. Dar mâine, când ai să fii în brațele mele, o să vezi cât de simple or să ți se pară toate, cât de necesare și de minunate !... La ce oră vii ?

Ea nu-și mai putea aduna gândurile. Trupul ei se încorda de setea nesăbuită de a fi fericit.

— La ora trei, ca de obicei, răspunse automat.

El îi atinse urechea cu o sărutare :

— Îți mulțumesc dinainte pentru plăcerea pe care o să mi-o dăruiești, fetița mea !

Muzica se opri. Unii aplaudară. Elisabeth rămase nemișcată, absentă. Avea inima grea. Simțea nevoia de aer curat, de lumină, de apă proaspătă.

— O să te redau curtezanului tău, zâmbi Christian.

O conduse până la masă, se înclină încă o dată în fața lui Patrice Monastier și se retrase la bar, unde tovarășul lui îl aștepta savurând conținutul unui pahar cu ajutorul unui pai.

— Scuză-mă, spuse ea, așezându-se.

Patrice Monastier o privi cu tristețe :

— Ești iertată dinainte, Elisabeth. Vrei să mai rămânem puțin sau să ne întoarcem la hotel ?

— Cât e ceasul ?

— Aproape șase.

— Cred că trebuie să plecăm, rosti ea. Nu i-am spus mamei că o să lipsesc mai mult timp.

— Și prietenii tăi, Cécile și Jacques ? Nu-i așteptăm și pe ei?

— N-or să mai vină. Îi știu eu...

Încerca să fie amabilă cu acest băiat pe care-l dezamăgise fără voia ei.

— Patrice, mă bucur că am putut să stau puțin de vorbă cu tine. O să-mi mai povestești despre proiectele tale, nu-i așa ?

— Bineînțeles. Și tu o să-mi vorbești despre ale tale ?

Cuvintele spuse de el aveau vreun subînțeles ? Patrice ațintea asupra ei o privire rugătoare. Apoi, cum ea nu răspundea, chemă șeful de sală și plăti.

6.

Deși era multă vreme de când Gloria spera ca logodnicul ei să vină în permisie, nimeni, la hotel, nu mai credea în realizarea visului ei. Într-o dimineață, totuși, după împărțirea corespondenței, ea o căută pe Amélie și o rugă, cu obrajii aprinși și cu privirea fixă, să rețină o cameră pentru sâmbăta următoare pe numele domnului Pascal Japy. Avea să rămână trei zile la Megève. Vestea se răspândi cu repeziciune de la clientelă până la oficiu. Toată lumea se bucura să-l vadă apărând, în sfârșit, pe cel care avusese norocul să cucerească o fată atât de încântătoare. Cu toată grija ei de a fi reținută și distinsă, Gloria era, rând pe rând, volubilă, distrată, surâdea în gol și bucuria i se citea în ochi. Toată fața îi era luminată din această cauză. Cea a sorei sale, în schimb, se întuneca, parcă ar fi fost acoperită de un nor. Jacques și mama lui urmau să plece în seara aceea la Paris.

Despărțirea fu crudă. În hol erau prea mulți clienți fără treabă pentru ca îndrăgostiții să poată schimba în pace ultimele jurăminte de dragoste. În timp ce Pierre și Amélie primeau mulțumirile doamnei Grévy pentru excelentul sejur petrecut la „Două capre sălbatice", Elisabeth îi observa pe ascuns pe cei doi tineri. Se priveau în tăcere, cu disperare, ea cu ochii umezi, cu colțurile gurii lăsate în jos, el, strângând cu putere din fălci, ca un bărbat care se lasă sfâșiat de durere. Antoine îngrămădea geamantanele în portbagajul mașinii. În sfârșit, sosi ora plecării. Cécile rămase mult timp pe peron, privind cum se îndepărtează bătrânul Renault, ale cărei lanțuri zornăiau în zăpadă.

Când se întoarse în hol, sora ei o luă de braț și o conduse drăgăstoasă în salonaș. Elisabeth veni și ea. Cécile suspina, plimbându-și degetul pe spătarul unui fotoliu. Începând din acea zi, și ea va aștepta poșta cu nerăbdare. Când primi prima scrisoare de la Jacques se urcă s-o citească în cameră, zăbovi mult și coborî din nou mai ușoară, radioasă. A doua zi dimineață, debarcă la Megève Pascal Japy, într-o triumfală desfășurare de zăpadă și de soare. Pierre le luase în mașină și pe domnișoarele Legrand ca să-l întâmpine pe călător la autogară. Reveniră curând cu un tânăr slăbuț și palid, într-o uniformă de sublocotenent. Din păcate pentru el, semăna cu fotografia. Gloria, agățată de brațul militarului ei cu ochelari, părea și mai frumoasă, mai sănătoasă și mai blondă ca de obicei. Elisabeth își spunea în sinea ei că fata ar fi putut alege mai bine. Dar Amélie era de altă părere. Să fi fost uniforma cea care îi impunea respect? Găsea că Pascal Japy avea aerul unui băiat ponderat, inteligent și blând. Când intră în sala de mese, împreună cu Gloria, cu Cécile și domnișoara Piculevain, toate privirile se întoarseră spre el. Domnișoara Piculevain arbora, pentru această împrejurare deosebită, o bluză brodată, cu nasturi de sidef. Prezența unui bărbat la masă îi umplea sufletul de bucurie. Mișcată de strălucirea acestei iubiri juvenile, vorbea înfrigurată, bea ridicând degetul mic în sus și râdea cu un râs de zurgălăi. De altfel, cea mai mare parte a femeilor coapte priveau perechea cu un aer înduioșat. Grație Gloriei, erau toate din nou logodite.

După masa de prânz, îndrăgostiții se duseră să se plimbe pe jos prin zăpadă, pentru că Pascal Japy nu știa să schieze. Cécile îi propuse Elisabethei s-o întovărășească la Rochebrune. De față cu mama ei, aceasta acceptă. Pe drumul spre teleferic îi va spune însă Céiliei că s-a răzgândit : avea întâlnire cu Christian.

— Atunci, acordă-mi numai cinci minute. Termin o scrisoare și mă întorc, anunță Cécile.

Elisabeth intră în salonaș, unde-l găsi pe Patrice Monastier. Așezat la pian, nu cânta, ci arunca note, cu creionul, pe o hârtie cu portative.

— Te deranjez ? întrebă ea.

Patrice Monastier se învârti cu taburetul și o privi în față. Nu-și mai vorbiseră de când fuseseră la „Mauvais-Pas".

— Nu mă deranjezi niciodată. Ce faci în după-amiaza asta ?

— Mă duc să schiez la Rochebrune. Dar tu ?

— Aș vrea să încerc să lucrez puțin. Dar nu sunt mulțumit.

— Ce scrii acolo ?

— Te interesează ?

— Da. Bineînțeles.

El avu un surâs copilăresc :

— Adevărat ? Atunci, când am să fiu mai înaintat cu lucrarea, o să-ți cânt un pasaj. E un concert. Un proiect foarte ambițios. Poate prea ambițios pentru mine.

— Sunt sigură că nu, spuse ea cu o convingere care o surprinse și pe ea.

Era ciudat : căuta să obțină stima acestui băiat. Pentru că-i vorbea cu gravitate, pentru că dădea importanță părerilor ei, pentru că îi dădea sentimentul că poate reține atenția unui bărbat și altfel decât prin tinerețea, prin farmecul sau prin aptitudinile ei pentru jocurile dragostei. El făcu un acord la pian și murmură:

— Sper c-o să-ți placă tema asta, inspirația mi-a venit aici, la Megève, privind zăpada...

Cécile apăru în pragul ușii.

— Uite, sunt gata !

— Pe diseară, Elisabeth ! zise Patrice Monastier.

— Pe diseară, Patrice.

Elisabeth se grăbi să plece. Era deja trei fără zece. Cele două fete ieșiră împreună și se despărțiră în locul în care șoseaua spre Glaise se intersecta cu drumul spre teleferic. În timp ce Cécile urca panta, cu schiurile pe umăr, Elisabeth se îndrepta cu pași mari spre sat. Graba de a ajunge făcea să-i bată inima cu putere. În centrul lumii se afla camera aceea cu obloanele închise, în care o aștepta Christian.

Când se întoarse la hotel, la șase seara, Cécile abia ajunsese, împreună cu niște studenți de la anexă pe care îi întâlnise pe

pârtie. Gloria și logodnicul ei, așezați într-un colț al holului, își vorbeau cu voce joasă, studiind catalogul unui mare magazin. Își pregăteau viitoarea viață. Elisabethei i se strânse inima. Ca să reacționeze împotriva acestei tristeți, își aminti ce îi spusese Christian pe când se odihnea, languroasă, lângă coapsa lui: „Puține femei sunt atât de bine clădite ca tine pentru dragoste. Ai un corp care, din cap până în picioare, e făcut pentru asta. Îți dai seama ce noroc ai?". Ea-și repetă că, desigur, avea noroc, dar nu fu mai fericită.

Pentru masă, Gloria îi comandase bucătarului-șef un meniu special, jumătate rusesc, jumătate franțuzesc. Pierre aduse din pivniță o sticlă din șampania lui cea mai prețioasă. Celelalte mese, cu păhărelul lor de Bordeaux, cu gustările lor ușoare și cu fada lor apă minerală, păreau rudele sărace ale acestei mese de lux la care se servea vinul înspumat al bucuriei. După sufleul de ciocolată, bucătarul se prezentă ca să primească complimentele pe care le merita opera lui. Domnișoara Pieulevain, puțin amețită, se alinta:

— Ne-ați răsfățat, domnule bucătar-șef!

— Fericit să servesc tinerețea militară și frumusețea feminină franceză, spuse el cu o voce tunătoare.

Bătu din călcâie și coiful lui alb, scrobit i se clătină moale pe cap. Léontine, în picioare, cu brațele atârnând, la câțiva pași de el, îl mânca din priviri. După ce el se retrase, rămase un lung moment înmărmurită și trebui ca domnul Fleck s-o strige de două ori ca să se trezească din năuceală și să-i aducă pâinea pe care i-o cerea. Amélie, care văzuse scena prin ghișeu, simți că o cuprind din nou bănuielile.

A doua zi, către ora cinci și jumătate, pe când clienții își luau ceaiul în hol, intră în sala de mese și fu surprinsă să constate că tacâmurile erau deja așezate pentru cină. De obicei, chelnerița nu pregătea niciodată mesele înainte de ora șase. Văzând-o pe Berthe, care trecea pe culoar, Amélie o întrebă:

— Unde e Léontine?

Obrajii lui Berthe se înroșiră. Se bâlbâi:

— Nu știu, doamnă. La spălătorie, cred... sau în camera ei...

Punând răul înainte, Amélie se duse în bucătăria în care roza și rotunda doamnă Renée curăța cartofi în compania lui Camille Bouchelotte.

— Bucătarul-șef n-a venit încă, doamnă Renée ? întrebă ea.

— Nu, răspunse candid doamna Renée, își face siesta ca de obicei. Dar cât e ceasul ?

— Aproape șase.

— Ah, Vladimir se-ntrece cu gluma ! Trebuie să mă duc să-l caut. Numai să termin morcovii ăștia... Îmi dați voie, doamnă ?

Amélie se pregătea să-i răspundă, când Pierre i se alătură și declară cu o prefăcută veselie :

— Nu, nu... lasă-l... Să se odihnească !...

— Dar ascultă, Pierre, se revoltă Amélie, dacă nu coboară chiar acum, cina n-o să fie gata la ora opt.

— Ei și ce-i cu asta ?... O mică întârziere... N-o să se facă gaură-n cer !...

Continuând să vorbească, o privea pe Amélie într-un fel atât de ciudat, încât aceasta se tulbură. Fără îndoială, știa un secret pe care nu-l putea divulga în fața personalului.

— Vii, Amélie ? o invită el.

Îl urmă pe coridor și la picioarele scării îl întrebă :

— De ce nu vrei ca doamna Renée să se ducă să-l trezească pe bărbatul ei ?

— Pentru că nu-i singur ! șopti Pierre.

— Ce spui ?

— Adineauri, ducându-mă spre spălătorie, am trecut prin fața camerei lui Léontine. Am auzit. E la ea !

— Nu se poate ! exclamă Amélie sufocându-se de indignare.

— Dacă-ți spun !

— Trebuie imediat să urc să-i surprind, să-i înfund !...

— În nici un caz să nu faci asta ! se opuse Pierre. Îți dai seama ce scandal ? Și biata lui nevastă...

Pe aceste cuvinte, doamna Renée ieși din bucătărie ștergându-și mâinile cu șorțul.

— Mă duc să-l scutur, anunță ea. Prea-și face de cap cu siesta asta !...

Depășită de evenimente, Amélie nu mai știa ce se spună. Pierre fu cel care interveni :

— Așteaptă încă puțin !

— Nu ! Nu, nu-i bine pentru el să doarmă prea mult după-amiaza. De altfel, dacă nu mă duc să-l trezesc, tot el o să se supere pe mine ! O să-mi spună : „la ce-ți stă mintea de mă lași să sforăi atât de târziu ?“

Pronunțase această frază cu accentul rusesc al bucătarului-șef și, bucuroasă de imitație, izbucni într-un râs de clopoțel. Pierre se sili să râdă și el. Amélie nu era în stare.

— Scuzați-mă, doamnelor și domnilor, spuse doamna Renée.

Puse mâna pe rampa scării. În clipa aceea, un pas greu făcu să scârțâie treptele. La cotitura scării apăru bucătarul, cu pulpele strânse în pantalonii săi cu pătrățele albastre și albe, cu o expresie încântată în ochii semeți și cu coiful alb pus într-o parte pe creștet.

— Știi cât e ceasul, Vladimir ? îl întrebă doamna Renée.

— Da, răspunse el maiestuos. N-a sunat deșteptătorul. Dar ceea ce contează e să nu existe întârzieri în serviciu și, cu mine, așa ceva nu se poate întâmpla... Morcovii sunt gata ?

Se năpusti în bucătărie pe urmele nevestei sale.

— Monstrul ! pufni Amélie.

— Și acum, ce-ai de gând ? șopti Pierre.

— S-o aștept pe Léontine.

— Ce-ți trece prin cap ?

— Trebuie, Pierre. Lasă-mă singură.

Cu regret, el plecă. Abia se depărtase când, în capul scărilor, apăru Léontine. Când o văzu pe patroană, avu o ușoară ezitare, apoi, ridicând bărbia din micul guler scrobit, continuă să coboare treptele cu o ușurință de dansatoare. În fața dezinvolturii acestei fete care ieșea, surâzătoare, din brațele unui bărbat însurat, furia patroanei crescu.

— Vino cu mine, Léontine. Trebuie să-ți vorbesc.

Chelnerița o urmă în cameră. Amélie închise ușa, își îndreptă spatele și ochii îi străluciră, scoțând scântei de cremene:

— Léontine, reluă ea, fă-ți bagajele! Te dau afară.

Fața lui Léontine se contractă sub puterea loviturii. Se bâlbâi:

— Dar pentru ce, doamnă?

— Știi foarte bine!

— Nu! răspunse ea ridicând nasul cu obrăznicie.

— Dacă nu știi, înseamnă că ești și mai de condamnat decât credeam. De câteva zile, purtarea ta e pur și simplu scandaloasă. Nu vreau să am în serviciul meu o persoană cu o moralitate atât de scăzută ca tine! Acum ai înțeles?

Înroșindu-se sub insultă, Léontine făcu ochi mici și răi:

— Foarte bine, doamnă. Și când trebuie să plec?

— Mâine dimineață, la prima oră.

— Știți că n-am altă slujbă în vedere...

— Pentru genul de slujbă pe care îl cauți, nu vei avea decât de ales. Și dacă nu găsești în casele bune, o să găsești cu siguranță pe străzile deocheate.

— Dar, doamnă...

— Ieși! porunci Amélie.

Și-i arătă ușa cu un gest atât de energic încât îi plesni mâneca în cot. Apoi, liniștită de măsura dreaptă pe care o luase, se duse să le povestească lui Pierre și Elisabethei. În loc să se bucure, ei părură consternați.

La ora mesei, Léontine servi clienții cu o față sinistră, dar îndemânarea mișcărilor ei era atât de mare, încât Amélie nu putu să n-o admire.

A doua zi dimineața, Camille Bouchelotte fu cea care îi aduse doamnei micul dejun în cameră. Amélie, care abia se trezise din somn, își puse tava pe genunchi și ochii îi căzură pe un plic sprijinit de borcanul de dulceață.

— Ce e asta, Camille?

Spălătoreasa strânse pleoapele, ca și cum s-ar fi așteptat să audă o explozie, și îngăimă sfârșită:

— Ei spun că e o petiție, doamnă.

— Ce ? exclamă Amélie.

— Da, doamnă. Dacă doamna vrea să citească.

Amélie desfăcu plicul, scoase o scrisoare și citi :

Personalul hotelului „Două capre sălbatice", considerând că darea afară a domnișoarei Léontine Bonnot nu este justificată de nici o greșeală profesională, se ridică împotriva acestei măsuri ilegale și previne direcția că sunt solidari cu domnișoara Bonnot și că își vor părăsi cu toții serviciul dacă ea este obligată să plece.

Semnături neîndemânatice se aliniau sub text : *Berthe, Léontine, Emilienne, doamna Renée, Antoine...* La sfârșitul paginii exista chiar și o mâzgălitură jalnică, pe care Amélie o descifră cu surprindere : *Camille Bouchelotte.*

— Eu n-am vrut să semnez ! gemu Camille Bouchelotte. Emilienne m-a obligat. Mi-a spus că, dacă nu semnez, înseamnă că sunt împotriva lor și că nu am dreptul să fac așa ceva. Dar eu nu vreau să plec, doamnă ! Ce s-ar întâmpla cu mine dacă aș pleca ?

— Cine a redactat scrisoarea asta ? întrebă Amélie.

— Doamna Renée.

— Asta-i culmea !

Parcurse hârtia pentru a doua oară.

— Nu văd semnătura bucătarului-șef. Nu-i de acord cu voi ?

— Ba da, doamnă. A spus că pleacă și el dacă toată lumea pleacă, dar nu-și poate pune numele pe această petiție. Nu știu de ce !

— Eu știu ! bombăni Amélie. Mare ipocrit mai e și bucătarul ăsta ! Dar eu nu mi-am spus ultimul cuvânt ! Or să vadă ei ! Or să vadă !...

Își pierduse suflul, deși nu făcuse nici o mișcare.

— Du-te imediat să-l cauți pe domnul.

Camille Bouchelotte, terorizată, dispăru fără o vorbă. Cinci minute mai târziu, Pierre și Elisabeth intrau în cameră.

— Citiți ! le spuse Amélie.

Luară hârtia și o citiră împreună. Primul înălță capul Pierre:

— Ei bine, stăm minunat!

— E o răzmeriță, nici mai mult, nici mai puțin! își strânse Amélie jacheta roz la piept.

— Cert este că sunt cu adevărat în stare să se care cu toții dacă te încăpățânezi, remarcă Pierre. Și doar te-am prevenit să nu te amesteci în poveștile astea!...

— Dacă mă amestec e pentru că mi-e imposibil să tolerez anumite murdării în casa mea.

— Da, dar acum vezi rezultatul, mamă! o mustră Elisabeth. Ai mers prea departe!

— Și ei, ei nu au mers prea departe? Așa! Pretind că n-am nici un motiv s-o dau afară pe Léontine? Ei bine, o să le spun eu în față de ce o dau pe ușă afară și am să le spun asta în fața bucătarului, a nevesti-si și a tuturor...

Sprijinită de perne, înfrunta cu o privire neîndurătoare trupele nevăzute ale revoltei.

— Nu poți să le spui asta, mamă, murmură Elisabeth.

— Crezi că o să mă jenez? Ei nu s-au jenat să ne scrie scrisoarea asta insolentă!

— Bine, reluă Elisabeth, să admitem că au greșit. Dar, dacă le povestești totul, ce o să se întâmple? Bucătarul o să fie ca un nebun furios pentru că i-ai spus adevărul nevestei lui. Iar nevasta o să se supere pentru că, din cauza ta, toată lumea o să știe că bărbatul ei nu e o persoană serioasă. Or să plece amândoi. Léontine, pe care ai concediat-o deja, o să plece și ea. Berthe o s-o urmeze, pentru că se angajează întotdeauna împreună. Și noi cu cine rămânem? Cu Emilienne, cu Antoine și cu Camille Bouchelotte? Nu ți-ar mai rămâne decât să închizi hotelul.

— Elisabeth are dreptate, interveni și Pierre.

— N-am să închid hotelul. O să lucrăm toți trei, dacă trebuie, până când o să găsim niște înlocuitori.

Cineva bătu la ușă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Amélie cu o voce șuierătoare.

— Eu sunt, Camille ! Doamnă, sunt câțiva clienți care își cer hrana rece. Și nu-i nimic pregătit !

— Bine, bine ! răspunse Amélie plictisită. Pierre, du-te să vezi... Tu, Elisabeth, stai cu clienții... Mă scol și eu.

Tocmai se îmbrăcase, când Pierre se întoarse în cameră cu un aer liniștit și victorios :

— Am vorbit cu bucătarul, anunță el. Totul e în regulă în privința hranei reci. Dar aș vrea să-ți repet ceea ce mi-a explicat mie în ce privește restul.

— Perfect, zise sec Amélie. Chiar am intenția să-l interoghez înaintea celorlalți. Unde e ?

— Pe coridor.

— O să-l ascultăm împreună imediat.

Îl luă pe bărbatul ei cu ea în salonaș, îl convocă pe șeful bucătar și îl țintui cu o privire înghețată, în timp ce acesta bătea din călcâie în fața ei :

— Doamnă, se înclină el, cu tot respectul, i-am adus deja la cunoștință domnului că sunt împotriva petiției și împotriva concedierii Léontinei.

— Cât de comodă e poziția asta ! spuse Amélie, sprijinindu-se cu mâna de pian.

— Nu-i câtuși de puțin comodă, reluă bucătarul. Sunt împotriva petiției, pentru că sunt soldat al armatei ruse, pentru că m-am bătut multă vreme împotriva bolșevicilor și pentru că petițiile, comitetele, grevele și toate chestiile astea sunt exact ceea ce au făcut bolșevicii la noi...

— Într-adevăr, admise Amélie. Și de ce ești împotriva concedierii chelneriței ?

— Pentru că nu merită așa ceva ! rosti el rostogolind tunător cuvintele.

— Ah, așa crezi ?

— Da, doamnă. Ea nu merită așa ceva. Numai eu, dacă nu vă supărați, sunt singurul vinovat !

Scoase un oftat, plecă capul și adăugă cu modestie :

— E slăbiciunea mea să fac puțină curte femeilor frumoase.

— Numești asta să faci puțină curte ! ? exclamă Amélie. Ieri seară, la ora șase, erai în camera Léontinei !

— Nu am să neg, acceptă el. Eram. Demonul pusese stăpânire pe mine. Cât despre Léontine, a fost pură ca o sfântă.

— Adevărat ?

— Vă jur, doamnă ! Pe capul bietei Renée, care ghicește totul și închide ochii. Léontine m-a primit, e adevărat, dar ca să mă mustre, ca să mă respingă. Am ascultat-o ca pe vocea conștiinței mele și m-am retras în tristețe și în curățenie.

— Ai văzut, Amélie ? spuse Pierre încântat. Toate astea nu sunt atât de grave, cum ai crezut !

— Acum, reluă bucătarul, sunt vinovat în carnea și în sufletul meu.

— Până în ziua în care o să se ivească o nouă ocazie ! replică Amélie ironic.

Bucătarul se bătu în piept cu un pumn greu ca un bolovan:

— N-o să mai existe o nouă ocazie, doamnă. Sunt cazac. Un cazac n-are decât un singur cuvânt. Și eu vă dau cuvântul meu.

Amélie rămase perplexă. Trebuia să-l creadă pe acest bărbat care se condamna singur cu atâta severitate și care promitea cu atâta elocință să nu mai recadă în greșeală ? Își aminti de spaniolul acela, domnul Villarubia, care, odinioară, la Paris, fusese lipsit de respect față de ea, și apoi se scuzase pentru purtarea lui cu aceeași vehemență. Hotărât, străinii ăștia erau de neînțeles!

Pierre murmură :

— Atunci, ce hotărâre luăm ?

Ea tresări deranjată din amintiri. Bucătarul rămăsese în fața ei, compact și alb, ca un bloc de zăpadă. Aștepta verdictul.

— Bine, acceptă ea. O s-o păstrez pe Léontine. Dar, dacă bag de seamă cea mai mică neregulă în raporturile dumitale cu ea...

— Fiți liniștită, doamnă, se înclină bucătarul. Și Dumnezeu să vă binecuvânteze. O să vină și Léontine să vă mulțumească.

— E inutil.

— E indispensabil, doamnă. Pot să plec ?

— Da.

Bucătarul ieși, iar Pierre se lăsă să cadă pe un scaun :

— Of, ce mai istorie !

Amélie era nemulțumită că cedase, dar, în același timp, și ușurată că reușise să soluționeze această problemă prin bună înțelegere.

— Sper că n-o să ne pară rău că ne-am arătat atât de împăciuitori !

— Sigur că nu ! răsuflă ușurat Pierre. E un om de treabă. Și Léontine nu e atât de rea, deși are un caracter urât.

La prânz, Léontine se prezentă în fața stăpânilor ei, își susținu nevinovăția, blestemă petiția și afirmă plângând devotamentul ei față de o casă în care fusese întotdeauna atât de bine tratată. Amélie se calmă. Ordinea fusese restabilită la hotel, după o alarmă a cărei gravitate nu o bănuise nici unul dintre clienți.

A doua zi, Pascal Japy, sclavul datoriei, a fost obligat să plece ca să se prezinte la unitate. Pierre îi promisese să-l ducă cu mașina până la Sallanches. Gloria și Cécile urcară și ele în mașină. Când se întoarse de la gară, Gloria era mută, gânditoare și stoică. Cécile o atrase pe Elisabeth în micul salon, verifică să nu le audă cineva și șopti misterios :

— Știi pe cine am văzut pe peron ?

— Nu.

— Pe băiatul acela, Christian Walter. Conducea niște prieteni care luau trenul. Dar îi cunoști ! Au venit într-o zi să mănânce la hotel : un domn cu păr grizonat și o femeie foarte elegantă.

— Ah, da !

Și, repede, Elisabeth schimbă subiectul. Dar, după-amiază, când se întâlni cu Christian în camera lui, îl întrebă :

— Ai fost la Sallanches azi-dimineață ?

— Cine ți-a spus ?

— Nimeni. Ghicesc tot, fără să mi se spună !

El începu să râdă.

— Așa e... I-am condus pe prietenii mei, Georges și Françoise Renard...

— Li s-a terminat vacanța ?

— Nu chiar. Georges e mereu pe coclauri din cauza meseriei lui, dar Françoise va mai rămâne o lună la Megève în cabana lor.

— Deci, a plecat singur ?

— Da.

— Și tu te-ai întors cu femeia aia la Megève ?

— Evident !

— Cu autocarul ?

— Nu. Cu mașina lor.

— Cine conducea ?

— Eu. Dar de ce-mi pui atâtea întrebări ?

— Pentru că vreau să știu tot ce faci când ești departe de mine ! Te văd atât de puțin ! Trei sferturi din timp, aparții altora! Nu-i drept !

Ea se adună, caldă și goală, în brațele lui Christian. Trăiau un armistițiu frățesc între două îmbrățișări. După o lungă tăcere, el spuse, fără să miște capul :

— Elisabeth, trebuie să-ți dau o veste mare.

— Ce anume ?

— Mă mut.

Ea se așeză, cuprinsă de o îngrijorare subită. Totul se învârtea în jurul ei. Murmură :

— Te muți ? Ca să te duci unde ?

— Îți amintești de camera aceea de care ți-am vorbit...

— Ce cameră ?

— Ei, adu-ți aminte ! O cameră dintr-o veche fermă savoiardă, lângă drumul spre Lady.

— Ah, da !

— Ei bine, s-a făcut ! O s-o obțin !

Ușurată, ea-și duse amândouă mâinile la inimă :

— E minunat !

— Nu-i așa ? De atâta vreme visez la asta. Țăranii nu se hotărau. Azi-dimineață, când m-am întors de la Sallanches, am urcat să-i văd. Am discutat cu ei. Le-am dat un aconto. Și iată! Totul e aranjat ! Ale mele sunt micile ferestre înguste, bârnele din tavan, șemineul cu vatra lui adâncă ! Sunt sigur c-o să-ți placă. Mă ajuți să mă instalez ?

— Da, da, murmură ea. O să fie casa noastră. Christian ! Christian iubit, sunt atât de fericită !

Se aruncă de gâtul lui și îl sărută cu impetuozitate, ca și cum ar fi primit un cadou de la el. În sfârșit, va putea construi ceva împreună cu el, un interior, un cămin, o viață.

— O să fie mult mai ușor pentru tine să vii să mă vezi acolo sus, reluă el. Nici un pericol să te vadă cineva !... Când cobori de la Rochebrune, nu trebuie decât să lași pârtia și, o sută de metri mai jos, îți scoți schiurile la ușa mea. Are intrare separată. O să ne iubim departe de toți, în deșert...

În timp ce el vorbea, o tristețe pe care și-o cunoștea bine i se strecura în gândurile cele mai luminoase, cele mai pline de curaj. Buzele ei întredeschise nu le mai căutau pe ale lui Christian. „N-a înțeles încă, gândea ea, dar într-o bună zi am să-l fac să înțeleagă."

— Ce-ai pățit ? întrebă el.

Ea luptă împotriva indispoziției care o cuprinsese, voi cu orice preț să fie veselă, să nu se îndoiască și îngână, apropiindu-se de el :

— Nimic, nimic... Când te muți ?

— Peste o săptămână. După ce fac curățenie și aranjez puțin camera. De altfel, am și cumpărat câteva mobile de la oamenii aceia, pe mai nimic. Mobile de Savoia, splendide, cărora ei nu le cunosc valoarea : un dulap, o covată de frământat pâine, o pendulă și tot felul de mărunțișuri... Ai să vezi... Te iau cu mine la fermă, mâine dimineață dacă vrei.

— Și în toate celelalte zile, se bucură ea. O să avem atâtea de făcut !

Sprijinit într-un cot deasupra ei, își plecă fruntea și ea se pierdu în ochii lui. Acum, ea refuza să se gândească la casă, la mobile, la viitor. Trupul îi devenea atent, ca pământul înaintea ploii. Mâinile lui se așezau pe ea, o mângâiau, o pregăteau. Închise ochii pe jumătate și primele valuri ale plăcerii fură atât de dulci, încât simți un gust de lacrimi în gură.

7.

Elisabeth coborî de pe scăunelul de bucătărie ca să admire micile perdele de creton pe care le agățase la ferestre. Pervazurile erau atât de adânci, încât lumina zilei intra în cameră ca prin ferestruicile din zidul unei cetăți. Pe pereții văruiți, sipetul, covata de pâine, dulapul sculptat, masa cea largă și cele două bănci ale ei se detașau ca niște forme negre. Flăcări dansau în vatra șemineului, iar reflexele lor, sărind până în tavan, lingeau trupurile rugoase ale bârnelor. În față, pe un scaun, Christian se pregătea să bată un cui.

— Privește. E bine ca înălțime ?

— Nu, răspunse Elisabeth. Puțin mai jos... Acolo !... Nu-l mai mișca.

El bătu cuiul cu ciocanul.

— Chiar vrei să agăți gravurile astea deasupra patului ? întrebă ea.

— Bineînțeles ! Nu-ți plac ?

— Ba da, dar e bizar să văd imagini pioase pe pereții camerei tale. Nu e genul tău... Nu știu cum să-ți explic...

El izbucni în râs.

— Poftim, ce idee ! Nu-i necesar să fii credincios ca să-ți placă miniaturile astea. Dă-mi-o pe cea mai mare. O s-o punem la mijloc.

Era o imagine a Sfintei Fecioare, cu două cozi de păr blond în jurul frunții albe, pătate de mucegai. Christian luă rama cu amândouă mâinile și o depărtă de ochi, o apropie și murmură :

— E încântătoare ! Îngrozitor de urâtă și de încântătoare. Gândește-te, Elisabeth, la omul cumsecade, necunoscut de toți, care și-a consacrat atâtea veghi, iarna, la gura sobei, ca să compună această capodoperă de naivitate și de neîndemânare. Și acum, Maica Domnului va surâde puțin cam strâmb, dar cu bunăvoință, deasupra capului meu.

Agăță miniatura, o îndreptă și bătu încă două cuie pentru imaginile mai mici care-i reprezentau, una pe Sfântul Iosif, cu toiagul în mână, și cealaltă, un Christos pe măgarul său, trecând printr-o pădure de ierburi și de flori aproape uscate.

— O să încerc să mai găsesc câteva. Poți să dai peste adevărate minuni dacă știi să scormonești prin fermele din regiune...

Ea îl ajută să împingă patul la perete. Asupra cuverturii din piei de marmotă se aplecau trei fete cu priviri moarte și cu nimburi de hârtie aurită. Christian le întoarse spatele și făcu câțiva pași prin cameră, aruncându-și privirile împrejur, cu un aer satisfăcut :

— Perdelele sunt încântătoare... Exact ce trebuie... Pe scrin, am să pun căzănelul de aramă pe care, în cele din urmă, moș Roubilliau mi l-a vândut gemând.

În trecere, atingea mobilele atent, cu vârful degetelor. Când mângâia câte un obiect, cu reculegere, cu dragoste, Elisabeth avea impresia că nu se mai gândește deloc la ea. Deodată, își spuse că ea era pentru el un motiv de bucurie, la fel ca scrinul sau ca dulapul acela.

— N-aș fi crezut niciodată c-o să putem așeza totul în cinci zile, reluă el. De altfel, fără tine n-aș fi reușit ! Ai fost minunată, Elisabeth !

O luă cu brațul de mijloc și o sărută pe gât, atât de dulce, încât ea își feri umărul ca să oprească fiorul care, de acolo, i se răspândea în tot trupul. Dar el insista, cu o expresie scormonitoare, în jurul acestui punct de piele dezgolită. Excitată, gâdilată,

stăpânindu-și un râs nervos, ea deschise gura ca să guste dintr-o plăcere și mai adâncă. În clipa aceea răsunară trei bătăi în ușă. Christian se dezlipi de Elisabeth.

— Cine e ?

— Eu sunt, domnule Walter, răspunse o voce groasă.

În prag apăru moș Roubilliau, un bătrân înalt și uscat, cu umerii înguști. O pălărie neagră, tocită, îi acoperea capul până la sprâncene. Peri roșcați ieșeau din urechile lui lungi. Aducea câteva buturugi, într-o traistă pusă pe umăr.

— Poftiți lemne, cum ați cerut dumneavoastră, zise el răsturnându-și greutatea cu zgomot, în fața șemineului.

— Mulțumesc, moș Roubilliau.

— Vreți să le aranjez ?

— Nu. Nu e nevoie.

Totuși, moș Roubilliau ezita să plece. Privea focul și se scărpina pe piept atât de tare, încât se auzeau scârțâindu-i unghiile pe pielea ca scoarța.

— Atunci, așa, mormăi el, când o să veniți să locuiți aici ?

— Mâine seară.

— Bine, bine ! Dacă aveți nevoie de ceva...

— O să te anunț.

— Ei, da. Suntem alături. Nu ne deranjați.

Scoase un suspin, se întoarse de la șemineu și inspectă, cu o privire rapidă, mobilele pe care le vânduse. Fără îndoială, văzându-le acum curățate, lustruite și așezate în așa fel încât să fie puse în valoare, îi părea rău că nu ceruse mai mult pe ele.

— Îți place ? întrebă Christian.

Moș Roubilliau mișcă din sprâncenele galbene și mormăi :

— O să vă simțiți bine aici, sunt sigur. Și atunci, tocmai, voiam să vă spun, domnule Walter, că pentru rest, să nu ne uitați, nu-i așa ?...

— Nu, nu, nu vă uit. Fiți liniștiți.

— În primul rând chiria. Și apoi mobilele. Căzănelul și icoanele sunt în plus...

— Am notat totul, moș Roubilliau, replică Christian pe un ton vesel. N-ai de ce să-ți faci griji din partea mea.

— Nu-i vorba de făcut griji, domnule Walter, dar zilele trec și viața e scumpă. Ne-ar prinde bine, femeii mele și mie, dacă n-ați aștepta prea mult ca să ne plătiți. Contăm pe suma aceasta, nu-i așa ? Nu cerem nimic altceva...

Christian puse mâna pe umărul lui moș Roubilliau și-l împinse încetișor spre ieșire :

— Lasă-mă să răsuflu și o să fii plătit până la ultima centimă. La revedere, moș Roubilliau. Pe mâine...

Moș Roubilliau ieși, perplex, cu promisiunea aceasta în traistă.

— Țăranii ăștia sunt imposibili ! mormăi Christian. Cu cât sunt mai puțin dispuși să vândă, cu atât sunt mai grăbiți să-și încaseze banii. Ar merita să le dau mobilele înapoi. Atunci, același moș Roubilliau m-ar implora să iau totul la jumătate de preț!

Lăsă să-i răsune râsul ascuțit, se așeză pe un colț al mesei și o trase pe Elisabeth între genunchii lui. Ea se lăsă privită.

— Poftim ! spuse el după o clipă. Eram sigur ! Ești și mai drăguță în ferma asta decât în cămăruța mea din Megève !

Din nou bătu cineva la ușă.

— Iarăși ? șopti Elisabeth. Ar trebui să-i interzici lui Roubilliau să te deranjeze pentru orice fleac !

Christian se ridică în tăcere și deschise ușa. În cadrul ei, în loc de moș Roubilliau, se arătă o femeie în costum de schi, foarte blondă, foarte subțire, cu un surâs roșu pe fața bronzată. Riduri fine îi înconjurau ochii. Elisabeth o recunoscu de la prima vedere: luase prânzul împreună cu bărbatul ei și cu Christian, la „Două capre sălbatice“ !

— Françoise ! exclamă Christian. Ce surpriză plăcută ! Intră, te rog !

O tutuia ! Elisabeth se miră și, instinctiv, intră în defensivă. Vizitatoarea păși în cameră, păru că ezită la vederea tinerei și murmură cu un aer încurcat :

— Sper că nu te deranjez!

— Câtuși de puțin!

— E grozav de practic de venit la tine când cobori pe pârtia de la Rochebrune!...

Christian o conduse spre Elisabeth:

— Ți-o prezint pe una dintre prietenele mele: domnișoara Elisabeth Mazalaigue, doamna Françoise Renard...

Își strânseră mâinile. Françoise zâmbea. Elisabeth ținea gura strânsă, cu bărbia ridicată în sus.

— V-am văzut undeva, domnișoară, căută Françoise în amintire. Dar unde? Ah, da, la pensiunea aceea unde ne-a dus Christian într-o zi.

— La hotelul „Două capre sălbatice", sublinie Elisabeth cu răceală.

— Așa este! Am mâncat minunat în stil rusesc!

Se întoarse în jurul ei cu o încetineală unduitoare, își plimbă privirile pe toți pereții și susură bătând din pleoape:

— Câte schimbări în trei zile! Ultima oară când am fost aici mă întrebam cu îngrijorare ce-o să iasă din toată harababura care era. Și poftim! Ai lucrat de minune, Christian.

— Nu-i așa că a ieșit bine? întrebă el pe un ton vesel care o exasperă pe Elisabeth.

Françoise încruntă sprâncenele și clătină moale din cap, ca epuizată de violența impresiilor sale artistice:

— E mai mult decât bine, dragule! Sunt literalmente entuziasmată. Scrinul ăsta... Îl privesc și el îmi spune toată povestea lui. Și aceste obiecte de cult savoiarde, de deasupra patului! Numai ție îți putea veni o asemenea idee! Totul, aici, aduce a țară și a virtute!

— În sfârșit, cineva care mă înțelege! spuse Christian cu un râs care-i ridica pomeții obrajilor.

Françoise se așeză pe marginea patului, își umflă pieptul și scoase un suspin prețios:

— Ah, cabana mea mică și nouă o să mi se pară cu totul insipidă acum! Dacă aș fi putut prevedea, ar fi trebuit mai de-

grabă să cumpăr o fermă veche, de felul ăsteia de aici pe care s-o fi amenajat tu după gustul tău.

— Ți-am propus asta, remarcă Christian.

— Ții minte, Georges n-a vrut. Ține prea mult la confortul lui. Dar se poate muri de plictiseală în confort, nu sunteți de părerea mea, domnișoară ?

Elisabeth nu știu ce să răspundă. În prezența acestei femei elegante pierdea și ce-i mai rămăsese ca siguranță de sine și redevenea o tinerică ursuză și neîndemânatică. Christian ar fi trebuit s-o conducă pe intrusă la ușă, dar el părea încântat s-o primească în casa lui.

— Și botezul casei, reluă ea, când îl organizezi ?

— Vinerea viitoare !

— Bravo ! O să aranjăm un mic supeu cu lumânări ! O să fie adorabil ! Sper că o să fiți liberă în seara aceea, domnișoară!

— Nu ! răspunse ferm Elisabeth.

— Ce păcat ! exclamă Françoise. Ai auzit-o, Christian ? Tu trebuie s-o convingi, dragul meu.

— Desigur, desigur, mormăi el luând-o pe Elisabeth de mână. O să aranjeze ea ca să vină pentru câteva clipe...

Elisabeth se degajă :

— Știi bine că e imposibil.

— Pe cine o să inviți ? reluă Françoise.

— Ei bine... toată gașca !

Françoise făcu o mutră înspăimântată.

— Ești nebun ! Ar fi prea multă lume ! Ne-am simți mult mai în largul nostru numai între intimi ! Stai puțin...

Își apucă delicat rădăcina nasului cu două degete, ca pentru a se putea concentra mai bine, și anunță cu o voce cântătoare :

— Suzy, Madelaine și Bob, evident !

— Evident ! aprobă Christian.

— Tânărul Saulnier...

— Da.

— Guy și Jean-Marc...

— Dacă vrei tu !

— Și pe urmă cele două fete încântătoare care au tras la „Mont d'Arbois" ! Cum le cheamă ?

— Colette Fabre și Eveline Delamure.

— Asta e !... Dacă bărbatul meu ar fi aici, ți-aș cere s-o inviți pentru el pe blonda aceea vaporoasă care-i taie respirația de cum o vede !...

— Când se întoarce Georges ?

— De unde vrei să știu ? În tot cazul, nu înainte de cincisprezece zile, presupun...

— Atunci, o tăiem de pe listă pe blonda vaporoasă ?

— O tăiem, repetă Françoise cu un râs cristalin.

— Cât despre bărbați, trebuie să-l invit pentru tine pe frumosul ăla austriac, al cărui nume nu-l rostesc ca să nu te compromit.

Ochii lui Françoise se aprinseră. Întinse o gură flămândă :

— Ai face tu asta pentru mine, Christian ?

— Fără să stau nici o clipă pe gânduri !

— Ei bine, accept, spuse ea dând o palmă colțului divanului.

Aceste cuvinte dovedeau o asemenea familiaritate între cei doi interlocutori, încât Elisabeth fu dezorientată. Nume necunoscute se încrucișau peste capul ei. Eliminată din conversație, se mira de numărul de persoane care umpleau viața lui Christian, în timp ce ea credea că persoana ei ocupă un loc preponderent. Deodată, avu senzația că era în plus în camera aceea. Totuși, nu voia să plece. Femeia aceea trebuie să plece prima. Într-adevăr, după ce puseră la punct ultimele detalii ale petrecerii, Françoise se minună de cât de repede trecuse timpul, își scutură pletele blonde, își luă mănușile cu un deget și se ridică :

— Trebuie să fug, dragule. Am întâlnire la „Izba" cu Pauline.

— E încă la Megève, individa aia ?

— Da, bărbatul ei și-a rupt peroneul coborând cu sania, alaltăieri. E un întreg roman ! O să-ți povestesc altă dată. La revedere, domnișoară.

Elisabeth privi cu ușurare cum se îndepărtează acel sol al unei lumi în care ea nu va intra niciodată.

Christian o conduse pe Françoise până la ușă. În prag, ea se opri și adăugă pe un ton confidențial:

— De fapt, Christian, sper că n-ai prea multe necazuri cu țăranii tăi?

— Nici gând. Moș Roubilliau se plânge puțin, de formă. Dar am să-l fac eu să aibă răbdare.

— În tot cazul, dacă ești strâmtorat în clipa asta, spune-mi. Găsim noi o soluție...

— Ești o bomboană! zise el sărutându-i mâna.

După plecarea ei, Christian întoarse spre Elisabeth o față senină. Nu băgase oare de seamă că fusese șocată de primirea prea amabilă pe care i-o făcuse Françoisei? Vru să o ia pe fată din nou în brațe, dar ea se trase înapoi atât de repede încât se lovi cu cotul de scrin. Această durere o înfurie și mai tare.

— Ce-i cu tine? întrebă el.

— Nimic.

— Ba da! E de ajuns să mă uit la tine ca să știu că ești furioasă!

— Nu-mi place femeia asta, Christian.

El dădu capul pe spate și ochii, dinții îi străluciră:

— Françoise? Ia te uită! Nu cumva ești geloasă pe ea?

Cu spatele sprijinit de perete, îi aruncă o privire de foc:

— Ba da, Christian.

— E caraghios! exclamă el. Haide, Elisabeth, mai degrabă ar trebui ca să fie geloasă pe tine.

— Pentru ce?

— Pentru că Françoise și cu mine ne cunoaștem de opt ani, pentru că e cea mai bună prietenă a mea și pentru că, acum că te-am întâlnit pe tine, o neglijez din ce în ce mai mult.

— Nu mi-ai spus că a mai fost în camera asta!

— Nu m-am gândit că-i necesar!

— Cum ai cunoscut-o?

— Prin niște prieteni comuni.

— La Megève?

— Nu, la Cannes. Georges și Françoise au o proprietate minunată în sud. Prima dată am fost acolo la un cocteil cu un camarad. Apoi, am revenit adeseori invitat de ei.

— Deseori ?

— Da, foarte des. Sunt niște oameni încântători. Nicăieri în altă parte n-am întâlnit ospitalitate atât de completă, de delicată.

— Și ai să te duci acolo și anul acesta ?

— De Paște, probabil.

Ea se îngrozi.

— Cum așa, de Paște ?

— Ei bine, da ! Colegiul meu se închide pentru cincisprezece zile. Tu însăți la sfârșitul sezonului de iarnă o să pleci la Paris cu părinții tăi. Ce vrei să fac singur, aici, la Megève, în noroiul dezghețului ?

— E adevărat, murmură plecând capul.

Ideea despărțirii o copleșea. Deodată, ridică fruntea și spuse cu un accent de disperare :

— Ah, Christian, chiar ții să organizezi recepția aia, vineri ?

— Sigur, de ce nu ?

— Toți oamenii ăia care or să vină aici, la noi...

El îi prinse tâmplele între mâini :

— Elisabeth, fetița mea, cât ești de sălbatică ! Trebuie să vii și tu vineri. Am să vin să te aștept, începând de la miezul nopții, în spatele hotelului. O să ieși pe portiță. Vom primi prietenii împreună. Apoi, o să te conduc acasă, la ce oră o să vrei tu...

Degetele lui Christian alergau prin părul ei, îl ridicau, îl ciufuleau în joacă, iar ea continua să-l privească cu o încăpățânare dureroasă :

— Nu, Christian, n-am să vin.

— Greșești. Prin încăpățânarea ta complici totul. N-o să fii niciodată fericită cu un caracter ca ăsta ! Lasă-mă să te învăț să trăiești cu simplitate, în bucurie...

Două brațe se încingeau în jurul ei. Doborâtă de tristețe, suspină :

— Ai fără îndoială dreptate, dar nu pot face nimic. Vreau să fiu sigură că ești numai al meu...

— Dar sunt numai al tău, draga mea, zise el aplecându-se asupra ei s-o sărute. Numai al tău și mă mir și eu de asta. Știi că mi se întâmplă pentru prima oară așa ceva ?

Când o simți că tremură și se topește sub sărutarea lui, se îndreptă și o întrebă :

— Atunci, Elisabeth, te-ai hotărât, vii ?

— Nu.

Și, din nou, îi întinse buzele să fie sărutate.

8.

Deodată, se făcu un mare gol în casă : Cécile, Gloria și domnișoara Picułevain luau trenul de seară spre Paris. Elisabeth își întovărăși prietenele, în mașină, până la gara din Sallanches, schimbă cu ele promisiuni să-și scrie, să se revadă și se întoarse la hotel, întristată de spectacolul șirului de vagoane cu ferestre luminate care se înfundau zgomotos în noapte. Alți clienți, de mai mică importanță, își eliberaseră camerele în ajun. Sezonul se apropia de sfârșit. Calendarul manifestărilor sportive se încheiase pe 2 martie, cu o „cursă a veteranilor". La baza pantelor crusta albă se păta, se înmuia la soare, lăsând să se vadă insulițe de iarbă deasă. Pe pârtii chiar, pe alocuri, țăranii presărau largi urme de cenușă ca să grăbească topirea zăpezii care le acoperea pământurile. Străzile satului erau niște drumuri de noroi galben, pe care câteva sănii se aventurau încă, zgâriind pământul cu tălpicile lor. În curând, scăpați de podoabele de zurgălăi, aceiași cai care serviseră la transportul unei clientele elegante, aveau să aștepte în grajdurile lor momentul în care vor începe transportul gunoiului spre câmpuri. Toate streșinile plângeau, sub un

cer de un albastru intens. Uneori, câte o placă de zăpadă aluneca de pe vreun acoperiș și se prăbușea cu zgomot. Totuși, telefericul își primea în continuare încărcăturile de călători, care, din primăvara precoce a văii, urcau spre iarna pe sfârșite a vârfurilor. Pe înălțimile de la Rochebrune, sportivii, beți de lumină, făceau, cu cămășile descheiate, ultimele coborâri ale vacanței. Elisabeth se gândi să li se alăture, vineri după prânz, dar mama ei îi ceru să rămână la hotel, în timp ce ea avea să se ducă să ia ceaiul împreună cu doamna Monastier, la Megève. Timpul întărise simpatia lor reciprocă și această ieșire părea că le amuză atât pe una cât și pe cealaltă. Cât despre Elisabeth, avea în realitate atât de puțin chef să schieze în ziua aceea, încât era aproape fericită că nu-și va putea ține promisiunea pe care și-o făcuse de a merge la Rochebrune. În starea de spirit în care se afla era mai bine să nu încerce să se distreze. O obseda o idee: în seara aceasta fusese fixat botezul locuinței de la fermă. Deoarece refuzase categoric să participe la petrecere, nu voise nici să-l ajute pe Christian la pregătiri. Avea să-l vadă mâine, când totul se va fi terminat, când va fi, din nou, numai al ei. Până atunci, urma o perioadă moartă în existența lor comună. „Ce prostie, Dumnezeule! De ce nu a decomandat petrecerea aia? Nu mă mai iubește îndeajuns încât să-i dea dracului pe toți oamenii ăia?"

Holul era pe jumătate gol. Friquette moțăia ghemuită sub birou. La ora patru, Amélie și doamna Monastier părăsiră hotelul. Elisabeth înaintă pe peron ca să le privească cum pleacă, mergând cu un pas vioi, prin noroi, către fada promisiune a unei cești cu ceai. Cât de modeste erau plăcerile lor, pe lângă cele pe care le cerea ea de la viață! Trebuia oare invidiate persoanele adulte pentru înțelepciunea lor sau plânse pentru ușurătatea grijilor și bucuriilor? Elisabeth visă pentru o clipă, cu fața spre drum. Picături de apă cădeau de pe marginea copertinei pe părul ei. Intră înapoi în hol, puse la locul lui un fotoliu, împinse ușa salonașului și îl descoperi pe Patrice Monastier care, așezat la o fereastră, citea o carte. Imediat, el ridică ochii și o expresie de fericire i se zugrăvi pe față. Fără îndoială, credea că ea venise

să-l vadă, că-i căuta compania. Dar ea avea nevoie de singurătate, așa că, după câteva cuvinte lipsite de importanță, se grăbi să urce în camera ei. Friquette escaladă treptele și se încolăci la picioarele patului.

Bradul negru se decupa, contra luminii, pe un cer albastru. Tot restul lumii era plin de lumină, dar bradul păstra o provizie de tenebre în crengile lui negre și oblice. Bătrânețea, știința lui erau extraordinare. În fața lui, Elisabeth regăsea în mod misterios cunoașterea despre sine însăși, despre singurătate, despre mândria, despre tinerețea ei. Cu cât se uita mai mult la el, cu atât înțelegea mai bine că locul ei nu era acolo sus, printre acei necunoscuți pe care îi invitase Christian, dând dovadă de atâta frivolitate. Primii invitați nu aveau să vină decât către ora zece. Și petrecerea când se va termina? În zori, poate! Își sprijini fruntea de pervazul geamului. Strălucirea soarelui îi obosea ochii. Dar nu se mișca, nu închidea ochii, încercând să spulbere minutele prin voința ei de a sta nemișcată.

Imposibil să doarmă. Întinse mâna și aprinse lampa de la căpătâi. În lumina care invadă camera, aceleași idei își continuau drumul prin mintea ei. Christian nu avusese oare dreptate să-i reproșeze sălbăticia? Se putea oare supăra pe el pentru că-și chemase câțiva prieteni să le arate cum s-a instalat? N-ar fi fost mai fericită printre ei, în seara aceasta, decât singură în patul ei, încercând să-și închipuie cum decurge o petrecere de la care se exclusese singură? Ora unu dimineața. Marea încăpere era plină de lume. Se râdea, se bea, se dansa. Surâsul Françoisei Renard îi vrăjea pe cei din jur. Dintr-un salt, Elisabeth se așeză pe pernă: „Ce caut eu aici? Sunt stupidă! Trebuie să mă duc acolo! Să fiu cea mai frumoasă, cea mai veselă, cea mai atrăgătoare dintre toate! De cum mă vor vedea, prietenii lui Christian vor înțelege că eu sunt cea pe care o iubește. Poate că o să mă prezinte ca pe logodnica lui?“ Această supoziție o ului. Se întrebă cum de fusese cu putință să nu-și dea seama că era indispensabil pentru ea să participe la acea petrecere. Refle-

xele de fată sălbatică o încurcau încă în existența ei de femeie. Împotriva lor trebuia să lupte ca să ajungă la adevărata fericire. „Elisabeth, lasă-mă să te învăț să trăiești în simplitate, în bucurie!“ Se gândi la mirarea lui Christian când o va vedea apărând și o explozie de fericire i se produse în suflet. Sărind jos din pat, își spălă fața cu apă rece, se pieptănă și începu să se machieze. Friquette înălță capul deasupra pernei și o urmări pe stăpâna ei cu neîncredere. Ce se mai petrecea acum ?

— Tu nu poți înțelege ! îi șopti Elisabeth bătând-o pe spate.

Își scoase cei mai frumoși pantaloni de schi de sub saltea și, după ce-i îmbrăcă, își admiră în oglindă subțirimea taliei. Un pulover roșu cu desene norvegiene, recent cumpărat de la Lydie, i se mulă pe piept și-i lumină fața. Să-și pună fularul de mătase care era cu un ton mai închis decât puloverul ? Da sau nu ? Îl înnodă neglijent în jurul gâtului și își luă bocancii în mână ca să coboare scara.

Încă de la primii pași, regăsi spaima pe care o simțise când se dusese, în prima noapte, să-i deschidă ușa lui Christian. Ca și atunci, călca cu pași ușori peste somnul clienților. Toți bocancii hotelului o priveau trecând. Cu șireturile desfăcute, cu gurile căscate, se pregăteau să latre în cor. Și dacă cineva dădea alarma cu adevărat ? Își văzu părinții înălțându-se în fața ei, în halatele lor de casă. Se făceau auzite întrebări teribile. I se strânse inima dureros. „Să nu mă gândesc la asta. Altfel, n-am să am niciodată forța să continui. Încă zece trepte. Coridorul. Bătrâna pendulă. În tot cazul, o să mă întorc peste două ore, cel mult !“ Ajunsă în bucătărie, ridică ochii spre tavan. Nimic nu se mișca. Trei etaje de visuri erau suspendate deasupra capului ei. Își puse bocancii și ieși în grădină.

Cerul era limpede, semănat cu stele. Elisabeth mergea repede pe drumul spre Glaise, ale cărui făgașuri de zăpadă noroioasă se întăriseră o dată cu frigul nopții. Deodată, se întoarse. Marele brad negru o urmărea cu ochii. O luă pe o scurtătură ca să lase deoparte satul și să ajungă mai repede pe drumul spre Lady. Pe măsură ce urca, zăpada devenea mai compactă, mai tare. O surdă

luminiscență emana din această pătură palidă, vălurită până la infinit. Fiecare cocoașă a solului avea la bază un mic șanț de azur întunecat. Între cerul înstelat și pământul alb exista o înțelegere atât de liniștită, încât Elisabeth se simți susținută în bucuria ei de aprobarea mută a întregii naturi. În depărtare, pe dreapta, văzu masa obscură a telefericului. Un fir de argint se înfunda în gol. Cabinele se culcaseră, una sus, cealaltă jos. Niciodată nu puteau să se întâlnească. Ferma se afla la capătul lumii. În graba ei de a ajunge, Elisabeth lungea pasul, răsufla greu, evita o cotitură a drumului tăind drept prin zăpada moale. Uneori ridica fruntea și primea toată pulberea firmamentului în ochi. De cât timp mergea astfel ? De zece minute ? De o jumătate de oră ? În peisajul acesta lăptos, escapada ei era ca prelungirea unui vis. Nu-i venea să creadă că o casă adevărată va răsări curând din deșert. Deodată, un acoperiș ascuțit, lustruit, făcut din plăci de gheață se ridică din spatele unui taluz, din pulberea de diamant. Ferestre slab luminate se decupau în țesătura nopții. Elisabeth se opri, deconcertată : „Acum, asta e ! Nu mai pot da înapoi. Trebuie să bat la ușă, să intru în lumina aceasta, să mă prezint tuturor acestor oameni !“ O teamă bolnăvicioasă îi muia picioarele. Trebuia să facă un efort ca să continue să înainteze. Muzica unui patefon trecea prin zid. O melodie de dans, la pian, foarte lentă... Lângă ușă, sticle de șampanie erau înfipte în zăpadă. Dopurile lor rotunde străluceau ca niște lingouri de aur.

Mergând în vârful picioarelor, Elisabeth se apropie de fereastră ca să arunce o privire în interior. Pătratul de geam era aburit la margini și limpede la mijloc, la înălțimea privirii. O lume confuză se agita în spatele ferestrei. Ici și colo, ardeau lumânări. Dar cea mai multă lumină venea de la șemineul în care ardea focul. Umbrele invitaților își spărgeau capul de tavan. Sticle goale zăceau pe jos, printre pahare și farfurii murdare. Elisabeth o recunoscu pe Françoise Renard, care dansa pe loc, cu mișcări lascive, cu buze pline de promisiuni, având ca partener un atlet blond, probabil, acel domn austriac chemat special pentru ea. Un bărbat chel se învârtea în sunetul muzicii, ținând în brațe o

creatură care râdea, ciufulită, cu bluza deschisă până la buric. Pe divan se tăvăleau două trupuri lipsite de fețe, cu picioarele amestecate: cei patru pantofi formau un buchet negru pe cuvertura din piei de marmotă. În adâncul unui fotoliu, un bărbat cu ochelari, ținând o femeie pe genunchi, o săruta pe gură fără să-și tragă răsuflarea. Râsete nervoase țâșneau din fundul încăperii, unde o fată în costum de schi și cu picioarele goale se legăna în fața unui bărbat vizibil beat care, la intervale regulate, îi atingea sânii cu degetul. Christian circula cu o sticlă în mână printre perechi. Părea mulțumit de el și de oaspeți, zâmbea în stânga și-n dreapta, spunea câteva cuvinte, turna de băut. Femeile îi aruncau priviri aprinse. El se apropie de un tânăr blond așezat pe un taburet în fața șemineului: era micul Saulnier, elevul lui. Băiatul vru să se ridice. Christian îl împiedică și începu să-i vorbească, de aproape, la ureche. În același timp, îl mângâia cu mâna pe păr. Micul Saulnier își îndoia gâtul, cu o mișcare de mânz docil. Christian umplu un pahar de șampanie, apoi altul. Ciocniră. Patefonul răgușea. Imediat, domnul chel se precipită să-l învârtă. În timp ce el dădea la manivelă, dansatoarea lui, părăsită pentru o clipă, făcu trei piruete, își ridică părul la ceafă, ca și cum ar fi deranjat-o căldura, și, scoțându-și bluza, apăru în fața tuturor cu sânii goi. Avea un piept frumos. Un „ah" de uimire întâmpină acest exhibiționism. Câțiva aplaudară. Râsul lui Christian făcu să se scuture geamurile. Sări un dop de șampanie. Domnul chel, cu poftele redeșteptate, se năpusti din nou asupra partenerei sale și o antrenă într-un colț întunecos, unde încetară să danseze. Siluete treceau prin dreptul ferestrei. Elisabeth se trase înapoi. Desființată de oroare, se îndoi că mai rămăsese în toate mințile. Aceasta era reuniunea intimă la care Christian găsise că e cazul să o invite? Ce figură ar fi făcut ea printre aceste personaje josnice, presupunând că ar fi avut curajul să treacă pragul casei? Ah, cât fusese de naivă când crezuse că prezența ei ar fi mărit strălucirea acestei petreceri! Nu era nevoie de ea aici. Privi cerul, atât de calm, cu toate stelele lui frățești. Frumusețea nopții îi umplu inima, s-o spargă. O lacrimă

de gheață lucea la marginea acoperișului. Cu timiditate, Elisabeth reveni la fereastră. Sunetele unui tangou se amestecau cu rumoarea conversațiilor și cu zgomotul pașilor pe podea. Fețe roșii. Priviri stupide. Trupurile se căutau, se îmbrățișau, se frecau într-un simulacru de dans. Așezată pe divan sub imaginile pioase, Françoise Renard sorbea gura austriacului ei. O femeie stinse o țigară într-o cupă. O alta, așezată pe burtă pe o bancă, părea ca moartă, cu părul atârnând. Totul era urât la bărbați. Cineva strigă :

— Christian ! Ne e sete !

Dumnezeule ! Avea să iasă ca să ia sticla de șampanie din zăpadă. O va descoperi. O va întreba ce caută acolo. Va voi s-o arate tovarășilor lui de petrecere. Înspăimântată, se întoarse cu spatele la casă și începu să alerge pe drumul care cobora în pantă abruptă spre șosea. „Am să vin să-l văd mâine, gândi ea. Și atunci am să-i spun ce cred despre prietenii lui. O să mă înțeleagă. O să-mi dea dreptate. Trebuie să-mi dea dreptate ca să continui să-l iubesc !“ Drumul drept se desfășura la picioarele ei, interminabil. Pământ și cer, totul se odihnea. Nu se petrecuse nimic sub stele.

9.

A doua zi dimineață, Elisabeth coborî din cameră la ora nouă și îl găsi pe tatăl ei la oficiu în fața unor calupuri de unt pe care tocmai le livrase Courtaz.

— Mama nu s-a sculat încă ? întrebă ea sărutându-l.

— Nu. De ce întrebi ?

— Să-i spui că am urcat la Rochebrune.

— Ei poftim, mormăi el, ce idee caraghioasă ! De obicei, nu te duci să schiezi decât după-amiaza.

— Cu soarele ăsta, pârtiile sunt proaste după-amiaza. Numai dimineața e adevărata zăpadă de primăvară.

— Bine, bine! De altfel, o să te întâlnești cu diferiți clienți, acolo sus. Domnul și doamna Sylvestre au plecat acum zece minute. Dacă te grăbești, îi prinzi la teleferic!

— Așa o să și fac. La revedere, tată...

Fugi să-și caute schiurile în cotlonul lui Antoine, le puse pe umăr și luă direcția drumului spre Lady. Noaptea de insomnie pe care o petrecuse întorcându-se de la fermă nu făcuse decât să-i mărească nerăbdarea. În confuzia în care se zbătea, n-ar fi putut aștepta ora trei ca să-l revadă pe Christian. O cabină urca în cerul albastru. Schiori cu ținute pestrițe alunecau în jurul stației de teleferic. Câțiva copii coborau o pantă pe burtă, așezați pe săniile lor. Una dintre ele se răsturnă și izbucni o cascadă de râsete. În tot acest timp, Elisabeth nu băga de seamă nimic din lumea însorită care o înconjura. Mai puternice decât soarele, imagini halucinante îi treceau prin fața ochilor. Se afla în fața unei ferestre și privea, la lumina dubioasă a lumânărilor, mișcându-se cu moliciune figuri de coșmar. La capătul unei cărări înzăpezite apăru, în sfârșit, ferma. Obloanele erau închise. Christian probabil că dormea. Își înfipse schiurile în fața casei, pătrunse în largul coridor de la intrare și bătu la ușa camerei. O dată, de două ori. Nici un răspuns. Ciocăni mai tare. Se auzi un zgomot confuz în spatele ușii. Se apropiau niște pași. Vocea tremurătoare a lui Christian întrebă:

— Cine-i acolo?

— Eu sunt! murmură ea. Deschide!

Christian întredeschise, îi aruncă o privire lui Elisabeth, ieși în coridor și închise ușa în spatele lui. Își îmbrăcase halatul havan și își înnoda cordonul. Avea pleoapele roșii, ochii obosiți și tulburi; o umbră de barbă îi murdărea partea de jos a feței.

— Ce se întâmplă, fetița mea? Nu te așteptam decât la ora trei după-amiază.

— Trebuie să-ți vorbesc imediat.

— Oh, e chiar atât de grav?

— Foarte grav, Christian. Să intrăm în cameră.

El dădu din cap :

— Nu, Elisabeth. Nu te pot primi acum.

— Pentru ce ?

— Invitații au plecat foarte târziu. Totul e cu susul în jos. Nu vreau să vezi asta.

— Ceea ce voi vedea în dimineața asta nu poate fi mai rău decât ceea ce am văzut noaptea trecută, zise ea cu tristețe.

— Noaptea trecută ?

— Da. Am venit și m-am uitat pe fereastră.

El izbucni în râs :

— Nu mai spune ! Dar de ce n-ai intrat ?

— Ai fi vrut să intru, să mă amestec cu persoanele alea... persoanele alea îngrozitoare ?...

O prinse cu brațul de după talie și îi șopti, aplecat la urechea ei :

— Biata mea iubită ! Ai dreptate. Locul tău nu era printre ei. Am înțeles asta văzându-i bând și amuzându-se. Tu ești atât de pură, atât de proaspătă !...

Ea întinse mâna spre clanța ușii, dar el îi opri gestul și reluă pe un ton mai ferm :

— Nu, Elisabeth.

— Cum așa, nu ?

— Ți-am spus că e imposibil.

— Din cauza dezordinii ? Dar puțin îmi pasă de dezordine ! Dacă ai știi cât de mult am nevoie să fiu lângă tine după noaptea asta îngrozitoare !

Avidă de tandrețe, se ghemui lângă el, se ridica spre fața lui, îi atingea, cu vârful buzelor, obrajii aspri, bărbia osoasă, gura lui care se deschidea în sfârșit. El o legăna, o ridica de la pământ. O voce gravă răsuna ca un bărzăune, între tâmplele ei :

— Micuță nebună ! Nu te mai gândi la asta. Întoarce-te cuminte acasă. O să revii după-amiază. Și, atunci, ai să vezi cât de fericiți vom fi...

Continuând să vorbească, o conducea încet spre ieșire. Pas cu pas. Cu mâna pe umărul ei. Ca pe moș Roubilliau când venise să-și ceară banii. Gândul o fulgeră. Ridică ochii spre Christian. Și, deodată, fără să se gândească, îl împinse, se precipită înapoi și deschise ușa. Rapiditatea gestului fu atât de mare, încât el abia avu timp s-o apuce de mână. O lovitură de cot în gol. Puloverul se lungi, se rupse. Elisabeth era în cameră. Ochii i se măriră în penumbra caldă. Christian intră pe urmele ei :

— Elisabeth, pleacă !

Avea vocea răgușită. Ea făcu un pas înainte și se împiedică de o sticlă goală. Alte sticle luceau ca un recif compact, în fața șemineului. Un miros de vin, de tutun, de parfum stătut. Reflexul auriu al unei aureole pe zid. Veșminte pe un scaun. Patul.

— Pleacă ! repetă Christian.

Elisabeth tresări și toate ideile îi explodară. Pe pernă se odihnea un cap de femeie cu părul blond, cu ochii închiși : Françoise Renard. Dormea. Umărul ei gol ieșea de sub cearșaf. Într-o tăcere teribilă, Elisabeth auzi scârțâind podeaua. Întorcând ochii, îl văzu pe Christian care, cu o mână o chema, îi făcea semn să iasă. Cum ea nu se mișca, se apropie de ea. În vârful picioarelor. Ca să n-o trezească pe cealaltă ! Furia izbucni în Elisabeth cu zgomotul unui torent. Tremura, vibra, o lua pe sus. Voia să vorbească și nu putea. Brațul i se ridică, fără ca ea să-și dea seama. Îl plesni pe Christian, o dată, de două ori, cu atâta putere, încât șocul i se răsfrânse până în omoplat. Christian nu se mișca din loc. Un strigăt ușor se auzi în fundul încăperii. La zgomotul palmei, Françoise Renard deschisese ochii. Așezată pe pat, încerca să-și acopere pieptul. Avea sânii în formă de pară. Un colier de perle îi înconjura gâtul. Inele îi străluceau pe degete. Elisabeth țâșni afară din cameră, traversă culoarul, ieși în aer liber, la soare, și începu să fugă împleticindu-se. Cineva alerga în spatele ei. Christian ! Cum îndrăznea s-o urmărească ? Ea grăbi pasul. Dar gleznele îi slăbeau treptat, picioarele i se împiedicau în gropi. Curând o ajunse, o prinse de mijloc și se rostogoliră în zăpadă.

Se regăsi culcată pe spate, cu brațele răstignite, cu încheieturile țintuite la pământ de două mâini puternice ca două cătușe. Îngenuncheat între picioarele lui Elisabeth, Christian apleca asupra ei o față de violență veselă pe care i-o mai văzuse în timpul dorinței. Respira tare cu nările umflate. Mărul lui Adam i se ridica și cobora sub pielea gâtului prost ras. Neavând putere să se ridice de la pământ, simțea ca pe o suferință dorința să muște, să zgârie, să-și scuipe toată saliva. El spuse cu o voce gâfâită :

— Idioată mică ! Ce-ți închipui ? Femeia asta nu reprezintă nimic pentru mine și eu nu reprezint nimic pentru ea ! Are vreo importanță un culcat, acolo, din când în când ?... Sunt momente în care nu pot refuza... Françoise e foarte drăguță cu mine ! Și apoi, ce vrei ? O cunosc de atâta vreme !... Dar între tine și mine e cu totul altceva ! Pe tine te iubesc ! Chiar și acum, când ești aici sub mine, ca o furie...

Fața lui Christian cobora spre ea, o acoperea cu căldura lui, cu răsuflarea lui. Ea strânse din dinți și dădu din cap, dintr-o parte în alta, cu dezgust. Dar el o urmărea, în joacă, în toate mișcările pe care le făcea. În mai multe rânduri trebui să suporte contactul unei guri stăruitoare pe obraz, pe bărbie, pe gât. Fiecărei sărutări îi răspundea în ea un accent de furie animală. Murdărită, umilită, învinsă, se zbătea în zăpadă. Cât va mai putea lupta astfel ? Puterile o lăsau. Închise ochii. Și, deodată, simți că e liberă. Christian îi lăsase mâinile și se ridicase cât era de lung. Îl văzu în picioare, cu fața contractată, cu privirea verde și fixă. Dintr-un salt, fu și ea în picioare. El nu se mișca. Porni în fugă pe drumul către Lady.

Christian o urmări din priviri, un lung moment, apoi ridică din umeri și se întoarse, cu pași înceți, la fermă.

Françoise îl întâmpină cu un hohot de râs. Cu spatele sprijinit de pernă, își dădea cu pieptenele prin păr :

— Ei bine, dragul meu, are mână grea puștoaica ! Încă puțin și-ți zbura capul din loc. Sper că i-ai aplicat corecția cuvenită.

— Nu încă, mormăi el.

— Recunoaște că nu ți-a displăcut să fii pălmuit de ea. Biata fată, cât de îndrăgostită trebuie să fie de tine.

— Da, oftă el, și asta complică totul.

— De ce ? Nu e reciproc ?

Christian nu răspunse. Era sincer indignat de felul în care dăduse năvală Elisabeth în camera lui și se gândea la toate complicațiile care aveau să decurgă din asta.

— Te tachinez, dragule, reluă Françoise. Dă-mi, te rog, geanta, vrei ? Și deschide obloanele. Numai puțin ! Nu văd să mă machiez...

El se execută fără să scoată o vorbă. Fața lui Françoise apăru, îngălbenită, șifonată, în lumina zilei.

— Nu mă privi așa, trebuie să arăt îngrozitor ! exclamă ea.

Christian își aprinse o țigară, se așeză pe un taburet în fața șemineului, ca să ațâțe focul. Câteva rămurele uscate se aprinseră. Puse doi butuci pe grămada de jar și întoarse capul. Françoise își dădea cu rimel pe gene, cu o periuță mică. În acest exercițiu delicat trăsăturile i se lungeau, gura i se deschidea ovală și avea ochi de orb.

— Ai avut-o virgină ? întrebă ea dintr-o dată.

El ezită o secundă, apoi răspunse :

— Da. De ce întrebi ?

— E pasionant ! Povestește-mi...

— N-am nimic de povestit.

— Ba da ! Sunt sigură că e minunat, pentru un bărbat ca tine, să formezi o fetiță, să o trezești la viață... E docilă ? Se descurcă...?

Lemnele ardeau și trosneau. Françoise își pusese la loc periuța și-și dădea cu ruj pe buze. Christian oftă :

— Izbutește să mă surprindă de fiecare dată.

— Vicioasă ?

— Nu.

— Și asta te excită la ea ?

— Poate. Cu ea, am impresia că țin în brațe tot ce respiră, tot ce trăiește pe lume...

— Ai de gând să-i trântești un copil ?

— Ce-ți trece prin cap !

— Nici s-o iei de nevastă ?

— Nici vorbă !

— Ah, mă liniștești. Te vedeam atât de ambalat !... De fapt, probabil că mă blestemi că am rămas cu tine în noaptea asta.

— Ei bine, nu, răspunse Christian. La urma urmei, e mai bine așa. Era timpul să înțeleagă, să se obișnuiască, să accepte să mă iubească așa cum sunt...

— Iubăreț, amoral, infidel ?

— Exact !

— Ai dreptate. Nu câștigi nimic lăsând o fetiță să-și facă iluzii. Deci, nici un regret în privința asta. Dar în cealaltă privință?

— În cealaltă privință ?

— Da, n-a fost prea neplăcut, tu și cu mine, în patul acesta. Ai și uitat ?

El se forță să râdă :

— Oh, ba da, îmi amintesc !

— Și faci comparații ?

— Ești o proastă !

— Nu te întreb ce preferi, pentru că ai minți. Întoarce-te, vreau să mă scol...

Christian se apropie de fereastră. În fața ochilor lui, o pantă de zăpadă și imensitatea cerului albastru deasupra ei. Se întinse. Gândurile i se îndreptau spre Elisabeth. Pentru că era pe cale să-i scape i se părea de două ori mai de dorit ea înainte. O mobilă rară, pe care un imbecil avea să i-o sufle într-o bună zi, Nu-i plăcea să se despartă de obiectele, de ființele pe care le alesese ca să-i împodobească viața. Cum s-o convingă pe puștoaica asta revoltată că trebuia să se întoarcă la el ?

— Faci o mutră !... râse Françoise punându-i mâna pe umăr.

Se îmbrăcase. O rază de soare incendia conturul părului ei blond. Buzele ei, proaspăt vopsite, aveau un parfum de fructe. O respiră, îi atinse tâmpla cu o sărutare și mormăi :

— Povestea-i grotescă! Să nu mai vorbim despre ea!

— Ba da, să vorbim! Greșești că îți faci griji, Chris. O s-o regăsești pe fetița ta sălbatică. Și, chiar dacă n-o regăsești, nu-i mare lucru! Mai sunt și altele. Peste cincisprezece zile plecăm la Cannes. Acolo îți jur că o să ai cu ce să te distrezi! Dacă trebuie, voi fi ca o mamă pentru tine!

— Îmi placi mai mult în alt rol, rânji el sărutându-i vârful degetelor.

— Ia te uită! Și dacă n-aș mai vrea?... Dacă m-aș supăra și eu că mă înșeli?... Dacă ți-aș da și eu o palmă?...

Ridică mâna ca pentru a-l plesni și, cu o mișcare suplă, îl mângâie pe obraz. Se lăsă în voia ei, îngândurat, cu ochii în pământ.

— Mănc̆ăm împreună, dragule? întrebă ea.

— Nu, mulțumesc.

— Atunci, vino la cină.

— Poate.

— O să fim singuri. Pe diseară! Și încă o dată bravo pentru cum te-ai instalat! E atât de plăcută atmosfera asta de fermă savoiardă! Ieri, Suzy și Jean-Marc rămăseseră cu gurile căscate!...

După plecarea ei, se rase, se spălă la chiuvetă, se îmbrăcă îngrijit și ieși în prag. Schiurile lui Elisabeth rămăseseră înfipte în zăpadă, în fața casei.

Trecând de la o masă la alta, Elisabeth planta în vaze, cu un gest mașinal, câte trei garoafe și câte două fire de asparagus. Când se întorsese de la fermă trebuise să suporte reproșurile mamei sale, care nu era de acord că urcase la Rochebrune, în loc să meargă, ca în fiecare sâmbătă, să cumpere flori proaspete din sat. În lipsa ei, fusese trimis la florar Antoine. Adusese marfă de mâna a doua. Elisabeth privea aceste petale roz, dantelate, ofilite și gândea că au un aer de bătrâne cochete. Totuși existau unii cărora asta le plăcea: garoafe semiveștejite și femei coapte și ușuratice! Puse la loc o vază, atât de brusc, încât săriră stropi de apă pe fața de masă. Îi tremurau mâinile. O durea stomacul

de furie. Nu mai rămăsese decât o masă de împodobit, lângă vitrina cea mare. În timp ce pregătea buchetul, aruncă o privire pe geam și puterile o părăsiră: Christian venea spre hotel pe drumul dinspre Glaise. În costum negru și cu fularul roșu la gât. Ducea două perechi de schiuri pe umăr: pe ale lui și pe cele ale lui Elisabeth. Fără să se gândească câtuși de puțin la consecințe, se precipită afară din sala de mese, traversă holul în fugă, se lovi de un client, se scuză în pripă și ieși pe peron în clipa în care Christian punea piciorul pe prima treaptă.

— Ce cauți aici? îl întrebă ea cu voce gâtuită.

— Ți-am adus schiurile, răspunse el calm. După cum vezi, le-am pus acolo, lângă zid.

— Pleacă imediat.

— Nu înainte de a fi mâncat de prânz, Elisabeth!

Urca spre ea, încetișor. Ea îl privi drept în ochi și murmură:

— Inutil să insiști. N-ai să intri!

El se opri, cu brațele atârnând, cu un surâs malițios pe buze:

— O să mă împiedici tu?

— Da.

— De față cu toată lumea?

— De față cu toată lumea, ți-o jur! De față cu părinții mei! Am să strig, dacă trebuie!... Totul mi-este indiferent!... Pleacă!...

Christian înălță capul. Ochii i se întristară. Oftă:

— Ei bine, adio, Elisabeth. N-am să-ți forțez ușa. Dar ai să regreți că nu m-ai primit. O să regreți, pentru că încă mă iubești, fără s-o știi. Crezi că mă urăști și de fapt mă iubești. Toată viața ta o să mă iubești...

Coborî o treaptă, două trepte, cu spatele, fără s-o slăbească din priviri, ca pentru a o hipnotiza, apoi îi întoarse spatele și se îndreptă cu hotărâre spre șosea. Elisabeth rămase câteva secunde lipsită de orice simțământ. O mira propria ei victorie. Un fular roșu se îndepărta pe zăpadă. Deodată, își duse mâinile la gât. N-avea aer. Lacrimile o înecau. Ca să se liniștească, făcu înconjurul hotelului, respirând adânc la fiecare pas. Când se întoarse în hol, mama ei, care vorbea cu niște clienți, o opri în trecere:

— Elisabeth, te căutam! Vrei să le spui acestor domni pe ce pârtie s-o ia ca să coboare de la Mont d'Arbois la Sainte-Gervais?

Elisabeth dădu explicațiile care i se cereau, dar i se părea că vocea îi suna departe, ca un ecou. Scena pe care o avusese cu Christian pe scările hotelului nu atrăsese nimănui atenția. Amélie era probabil ocupată la oficiu, în timp ce fata ei trăia unul dintre momentele cel mai grele din viața ei. Pierre examina niște ouă, în pivniță. Clienții așteptau cu nerăbdare ora sacră a dejunului. În indiferența unanimă, disperarea Elisabethei se revărsa fără să întâlnească un obstacol în cale. Léontine veni s-o caute pe Amélie din partea bucătarului-șef. Câțiva sportivi sosiră surescitați, zgomotoși și râzând. Toți erau arși de soare pe nas. Doamna Monastier se întoarse de la plimbare cu fața animată, cu haina pe braț și se apropie de fată:

— Ce căldură! Dacă mai ține vremea bună, toată zăpada se va topi în curând.

— Nu-i chiar așa, doamnă, spuse Elisabeth pe un ton evaziv. O să mai ningă cu siguranță și o să se poată schia până la sfârșitul lunii.

— O doresc pentru dumneata! Mama dumitale mi-a zis că ești o adevărată campioană!

Elisabeth se forță să surâdă. Această conversație o plictisea, dar trebuia s-o suporte, din politețe.

— Oh, dacă o ascultați pe mama!... După ea, fac praf toată lumea de pe pârtie!... Și, totuși, abia dacă m-a văzut făcând o coborâre anul ăsta!...

— E atât de ocupată! spuse doamna Monastier lăsându-se să cadă într-un fotoliu. Muncește prea mult. Sper că o să se odihnească la terminarea sezonului. Știi că o găsesc încântătoare pe mama dumitale? Am devenit bune prietene!

Doamna Monastier își dăduse drumul. Nu mai exista nici un mijloc de a scăpa de ea.

— I-am spus mamei dumitale că vreau neapărat să vă invit la mine, la Saint-Germain, când o să vă întoarceți la Paris, continuă ea.

— Cu plăcere, doamnă.

— Cunoști Saint-Germain ?

— Nu.

— E un locșor minunat, bătrânesc, înconjurat de o pădure de vis.

Elisabeth avu o clipă de slăbiciune. Femeie aceasta care-i vorbea afectuos, ca unei adevărate tinere, femeia aceasta care o credea inocentă, lipsită de griji... Mai existau, deci, oameni delicați și simpatici pe lumea asta ! Ușa turnantă se auzi învârtindu-se. Să se fi întors Christian? Nu ! Slavă Domnului ! O clientă intră, cu fața opărită de soare, cu ochii albaștri și cu bucăți de zăpadă murdară pe tocurile pantofilor.

— Mă întreb ce face Patrice, reluă doamna Monastier. De câteva zile, zace în pat până la ore imposibile !

Elisabeth abia dacă o auzea, dar murmură :

— Poate că lucrează...

— Mă îndoiesc ! În ultimul timp era foarte surescitat de un proiect de concert. Apoi a renunțat, dintr-o dată. Mi-ar plăcea să fie mai perseverent când are câte o idee, să aibă mai mult curaj, mai multă ambiție !...

— Da, da, murmură Elisabeth.

Ar fi vrut să nu-și mai amintească de nimic. Dar, mereu, gândurile i se întorceau la mângâierile lui Christian. Și-l imagina sărutând-o la fel pe Françoise, dezbrăcând-o, răsturnând-o, goală, pe pat.

— Sunt bucuroasă că ești de părerea mea, îi zâmbi doamna Monastier. Îți place cum cântă la pian ?...

— Foarte mult, doamnă.

— Mai ales când improvizează, nu-i așa ?

— Da... când improvizează e nemaipomenit...

Două trupuri palide, înlănțuite în umbră. Cum de putea Christian să guste lângă alta plăcerea pe care numai ea se credea

în stare să i-o dăruiască ? De câte ori o înșelase oare cu vechea lui amantă ?

— E foarte înzestrat pentru compoziție, dar nu vrea să înțeleagă asta, reluă doamna Monastier.

— Da, o aprobă Elisabeth, când i se vorbește despre talentul lui, nici nu mai ascultă.

Încerca să-și amintească toate după-amiezile în care Christian pretinsese că e ocupat. Făcea socoteala minciunilor lui.

— I-ai spus vreodată că are talent ? întrebă doamna Monastier.

— Desigur, doamnă.

— Ei bine, atunci îți jur că a înțeles. Cât de fericit trebuie să fi fost !

Elisabeth se scutură de dezgust. Acest bărbat, deci, venise la ea, se culcase peste ea, după ce posedase altă femeie. Pusă în fața evidenței, se simțea batjocorită interior și scuipată.

Fața doamnei Monastier se ilumină de un surâs malițios :

— În sfârșit, iată-l ! La ora asta te scoli tu, Patrice ?

— M-am sculat mai demult, răspunse sărutându-și mama. Am frunzărit o carte...

— Pe o vreme ca asta ? E o crimă ! Eu am umblat, am stat la soare și mi-am făcut poftă de mâncare !

El îi strânse mâna Elisabethei și mormăi :

— Ai dreptate, mamă. Dar ce vrei ? Nu sunt făcut pentru sporturile de iarnă...

— Și, totuși, îți place zăpada !

— Dar zăpada nu mă place pe mine !

— Auzi ce idee caraghioasă ! Acum, că ești cu totul restabilit, ar trebui să iei niște lecții de schi, nu-i așa, Elisabeth ! ?

— Desigur, doamnă...

— Ah, ce bine mi-ar mai sta, zâmbi el. Sunt sigur că n-am nici un fel de aptitudini. Și apoi, am depășit și vârsta !

— La douăzeci și șase de ani ? Glumești !

El plecă resemnat capul, dându-și seama că nimeni nu-l înțelege. Deodată, Elisabeth se auzi singură murmurând :

— Vrei să te învăț eu, Patrice ?

Ridică fruntea și o flacără de recunoștință îi țâșni din priviri:

— Vorbești serios ?

Nici ea nu știa de ce îi făcuse această propunere și, acum, aproape că regreta că se oferise cu atâta ușurință. Dar nu mai putea da înapoi.

— Bineînțeles !

Amélie apăruse de la oficiu și se întreținea cu amabilitate cu diferitele grupuri de clienți.

— Cu Elisabeth ca profesor, accept, rosti Patrice cu veselie.

— Ei bine, am cuvântul tău ! îl amenință cu degetul doamna Monastier. Pe când prima lecție ?

— Ești liberă în după-amiaza asta, Elisabeth ? o întrebă el.

Ea ezită o clipă, se gândi la vidul absolut al existenței ei și răspunse :

— Da, Patrice.

El se bătu cu palma peste frunte :

— Ah, dar n-am schiuri !

— O să-ți împrumute Antoine o pereche, spuse ea.

Doamna Monastier se întoarse spre Amélie și trâmbiță ridicând în sus micul ei nas ascuțit :

— Ai auzit, dragă prietenă ? Fiica ta o să deschidă o școală de schi.

Amélie o privi pe Elisabeth cu insistență, râzând :

— E o veste foarte bună.

Léontine deschisese larg ușa. Ca trași de un curent de aer, clienții se sculau din fotolii și se duceau drept în sala de mese inundată de soare. O treime din mese erau goale, dar Elisabeth le împodobise pe toate cu flori. Așezată la locul ei obișnuit, se pregătea pentru încercarea grea a unui lung dejun. Meniul se compunea din aperitive rusești, friptură franțuzească și desert internațional. Toată lumea părea mulțumită. Patrice Monastier arunca, din când în când, câte o privire furișă spre Elisabeth. Dar, pe măsură ce masa înainta, ea se simțea din ce în ce mai

singură și mai nenorocită. Mirosul mâncării îi întorcea stomacul pe dos. Fără să mai aștepte fructele, urcă în camera ei.

O dată ușa închisă, se prăbuși cu burta în jos pe pat. Friquette, care o urmărise fără ca ea s-o vadă, se ridică pe picioarele din spate ca s-o lingă pe bărbie. Elisabeth o apucă, o strânse lângă față ca să-i mulțumească pentru afecțiunea ei.

— Ah, Friquette, dacă ai știi !... gemu ea.

După Christian nu va mai exista nimeni în viața ei. Să dispară, să nu mai vadă nimic, să devină un bulgăre de pământ, un fir de iarbă, o piatră de pe drum. De ce nu se putea oare muri sub greutatea durerii, a rușinii sau a mâniei ? Ce doză de disperare era necesară ca să omori un om ? Se sufoca, cu fața înfundată în pernă. O apă fierbinte îi țâșnea din ochi. Friquette, înnebunită, lipăia lacrimile stăpânei sale. Deodată, Elisabeth se ridică într-un cot. Cineva bătea la ușă. Vocea lui Léontine se auzi, din lumea celor vii :

— Eu sunt, domnișoară. Pot să intru ?

Elisabeth se șterse repede la ochi și pe obraji cu dosul palmei.

— Da, ce s-a întâmplat ?

Léontine trecu pragul camerei, o descoperi pe Elisabeth ghemuită pe pat și exclamă :

— Oh, domnișoară, plângeți ?

— Nu-i nimic.

— Vreți să mă duc s-o chem pe doamna ?

Elisabeth se ridică dintr-un salt și Friquette sări și ea la pământ :

— Mai ales asta nu, Léontine !

— Bine atunci ! Pentru că, iată, vin din partea domnului Patrice Monastier. Vă așteaptă jos în hol.

Elisabeth își uitase promisiunea. De la înălțimea zbuciumului ei, coborî la nivelul unei banale obligații hoteliere :

— Spune-i că vin imediat.

După plecarea Léontinei, rămase un moment nehotărâtă, ca și cum ar fi încercat să-și regăsească locul pe pământ. Apoi, se spălă pe față, își făcu buzele, își puse o pereche de ochelari negri

care să-i ascundă ochii înroșiți de lacrimi și ieși din cameră cu Friquette pe urmele ei.

După ce ultimii clienți părăsiră sala de mese, Amélie îl scoase pe Pierre din oficiu, spunându-și cu voce joasă :

— Vino repede. Trebuie să-ți vorbesc.

— Nu ne așezăm la masă ?

— Mai târziu.

Ea îl împinse în camera lor, închise ușa și, sprijinindu-se cu o mână de marginea patului, declară cu o luminoasă simplitate:

— Ei bine, Pierre, în privința Elisabethei, tu ai avut dreptate!

— Așa ? îngăimă el fără să înțeleagă unde vroia să ajungă.

— Mi-ai spus că o găsești ciudată în ultima vreme, nu-i așa?

— Așa mi s-a părut...

— Am studiat-o și eu. E adevărat că e ciudată. Dar știi de ce e ciudată ?

— Nu.

— Pentru că e îndrăgostită.

Pierre încruntă sprâncenele :

— Îndrăgostită ! Ei, asta acum ! Și de cine anume ?

Deschizând brațele într-un gest de prezentare triumfală, Amélie spuse cu încetineală, cântărind fiecare silabă :

— De Patrice Monastier.

Mirarea soțului fu așa cum se așteptase. Un prinț intra în casa lor. Pierre făcu ochii mari și șopti incredul :

— Pianistul ?

Amélie înclină din cap :

— Exact.

— Ești sigură ?

— Fără nici o îndoială. O cunosc pe Elisabeth. Dacă ai fi văzut-o propunându-i băiatului ăluia să-i dea lecții de schi !...

— Să-i dea lecții de schi ?

— Începe în după-amiaza asta. Adineauri au plecat împreună.

— Ei, ca să vezi ! mormăi Pierre.

Nu știa dacă trebuie să se bucure sau să se îngrijoreze de această veste. Ca întotdeauna, în momentele de incertitudine,

căută ochii nevestei sale ca să-și facă o părere. În mod incontestabil, ea era transfigurată de bucurie.

— Și crezi că e bine ? întrebă el.

— Evident, Pierre, e minunat ! Un băiat atât de fin, de delicat, atât de cultivat, un artist !...

Cu fiecare epitet, se ridica puțin mai sus în nori.

— Da, aprobă Pierre. Dar, în sfârșit, nu știi ce gândește băiatul... Poate că n-are nici un fel de intenții serioase...

— El ? Sunt perfect liniștită ! Când e în fața fetei o soarbe din priviri. Îți repet că sunt foarte legați unul de celălalt... Și doamna Monastier urmărește această idilă cu o bunăvoință cu totul semnificativă.

— Ai discutat cu ea despre asta ?

— Nu. Dar ne înțelegem cu jumătăți de cuvinte, între noi mamele. De altfel, e o femeie remarcabilă; am multe afinități cu ea. Orice s-ar spune, și asta are importanță...

— Evident ! Evident ! se bâlbâi Pierre scărpinându-se pe piept.

Mai puțin în largul lui decât nevasta sa în situațiile romantice, încerca în zadar să și-o închipuie pe Elisabeth măritată. O tristețe, o neliniște surdă îl cuprinseră.

— Totul a venit atât de repede, de neașteptat, reluă el. Nu-mi vine să cred... Elisabeth e mult prea tânără !...

— Are nouăsprezece ani, îi atrase atenția Amélie.

— Tocmai !

— Tot atât aveam și eu când m-ai luat de nevastă, Pierre !

— Da, acceptă el, dar nu se compară cu tine. Îmi amintesc, când am venit să te văd la Chapelle-au-Bois, în băcănia părinților tăi, când am început să-ți fac curte... Ah, da !... Tu erai mai femeie decât Elisabeth, mai coaptă...

— Îți închipui tu asta, spuse ea roșind puțin la amintirea acelei îndepărtate nebunii. Dar te înșeli, Pierre. Eram tânără ca și Elisabeth, tot atât de neștiutoare și de nepregătită pentru obligațiile vieții conjugale ca și ea...

El abia asculta această voce familiară care îi bâzâia la ureche. Un surâs înduioșat îi apăru pe buze. Întors în trecut, era pe cale să ceară mâna nevestei sale.

— Bineînțeles, continuă ea, nimic nu-i încă sigur...

El făcu un salt de douăzeci de ani și, puțin amețit, îngăimă:

— Nu... Nimic nu e încă sigur... Dar, dacă tânărul ăsta o cere în căsătorie, crezi că e cazul să acceptăm ?

— Fără ezitare. Sunt convinsă că o să ne facă fata foarte fericită.

— O să plece, o să ne părăsească..., șopti el cu melancolie.

— O să fim doi, Pierre. Nu uita că, atunci când te-am urmat, tata a rămas singur !...

Da, asta e adevărat ! oftă el.

— În tot cazul, această discuție trebuie să rămână între noi, reluă Amélie. Te rog să nu faci vreo aluzie în fața Elisabethei. Ai risca să strici totul...

Pierre simți brusc nevoia să-și sărute nevasta. O găsea tânără, frumoasă, o femeie pe care să o dorești. Ea simți un braț care o prindea de talie, o gură care se așeza la baza gâtului ei. De multă vreme luase obiceiul să-l considere pe Pierre un infirm. Mirată, înfiorată, își sprijini capul de umărul bărbatului ei și murmură :

— Pierre, spune-mi că ești mulțumit de această căsătorie.

— Nu atât cât sunt de a noastră, răspunse el sărutând-o din nou.

Léontine bătu la ușă :

— Doamna e servită.

Trecură în sala de mese. Așezată în fața bărbatului ei, Amélie îi aruncă o privire rapidă, se descoperi tânără în ochii lui și spuse cu vioiciune, despăturindu-și șervetul :

— Nu știu ce mi se întâmplă, dar mi-e o foame !...

Ridicând un schi după altul, Patrice urca panta încet, în trepte. Ajuns în vârf, se propti în bețe ca să-și recapete suflul. Nu mințise când spusese că n-avea nici un fel de aptitudini pentru

acest sport. Chiar și pentru un debutant, mișcările lui erau de o stângăcie și de o necoordonare descurajante. Totuși, Elisabeth alesese, pentru el, o pantă foarte dulce, mai departe de pârtie, în spatele stației de teleferic. Așezată la câțiva metri deasupra lui, ea-și duse mâna ca o vizieră în fața ochilor ca să se apere de soare. Dar, privindu-l pe Patrice, se gândea din nou la Christian. Inconștientă, absentă, retrăia falimentul dragostei sale.

— Și acum ce fac ? strigă Patrice.

Readusă la realitate, ea-i răspunse mașinal :

— Ține schiurile paralele ! Ai înțeles ? Îndoaie genunchii ! Apleacă-ți corpul înainte...

De cinci ori încercase să coboare, de cinci ori căzuse încă din plecare.

— Dă-i drumul ! îi strigă ea.

Abia prinse puțină viteză, și picioarele i se depărtară. Secerând aerul cu bețele, se clătină, căzând rău pe partea stângă.

— Nu face nimic, strigă Elisabeth. Ridică-te. Nu așa ! Amândouă schiurile perpendiculare pe pantă.

El se execută, fără un cuvânt de protest, furios, cu spatele cocoșat, cu hainele pline de cruste albe.

În timp ce se urca la loc, un schior trecu ca o săgeată prin fața Elisabethei și se opri cu o cristiană scurtă în fața micii stații a telefericului. Stilul acrobatic al acestui necunoscut îi aminti de cel al lui Christian. Reacționă cu violență împotriva amintirii.

— Merge, Patrice ?

— Da, da. De fapt, îmi place mai mult să urc decât să cobor.

Își termină urcușul legănându-se ca o rață. Ea îl compară cu Christian, care evolua pe zăpadă cu deplină siguranță. De ce frumusețea, forța, eleganța fuseseră dăruite acestei ființe de disprețuit, în timp ce Patrice, care avea, desigur, mari calități morale, era atât de stângaci în mișcări ? Era în asta o nedreptate pe care Elisabeth nu și-o putea explica și care o irita ca și cum ea ar fi fost indirect responsabilă.

— Gata ? strigă ea din nou. Dă-i drumul !...

El își dădu drumul cu curaj, cu capul între umeri, cu bețele în balans.

— E mai bine, îl încurajă ea. Bravo !...

În aceeași clipă el întâlni o cocoașă a terenului, aplecă trupul într-o parte, apoi în cealaltă și se trezi cu fața-n zăpadă, cu picioarele depărtate, cu schiurile înfipte în cruce în spatele lui, ca bețele unui instrument de tortură. Elisabeth îi veni imediat în ajutor, pentru că, din poziția în care se afla, el nu se putea ridica singur. În timp ce-i desfăcea legăturile ca să-i elibereze picioarele, el își răsucea gâtul ca s-o privească, având în ochi un amestec de rușine și de furie. O dată ridicat în picioare, apucă schiurile, le înfipse în fața lui și spuse cu o voce furioasă :

— Mă întreb ce caut eu aici. Sunt un caraghios, nu ?

— Câtuși de puțin, Patrice. Toți începătorii cad mai întâi !

— Poate... Numai că... iată... ești ultima persoană în fața căreia aș vrea să mă dau în spectacol.

— Ce idee ! De ce-ai acceptat atunci ca tocmai eu să te învăț să schiezi ?

El respira greu. Transpirația îi curgea pe frunte și pe față. Buza de jos îi tremura. Deodată, spuse :

— Ca să fiu singur cu tine, Elisabeth.

Ascultă această mărturisire cu indiferență. Inima și mintea îi erau la fel de amorțite. Cum ea tăcea, el făcu un pas înainte. Elisabeth văzu cum în ochii lui crește exaltarea ca un val de lumină :

— Da, Elisabeth, reluă el, doream asta atât de tare, înțelegi? Nu puteam continua să te văd mereu numai printre ceilalți. M-am agățat de șansa asta... Fără să mă gândesc. Te iubesc, Elisabeth !

Ea nu crezuse că avea să-și ducă gândul până la capăt.

— Nu, Patrice, murmură plictisită. Îți închipui că mă iubești. Te joci cu cuvintele.

— Știu ce zic, Elisabeth. De cum te-am văzut la hotel, am simțit asta. Tu nu-mi dădeai nici o atenție, iar eu îți urmăream cele mai mici gesturi, cele mai mici surâsuri. Ieșeai cu alții și cu

eram nefericit. Te întorceai, îmi adresai câteva cuvinte și eu eram din nou plin de speranțe. Când am fost împreună la „Mauvais-Pas“ am crezut că o să am curajul să-ți spun că te iubesc. Dar n-am îndrăznit. Te priveam. Erai atât de frumoasă !... Te găseam chiar prea frumoasă pentru mine !... Și apoi a venit bărbatul acela care te-a invitat lá dans...

Trăsăturile i se aspriră. Trase aer în piept și continuă pe un ton mai scăzut :

— Ah, Elisabeth, e cu putință să nu-ți dai seama cât de tare am nevoie de tine ?

Stânjenită de insistența lui, nu știa cum să-l respingă fără să-l rănească.

— Patrice, sunt foarte mișcată, dar...

— Așteaptă, Elisabeth. N-am terminat încă.

O privi în adâncul ochilor:

— Elisabeth, vrei să fii nevasta mea ?

Ea tresări :

— Ce spui ?

— Vrei să fii nevasta mea ? repetă el apăsat.

Întrebarea aceasta, abătându-se asupra ei într-un moment în care se simțea atât de umilită și atât de singură, o tulbură profund. Paralizată de emoție, îi răspunse într-un suflet :

— Nu, Patrice.

— Pentru ce ? exclamă el apucându-i amândouă mâinile.

Ea scutură din cap în tăcere.

— Nu mă iubești ?

— Am multă afecțiune pentru tine, Patrice, dar nu-mi cere altceva.

— Știu de ce mă respingi. Dar greșești, Elisabeth... Bărbatul acela nu va putea niciodată să te iubească așa cum te iubesc eu.

— Care bărbat ?

— Cel care te-a invitat la dans la „Mauvais-Pas“, care te-a tutuit în fața mea, care a luat masa de mai multe ori la hotel împreună cu niște prieteni, care a venit și în dimineața asta și pe care l-ai gonit !

Ea simți un șoc puternic drept în piept, urmat de un calm mortal, înspăimântător.

— L-ai văzut ?

— Eram în balcon. Să nu negi, Elisabeth. Nu-mi spune nimic despre tine și despre el, căci am ghicit totul. Nimic, înțelegi ? Dar ceea ce trebuie să știu neapărat e dacă-l iubești și dacă ai intenția să te mariți cu el.

— Nu, spuse ea cu sălbăticie... E cineva... cineva respingător!...

Când pronunță aceste cuvinte, un nod amar i se puse în gât. Privirea i se pierdu. Se înecă. Deschise gura cu o grimasă de sufocare.

— Atunci, se bâlbâi Patrice apucând-o pe după umeri, atunci, Elisabeth, nimic nu-i pierdut !... Am să te ajut să uiți că a existat un bărbat înaintea mea în viața ta. Am prea mare încredere în viitorul nostru ca să mă intereseze trecutul tău ! Gândește-te bine la ce-ți propun. Nu mă refuza încă... lasă-mă să sper !

Frântă de hohote de plâns, se depărtă de el, se așeză în zăpadă, acoperindu-și fața cu amândouă mâinile și șopti :

— Nu, Patrice ! Nu ! Te rog !... Să rămânem prieteni !... Asta e tot !... Și acum du-te !...

— Dar nu pot să te las așa ! șopti el cu disperare. Plângi ! Și eu, eu care te iubesc atât, sunt aici, inutil, cu toată dragostea mea !...

— Du-te, repetă ea, fără să-și ia mâinile de pe față.

— Bine, spuse el după o clipă. O să mă întorc la hotel. Și-ți jur că nimeni n-o să știe nimic despre discuția noastră. Dacă părinții tăi sau mama mea or să mă întrebe unde ești, o să le zic că ai vrut să urci la Rochebrune...

Ea îl auzi cum se depărta prin zăpadă. După ce rămase multă vreme nemișcată, zăvorâtă în noaptea roșie a mâinilor ei, prinse din nou curaj să privească universul. Soarele se înălțase pe cer. Schiori multicolori își încrucișau parabolele desenate pe pantele albe. Și Christian era poate printre ei. „Elisabeth, vrei să fii nevasta mea ?“ Aceste cuvinte, pe care dorise nebunește să le

audă de la el, le rostise un altul. Un altul, pe care abia-l cunoștea și de la care nu voia nimic. Un altul, a cărui dragoste nu era de ajuns ca s-o facă fericită. Copleșită de această batjocură a soartei, se ridică cu greu, își puse schiurile, își luă bețele și alunecă spre stația telefericului, care era înconjurată de lume și unde nimeni nu o aștepta.

PARTEA A TREIA

1.

Elisabeth deschise ochii și se miră. I se întâmpla adesea, la deșteptare, să se creadă tot în camera ei scundă de la hotel. În mod inconștient, căută cu ochii în penumbră mobilele familiare, perdelele de creton în culori deschise. Dar privirea ei somnoroasă întâlni o comodă Ludovic al XV-lea cu bronzuri masive, două benzi de brocart verde încadrând o fereastră înaltă și rama aurită a unui tablou. Friquette nu mai dormea pe jos, pe o pernă, ci în adâncul unui fotoliu larg. Și, în propriul ei pat, se găsea un bărbat. „E adevărat, își spuse, sunt măritată !“ De două luni, de când își părăsise părinții, nu se putea obișnuia cu situația aceasta, atât de normală pentru alții și atât de ciudată pentru ea. Întorcând capul, văzu trupul mare care se odihnea în stânga ei, pe o parte, beat de uitare, dezvelit până la pântece, cu pijamaua descheiată la piept din cauza căldurii. Această față smeadă îi aparținea, ale ei erau acel braț care atârna, acea mână inertă cu degete lungi pe jumătate deschise în gol, acea încheietură cu vinișoare albastre, acea răsuflare regulată și acel parfum înțepător. „Într-adevăr, are gene lungi, gândi. Și baza gâtului e foarte fină. Dar o să-i spun să se tundă mai scurt la ceafă. Cum mai doarme !“ Se depărtă, iar el se întinse într-o atitudine de

săritor la înălțime când trece bara. Avu poftă să-l îmbrățișeze, dar se abținu. Dacă nu-l atingea, era și mai tare al ei. Fără zgomot, se strecură afară din pat, își puse halatul și întredeschise obloanele. Friquette sări din fotoliu și se precipită spre stăpâna ei, cu toate scâncetele, toate vânzolelile și toate strănuturile necesare pentru a-și dovedi veselia matinală.

— Ş̦ş̦ş̦t, murmură Elisabeth mângâind-o, o să-l trezești!

Dar Patrice mormăi în somn, își înfundă fața în pernă și își văzu de somn. Era opt și jumătate dimineața. Mergând în vârful picioarelor, Elisabeth ieși împreună cu Friquette pe culoarul comun denumit aici de toți „galeria". Mari stampe cenușii, aproape șterse, își înclinau ramele în calea lor. Baia se afla la capătul acestui drum de imagini pompoase, naive sau libertine. Elisabeth alunecă prin fața ușii soacrei sale, apoi prin fața ușii bătrânei doamne Monastier, căreia Patrice încă îi mai spunea Mazi, ca în copilărie. Coborî o treaptă și pătrunse într-o cameră cu ciment pe jos, largă, foarte luminoasă, având două lavoare cu robinete mobile și o cadă enormă, înaltă, pe picioare, cu smalțul crăpat și îngălbenit.

Folosirea anticului boiler cu gaze prezenta unele riscuri, iar în familie se vorbea despre o explozie spectaculoasă care, cu șapte ani în urmă, arsese genele și sprâncenele lui Mazi. După ce aprinse gazul, deschise robinetul de apă caldă și așteptă, curajoasă, reacția monstrului. Un vuiet premergător alerga de-a lungul țevilor, serpentina tremură de furie și, deodată, toate flăcările iadului țâșniră șuierând în închisoarea lor de tablă. În ciuda violenței acestui incendiu domestic, în cadă începu să curgă doar un biet firișor de apă călduță. De zeci de ori luaseră hotărârea să cheme un meserias ca să repare instalația, dar în familia Monastier cu cât se discuta mai mult despre un proiect, cu atât mai puțin se grăbeau să-l pună în aplicare. S-ar fi zis că efortul depus în comun pentru examinarea unor probleme practice îi dădea fiecăruia iluzia că dorințele fuseseră îndeplinite.

Elisabeth încuie ușa cu cheia, își scoase halatul și se privi în oglindă. Pielea feței, a gâtului, a brațelor se albise și mai tare în ultimele câteva zile. Își aminti de îngrijorarea lui Mazi când, la întoarcerea din vacanță, Patrice i-o prezentase pe logodnica lui : „Ah, Dumnezeule ! Din cauza soarelui de munte aveți tenul acesta, domnișoară ?“ Chiar și acum, bătrâna considera că nepotul ei are o nevastă prea tuciurie și o sfătuia pe Elisabeth să întrebuințeze o pomadă care albea pielea și care, asupra ei personal, avusese un efect foarte bun după sejurul de la Etretat, în 1911. Gândindu-se la evenimentele care îi răsturnaseră de curând existența, Elisabeth se mira că fericirea s-a putut naște atât de repede din disperare. Deși, la început, respinsese cererea în căsătorie a lui Patrice, își dădu repede seama că explicația pe care-o avuseseră îi apropiase mult unul de celălalt. Cum nu-i mai pomenea nimic despre dragostea pe care i-o purta, Elisabeth se simțea tot mai bine în tovărășia lui. Christian dispăruse din Megève. Fără îndoială că plecase cu Françoise Renard înainte chiar de începutul vacanței școlare de Paști. Vagile lui îndatoriri de profesor la Colegiul din Hameau nu-l puteau împiedica să urmeze o femeie bogată și de viață. De altfel, Elisabeth era sigură că, dacă ar fi continuat să-l întâlnească pe pârtii, n-ar mai fi fost deloc tulburată. Încrederea, atenția, respectul cu care o înconjura Patrice o ridicau în proprii săi ochi. Lângă el se simțea purificată, liniștită. El repara răul pe care i-l făcuse Christian, îl ștergea, estompând amintirile dureroase. Fără chinuri, doar printr-o înțeleaptă tandrețe, și o delicioasă liniște prietenească. Zăpada se topea. Erau din ce în ce mai puțini clienți la hotel. Dar familia Monastier nu părea grăbită să-și elibereze camerele. Amélie și mama lui Patrice ieșeau adesea împreună și purtau, seara, lungi discuții în holul pe jumătate gol. Într-o zi, în sfârșit, Patrice îndrăzni s-o ceară din nou pe Elisabeth de soție. Aceasta se petrecuse pe drumul spre Calvar. Coborau pe cărarea mărginită de statui colorate. Un abur însorit plutea deasupra pantelor aco-

perite cu iarbă, unde pe alocuri se mai zăreau petice de zăpadă. Elisabeth ridică privirea spre acea față gravă și imploratoare, convinsă că el va rămâne pentru totdeauna în viața ei. Își citea salvarea în ochii lui Patrice, numai că nu putea să-l mintă. Cu riscul de-a strica viitorul amândurora, îi repetase că se înșela în privința ei, că nu era demnă de el, că aparținuse deja altui bărbat. Patrice refuzase s-o asculte: „Să nu-mi mai vorbești niciodată despre asta, Elisabeth. Nu vreau să știu nimic. Spune-mi, pur și simplu: da sau nu." Ce băiat ciudat! Pierdut în visurile lui, era el, oare, în stare să fie gelos? Buzele li se uniseră înainte ca ea să-i fi dat răspunsul. Seara le dădură vestea părinților și bucuria Améliei, a lui Pierre, a doamnei Monastier îi întărea convingerea că un noroc extraordinar dăduse peste ea. Înștiințați despre eveniment, rarii clienți de la „Două capre sălbatice" adăugau felicitărilor adresate personalului și pe cele pentru tânăra pereche. Cuprins de o inspirație culinară debordantă, bucătarul rus, își amână plecarea ca să organizeze prânzul de logodnă, cu borș, *kulibiak* și cotlete *pojarski*. Începând cu acel banchet, viața Elisabethei o luă la galop: familia Monastier părăsi Megève ca să se reîntoarcă la Saint-Germain, personalul se risipi, Amélie, Pierre și Elisabeth pregătiră închiderea hotelului. Ca în fiecare an, urmau să petreacă perioada „dintre sezoane" la Paris. Unchiul Denis reținuse două camere pentru ei într-un mic hotel de pe strada Lepic, chiar în fața cafenelei lui. A doua zi după sosire, Elisabeth îl revedea pe Patrice. O lună mai târziu avea să devină nevasta lui. Ea ar fi dorit o ceremonie mai discretă, dar Patrice insistase să se mărite în rochie albă de mireasă, în mijlocul unui mare număr de invitați.

Ah, intrarea la brațul tatălui ei, în biserica din Saint-Germain-en-Laye, plină de oameni, de muzică și de flori! O retrăia cu aceeași emoție minunată ca și atunci. Rochia de satin alb ca floarea de crin fâșâia în jurul ei. Toate privirile o urmăreau în timp ce înainta pe covorul roșu. Frumoasă, invidiată, admirată,

mergea spre altar cu aceeași credință în suflet ca la prima comuniune.

Boilerul răcni acoperind glasul orgii. Un miros de gaz se răspândi în naos. Robinetul nu mai slobozea apă decât cu mici sughițuri. Elisabeth surâse, amintindu-și de cortegiul din sacristie: familia aliniată pe lângă zid, și toate acele mâini, mari sau mici, uscate sau umede, pe care trebuia să le strângă în trecere. Bunicul ei venise special de la Chapelle-au-Bois ca să asiste la ceremonie. Printre toate aceste persoane cu tenuri serbede, el impunea prin strălucirea bătrânei sale măști arămii, lucrată în relief, prin părul alb și mustața de cotoi, căruntă. Amélie purta o fastuoasă pălărie înflorată care se legăna grațios de câte ori își clătina capul. Pierre, proaspăt ras, înălța o bărbie de cuceritor pe deasupra gulerului tare. Clémentine, într-un taior de un albastru ca cerul, lăsa să-i înflorească un surâs pe secundă pe buzele fardate. Iar Denis, la capătul rândului, se plictisea.

După o scurtă călătorie de nuntă la Dinard, tinerii reveniseră la Saint-Germain și Mazi le cedase cea mai frumoasă cameră a casei. Desigur, Elisabeth ar fi preferat să aibă un interior numai al ei, dar, cum Patrice nu avea nici avere personală și nici situație, înțelese că trebuia, pentru începutul căsătoriei lor, să se mulțumească să trăiască în familie. De altfel, toată lumea, aici, era plină de atenții față de ea.

Boilerul, amenințând să explodeze, o obligă să închidă robinetul și coloana de flăcări se stinse într-un fluierat furios. Îmblânzind astfel puterile focului, își scoase cămașa de noapte și apăru goală, doar cu o verighetă pe deget. Nu încăpea nici o îndoială, era doamna Patrice Monastier și pășea peste marginea căzii ca să se ghemuiască în apă, cu un fior de plăcere. Sânii i se ridicau puțin, purtați de suprafața lichidă. Se îngrășase de la căsătorie sau i se părea numai ? Își săpuni cu voluptate brațele, gâtul, subsuorile, pieptul. Cum de putuse să creadă, înainte, că numai Christian era în stare s-o facă fericită ? Cu Patrice desco-

perea un alt fel de a iubi și de a fi fericită. Era atât de timid, încât ea era cea care, de cele mai multe ori, isca și conducea îmbrățișările lor. Stăpână a jocului până la ultimele lui faze, gusta cu atât mai mult plăcerea de a fi dominată la sfârșit. Exprimarea atât de limpede a acestui gând îi aduse sângele în obraji. Era, oare, normal să dea atâta importanță acestui aspect secret al căsniciei ? Lumina caldă de august intra pe fereastră. La Megève, sezonul de vară era în toi. Mulți turiști, fără îndoială, ca în fiecare an. Amélie și Pierre îl angajaseră tot pe bucătarul rus. Era, probabil, copleșit de treabă. „Și eu, care nu le-am scris de o săptămână !" Se ridică să se frece cu o mănușă de baie. Cineva bătu la ușă. Era Patrice.

— Te-ai sculat deja ? îl întrebă ea.

Ieși din cadă ca să-i deschidă și, repede, se băgă la loc în apă. El pătrunse în camera de baie cu un aer stânjenit și mormăi :

— Bună dimineața, iubito !

Apoi se apropie de lavoar să se spele. Deasupra pijamalei în dungi, figura lui era îngreunată de somn. Evita să-și privească nevasta. Pe ea o distră această pudoare masculină care îl făcea să nu privească în plină lumină ceea ce, în semiîntuneric, căuta cu atâta aviditate.

— Vino aici ! îi spuse ea.

O ascultă și ea îl prinse pe după gât cu brațele șiroind de apă. Sărutarea lor avu un gust de apă călduță. Elisabeth râdea :

— Cât de urâcios ești când te scoli din somn ! Dacă nu-mi zâmbești imediat, te trag de păr în cadă !

— Elisabeth, se bâlbâi el, nu ești deloc prudentă ! Ușa nu-i nici măcar încuiată. Dacă intră cineva ?

— Ei și ? Suntem căsătoriți ! Nu ni se poate spune nimic ! replică ea sărutându-l din nou.

Când îl simți pe punctul de a-și pierde capul, îl respinse :

— Acum, du-te să te razi !

În timp ce se săpunea pe obraji, ea se sprijini în coate pe marginea căzii, ca să-l poată studia mai comod. Această operație, esențialmente bărbătească, o fascina. Sub mângâierile pămătufului, Patrice devenea un bătrân plin de sănătate, cu o barbă de spumă albă.

— Scoate-ți bluza de la pijama, îi porunci ea. O s-o uzi.

El îi aruncă o privire bănuitoare și mormăi :

— Nu, nu, merge și așa !

— Ți-e frică să te arăți cu pieptul gol în fața mea ?

— Câtuși de puțin.

Dar ea știa că așa e. În realitate, el se considera prost clădit și se temea să nu bage de seamă și ea.

— Atunci, ce mai aștepți ? întrebă ea.

El își scoase bluza. Evident, era prea slab, cu umerii osoși, cu piept îngust, dar, în ansamblu, acest trup firav avea eleganța lui. De fiecare dacă când Patrice ridica mâna, Elisabeth îi vedea subsuoara cu păr puțin. Briciul trăgea brazde roz în zăpada de pe bărbie.

— În loc să mă privești, ar trebui să te grăbești să-ți termini toaleta, spuse el. Dacă Mazi ajunge în sufragerie înaintea noastră, o să fie o întreagă dramă !

— Așa crezi tu ! I-am explicat că totul e numai din vina mea! Ne înțelegem atât de bine amândouă...

În ciuda acestei afirmații, se șterse repede și se așeză în fața lavoarului ca să-și termine toaleta.

Mazi nu era în sufragerie când Patrice și Elisabeth intrară. Așezată, singură, la masa cea mare, doamna Monastier citea anunțurile mortuare din *Figaro*. Văzându-și fiul, fața i se lumină. În fiecare dimineață îl aducea din nou pe lume.

— Ați dormit bine ? întrebă ea întinzând obrazul drept lui Patrice, apoi obrazul stâng Elisabethei, făcându-le parte dreaptă.

Și, fără să aștepte răspunsul, se lansă în comentariile pe care i le inspirau știrile mondene din ziar. Pretindea că avusese nu-

meroase relații în cercurile cele mai distinse ale capitalei și că se depărtase voit de ele atunci când rămăsese văduvă. Pentru Elisabeth, Parisul era populat cu persoane pe care soacra ei „le pierduse din vedere".

— Dumnezeule! suspină ea. Când te gândești că doamna de Courbillay își mărită fata și aflu asta din ziare! Altădată, nu trecea săptămână fără să bem o ceașcă de ceai împreună!

Ceașca de ceai juca un rol foarte important în existența doamnei Monastier. Și la Megève, patiseria fusese locul ei predilect. Aici, acasă, în fiecare zi sau aproape în fiecare zi, se ducea, către orele cinci, la una sau la alta dintre prietene. Ea însăși „primea" de două ori pe lună și, atunci, în marele salon Ludovic al XV-lea, douăzeci de doamne, fiecare purtând o grădină în miniatură pe cap, sporovăiau, bete de infuzia gălbuie. Elisabeth considera că doamna Monastier era mult mai agitată, mai exuberantă la Saint-Germain decât fusese în vacanță. Oare prezența lui Mazi o întinerea atât? În fața mamei defunctului ei soț își regăsea purtările de adolescentă și se supunea, ca o nou-venită, autorității superioare care conducea casa.

— Mă întreb ce-o fi făcând Mazi, reluă ea lăsând jos ziarul. Numai de n-ar fi avut iar o criză, ca noaptea trecută, când s-a sufocat! Ar trebui să te duci să bați la ușă, Patrice!

Dar „tânăra Eulalie" îi liniști pe toți, aducând cafetiera, ceainicul și ciocolatiera pe o tavă: doamna avea să vină dintr-o clipă în alta. Era ajutată să se îmbrace. Din epoca ei de splendoare, Mazi păstrase obiceiul de a fi ajutată de către o servitoare când își făcea toaleta. „Bătrâna Eulalie", mama „tinerei", era cea care, și astăzi, își asuma aceste delicate funcții, în ciuda celor șaptezeci și opt de ani ai ei, a cataractei, a amneziilor și a faptului că îi tremurau mâinile. Nu mai era bună la nimic altceva în casă, dar nici nu se punea problema să se despartă de ea. Tot menajul stătea pe umerii fetei sale, „tânăra Eulalie", care, de altfel, trecuse și ea de cincizeci de ani. Cu obraji stacojii, cu brațele scurte

și musculoase, Eulalie așeză tava grea de argint în mijlocul mesei și se retrase. Nimeni nu se gândea să se servească în lipsa lui Mazi.

În sfârșit, Mazi apăru — înaltă, superbă, cu tenul colorat, cu profil roman, cu pieptul umflat ca un balon sferic deasupra stomacului strâns în corset. Pe fruntea ei înaltă și netedă se sprijinea un coc abundent de păr castaniu deschis. Era atât de frumos încât, la întoarcerea din călătoria de nuntă, Elisabeth o felicitase în public. Dar remarca o indispusese pe bătrână. Puțin mai târziu, Patrice avea să-i dezvăluie nevestei sale că Mazi purta perucă. Din ziua aceea, Elisabeth nu se putea uita la bătrâna doamnă fără să se teamă că o mișcare greșită i-ar putea deplasa podoaba capilară . La sosirea ei, Patrice și Elisabeth se ridicară. Mazi oferi venerabila prospețime a obrajilor ei sărutărilor rituale de dimineață, se lăsă să cadă pe scaun și spuse cu un aer vioi :

— Ce mai e nou ?

Nu era niciodată nimic nou de spus și, de altfel, detesta tot ceea ce ar fi putut să-i schimbe obiceiurile. După Patrice, era o minune că acceptase din prima clipă intrarea unei femei tinere în familie. La micul dejun, doamna Monastier și Mazi își beau ceaiul cu o bucată de lămâie. Elisabeth rămăsese fidelă cafelei cu lapte. Patrice, care avea nevoie să se întărească, primea, în fiecare dimineață, un bol de cacao. Doamna Monastier era cea care îi ungea pâinea prăjită cu unt. Vegheat cu gelozie de mama și de bunica lui, mânca având o expresie de copil distrat.

— La ce te gândești, Patrice ? îl întrebă Mazi.

Ce întrebare ! Se gândea la concertul lui, din care nu scrisese decât primele măsuri. Se vorbea despre acesta ca despre o operă care, o dată terminată, avea să-i aducă autorului celebritatea. Pentru subiect, Patrice se inspirase din diferitele aspecte ale zăpezii de la Megève. De altfel, tema nu avea, în mintea lui nici o importanță. Nu putea să sufere muzica figurativă și susținea

că impresionismul lui Debussy îi dusese pe imitatorii lui într-un impas. Această opinie o supără pe mama lui, care-și aminti că avusese oarece succes cântând *Domnișoara aleasă* într-un salon, în 1920: „Când în jurul capului se va aprinde aurora..." Elisabethei îi plăcea mult să-l audă pe Patrice vorbind despre arta lui și regreta că propria ei cultură muzicală era prea săracă pentru a-i permite să ia parte la misterul creației.

— Ceea ce aș vrea, spuse Patrice, ar fi să ducă auditoriul într-o asemenea stare de receptivitate încât muzica mea să pară expresia propriei lui sensibilități și nu a sensibilității mele.

Mazi aprobă legănându-și masa adipoasă a feței:

— Ești pe calea cea bună, micuțul meu. O să lucrezi în dimineața asta?

— Poate... Nu știu... Pentru moment, caut încă...

De când se stabilise Elisabeth la Saint-Germain tot căuta astfel, zdrăngănind la pian sau visând cât era ziua de lungă. Mama și bunica lui înconjurau cu respect această fecundă inactivitate.

După micul dejun, Elisabeth se întoarse cu Patrice în camera lor. El își ajută nevasta să facă patul, apoi se așeză în fața mesei ca să răsfoiască o revistă muzicală, în timp ce ea, fără chef, ștergea mobilele de praf. La început fusese nevoită să insiste ca tânăra Eulalie să consimtă să fie scutită de această treabă, dar acum Elisabeth admitea că treburile menajere o plictiseau. Și cum ar fi putut fi altfel, din moment ce se simțea ca în vizită în această încăpere solemnă, aranjată după gustul lui Mazi? Brocarturile ofilite de pe pereți, stampele, alcovul cu cadrul ilustrat cu figuri pompeiene, comoda burtoasă, fotoliile cu labe răsucite, mulțimea măsuțelor și a taburetelor, totul, aici, evoca o bătrânețe opulentă și maniacă.

— Nu crezi că am putea totuși renunța la câteva mobile ca să le punem pe celelalte în valoare? întrebă Elisabeth.

— Nici să nu te gândești ! exclamă Patrice. Mazi s-ar înfuria. A ales ce avea mai bun ca să pună la noi în cameră și a aranjat totul cu atâta dragoste !

— Poate, dar nu ea locuiește în această cameră. Iar eu, când privesc toată harababura asta, mă apucă jalea.

În loc să protesteze, Patrice se cufundă din nou, prudent, în lectură. Tânăra Eulalie aduse poșta : o scrisoare pentru Elisabeth (Pierre și Amélie erau neliniștiți că nu primiseră vești de la fiica lor de opt zile) și alta pentru Patrice. El o parcurse cu privirea, o puse pe masă, o luă din nou în mână și mormăi :

— Ei, asta-i bună ! Știi cine-mi scrie ? Charles Brétillot, un coleg de liceu pe care nu l-am văzut de doi ani. S-a lansat în regia de film și mă întreabă dacă aș accepta să compun muzica pentru un documentar pe care tocmai l-a turnat în Savoia...

— E minunat ! exclamă Elisabeth.

— Se vede că nu-l cunoști pe Brétillot ! răspunse Patrice. E un tip încântător, dar care nu trăiește decât ca să-și dea aere. Un țicnit, un exaltat...

— Dacă are talent, nu văd de ce te-ar deranja asta, se miră Elisabeth.

— Are mai ales un tată producător care-l împinge de la spate. Altfel, sunt sigur că n-ar fi în stare de nimic.

— A mai făcut și alte filme ?

— Două scurtmetraje, cred.

— Le-ai văzut ?

— Nu...

— Atunci cum poți spune că n-ar fi în stare de nimic fără tatăl lui ? Arată-mi ce-ți scrie.

Patrice îi întinse scrisoarea. Citi :

„Dragă bătrâne,

Tocmai am terminat un documentar despre bisericile din Savoia, pentru «Cocipa», societatea tatălui meu. O treabă conștiin-

cioasă despre care, sunt sigur, o să se vorbească în mediile cinematografice. Pentru muzică, aș fi putut să mă adresez unor specialiști mai mult sau mai puțin faimoși, dar aș prefera un nume nou. De altfel, îți mărturisesc că sunt mai degrabă strâmtorat. Și atunci mi-am amintit de tine. Ultima oară când ai venit la noi acasă ai improvizat la pian într-un mod uluitor. Sunt deci convins că ai ști, fără să-ți bați prea tare capul, să faci ceva remarcabil pentru filmul meu. Asta ți-ar aduce ceva bani și, în caz de succes, alte comenzi. Aștept răspunsul tău cu nerăbdare: bobinele sunt deja la montaj. Ai telefon? Nu ți-am găsit numărul în carte. Dacă vrei să mă găsești, sunt acasă în fiecare dimineață, iar după-amiaza, la birou — adresa o găsești pe antetul acestei scrisori. Pe curând, bătrâne, în speranța unei colaborări amicale și fructuoase.

Charles Brétillot"

Elisabeth împături foaia și i-o dădu înapoi:

— Trebuie să accepți, Patrice.

El se bâlbâi:

— Să accept? Stai puțin, Elisabeth... am altceva de făcut...

— Concertul tău? Nu lucrezi niciodată la el!

— Mă gândesc la el...

— Ei bine, ai să te gândești câteva zile mai puțin și ai să scrii muzica pentru acest film.

— Muzica de film nu-i treaba mea... Când compui pentru ecran, partitura trebuie să țină seama de imagine, de decupaj, de minutaj... E oribil să trebuiască să te supui la toate constrângerile astea!

— De unde știi, Patrice? N-ai încercat niciodată. Poate că, dimpotrivă, or să te stimuleze tocmai dificultățile pe care le ai de învins...

— Mă îndoiesc...

— Oricum, trebuie să-i răspunzi colegului tău, să-i mulțumești și să-i dai întâlnire ca să-i vezi documentarul.

— Și după aceea ?

— Dacă documentarul e prost, refuzi. Dacă e bun, te apuci de treabă.

Patrice îi aruncă o privire disperată :

— Dar, Elisabeth, îți repet că n-am să fiu în stare și că o să mă fac de râs !

Ea dădu din cap și spuse rar, cu dragoste :

— Îți irosești vremea îndoindu-te de tine, făcându-ți reproșuri, dându-te la o parte, deși ai totul ca să reușești !

— Măcar de-ai avea dreptate ! murmură el cu un surâs firav. În sfârșit, să nu mai vorbim despre asta. O să mă gândesc și peste câteva zile am să-i scriu lui Brétillot.

— Nu ! Dacă întârzii prea mult, o să se adreseze altcuiva.

— Așteaptă cel puțin să discutăm cu mama și cu Mazi, spuse el încurcat.

— N-avem nevoie de ele ca să luăm deciziile care ne privesc pe noi, replică ea repede. Telefonează-i imediat băiatului...

Surprins de bruschețea acestei hotărâri, el ezită între dorința de a-și apăra liniștea și aceea de a se supune unei voințe mai puternice decât a lui.

— Vino, spuse ea, luându-l de mână.

Ieșind din cameră, îl luă cu ea pe scară, apoi de-a lungul coridorului de la parter, până în bibliotecă. Telefonul se afla acolo, pe o măsuță mică, vegheat de pereți întregi de cărți prăfuite. De la moartea tatălui lui Patrice această încăpere devenise un fel de sanctuar : pe birou se aflau încă ochelarii defunctului, pipa lui din spumă de mare — într-o scrumieră, albumul de timbre deschis chiar la pagina pe care o privise înainte de a fi răpus de o criză cardiacă. Elisabeth știa despre el doar că fusese un colecționar pasionat și un erudit, că, la puțin timp după ce se căsătorise, se ruinase, făcând comerț cu lemne, întorcându-se să trăiască, cu nevastă și copil, lângă mama lui. Autoritatea acesteia, averea ei solidă și chibzuința ei îl scăpaseră, în sfârșit, de

orice grijă. În familie se spunea că Patrice îi semăna mult. Lumina soarelui se filtra printre lamelele transperantelor închise. Un miros de tapet mucegăit impregna aerul. Patrice înaintă spre telefon în vârful picioarelor.

— Știi cumva ce număr are, Elisabeth ?

— Da. Am adus cu mine scrisoarea. Poftim !

— Sigur nu-i acasă la ora asta !

— De unde știi ? Încearcă totuși...

Încercă și Charles Brétillot îi răspunse personal. Fața lui Patrice luă o expresie nedefinită. Lipi strâns receptorul de ureche:

— Alo ! Tu ești, bătrâne ? Am primit scrisoarea ta... Îți mulțumesc că te-ai gândit la mine... Da, da, în principiu, mă interesează... Dar, înainte de a lua vreo hotărâre, aș vrea să te văd, să-ți vorbesc...

Patrice o întrebă pe Elisabeth din priviri : asta era ceea ce trebuia să spună ? Ea aprobă dând din cap.

— Când ești liber ? întrebă el.

— Invită-l să vină aici ! îi șopti Elisabeth.

— Poți să vii la mine la Saint-Germain ? reluă el. Alo !... Te aud prost ! Da... La Saint-Germain... Cum ai spus ? Ah, preferi să vin eu la Paris ? Evident, așa o să pot vedea și filmul...

Din nou, căută ochii Elisabethei. Ea era de acord. Își drese vocea :

— E-n regulă, am să vin... Ce-ai spus ? Lunea viitoare, la trei și jumătate, la birou ?...

Elisabeth murmură :

— Foarte bine.

— Foarte bine, repetă el. Atunci pe luni, bătrâne... Și eu sper c-o să meargă...

Apoi, punând receptorul în furcă, întrebă :

— Ești mulțumită ?

— Dar tu ?

El o luă în brațe :

— Sunt mulțumit mai ales fiindcă o să i-o prezint pe nevasta mea unui coleg care nu știe că m-am însurat. Am uitat cu desăvârșire să-i trimit un ferpar!

— Chiar vrei să te însoțesc, Patrice? îl întrebă ea, mișcată de încrederea pe care i-o dovedea.

El o atinse pe obraz cu o sărutare:

— Sigur! Ce m-aș face fără tine? Nu mă pricep deloc la cinema.

— Eu nici atât.

— Ei, tu! Tu... tu știi întotdeauna tot! Tu ești minunată!

Rămaseră tăcuți, înlănțuiți în fața biroului pe care o fantomă își lăsase pipa. Toată înțelepciunea lumii se revărsa asupra lor din rafturile încărcate cu volume ursuze. După o clipă, Patrice suspină:

— Va trebui să le spunem mamei și lui Mazi...

— Ce să le spunem?

— Despre proiectele noastre. Mă duc la ele chiar acum...

— Așteaptă până la prânz!

2.

— Complimentele mele, spuse Mazi încruntându-și fruntea sub voluminoasa perucă. Da' știu că acționezi rapid! Un telefon, și totul s-a aranjat!

— Încă nu s-a aranjat nimic, răspunse Patrice. Mi-am dat doar o întâlnire.

Cuțitele și furculițele lucrară câteva momente pe bucățile de friptură cenușie și tare. Atmosfera era de furtună. Mazi termină de mestecat o îmbucătură de carne și reluă pe un ton de falsă naivitate:

— Credeam că ești împotriva muzicii de film!

— Când e vorba de un film obișnuit, de un film de acțiune, replică Patrice. Dar, în cazul ăsta, partitura mea va însoți un film despre arta religioasă. Am să pot deci, la fiecare pasaj, să dezvolt niște teme care-mi sunt dragi.

— Deci, te interesează ? îl întrebă Mazi.

— Enorm.

Elisabeth îl privea cu uimire. Văzându-l atât de sigur de el, nimeni nu și-ar fi putut închipui că, numai cu două ore înainte, nu știa încă ce hotărâre să ia.

— Și când te duci să-l vezi ? se interesă Mazi.

— Luna viitoare, la trei și jumătate. O să plecăm imediat după prânz.

— O să plecați ? întrebă doamna Monastier.

— Da, răspunse ferm Patrice. Elisabeth mă va însoți.

Privirea lui Mazi se mută lent dinspre nepotul ei spre Elisabeth, care, evident, purta răspunderea pentru această hotărâre.

— E o idee bună ! se bucură doamna Monastier. Sunt bucuroasă, Patrice, că reînnozi vechile tale prietenii. Te-ai făcut atât de sălbatic... Trebuie neapărat ca tu și Elisabeth să începeți să vă distrați. Dacă vreți să invitați niște tineri la ceai, într-o duminică...

Patrice nu spuse nici da, nici nu, ci își băgă nasul în farfurie. Elisabeth îl imită cu moderație. După bogata bucătărie de la hotel, masa care se servea de obicei în familia Monastier i se părea întristător de sărăcăcioasă. Aici nimeni nu era interesat de mâncare și toate felurile aveau același gust. Visă la un sos picant, la niște crutoane de pâine prăjită pe un pat de spanac. Tânăra Eulalie schimbă farfuriile. Ca să-și arate nemulțumirea că nu fusese consultată de nepotul ei într-o problemă atât de gravă, Mazi refuză brânza și înghiți doar câteva boabe de strugure, cu atâta repulsie de parcă ar fi ciugulit bile.

— Oh, mamă, dar n-ai mâncat aproape nimic, i se adresă doamna Monastier. Ce se întâmplă ? Nu te simți bine ?

— E adevărat, interveni și Patrice, găsesc că Mazi arată mai puțin bine decât ieri.

Aceste strigăte de alarmă îi redară bătrânei doamne sentimentul importanței. Uitându-și ranchiuna, se resemnă și zâmbi:

— Nu s-a întâmplat nimic. La vârsta mea, cea mai mică neplăcere strică pofta de mâncare și slăbește inima.

— Ai avut vreo neplăcere? întrebă doamna Monastier.

— Nici măcar. Așa am crezut, dar m-am înșelat. Sunt bucuroasă, Patrice, că ai luat — tu singur — inițiativa să-i telefonezi colegului tău.

Terminase de vorbit, dar cuvintele „tu singur" vibrau încă în încăpere. Aprobat în cele din urmă, Patrice îi aruncă Elisabethei o privire bucuroasă. Se ridicară de la masă.

— Eulalie, să ne servești cafeaua afară, porunci Mazi.

Și se îndreptă spre ușă, cu spatele țeapăn, cu pieptul bombat și triumfător. Avea un mers de regină. Parchetul pârâia sub greutatea ei.

Sufrageria se deschidea spre o grădină vastă, umbroasă și prost întreținută. Un zid de piatră o izola de stradă. Aleea principală, presărată cu pietriș, pleca de la poartă despărțind două peluze, una împodobită cu o tufă de begonii, iar cealaltă cu un bazin rotund și secat. Mai departe, se întindea un teren de crichet, cotropit de buruieni. Leagănul lui Patrice-copil lăsa să-i spânzure bancheta, devenită inutilă, la capătul a două frânghii pe care, uneori, numai vântul le mai mișca. Sub un pâlc de stejari era așezată o masă. Mazi și doamna Monastier luară loc în niște fotolii largi de răchită. Patrice se lăsă într-un șezlong, iar Elisabeth, care nu renunțase să se bronzeze, trase un balansoar de la umbra frunzișului instalându-se, confortabil, cu fața întoarsă spre soare. Se legăna pe scaun și observa, printre gene, marea casă de piatră, cenușie, cu două etaje, cu ferestrele în abside laterale, cu cele două trepte de la intrare și cu acoperișul de țiglă, găurit de lucarne ovale, ca niște cuiburi de păsări. La parter, încăperile

de primire mai păstrau încă o aparență de viață. Dar deasupra, cel puțin jumătate din camere serveau probabil drept debara. Tânăra Eulalie aduse cafeaua care, ca întotdeauna, avea un gust pătrunzător de fier ruginit. Mazi și doamna Monastier o băură cu înghițituri mici, cu o distinsă lăcomie, tăind orice elan de critică. Mazi își acordă chiar deliciul suplimentar al unei bucățele de zahăr muiate cu vârful degetelor în ceașcă. O crănțăni apoi între dinții ei puternici. Purta oare dantură falsă ?

— N-ar trebui să stai atâta timp la soare, Elisabeth, spuse ea punând ceașca jos. Nu numai tenul tău o să aibă de suferit, dar o să te doară și capul.

— Sunt obișnuită, Mazi. La Megève soarele bate mai tare ca aici, să știi !

Ca de fiecare dată când Elisabeth întrebuința o expresie din limbajul sportiv, sprâncenele bătrânei doamne se ridicară până în mijlocul frunții :

— Dacă „bate" la Megève, nu mai am nimic de zis, spuse ea cu ironie. Dar, pe vremea mea, ne-ar fi fost frică, la regimul ăsta, că vom termina prin a fi „bătute" !

Și, bucuroasă de jocul ei de cuvinte, se aplecă spre doamna Monastier, care izbucni într-un râs mecanic, scuturând din cap. Părea că spune : „Și Mazi asta, e incorigibilă !"

Patrice căscă întinzându-și brațele în gol. Doamna Monastier scoase o broderie dintr-un sac adânc de pânză cenușie.

— O să mai progresez un pic.

Acul ei se înfigea în canava și, cu fiecare împunsătură, preciza conturul unui trandafir. Mazi își legăna un evantai din hârtie dantelată pe sub bărbia catifelată de pudră. Nimeni nu mai scotea o vorbă. Umbra copacilor se mișca pe pământ. Muștele bâzâiau în jurul ceștilor goale. Timpul se scurgea cu încetineala unui melc. Elisabeth își trase balansoarul către o altă pată de soare. Pe stradă defilau niște cai. Zgomotul copitelor se îndepărta. Erau călăreții care ieșeau de la manej pentru o plimbare în pădure.

Mazi povestea că tatăl lui Patrice avusese, în tinerețe, un cal. Mai târziu, grajdul fusese transformat în garaj. Un Ford mai locuia încă în el, cu cauciucurile dezumflate, cu geamurile prăfuite. De ani, de când nu mai mersese, nu mai mirosea a benzină, ci a postav mucegăit, ca o trăsură. Din toată familia, numai Patrice reușise să obțină un permis de conducere. Dar, după această ispravă, refuzase să mai pună mâna pe volan. Acest fel de exercițiu nu-l distra deloc. Nu putea suferi mecanismele, viteza, riscul și spunea că, din lipsă de exercițiu, nici nu mai știa să deosebească pedala de frână de cea a ambreiajului. Elisabethei îi părea rău, pentru că i-ar fi plăcut să se plimbe cu el în mașină, la țară și — de ce nu ? — prin Paris. Lângă garaj se afla căsuța paznicului. Îmbrăcată în viță, cu obloanele lăsate, cu ușa ferecată, somnola în spatele unei bariere pe care se încolăcea lemnul câinesc. De când paznicul murise și nevasta lui se întorsese la țară, acolo nu mai locuia nimeni. Ca să coscască iarba și să grebleze cărările venea, de două ori pe lună, un grădinar din afară. Elisabeth aruncă o privire spre Mazi. „Cât o fi suferind când vede cum, puțin câte puțin, viața din locuința ei se restrânge, cum se închid ferestrele, cum pleacă servitorii, cum umbra și tăcerea pun stăpânire pe marile încăperi cu tapete umede." Evantaiul continua să palpite pe lângă fața bunicii.

— Văzută de aici, găsesc foarte drăguță această casă a paznicului ! constată Elisabeth. Cum e pe dinăuntru ?

— O adevărată gaură de șoarece, îi răspunse Patrice.

— Sunt sigură că exagerezi ! zise Elisabeth neîncrezătoare.

— Din păcate, mi-e teamă că nu exagerează, suspină doamna Monastier.

— Mi-ar plăcea să arunc o privire înăuntru, reluă Elisabeth. Îmi dai voie, Mazi ?

— Bineînțeles. Cere cheile de la bătrâna Eulalie. Probabil că se află în fundul grădinii, sub bolta de viță de vie.

În fiecare zi, când era frumos afară, bătrâna Eulalie se instala sub bolta de viță, ca să cârpească lenjeria — zicea ea, în realitate, ca să doarmă. Când Elisabeth se apropie de ea cu pași de pisică, nici nu ridică măcar capul. O mică bonetă scrobită îi acoperea părul gri. Ochelarii îi alunecaseră de pe nas. Stătea așezată, cu spatele încovoiat, cu un maldăr de ciorapi pe genunchi și respira calm în ritmul visului. Pe acest chip ațipit Elisabeth citea, cu emoție, misterul bătrâneții. Eulalie părea de vârsta arborilor seculari. Sângele obosit nu-i mai colora pielea de pe obrajii care se uscau și se încrețeau pe o osatură firavă. Cum să-ți vină să crezi că, pe vremuri, fusese o tânără ageră, o femeie îndrăgostită, o mamă care-și hrănise pruncul la piept ? Elisabeth se întrebă, cu strângere de inimă, dacă și propria ei mamă va deveni într-o zi asemenea acestei creaturi descărnate. Dar ea însăși ? Peste cincizeci de ani, peste șaizeci, se va încovoia tot așa, către pământ, cu o față de pergament, va avea degete îndoite, învârstate cu vine albastre ? Stând în picioare în fața servitoarei, ezită între teama de a o deranja din somn și dorința de a o readuce la viață. Cu timiditate, îi atinse brațul și Eulalie se trezi în trei timpi : mai întâi i se deschiseră ochii, apoi mâinile începură să-i tremure și, în sfârșit, recunoscând-o pe Elisabeth, se bâlbâi :

— Oh, doamnă Patrice ! Tocmai mă ocupam de ciorapii domnului !

Elisabeth trebui să-i explice îndelung că nu venise după ciorapi, ci după niște chei. Bătrâna Eulalie nu mai știa unde le pusese. Fiica ei fu cea care, în cele din urmă, le descoperi într-un cotlon al bucătăriei.

— Mă gândeam eu că pe acolo trebuie să fie, afurisitele, bombăni bătrâna Eulalie, strângând între degetele osoase obiectele îndelung căutate. Veniți repede !

O bucurie krăpărcată îi strălucea în ochiul stâng, ochiul drept rămânându-i acoperit cu o albeață lăptoasă. Patrice li se alătură în fața casei paznicului.

— Lasă-mă pe mine, Eulalie! spuse el.

Dar bătrâna servitoare dădea cu încăpățânare din cap: ei îi revenea grija de a conduce vizitatorii. Mâna îi tremura atât de tare, încât cheia făcu înconjurul broaștei, înainte de a se angaja, printr-o minune, în gaură. Ușa scârțâi din balamale. Elisabeth pătrunse într-o zonă de umbră răcoroasă. Patrice deschise o fereastră și împinse obloanele care, deschizându-se, rupseră o ramură de viță. Lumina soarelui dădu la iveală pereți văruiți, crăpați, murdari de pete verzui, dale roșii, sparte pe alocuri, și întinse pânze de păianjen, cocoțate în cele patru colțuri ale încăperii. O mașină de gătit cu cărbuni și o chiuvetă de spălat vase din piatră arătau că, în acest loc, se aflase altădată bucătăria. De acolo, Elisabeth trecu într-o cameră pătrată și goală, al cărei tapet era umflat ici și colo și se dezlipea în fâșii, apoi în alta, plină cu mobile prăfuite, și, în sfârșit, într-un cabinet de toaletă, în care o oglindă cu ramă de bambus se înclina deasupra unui lavoar cu picior.

— După cum vezi, spuse Patrice, e mic de tot și stă să se prăbușească.

— Aici aveau patul, îngăimă bătrâna Eulalie, aici dulapul și aici o masă mare...

Frântă de șale, privea în jurul ei, de jos în sus. Bărbia îi tremura. Legătura de chei îi zdrăngănea la piept. Ea însăși era o vrăjitoare centenară. O lovitură de baghetă și praful ar fi zburat, mobilele și-ar fi reluat locurile.

— Casa asta e încântătoare, zise Elisabeth. Și n-ar fi greu să o aranjăm.

— Să o aranjăm? Pentru cine? se miră Patrice.

— Pentru noi, răspunse senină Elisabeth.

Bătrâna Eulalie lăsă să-i scape un chicot ca un slab târâit de greiere :

— Hei, Elisabeth ! Ce-ți trece prin cap ? întrebă Patrice. Doar n-o să ne mutăm în dependințe...

— Așa e..., suspină ea. Dar recunoaște că ne-am simți foarte bine aici ! Un dormitor, un salon-sufragerie, o bucătărie, un cabinet de toaletă... Nici mobilele nu-mi displac ! Patul ăla de țară e superb.

Bătrâna Eulalie izbucni într-un hohot de râs, continuând să se uite la cei doi tineri. Era oare pe cale să le facă farmece ?

— Fii rezonabilă, Elisabeth ! spuse Patrice. Ai văzut ce voiai să vezi. Acum, vino ! Mazi se întreabă probabil ce s-a întâmplat cu noi.

Ieși în urma lui, resemnată, dar tristă. Bătrâna Eulalie încercă din nou să manevreze cheia în broască, atât de precaută de parcă această ușă ar fi ascuns toate comorile din povești. După ce făcu trei pași pe alee, Elisabeth se întoarse. Patrice uitase să închidă ferestrele. Casa paznicului părea locuită.

3.

La ieșirea din mica sală de proiecție, Charles Brétillot îi invită pe Elisabeth și pe Patrice să bea un păhărel într-o cafenea de pe Champs-Elysées. Se instalară pe terasă la „Fouquet", în mijlocul unei mulțimi elegante care vorbea în toate limbile pământului, bea răcoritoare și urmărea cu priviri leneșe defilarea neîntreruptă a trecătorilor. După imaginile grave și tăcute ale filmului, mișcarea, zgomotul, lumina străzii o amețeau pe Elisabeth. În mintea ei mai stăruiau încă vechi fațade de biserică, fețe de piatră, ciudat luminate de jos în sus, capiteluri cu sculpturi

convulsive, porți grele, chivoturi, clopote cu inscripții gravate în latină, iar acum, în fața ochilor ei curgea viața. Prindea din zbor detaliul unei rochii, al unei coafuri, voia să-i împărtășească lui Patrice impresiile, dar se abținea, pentru că el discuta despre viitoarea lui colaborare cu Charles Brétillot. Acesta din urmă îi dăduse o documentație precisă asupra minutajului intervențiilor muzicale și îi spunea în ce fel ar fi vrut să fie tratate. Cât despre contract, nici măcar nu stabiliseră condițiile. Patrice citise o hârtie și-și pusese semnătura pe ea, spunând: „Bine, e foarte bine". Acum îi explica lui Charles Brétillot că se va servi, în principiu, în partitura lui, de orgă, de pian, de flaut, de clarinet și de saxofon, pentru că observase că microfonul dădea o sonoritate patetică acestor instrumente.

— Sunt de acord, aprobase Charles Brétillot, numai să nu fie, totuși, ceva prea rapid, prea modern!

— Fii liniștit, spuse Patrice. O să fie o muzică pentru marele public! Dar, ascultând-o, se vor auzi, pe rând, vocea pietrei, a fierului forjat, a lemnului ros de carii, se va auzi biserica, bisericile în general, înțelegi?

Când pasiunea se aprindea astfel în ochii lui, ai fi zis că nimic nu era imposibil pentru el. Elisabeth se bucură că fusese la originea hotărârii lui. Grație ei, avea să se elibereze definitiv de spaime, să crească, să uimească lumea prin talentul lui. Pe lângă el, Charles Brétillot părea un măscărici, cu ciufulul lui blond, buclat, cu cravata lui verde-închis și haina largă, în carouri. Era chiar surprinzător cum acest băiat vanitos era autorul unui film de o atât de înaltă calitate artistică. Nu fusese oare ajutat de cineva?

— Ai să vezi, bătrâne, spuse el ridicând paharul, dacă o să meargă, o să formăm o echipă grozavă! Mai am încă două documentare de turnat și, după un film mai lung, un film foarte mare...

Continuând să vorbească, o examina pe Elisabeth cu ochi de fotograf.

— Vă place cinematograful, doamnă ? o întrebă el dintr-o dată.

De fiecare dată când cineva îi zicea doamnă, i se părea că i se așternea la picioare un lung covor roșu.

— Mult, răspunse ea. Dacă aș locui la Paris, m-aș duce să văd toate filmele noi !

— N-ați avea nici o seară liberă ! râse Charles Brétillot.

Apoi se lansă într-un lung comentariu asupra tendințelor cinematografului francez contemporan. Îi cunoștea pe toți regizorii, pe toate vedetele. În mai multe rânduri se întrerupse ca să strângă mâna, cu neglijență, peste umăr, unor persoane care treceau printre mese : toate erau personaje importante sau aveau să devină astfel. Fete drăguțe îi surâdeau de departe. El le răspundea cu o mișcare protectoare de cap. Terasa era domeniul lui. Deodată, se uită la ceasornicul lui de aur și spuse :

— Cinci și un sfert ! Iertați-mă, dar am o întâlnire la celălalt capăt al Parisului. Să-mi telefonezi, bătrâne, de îndată ce ți-ai descurcat puțin itele !

Îi dădu lui Patrice o palmă amicală pe umăr, sărută mâna Elisabethei și se îndreptă, cu un mers elastic, spre mașina lui, o cabrioletă Chenard și Walcker, care aștepta la marginea trotuarului. După plecarea lui, Elisabeth dădu frâu liber bucuriei :

— Sunt fericită, Patrice ! Nu mai pot sta locului ! Ia-mă de aici !

— Încotro ? o întrebă el.

Nici ea nu știa. El râse de această lipsă de hotărâre amestecată cu atâta entuziasm. După ce se sfătuiră, luară un taxi care-i conduse, prin hărmălaia ambuteiajelor, în foburgul Saint-Honoré. Acolo, se dădură jos ca să admire vitrinele. La fiecare etalaj, Elisabeth primea un șoc în inimă. Ar fi vrut să cumpere, rând pe rând, rochii, pălării, un serviciu de ceai, niște argintărie, o

cămașă de noapte de tul roz, garnisită cu dantelă, un clopoțel vechi, niște pantofi, o poșetă de crocodil, o garnitură de birou din piele verde... Patrice o strângea de braț și se amuza de uluiala ei. Intrară în magazine ca să întrebe de prețurile articolelor din vitrine. Vânzătoarele le spuneau niște cifre exorbitante. Patrice nici nu clipea și rostea din vârful buzelor : „Foarte bine ! Am să mai trec". Era un joc. Ieșeau din prăvălie cu un aer blazat și după ce se depărtau câțiva pași se distrau de îndrăzneala lor. Adevărul e că Elisabeth avea cu atât mai puține scrupule să-și arate dorințele cu cât le știa irealizabile. Părinții ei, al căror întreg avut era imobilizat în comerț, nu-i putuseră oferi altă dotă în afară de trusou. Cât despre Patrice, bunica lui îi fixase prin act notarial, în clipa căsătoriei, o rentă viageră de șase mii de franci pe an. Această sumă — considera ea — era, suficientă pentru un menaj tânăr scutit de grijile casei și ale hranei. Dar Elisabeth visa la un viitor mai opulent.

— Ai să vezi, murmură ea, când o să devii compozitor celebru, nimic n-o să ni se pară prea scump în magazinele astea ! El nu protestă. Întâlnirea cu Charles Brétillot îi îndreptățea visurile cele mai nebunești. Înghesuiți în mulțime, amețiți de zgomot și de claxoanele automobilelor, treceau de pe un trotuar pe altul, ca să nu scape nici o vitrină. Când foburgul Saint-Honoré nu mai avu nici un secret pentru ei, intrară pe rue de la Paix, în care vitrinele orbitoare cu bijuterii o fascinară pe Elisabeth. Cu ocazia intrării ei în familia Monastier primise de la Mazi o foarte frumoasă broșă cu o lucrătură veche, bătută cu mici diamante. Inelul ei de logodnă, care venea de asemenea din comoara bunicii, era împodobit cu un smarald mare, de o transparență rece. În sfârșit, de la părinții ei avea un mic ceas de aur, cu cadranul bombat. Dar aceste bijuterii, de care fusese atât de mândră, păleau în fața celor descoperite acum, într-un bogat decor de catifea și de satin. Cu cât le privea mai mult, cu atât soarta bărbatului ei se anunța mai strălucită. Chiar înainte de

închiderea magazinelor cumpără două perechi de ciorapi de mătase pentru ea și o cravată pentru Patrice. După care se târâră, istoviți, cu pantofii prăfuiți până la „Café de la Paix", ca să bea o citronadă. Patrice se uită la ceas : în curând trebuia să ia trenul înapoi. Dar Elisabeth sugeră să prelungească această zi fastuoasă, rămânând la Paris pentru cină. Umbra lui Mazi se înălță însă brusc în fața lor.

— Nu se poate ! Suntem așteptați acasă ! spuse Patrice.

— N-ai decât să le telefonezi. Dacă îți displace, o s-o fac eu în locul tău.

Îi displăcea, dar nu voia să-și dezamăgească soția. Elisabeth intră împreună cu el în cabina telefonică. Răspunse mama lui Patrice. Cum era o persoană sentimentală, ideea acestei cine de îndrăgostiți o încântă. Îi rugă numai, să nu întârzie la restaurant, pentru că Mazi nu avea să se liniștească până nu-i va vedea, veseli și sănătoși, întorși sub acoperișul ei. După ce închise telefonul, Patrice traduse această recomandare ambiguă în cifre precise : „Avem liber până la ora unsprezece."

Ceea ce-i oferea el Elisabethei se putea numi o noapte pariziană. După ce se instalară pe o terasă, ea ridică ochii spre cer și regretă că apusul abia începuse. În cele din urmă, totul se aprinse : stelele, lampadarele, vitrinele, reclamele. Sărbătoarea începea. Patrice își goli buzunarele. Numărară împreună câți bani aveau : patruzeci și șapte de franci. Cât să-și ofere un adevărat ospăț.

— Dacă unchiul Denis ar ști că am venit la Paris fără să trecem să-l vedem la cafenea ! oftă ea.

— Vrei să ne ducem chiar acum la el ? întrebă Patrice.

— Ah, nu, prefer să rămân singură cu tine ! Ni se întâmplă atât de rar...

Umblară multă vreme prin cartier, înainte de a se opri la ușa unui mare restaurant, al cărui decor de stucaturi și oglinzi aurite îi seduse prin modernismul lui. Șeful de sală îi conduse printre

clienți până la o masă rotundă și albă, pe care o văzuseră de departe. Chiar în fața lor se înălța un stâlp numai oglinzi. Elisabeth se văzu în ele, așezată pe scaun în rochia imprimată, cu broșa strălucitoare la corsaj, cu pălăriuța de pai pe cap, lângă bărbatul ei care studia lista de bucate. Această imagine citadină o uimi. Unde erau părul ciufulit, pantalonii de schi, bocancii, haina cu mânecile suflecate ? Cât de mult se schimbase, cât se civilizase, se rafinase în numai câteva luni ! Își așeză mâna pe fața de masă. Verigheta strălucea. Imposibil să nu fie remarcată.

— Ce-ați spune de niște somon, doamnă ? întrebă șeful de sală.

Se simți frumoasă, adulată, distinsă și un val de căldură pornea din inima ei spre Patrice, căruia îi datora această fericire. Alegerea felurilor de mâncare nu avea importanță. Se hotărâră, la întâmplare, pentru aperitive variate și șalău. Mâncară, ochi în ochi, cu poftă, dar calitatea mâncării avea puțină importanță. Chelnerii serviabili se învârteau în jurul mesei lor. Elisabeth își aminti de restaurantul hotelului, de mama ei la oficiu, de Léontine și de Berthe, cu șorțurile albe și gulerele lor scrobite... Oricum, erai mai bine servit de niște bărbați ! Un chelner aprins la față, cu un mic ciorchine auriu brodat pe reverul hainei, turna de băut. Duse paharul la buze. Vinul alb și sec i se suia la cap. Patrice avea privirea pierdută și vorbea despre muzica lui. O gigantică floare de ipsos, fixată de perete, scălda în lumină fruntea-i înaltă. Dintr-o dată, el își schimbă expresia și-i zise cu înflăcărare :

— Te iubesc !

— Dragul meu, îngăimă ea emoționată, tamponându-și buzele cu șervetul. Și eu te iubesc !

Mâinile li se înlănțuiră. Chelnerul îi despărți aducându-le desertul. Începură să se adore din nou în timp ce mâncau fructe proaspete.

— N-am să uit niciodată seara asta ! murmură Elisabeth.

— Ți-ar plăcea să trăiești la Paris ? întrebă el.

— Nu, prefer la țară. La Paris e prea mult zgomot, prea multă mișcare. Dar așa, din când în când, e minunat ! O să mai venim, nu-i așa ?

— Îți promit.

Comandă două cafele, un pahar de coniac și-și aprinse chiar și o țigară, ceea ce i se întâmpla rar. Pe o estradă, în fundul sălii, se instală o orchestră de femei. Toate erau îmbrăcate în rochii verzi și purtau pe cap diademe, grupul intitulându-se „Știmele", după cum se putea citi pe un panou alăturat. Două păpușele cu obrajii roșii suflau în clarinete; o violonistă lăsa să i se vadă subsuoara brună la fiecare mișcare de arcuș; degetele unei harpiste alergau într-o cascadă sonoră, iar, la baterie trona o creatură impozantă cu față de casieriță.

— Dumnezeule, cât de prost cântă, mormăi Patrice.

Elisabeth găsi că e prea sever. Dar, curând, cedă și el farmecului melodiei, pe care o punctau clinchetul veseliei și zgomotul vocilor. Își legăna capul în ritmul cântecului. Elisabeth îl privea în tăcere și se gândea la dragostea fizică. În această seară, în camera lor... Și-l imagină pe bărbatul ei transfigurat, nu timid cum era de obicei, ci hotărât, abil, răbdător și insistent în același timp, în vâltoarea plăcerii. Tulburată, murmură :

— Dă-mi și mie un fum din țigara ta.

Ea nu fuma niciodată. Un miros viril îi umplu toată gura. În ochi îi năvăliră lacrimi înțepătoare. Dori să se întoarcă acasă. Patrice ceru nota și plăti cu un gest larg, ca și cum n-ar fi făcut toată viața decât asta.

În trenul care-i ducea înapoi la Saint-Germain, Elisabeth își scoase pălăria care-i strângea tâmplele.

— Uf ! Am impresia că până acum am fost deghizată, spuse ea ciufulindu-și părul cu amândouă mâinile.

Și se sprijini moale de umărul bărbatului ei. Imediat, el dori s-o sărute. Se apără arătându-i cu bărbia un domn bătrân, care

somnola pe bancheta din fața lor. Dar Patrice insista. Protestă în zadar, pentru că el îi aplică două sărutări hotărâte pe gură.

— Știi la ce mă gândesc ? întrebă ea dintr-o dată.

— N-am nici un dubiu, răspunse el făcând cu ochiul.

— Vorbesc serios. E caraghios că nu ești tentat să vii mai des la Paris.

— Ce să fac acolo ?

— Să te duci la concerte, să te întâlnești cu prieteni, cu artiști ca și tine, să te ții la curent cu tot ce se întâmplă în lumea muzicală.

— Dar mă țin la curent... protestă el.

— De departe, citind ziarele... Crezi că e de ajuns ?

— Ai dreptate, mormăi el. M-am cam dat la fund. Lucrez izolat. Ceea ce e întotdeauna periculos, când ești la început. Dar, ce vrei ? Când trăiești la Saint-Germain, cea mai mică ieșire e complicată... Trebuie să iei trenul...

— Cât ești de leneș ! exclamă ea râzând.

— Toți intelectualii sunt leneși, replică el cu o demnitate comică.

— Ei bine, cu, spuse ea, o să-ți dau posibilitatea să-ți transformi drumurile la Paris în călătorii de plăcere !

— Cum așa ?

— Ai să conduci iarăși mașina !

Tresări :

— Glumești, Elisabeth ! Ți-am mai spus că am oroare de asta !

— Pentru că ai condus doar câteva zile. Cred că o să te obișnuiești...

— Obișnuința n-o să schimbe nimic. Pentru asta ai aptitudini sau nu le ai deloc !

— Dar ți-ai luat permisul de conducere, nu ! ?

— Cu pile. Mama se avea bine cu nevasta examinatorului. Nu, nu insista ! Mă cunosc. Nu vreau să risc un accident.

— Dar, oricum, e o prostie să avem o mașină în garaj și să nu ne folosim de ea.

— Iată o idee care nu mă împiedică să fiu fericit.

— Bine, Patrice, spuse ea cu hotărâre. Dacă tu nu vrei să conduci mașina, o s-o conduc eu.

— Așa, te sui în ea și gata ?

— Nu, o să iau lecții...

El o îmbrățișă și-i spuse între două sărutări :

— N-ar fi mai bine să te faci mecanic de locomotivă pe traseul Saint-Germain–Paris ?

Stârnită, ofensată, Elisabeth râse nervos :

— Așa crezi ? Ei bine, ai să vezi, Patrice ! Ai să vezi de ce sunt în stare !

— Asta știu deja ! zise el răsturnând-o aproape pe banchetă.

Domnul cel bătrân se deșteptă din somn, trase un căscat și-și aranjă cravata. Elisabeth și Patrice își corectară pozițiile. Stăteau acum cuminți, unul lângă celălalt, dar mâinile li se atingeau și ochii își surâdeau încă. În spatele geamului aluneca o câmpie întunecată : cer negru, drumuri cenușii, căsuțe cufundate în întuneric, pline de oameni care se culcau devreme. Parisul, cu mulțimile și luminile lui, se îndepărta la fiecare învârtitură de roată. Trenul alerga repede, mârâind ca un tren adevărat, obișnuit să transporte călători adevărați, pe distanțe adevărate. Legănată de tresăririle vagonului, Elisabeth își putea închipui că plecase împreună cu Patrice spre Marsilia, spre Bordeaux, spre Megève. Melancolia îi dădea târcoale, revedea munții, hotelul pe drumul spre Glaise, clopotnița, patinoarul, o anumită fermă pierdută în zăpadă... Locomotiva șuieră. Niște lumini biciuiră geamul. Domnul cel bătrân își scoase valiza din plasa de sus și o cântări cu un aer neîncrezător. Înăuntru se auzi zdrăngănind o gamelă. Elisabeth își puse pălăria.

Când se întoarseră acasă, dădură de Mazi, de doamna Monastier și de Friquette, care îi așteptau în salon, la lumina lămpii.

Patrice arătă, încă de la început, mult entuziasm pentru munca lui. Dar dorea perfecțiunea și, cu toate rugămințile rudelor, refuza să le cânte cel mai mic pasaj al partiturii înainte de a fi sigur că nu avea să o mai schimbe. În fiecare zi se închidea în salon ca să continue ceea ce compusese în ajun. Se vorbea cu voce scăzută, pentru a nu-i deranja inspirația.

Într-o dimineață, întorcându-se cu Friquette dintr-o plimbare, Elisabeth o găsi pe Mazi stând în grădină, cu spatele drept, cu o expresie de beatitudine pe față.

— A cântat zece măsuri la rând! spuse ea încântată. Apoi, privind-o pe Elisabeth de aproape: Dar ce duci acolo?

Sub brațul drept, Elisabeth ținea un pachet mare, învelit în hârtie de ziar și, sub brațul stâng, o colivie de lemn în care se agita o păsărică de culoare cenușie, cu cioc roșu.

— E un bengali, îl arătă Elisabeth. Nu-i așa că e frumos?

Mazi își potrivi lornionul pe nas, întinse gâtul și exclamă:

— Chiar că e încântător! De unde l-ai cumpărat?

— Nu l-am cumpărat, explică Elisabeth. Era acolo, la târg, un om care oferea câte un bengali ca premiu pentru cine cumpăra două kilograme de ceară de parchet.

— Și, atunci, ai cumpărat două kilograme de ceară?

— Iată-le, spuse Elisabeth așezând mai bine pachetul care-i aluneca de sub braț.

Doamna Monastier sosi pe aceste cuvinte și se extazie la rândul ei în fața păsăricii care stătea cam înghesuită în cutie. Până când avea să-i cumpere o colivie mai spațioasă, Elisabeth sugeră să-l mute într-un coș pentru salate. Tânăra Eulalie avea chiar unul de care nu se mai folosea. Era de ajuns să-i închidă intrarea cu un carton ca să-l transforme într-o locuință confortabilă pentru o păsărică. Speriat de fețele mari care se aplecau asupra lui, bengaliul se lăsă apucat și transportat dintr-o închisoare într-alta fără să opună nici cea mai mică rezistență. Buzele

bătrâne ale lui Mazi scoaseră un piuit de bun-venit. Păsărica își înfoie penele și nu răspunse.

— Ce curios, constată Mazi, ador păsărelele, dar n-am avut niciodată una. Te felicit pentru ideea avută, fata mea! Când termină Patrice de lucrat, o să-i facem surpriza!

— Pentru el am o surpriză și mai mare, continuă Elisabeth.

— Așa?! șopti doamna Monastier și fața ei exprima o speranță atât de intensă, încât Elisabeth simți că roșește.

Până și Mazi se desprinse de coșul de salate ca s-o privească cu atenție pe această tânără care spunea că avea de gând să-i facă soțului ei o surpriză și mai mare. Încadrată de două generații de mame care așteptau de la ea o revelație capitală, Elisabeth regretă că le încurajase fără să vrea în iluziile lor. Aplecând capul, bombăni:

— M-am hotărât să învăț să conduc mașina.

— Ce? mormăi Mazi.

— Da, reluă Elisabeth. M-am înscris la școală. În după-amiaza aceasta iau prima lecție.

Doamna Monastier reveni pe pământ. Ochii i se stinseră. Fața i se lungi.

— Asta-i surpriza? îngăimă ea.

— Da, mamă, răspunse Elisabeth cu modestie.

Mazi își depăși decepția cu mai multă vitejie. Gata oricând să se aplece asupra unui leagăn, se întorcea cu aceeași ardoare spre un automobil.

— Să fie într-un ceas bun, spuse ea răspicat. L-am criticat întotdeauna pe Patrice pentru încăpățânarea lui de a nu conduce mașina. Dacă o să te vadă pe tine luând lecții, o să se prindă și el în joc și o să se așeze iarăși la volan! Volanul e o treabă bărbătească! Totul e ca Patrice să fie împins puțin de la spate! Și tu ai găsit mijlocul cel mai bun. Ah, ai minte, fata mea! Îmi place. Ce părere ai, Louise?

— Desigur, îngăimă doamna Monastier. Sper, totuși, că Patrice n-o să se supere pentru această decizie atât de... în sfârșit, atât de neașteptată.

— Cu cât o să fie mai supărat astăzi, cu atât o s-o aprecieze mai mult mâine, glăsui Mazi sentențios.-

Se întrerupse și ridică un deget. Acorduri cursive se auzeau prin fereastra salonului.

— Divin ! glăsui Mazi bătând din pleoape.

— Divin ! repetă doamna Monastier.

Și, la gândul fericirii pe care le-o producea acest băiat mare, schimbară între ele o privire de gratitudine reciprocă.

Elisabeth așteptă ora prânzului ca să-i spună lui Patrice că adusese un bengali și că avea să învețe să conducă. Nici una dintre cele două vești nu-l tulbură. Era atât de mulțumit de munca lui, încât părea că nimic nu putea să-i abată cursul gândurilor. Cufundat încă în muzica lui, o felicită distrat pe Elisabeth pentru debutul ei într-ale automobilismului și îngrijirii păsărilor, o sfătui, chiar, să cumpere o colivie frumoasă și, apoi, întorcându-se la lucrurile serioase, declară că găsise, în sfârșit, stilul de orchestrație care-i trebuia. Suprimând orice tranziție, orice fuziune arbitrară, va lăsa fiecare instrument să se exprime solistic. Din această încrucișare de linii va rezulta o calitate sonoră deosebită, foarte emoționantă. De altfel, țesătura partiturilor instrumentale ridica, pasionante probleme de contrapunct. În timp ce perora astfel, bunica și mama lui îi sorbeau cuvintele, deși nici una, nici cealaltă nu erau în stare să-l înțeleagă măcar pe jumătate. Tânăra Eulalie îl servea cu o expresie temătoare pe acest personaj supranatural, pe care îl cunoștea încă de copil. Chiar și Elisabeth era intimidată de știința bărbatului ei.

După cafea, se retrase din nou în salonul unde era chemat de o inspirație tiranică. Doamna Monastier se duse să se pregătească în camera ei : avea un ceai foarte important la ora cinci. Mazi se așeză la loc în fotoliul ei de răchită din grădină,

puse coșul pentru salată pe masă și se prăbuși în contemplarea micului bengali. Cât despre Elisabeth, în după-amiaza aceea își împărți timpul între două ocupații captivante: cumpărarea unei colivii și prima lecție de conducere auto.

La șase seara se întoarse acasă, roșie în obraji de bucurie și cu brațele încărcate de pachete. Aducea o colivie cu gratiile argintii, grăunțe de tot felul, o străchinuță specială pentru mâncare, o adăpătoare ultimul model, un sac cu nisip fin, un os de sepie și o cărticică despre creșterea păsărelelor. În timp ce desfăcea pachetele în fața lui Mazi, îi povesti impresiile ei de la școala de șoferi:

— E atât de distractiv! Am luat deja viraje, am frânat, am debraiat, am accelerat. Mașina școlii e tot un Ford ca al nostru. După ce termin, n-o să-mi fie deloc greu să-l conduc pe acesta. Profesorul spune că am reflexe foarte bune. Cred că în vreo zece zile am să fiu gata pentru permis...

Băgă mâna în coșul pentru salată, scoase din el bengaliul, îl sărută pe capul rotund și-i dădu drumul, șifonat și plouat, în noua lui locuință.

La căderea nopții, colivia fu transportată în mod solemn în dormitor și instalată pe comodă. Friquette acceptă, fără să protesteze, această nouă toană a stăpânei sale. Înainte de a adormi cu capul pe umărul lui Patrice, Elisabeth ascultă cu înduioșare, în întunericul cel mai dens, zgomotul unui cioc ascuțit ciugulind grăunțe.

Dar, încă de a doua zi, constată că prizonierul se plictisea. Cu penajul cenușiu, cu ochii pe jumătate închiși, nu se mai mișca de pe stinghiuța din colivie. Era clar că-i trebuia un tovarăș. Așteptă târgul următor și aduse un al doilea bengali și alte două kilograme de ceară. Tânăra Eulalie ridică brațele spre cer:

— Ce vreți să fac cu asta, doamnă Patrice? Am cât să ceruiesc tot castelul din Saint-Germain.

În loc să se distreze unul pe celălalt, cei doi bengali își uniră dezamăgirile. Într-o seară, la întoarcerea de la lecția de conducere, Elisabeth găsi un mic cadavru cu piciorușele țepene, culcat pe o parte, lângă străchinuța cu mâncare. Îl îngropă cu tristețe în grădină și-și dublă afecțiunea față de supraviețuitor. Dar și acesta muri, patruzeci și opt de ore mai târziu. În familie se făcu presupunerea că vânzătorul de ceară de parchet nu dădea ca premiu decât păsările bolnave. Elisabeth privea cu jale colivia goală. O colivie atât de frumoasă și nimeni ca s-o locuiască! Magazinul de unde o cumpărase vindea și canari. Abil prelucrat de nevastă-sa, Patrice fu de acord cu achiziționarea unui cuplu de canari galbeni ca aurul și cu piepturi proeminente. Viața se instală din nou în spatele gratiilor. Noii pensionari mâncau lacom, se îmbăiau, se loveau cu ciocurile, se certau câteodată și, de îndată ce Patrice se așeza la pian, bărbătușul începea să cânte să-și spargă plămânii. De acum înainte, Elisabeth avu două cărți de căpătâi: *Amatorul de canari* și *Codul circulației rutiere*.

Muzica filmului înainta cu încetineală și data examenului pentru permisul de conducere se apropia. De trei ori, Charles Brétillot telefonă la Saint-Germain ca să afle vești despre lucrarea pe care i-o comandase lui Patrice. Din discuție în discuție, acesta promise să predea partitura completă cel târziu la 7 septembrie. Pe 2 septembrie Elisabeth trebuia să se prezinte la examen. Bărbatul ei se duse cu ea la Versailles.

Avea o expresie paternă și îngrijorată. În schimb, Elisabeth strălucea de emoție. Se făcuse foarte frumoasă, ca să atragă toate șansele de partea ei. Dar, când se sui lângă examinator, în automobilul școlii, încrederea o părăsi. Patrice rămase pe trotuar, în timp ce ea demara cu prea multă brutalitate, spre o destinație necunoscută. Cu gura uscată, cu mâinile crispate pe volan, simțea privirea judecătorului său ațintită pe obrazul ei drept. Obligația de a fi grațioasă în timp ce schimba corect vitezele i se păru epuizantă. O treceau toate apele. Surâdea cu un aer angelic și

piciorul îi tremura pe pedala de accelerație. Bărbatul de care depindea soarta ei avea însă o fire curtenitoare. Îi ceru să meargă departe de centru, spre o stradă goală, o rugă cu amabilitate să ia o curbă în unghi ascuțit, să se oprească, să plece din nou, să parcheze cu spatele lângă trotuar și nici nu tresări când, pe drumul de întoarcere, ea frână spasmodic ca să evite un câine care traversa șoseaua. Niciodată nu condusese atât de prost, dar ochii vecinului ei erau plini de blândețe. Întrebările despre regulile de circulație pe care i le puse apoi erau atât de ușoare încât se temu să nu greșească răspunsurile. Examinatorul o liniști : fusese admisă.

Sfârșită de emoție, se duse la Patrice și i se aruncă de gât. El o felicită, dar vocea îi suna fals. Fără îndoială, era jignit că ea știa să conducă, în timp ce el se declara incapabil să o facă.

Acasă, toată lumea aștepta cu încordare rezultatul încercării. Mazi o întâmpină pe Elisabeth ca pe o învingătoare și ceru să fie servită la masă o sticlă de șampanie. Spera ca prin asta să stimuleze amorul propriu al nepotului ei. Acesta bău cupa în cinstea succesului noii automobiliste și profită de ocazie pentru a anunța că nu-i va disputa niciodată onoarea de a ține volanul în mâini.

— Răbdare ! O să-l convingem ! îi șopti Mazi lui Elisabeth când se ridicară de la masă.

Un mecanic veni să examineze Fordul depozitat în boxa lui, strânse câteva șuruburi, turnă benzină în rezervor, umflă cauciucurile și dădu drumul la motor. Mazi, doamna Monastier, bătrâna Eulalie și tânăra Eulalie se precipitară s-o admire pe Elisabeth urcându-se în mașină. Patrice se hotărâse s-o întovărășească pe nevasta lui în această primă plimbare cu mașina. Ea îi mulțumi cu un surâs, în timp ce se așeza lângă ea, cu umerii țepeni, cu fața palidă, dar vitează. Friquette, inconștientă de pericol, sări pe bancheta din spate. Poarta cea mare o grădinii fusese deschisă spre stradă. Așezat în mijlocul trotuarului, mecanicul oprea

trecătorii făcându-le semn cu brațul. Elisabeth ridică bărbia și apăsă cu timiditate pe accelerație. Roțile patinară pe pietriș. Fordul sforăi, scoase un rateu de fum albăstrui și o porni încetișor spre ieșire.

— Ah, Dumnezeule ! gemu bătrâna Eulalie. Numai de nu li s-ar întâmpla nimic !

Elisabeth înconjură grupul de case, trecu într-a treia și luă viteză.

— Unde mergi ? se bâlbâi Patrice.

— Spre pădure.

— O să trebuiască să traversezi strada Republicii !

— Și ce-i cu asta ?

— Acolo e cea mai mare circulație !

— O să vedem, spuse ea frânând în spatele unui camion cu prelata fâlfâind.

Patrice apăsase instinctiv cu piciorul în gol, ca pentru a frâna în același timp cu ea. Camionul dispăru pe o stradă laterală.

— Ar putea să semnalizeze când coteşte ! mormăi Elisabeth. Într-adevăr, îți ies o mulțime de ageamii în cale !

— Da, trebuie să fii foarte prudentă, o aprobă Patrice.

I se oprise motorul și, după ce-l porni din nou, demară cu un salt. Patrice se sprijini cu amândouă mâinile de parbriz.

— Iartă-mă. Bancheta nu are distanța potrivită pentru mine. Ajung greu la pedale.

— Atenție ! șopti el, băgând capul între umeri.

Trecuse razant pe lângă un biciclist și se năpustea neînfricată în direcția intersecției.

— Nu l-ai văzut ? o întrebă el.

— Pe cine ?

— Pe biciclist.

— Ba da, cum să nu ? !

— A ! Bine.

În momentul când să intre în strada Republicii, încetini cu o lăudabilă cumințenie și scoase chiar brațul pe geamul portierei, așa cum învățase la școală. Automobile rapide îi tăiau drumul mârâind de supărare.

— N-o să trecem niciodată ! suspină Patrice. Nu vrei să facem stânga împrejur și să ne întoarcem acasă ?

— Nu, răspunse ea hotărâtă. Vreau să merg la pădure !

— Și nu-i nici măcar un polițist în intersecția asta ! observă el.

— Nu-i nevoie de polițist !

Cu ochii țintă înainte, strângând din fălci, continua să înainteze încetișor, pe furiș, spre mijlocul intersecției. Botul Fordului se angajă pe strada Republicii. Un automobil negru viră brusc pentru a-l evita.

— Ce brută ! mormăi Elisabeth. Încă puțin și mă lovea ! Și mai era și vina lui ! Eu aveam prioritate, cred...

— Poate... șopti Patrice. Dar, Elisabeth, pe aici trece șoseaua națională.

— Și ce dacă trece șoseaua națională, n-am și eu dreptul să o traversez ?

Împinsă de indignare, continuă să înainteze. Un Buick decapotabil stopă în fața ei. Șoferul era congestionat, violet de furie. O ființă blondă, așezată lângă el, ricană :

— Evident ! E o femeie la volan !

Claxoane exasperate răsunară din turma de automobile imobilizate.

— Dă-i drumul ! Dă-i drumul ! Încurci toată circulația ! strigă Patrice.

Ca să bage într-a întâia, apucă schimbătorul de viteze cu atâta energie încât un scrâșnet de disperare răspunse gestului ei. Fordul nu se mișcase din loc și lătratul claxoanelor se înteți. Elisabeth era singură în fața tuturor acestor oameni obișnuiți cu șoselele. Broboane de sudoare îi apăruseră pe frunte. Refăcu

manevra și, de astă dată, automobilul catadicsi să se miște din loc. Sfidând valul de bolizi care defilau în sens invers, ea intră în sfârșit în paradisul drumurilor calme. Patrice se ștergea de sudoare pe față.

— Totul e să nu-ți pierzi capul, zise ea satisfăcută. Cei care provoacă accidente sunt tipii prea nervoși. Ți-a fost frică ?

— Nu, spuse el, mai mult cu dragoste decât cu sinceritate.

Un timp parcurseră drumurile tăcute ale pădurii. Friquette scoase nasul pe geam. Din când în când, un grup de călăreți apărea pe câte o alee cu nisip. Se opriră ca să plimbe câinele. Acesta alergă printre copaci, mirosi două sau trei urme lipsite de interes și se urcă singur la loc în mașină. Elisabeth se așeză din nou la volan cu o expresie de mulțumire absolută. Cu ochii strânși, cu un surâs misterios pe buze, înghițea spațiul.

— Chiar nu vrei să încerci ? îl întrebă ea.

El refuză. De câtva timp, se tot uita la ceas.

— S-a făcut târziu. Ajunge pentru prima dată...

La întoarcere, traversară strada Republicii fără incidente. Patrice, destins, făcea game pe tabloul de bord. Înainte de a ajunge acasă, își aprinse chiar și o țigară. În sfârșit, poarta cea mare apăru. Rămăsese deschisă. Adunate pe trotuar, ca la capătul unui dig, patru femei îngrijorate pândeau întoarcerea vaporului în port.

Când se dădu jos, Patrice spuse :

— Elisabeth conduce foarte bine.

A doua zi, repetă experiența, tot împreună cu Patrice, aventurându-se pe străzile cele mai circulate ale orașului. Hotărât lucru, totul îi reușea. Încântată de ispravă, le scrise părinților ei ca să le comunice că, acum, puteau s-o considere o automobilistă ireproșabilă. Îi răspunseră pe loc, implorând-o să fie prudentă. Amélie fusese cea care scrisese. Îi dădea vești despre viața la Megève. Erau, spunea ea, mulți clienți la „Două capre sălbatice". Bucătarul rus era în continuare la înălțimea reputației sale. Lucrările la telefericul de la Mont d'Arbois înaintau cu repezi-

ciune și avea să fie dat în folosință în luna decembrie. Îi revăzuse Elisabeth pe Denis și pe Clémentine în ultimul timp? Trebuia neapărat să le facă o vizită împreună cu bărbatul ei.

Cât despre noi, — scria Amélie— *ne gândim să închidem hotelul la 30 septembrie, să trecem pe la Chapelle-au-Bois, pe la bunicul, și să venim să ne odihnim la Paris înainte de începerea sezonului de iarnă. Ce bucurie să te revedem, copilă mea! Numără zilele care mă despart de această întâlnire. Tatăl tău și cu mine te îmbrățișăm cu dragoste, ca și pe Patrice. A terminat în sfârșit lucrarea aceea mare despre care ne-ai scris?"*

„Lucrarea aceea mare", care trebuia să fie gata la 7 septembrie, avea să fie terminată la 10 septembrie. În seara acelei zile memorabile, Patrice le adună pe bunică, pe mamă și pe Elisabeth în salon ca să le prezinte creația lui. Aceste fragmente muzicale, scrise pentru a fi intercalate între intervențiile unui comentator, o neliniștiră pe Elisabeth prin disonanțele lor. Chiar și Mazi își îndoi ușor spinarea sub avalanșa percutantă a notelor. Când Patrice încheie ultimul acord, ea suspină:

— E frumos! E foarte frumos. Dar îți trebuie un auz învățat cu așa ceva ca să asculți asta!

Patrice liniști pe toată lumea explicând că o interpretare la pian nu putea decât să trădeze partitura și că ea va căpăta volum, profunzime și o poezie extraordinară când va fi executată de orchestră. Fu rugat să cânte din nou câteva pasaje. Într-adevăr, unele erau admirabile. Elisabeth își reproșă că nu le gustase încă de la prima audiție. Își privea bărbatul aplecat deasupra claviaturii: un profil palid și slab, cu ochi negri și tragici, cu buzele strânse într-un rictus dureros. Degetele lui dansau pe clape cu o rapiditate uimitoare. Uneori, ridica din umeri, își balansa bustul. Era frumos? Era urât? Nu mai știa. Îl iubea. Era mândră că e nevasta lui.

Cum își dăduse întâlnire cu Charles Brétillot pentru a doua zi, la ora trei, ea îi propuse să-l conducă la Paris cu mașina. El acceptă.

4.

Charles Brétillot nu-și ascunse scepticismul când ascultă muzica pentru *Bisericile din Savoia* cântată la pian. Dar, încă de la prima repetiție cu orchestra, își schimbă părerea și declară că acest comentariu muzical al filmului era, în sine, o reușită. Patrice reveni la Paris, tot adus de Elisabeth, ca să asiste la înregistrare. Închisă împreună cu el în cabina de sunet, tremura de entuziasm în timp ce, de cealaltă parte a geamului, cânta o formație de doisprezece instrumentiști. Patrice era stăpânul sunetului, al vântului, al ploii și al pârâurilor cântătoare. Elisabeth și-ar fi dorit ca toată lumea să poată auzi în curând opera bărbatului ei. Dar filmul nu urma să iasă decât la sfârșitul anului, de sărbători.

Scăpat de lucrarea urgentă pentru cinema, Patrice își reluă obiceiul de a visa nepăsător. Voia, spunea el, să-și revadă concertul și să-l transforme într-o simfonie. Nimeni, acasă, nu înțelegea importanța acestei hotărâri. Elisabeth îl duse la Paris ca să cumpere o mare cantitate de coli de hârtie cu portative. După această călătorie, Mazi încredință mașina mecanicului, ca să-i facă revizia motorului, să-i schimbe cauciucurile și să o revopsească. Trei zile mai târziu, un Ford albastru ca noaptea, arătând ca nou, trase la scara de la intrare. Mazi se învârti cu pași mici în jurul automobilului și îl inspectă minuțios prin lornion.

— E bine. Poimâine o să ne duci pe toți cu mașina la biserică. Apoi, o să mergem să luăm aer la pădure.

De când era măritată, Elisabeth se ducea în fiecare duminică, împreună cu familia, la biserică, însă niciodată această ieșire nu dobândise pentru ea un caracter atât de impunător. Cum le transporta pentru prima oară pe soacră și pe Mazi cu mașina, se simțea pătrunsă de responsabilitate, temându-se să nu le dezamăgească prin vreo stângăcie. Pe traseul, foarte scurt, cele două doamne, așezate în spatele ei, nu mai conteniră cu complimentele. Din cauza aglomerației îi fu imposibil să tragă mașina în fața bisericii, așa cum dorise Mazi. Trebui să se mulțumească s-o parcheze pe o stradă laterală. Din fericire, un grup de prieteni sosea tocmai atunci: domnul Resenkampf, colonel în retragere, cu nevasta și cu fiica lui, domnul și doamna Rochet, cu cei trei copii ai lor îmbrăcați în costume de marinar, astfel încât îi putură vedea pe Monastieri coborând din Fordul lor. Se salutară cu amabilitate.

În naosul plin de lume, Elisabeth retrăi dulcile emoții ale căsătoriei. La Megève nu i-ar fi trecut prin minte să se ducă, o dată pe săptămână, la biserică. Aici, îi făcea plăcere să se roage. De altfel, credința ei era liniștită, rezonabilă. Se simțea la fel de curată și de elegantă în toaleta ei ca și în gândurile ei. Un suflet de duminică într-o rochie de duminică. Patrice era lângă ea. Formau un cuplu exemplar. Ce mai lipsea fericirii lor? Un copil, poate? Și-l dorise altădată, pe când era îndrăgostită de un alt bărbat. Acum, această dorința nu o mai stăpânea. Aveau tot timpul. Credincioșii îngenuncheau. Se auzi un clopoțel. Elisabeth își aminti că, pe când era mică, la pension, ca să-și înalțe mai bine sufletul spre Dumnezeu, își ținea respirația până i se făcea rău. Făcu la fel. Inima îi bătea cu putere. Privirea i se încețoșa pe aurăriile altarului. Imaginea lui Christos se înconjura de raze. Dar ea nu avea nimic să-i ceară.

După slujbă, în fața bisericii, avură loc întâlniri de pălării înflorate. Fetele aveau voci de păsărele. Tineri bine îmbrăcați vindeau *L'Action française*. Câteva familii se îndreptau deja spre

patiseria vecină, faimoasă pentru cafelele ei. Mazi acorda audiență, în aer liber, unor bătrâne doamne care o înconjurau cu deferență. Pentru toate, Elisabeth era obiect de curiozitate. I se făceau complimente, era întrebată dacă-i plăcea la Saint-Germain. Ea răspundea cu eleganță, sprijinită de brațul lui Patrice, ca în fotografia de la nuntă. Cerul se acoperea de nori. Mazi ridică nasul, se îngrijoră și își luă rămas-bun de la cei ce o înconjurau :

— Iertați-mă... nepoții mei au plănuit să mă plimbe cu automobilul prin pădure și ne grăbim, că vine ploaia !

Într-adevăr, plimbarea cu mașina fu scurtată de o aversă. Elisabeth conducea pe dibuite, prin rafalele de apă care se zdrobeau de parbriz. Patrice, doamna Monastier și Mazi tăceau, impresionați de această lentă navigație pe canale de ceață. Când automobilul trecu în cele din urmă pragul grădinii, tânăra Eulalie, cu o umbrelă mare în mână, se aruncă în întâmpinarea călătorilor.

Ca în fiecare duminică avură la dejun un pui fără culoare și fad, către ora patru, o scurtă vizită a nepoatei domnului vicar, între cinci și șapte, o întâlnire a doamnei Monastier cu trei prietene iar la cină, jambon și paste făinoase.

Imediat ce se ridică de la masă, Patrice vru s-o ia pe Elisabeth în camera lor. Cu o expresie stânjenită, cu trăsăturile încordate, cu scânteieri în priviri, nu reușea să-și ascundă dorința pe care i-o provoca nevasta lui. Dar ea era mai puțin nerăbdătoare să se dedea jocurilor dragostei și se amuza, din cochetărie, să întârzie clipa în care vor rămâne singuri.

— Așteaptă puțin ! șopti ea. Mazi s-ar supăra dacă nu ne-am petrece seara împreună cu ea și cu mama.

— N-ai decât să spui că ești obosită ! Or să înțeleagă foarte bine !

— Nu, Patrice ! Fii cuminte !

— Dacă tu crezi că-i mai amuzant !

Discuția lor fu întreruptă de Mazi, care-i propuse nepotului o partidă de dame. Acesta acceptă fără entuziasm. Doamna Monastier se instală într-un fotoliu ca să urmărească mai bine jocul celor doi adversari. Elisabeth se așeză lângă ea și-și deschise o revistă ilustrată pe genunchi. Dar, în loc să privească fotografiile, trăgea cu coada ochiului la bărbatul ei care împingea cu degetul micile piese negre dintr-o căsuță în alta, cu gândul, fără îndoială, la niște atingeri mai secrete și mai delicioase.

— Ce rău joci azi, bietul meu băiat, mormăi Mazi cu o satisfacție evidentă.

Ca să scurteze partida, Patrice făcea greșeală după greșeală, cădea în toate capcanele ce i se întindeau. În sfârșit, își lăsă răpiți și ultimii pioni de către o bunică ce arunca priviri de general neînduplecat, el anunțând că i s-a făcut somn.

— Noapte bună, copiii mei ! spuse Mazi. Somn ușor ! O șterseră, sub privirile celor două femei cu inimi curate care îi bănuiau de toată inocența lumii. De îndată ce intrară în cameră, Patrice o îmbrățișă pe Elisabeth și o sărută pe gură. După cum îi era obiceiul, se grăbea foarte tare. Ardoarea, neîndemânarea lui erau înduioșătoare. Elisabeth trebui să-l tempereze, ca să-l împiedice să-și satisfacă plăcerile prea repede. În acalmia care urmă mișcărilor pasiunii, ea constată că-i e foame. Aruncând cuverturile la o parte, se precipită spre comoda Ludovic al XV-lea, o deschise și scoase un cârnat uscat, început.

— A mai rămas ? întrebă Patrice.

— Da, vrei și tu o bucățică ? spuse ea mușcând cu poftă din cârnat.

El refuză cu demnitate.

— Greșești, mai zise ea. E delicios !

— Sunt caraghioase poftele care te apucă uneori, noaptea ! N-ai mâncat bine la cină ?

— Ca să fiu cinstită, nu. Dar tu ?

— Eu, da.

— Asta pentru că ești obișnuit cu bucătăria de aici!

— E chiar atât de proastă?

— E mai mult decât proastă, Patrice. E inexistentă. Ce mâncăruri bune ți-aș face cu, dacă am fi singuri! De fapt, aș putea să mă înțeleg cu Eulalie s-o înlocuiesc din când în când la gătit!

— Dacă i-ai cere așa ceva, s-ar simți jignită. Și Mazi s-ar îmbolnăvi!

— Atunci, rămânem la mezeluri! spuse Elisabeth cu gura plină.

Era atât de caraghioasă în cămașa de noapte, cu părul ciufulit, cu o bucată de cârnat în mână, încât Patrice izbucni în râs.

Elisabeth duse degetul la gură:

— Ș̦ș̦ș̦t! O să-i trezești!

— Pe cine?

— Pe canari.

Ea ridică pătratul de pânză care acoperea colivia. Doi bulgărași galbeni se țineau în echilibru pe stinghia din colivie. Canarii dormeau cu capul băgat sub aripă.

— Privește cât sunt de drăguți! reluă Elisabeth. Și când te gândești că în clipa asta toate păsărelele din lume fac ca ei, cu capul sub aripă, prin frunzișuri, prin cuiburi, prin găuri de zid...

— Câtuși de puțin. Există păsări de noapte care în timpul ăsta vânează și păsări care trăiesc în țări unde, acum, e ziuă...

Această logică masculină era descurajantă.

— Strici totul! oftă Elisabeth.

Puse la loc bucata de pânză peste colivie. Cățeaua coborî din fotoliu și veni să-și cerșească partea ei de hrană. Elisabeth îi tăie cu briceagul o rondelă de cârnat:

— Ține, Friquette! Ți-o fi și ție foame. Mâine am să cumpăr două bucăți de jambon afumat.

— Îți închipui ce mutră ar face Mazi dacă ți-ar descoperi ascunzătoarea?

— Poate ar pofti și ea și-ar lua o gustare împreună cu noi, replică Elisabeth învelind restul de cârnat în hârtie.

Friquette se linse pe bot, mirosi sertarul comodei și, apoi, înțelegând că pomana se terminase, se urcă la loc în fotoliu și închise ochii ca să viseze la cârnatul providențial.

A doua zi, după micul dejun în familie, Elisabeth trebui să insiste ca Patrice să se apuce de lucru.

— Am tot timpul ! zicea el. În tot cazul, n-o să se cânte, niciodată, această simfonie ! O scriu pentru mine...

Semăna cu un copil leneș care caută un pretext ca să lipsească de la școală. „Cum e posibil să fii atât de leneș și să ai atâta talent ?", se gândi Elisabeth. Ca să-l convingă, îi spuse că dacă muzica lui pentru *Bisericile din Savoia* se făcea remarcată, cum presupunea ea, va găsi mai ușor ocazia să dea un concert cu simfonia lui :

— Trebuie neapărat să ai câteva lucrări importante în sertar, pentru cazul în care, brusc, un mare dirijor sau un mare solist ți s-ar adresa !

Privind pe fereastră în grădină, el îi răspunse că nu se gândea la un viitor atât de strălucit, se plânse că avea mintea amorțită, dar în cele din urmă, mișcat de interesul pe care-l purta Elisabeth carierei lui, se refugie în salon cu partiturile.

După ce-i ridicase moralul bărbatului ei, Elisabeth se întoarse spre sarcini mai puțin nobile, dar tot obligatorii. Colivia nu mai fusese curățată temeinic de două zile. O transportă în baie, încuie ușa, închise ferestrele, dădu drumul canarilor și spălă gratiile și podeaua de tablă a închisorii lor, în timp ce ei zburau prin întreaga încăpere. Grăunțe strivite, găinațuri infime, fulgi blonzi, impalpabili dispăreau prin gura de scurgere a lavoarului. Păsărelele, înnebunite de spațiu, schimbau între ele chemări vesele, încrucișându-și traiectoriile de la suportul de prosoape la taburet, de la marginea căzii până în vârful dulapului de lenjerie. Veselia lor o contamina și pe Elisabeth. Ca și ei, era în recreație. Ar fi

vrut să aibă zece canari, douăzeci de canari și să-i lase să zburde într-o casă foarte mare, cu toate ieșirile blocate. Obosiți de călătoriile lor în zigzag, canarii se cocoțară pe etajera lavoarului ca să urmărească de aproape munca stăpânei lor. Sub ei, o cascadă vijelioasă se prăbușea într-o prăpastie de porțelan. Două mâini enorme manevrau mobilele locuinței lor, sub valurile clocotitoare ale potopului. Dar păsărelele se obișnuiseră deja cu această treabă de uriaș și nu se speriau de stropii care săreau, uneori, până la ele. Când colivia fu curată, Elisabeth micșoră debitul robinetului. Canarii săriră în chiuvetă și începură să se curețe sub firul subțire de apă care se prelingea. Beau, făceau gargară, își legănau cozile, băteau din aripi, bețiți de plăcerea de a fi uzi peste tot. Apoi, cu penajul îngreunat, își luară anevoie zborul și aterizară pe capul Elisabethei. Aceasta nu se mișca, în timp ce ei se bălăbăneau, unul lângă celălalt, ca să se usuce în părul ei. Două perechi de picioruțe țopăiau nervoase pe capul ei. Lovituri agile de coadă îi făceau vânt la tâmple. Oglinda îi reflecta imaginea, împodobită cu o drăguță pălărie de un galben viu. „Păcat că Patrice nu mă vede!", gândi ea. Când consideră că jocul durase destul, presără nisip fin pe podeaua de tablă a coliviei. Imediat, canarii își luară zborul ca să exploreze această plajă proaspăt pregătită pentru ei. Elisabeth îi acoperi cu colivia fără fund, ca un clopot. Apoi, după ce canarii se cățărară pe stinghiuța lor, Elisabeth făcu să alunece placa de tablă în șanțurile ei și îi duse cu totul în dormitor.

De la parter se auzeau slabe sunete de pian. Dar această muzică nu era scrisă de Patrice. Elisabeth recunoscu *Scene cu copii* de Schumann, pe care i-o cântase, într-o seară, la începutul căsătoriei lor. „Poftim! Se distrează în loc să lucreze", își spuse ea. Și își promise, matern, să-i reproșeze lipsa de seriozitate. Colivia, așezată pe marginea ferestrei deschise, domina grădina. În copaci, păsările în libertate răspundeau ciripitului păsărelelor captive. Dacă Elisabeth se îndepărta, o vrabie obraznică venea

imediat să fure grăunțe, printre barele coliviei. Văzuse deja câteva la treabă, săptămâna trecută. Zâmbind la această amintire, se aplecă pe balustradă. Privirea îi căzu pe alee, ocoli peluzele și, deodată, i se opri pe pavilionul paznicului. Cu cât contempla mai mult această construcție de pietre gălbui și țiglă cenușie, cu atât o găsea mai încântătoare în simplitatea ei. Friquette ieși din tufișuri și se grăbi spre bucătărie : auzise zdrăngănitul unei oale. „Și eu, se gândi Elisabeth, ce să mai fac acum ?“ Pianul tăcuse. „Ah, acum se gândește, compune.“ Ieși din cameră, coborî în oficiu și luă dintr-un cui o legătură de chei.

— Vă duceți acolo ? întrebă bătrâna Eulalie, râzând încetișor.

— Da, aș vrea să mai văd o dată...

— Nu-i nimic de văzut...

— Ba da, Eulalie !

— Atunci, vin și eu !

— Nu, nu, stai aici, mă duc numai pentru cinci minute...

Se întoarse în casa paznicului, măsură camerele, bucătăria, cu pași mari, verifică dacă se închid ferestrele și-i înapoie cheile servitoarei care o aștepta, bănuitoare, lângă mașina de gătit.

— Nu vă mai trebuie, doamnă Patrice ? întrebă aceasta legănându-și capul ei de capră care apărea din corsajului uzat.

— Deocamdată nu, dar am să le cer din nou în curând. Nu știi cumva unde e bunica domnului ?

— Era aici, acum zece minute. Probabil că s-a dus înapoi în cameră.

Elisabeth urcă scara, câte patru trepte deodată, trecu prin galeria de stampe, bătu la ușa lui Mazi, auzi o voce care spuse : „Intră“, împinse ușa și pătrunse într-o epocă revolută. Între pereții tapetați cu o țesătură în dungi se aflau un pat cu baldachin, fotolii prețioase, măsuțe cu picioare subțiri, fiecare cu fotografia unei ființe dragi pe el. Mirosea a valeriană și a pudră. Așezată în fața unui birou Empire, Mazi scria cuiva. Ridicându-și ochii

spre Elisabeth, îi surâse din adâncul norului ei de gânduri și spuse cu dulceață :

— Ia te uită ! Ce frumos din partea ta că-mi faci o vizită !

— Nu te deranjez, Mazi ?

— Câtuși de puțin, copila mea.

Deschise cutia din carapace de broască țestoasă în care păstra bomboanele de mentă, îi oferi una Elisabethei, luă și ea una și și-o băgă delicat în gură.

— Pari foarte agitată, reluă ea. Ia loc, te rog !

Dar Elisabeth prefera să rămână în picioare. Inima îi plesnea de entuziasm.

— Mazi ! exclamă ea. Mi-a venit o idee minunată.

— Nu mă miră din partea ta. Și care e ideea aceasta ?

— M-am hotărât să restaurez casa paznicului.

— Ei, aș ! râse Mazi. Ce să faci cu ea ?

— Să locuiesc în ea împreună cu Patrice.

Urmă o tăcere. Râsul îi îngheță lui Mazi pe buze. Sprâncenele i se încruntară. O vreme, mângâie cu vârfurile degetelor, mașinal, o broască țestoasă de bronz sub a cărei greutate își ținea hârtiile.

— Nu te simți bine în camera voastră ? întrebă într-un târziu.

— O, ba da ! spuse Elisabeth cu elan. Dar, înțelegi, Mazi, acolo am fi în întregime la noi acasă !

— Înțeleg, înțeleg...

— Am să aranjez interiorul după capul meu, am să lipesc tapet, am să zugrăvesc bucătăria și cabinetul de toaletă...

În timp ce vorbea, gesticula ca să-și elibereze preaplinul de energie.

— Știi tu să faci toate astea ? întrebă Mazi cu un surâs ironic.

— Desigur, Mazi ! La hotel îl ajutam deseori pe tata să retapeteze camerele, între sezoane.

Meseria părinților Elisabethei îi displăcuse întotdeauna lui Mazi. Când vorbea despre ei cu persoane străine, nu spunea

niciodată că țineau un hotel, ci, pe un ton vag și important, că „lucrau în domeniul hotelier". Cât despre unchiul Denis și despre Clémentine, care țineau o cafenea pe strada Lepic, le ignora în mod deliberat existența. Era o minune, după ea, că Patrice descoperise, într-un mediu atât de îndepărtat de al său, o tânără care să aibă toate calitățile necesare ca să poată intra în familia Monastier.

— Văd de pe acum ce-ar ieși! reluă Elisabeth. Mi-ar trebui tapet cu flori, cretoane pentru ferestre...

Fața lui Mazi se contracta, din ce în ce mai tare, într-o grimasă de reprobare distantă. Brusc, obrajii începură să-i tremure.

— N-o lua atât de repede, fetițo! Înțeleg că educația pe care ai primit-o la Megève a dezvoltat în tine gustul schimbării, al mersului de ici-colo, hai să-i spunem pe nume: lipsa de astâmpăr. Dar, aici, avem obiceiul să trăim toți împreună, sub același acoperiș, împărțind între noi bucuriile și necazurile, ca și pâinea zilnică. Sunt convinsă că acest proiect de a vă instala în casa paznicului nu provine de la Patrice.

— Nu, Mazi.

— Eram convinsă! M-ar fi mirat să aflu că nepotul meu e capabil de o asemenea toană! Știe măcar că ești aici ca să-mi vorbești despre asta?

Elisabeth neagă din cap.

— Din ce în ce mai bine! Ai venit deci aici din proprie inițiativă...

— M-am gândit...

Mazi bombă bustul sub ornamentul de dantele negre.

— Știu la ce te-ai gândit, Elisabeth! rosti ea brutal. Dar nu trebuie ca plăcerea de a te juca de-a mica stăpână a casei să te facă să uiți considerația pe care o datorezi familiei bărbatului tău!

Această frază o zăpăci pe Elisabeth ca o palmă. Ar fi vrut să răspundă, dar tăcu. Îi era teamă că nu se va putea stăpâni. Mazi continuă cu o voce gâfâitoare:

— Cum am arăta noi, Louise și cu mine, în această casă mare pe care voi ați părăsi-o ca să vă instalați în fundul grădinii? Oricine ar putea să creadă că nu mai suportați viața în comun cu noi, că fugiți de noi, că vă e sete de independență!

— Câtuși de puțin! răspunse Elisabeth cu efort. Nimeni n-ar putea crede așa ceva, pentru că ne-am vedea ca și înainte și am mânca împreună. Pur și simplu, seara, Patrice și cu mine ne-am întoarce în casa noastră ca să dormim...

— Chiar așa? spuse Mazi.

Și un rictus îi răsfrânse colțurile gurii.

— Da, spuse apăsat Elisabeth. Și, din când în când, de asemenea, v-am invita la noi la masă. Aș găti cu...

Mazi se propti cu amândouă mâinile de masă și se ridică anevoie. Marginea perucii i se dezlipise ușor de frunte. O față de marmură, cu păr fals deasupra.

— Fetițo, începu ea, ești încântătoare, dar puțin cam pripită în decizii. Nu sunt de acord cu ideea ta. O găsesc chiar nepoliticoasă față de mine. Și te rog să nu-mi mai vorbești despre asta niciodată.

— N-am să vă mai vorbesc, Mazi, răspunse Elisabeth înghițindu-și furia. Dar, chiar dacă nu voi locui împreună cu Patrice în casa paznicului, am s-o curăț și am s-o aranjez! Nu-mi place această casă moartă din fundul grădinii.

— Dacă te distrează să faci pe zugravul!

— Mult!

Și se îndreptă spre ieșire.

— Elisabeth! strigă Mazi.

— Da? se întoarse ea din prag.

— Sper că m-ai înțeles bine. Aici sunt la mine acasă. Și nu vreau să-mi fie schimbate obiceiurile.

Elisabeth îi aruncă o privire neagră, nu spuse nici un cuvânt și ieși.

În timpul dejunului, nici ea, nici Mazi nu pomeniră nimic despre discuția din cursul dimineții. După masă, Elisabeth îi ceru niște bani lui Patrice: avea de făcut unele cumpărături în oraș. Ce anume voia să cumpere? Va afla curând. Era o surpriză. El o lăsă să plece cu trei sute de franci în poșetă.

Desfășurase două suluri de tapet pe pat:

— Cel roz cu flori de câmp mari va fi pentru camera noastră, iar cel galben pai, gen țesătură, pentru salonul-sufragerie. Nu-i așa că sunt frumoase?

— Foarte frumoase, aprobă Patrice.

— Și nu sunt scumpe! Cu tot cu borcanele de vopsea am cheltuit două sute șaptezeci și cinci de franci. Dacă te-ai fi adresat zugravilor de meserie pentru treaba asta, ți-ar fi cerut pe puțin dublu!

— N-o să putem să aducem toată casa la lumină numai noi doi! exclamă el.

— Nu noi o s-o aducem la lumină, ci eu!

— Ah, asta înseamnă că nu vrei să te ajut?

— Ai atâtea lucruri mai bune de făcut. Interiorul ăsta o să-l aranjez singură, după gustul meu. O să-i consacru atâta timp cât va fi nevoie! Zece zile... Cincisprezece zile...

Patrice clătină din cap:

— Cât ești de ciudată, Elisabeth! Ai luat hotărârea asta atât de brusc, fără să te consulți cu nimeni!

— Mazi e deja la curent. Am avut cu ea o lungă discuție azi-dimineață.

El avu o mișcare de surpriză.

— Ce-a spus de proiectul tău?

— Ce vrei să spună? Nu se bucură...

— Nu mă îndoiam, mormăi el. Arăta ciudat în timpul mesei. S-a urcat să se culce mai devreme decât de obicei...

— Asta o să-i prindă foarte bine, accentuă Elisabeth pe un ton de bravadă.

Patrice se așeză pe marginea patului, privi tapetele, le mângâie cu mâna lui foarte fină, foarte albă și, ridicând fruntea, spuse dintr-o dată :

— Elisabeth, cred că ar trebui să renunți la idee, cel puțin pentru moment...

— Pentru ce să renunț ? Știi cât de mult o iubesc pe Mazi. M-am dus s-o văd cu atâta încredere, cu atâta bucurie ! Și m-am trezit în fața unui monument de egoism. Nimic din ce spuneam eu nu putea s-o atingă. Nu se gândea decât la confortul ei personal...

— Nu exagera ! Mazi e foarte drăguță, foarte conciliantă...

— Cu condiția s-o asculți fără să crâcnești. Nu ridica din umeri, Patrice. Tu și cu mama tremurați în fața ei. Pentru ea, tu ai rămas un copil cu pantaloni scurți. Ei bine, toate astea trebuie să înceteze ! Nu m-am măritat cu un băiețaș, ci cu un bărbat ! Un bărbat cu care vreau să-mi petrec tot restul vieții.

— Nu s-ar spune că Mazi te împiedică !

— Ba da, mă împiedică, Patrice ! Mă împiedică fără s-o știe, pentru că noi locuim la ea, pentru că depindem de ea, pentru că e totdeauna aici, în spatele nostru, ca să ne supravegheze, să ne dea sfaturi. Nu rămânem în intimitate decât seara, în camera noastră, și încă nici atunci ! Eu, cel puțin, mă sufoc în această casă de femei bătrâne, printre aceste mobile pe care n-ai dreptul să le muți fără autorizație prealabilă !

Cuprinsă de dorința de a-l convinge pe Patrice, descoperea noi motive de mânie pe care, în ajun, încă nu le văzuse îndeajuns de limpede.

— Te înțeleg, fu de acord Patrice, dar gândește-te la vârsta lui Mazi, gândește-te la frica ei de singurătate...

— Ce singurătate ? Nu avem de gând s-o părăsim ca să ne instalăm la capătul lumii, ci la cincizeci de metri de ea, în casa paznicului !

— Nu e decât un început. Într-o zi sau alta, când am să câștig destui bani, o să ne stabilim la Paris. Mazi intuiește asta ! Interpretează ideea ta de a ne muta ca pe o primă etapă înaintea marii plecări. Și suferă din pricina asta... Între timp, Mazi o să se gândească la proiectul tău, o să se obișnuiască fără îndoială și, până la urmă, nu m-aș mira dacă te-ar încuraja ea însăși să-l realizezi...

Înțelepciunea acestor cuvinte o exasperă pe Elisabeth. Din instinct, ura precauțiunile verbale, tergiversările diplomatice. Pentru ea, un obstacol nu trebuia niciodată ocolit, ci întotdeauna doborât.

— În concluzie, după tine, ar trebui să aștept permisiunea lui Mazi ca să fim fericiți ! reluă ea.

— Dar nu suntem deja fericiți ? o întrebă Patrice apucând-o de mână.

Ea îl respinse :

— Tu nu știi ce înseamnă să fii cu adevărat fericit, Patrice ! Dar am să te învăț. Am să te învăț în casa noastră ! Pentru c-o să avem casa noastră. Și asta cât mai repede cu putință. Fie că vrea, fie că nu vrea Mazi !

Patrice o privi lung. Era atâta dulceață în ochii soțului ei, încât o tulbura. Se simțea mai puțin inteligentă, mai puțin bună decât el și, totuși, toată dragostea pe care i-o purta n-o putea hotărî să abandoneze partida. El o cuprinse în brațe :

— Ne-am înțeles, Elisabeth. Dar îți cer, când ai să construiești noua noastră viață, să nu lovești prea brutal două ființe care ne sunt dragi. Ai regreta tot atât de mult ca și mine... sau chiar mai mult decât mine...

Cuprinsă de revoltă, tresări la sărutarea care-i atinse buzele. O dorință de a plânge îi umplu ochii. De cine era înduioșată :

de Mazi, de Patrice, de ea însăși ? Întorcând capul, trase adânc aer în piept, încercă să surâdă și spuse :

— Te iubesc, Patrice... Dar lasă-mă să fac cum vreau eu... Și totul va fi bine...

5.

Netezită cu peria de câteva ori, ultima bucată de tapet se lipi pe perete fără nici o cută. Elisabeth luă foarfeca și o tăie la nivelul podelei. Dormitorul, complet retapetat, era un răsad de flori pe un fond roz ca aurora. Nici un meserias n-ar fi lucrat cu mai multă îngrijire. Când patul, dulapul și comoda vor fi împinse la locurile lor și lustruite cum merită, nimeni nu va putea contempla acest decor fără a invidia fericirea celor care aleseseră să trăiască în el.

Pentru moment, mobilele erau adunate în mijlocul încăperii. O scândură sprijinită pe două capre purta o întreagă trusă de zugrav. Podeaua era plină de fâșii care se lipeau de pantofi. Elisabeth trecu în salonul-sufragerie, de culoarea galbenă a paiului. Nu mai rămăseseră de zugrăvit decât bucătăria și camera de toaletă. Mâine se va apuca de ele. Și peste o săptămână, dacă nimic nu o întârzia, va putea atârna perdelele și lustrui parchetul. Un simțământ de mândrie o înălța din mirosul fad al cleiului. Se apropie de o fereastră ca să examineze inelele care urmau să susțină vergelele și, deodată, se petrecu un fel de decalaj în existența ei. Era aici și era și în altă parte. Cățărată pe un scăunel de bucătărie, cu o perdea de creton în mână, într-o cameră cu bârne aparente. Focul ardea în marele șemineu savoiard. O voce de bărbat spunea : „Perdele sunt încântătoare. Exact ce trebuie, Elisabeth !“ Un vârtej o cuprinse. Redeveni stăpână pe sine și,

alungându-și amintirile, se întoarse în camera roz. O umflătură a tapetului îi atrase atenția. Încercă să o netezească cu podul palmei. Se auziră pași pe pietrișul aleii. În fiecare zi Patrice, doamna Monastier, bătrâna Eulalie sau tânăra Eulalie veneau să constate cum progresează lucrul. Numai Mazi se încăpățâna să nu viziteze casa paznicului. „O să se hotărască și ea până la urmă!", se gândi Elisabeth. De astă dată cel care intră fu Patrice.

— Bravo! Ai înaintat mult. Dar nu crezi că-ți ajunge pentru astăzi? Prietenele mamei au venit deja. Grăbește-te să te pregătești pentru ceai.

Elisabeth îl urmă cu părere de rău. „Ceaiul de la ora cinci" al' doamnei Monastier o plictisea, dar ar fi fost deplasat din partea ei să nu apară. Se spălă, își refăcu pieptănătura, își puse o rochie gri, foarte sobră, cu guler „Claudine" alb, și nu mai avea nimic comun cu lucrătoarea ciufulită care, cu câteva minute înainte, punea tapet în camera ei.

Sosirea Elisabethei în salon stârni curiozitatea doamnelor, care întoarseră spre ea surâsuri de bun-venit de sub pălăriile divers împodobite cu fulgi, cu panglici sau cu flori. Toate o cunoșteau deja, ceea ce nu le împiedica să o examineze cu o aviditate plină de simpatie, pentru că o proaspăt căsătorită e întotdeauna interesantă de privit pe toate părțile. Patrice, care intrase în urma ei, sărută o mână după alta îndoindu-și ușor spatele, ca un horticultor care compară parfumul trandafirilor din răsaduri. Gesturile lui erau de o eleganță rafinată. Prietenele mamei sale înfloreau când li se adresa. Nicăieri nu era mai în largul lui decât în această adunare de femei bătrâne. Mazi, cu peruca pe cap, cu șalul pe umeri și cu obrajii pudrați, ocupa fotoliul cel mai confortabil. Doamna Monastier, obligată să se tot deplaseze, stătea așezată într-o parte, în stare de alarmă, pe un scaun, și sporovăia cu voce ascuțită cu vecinele ei. Zgomotul se amplifică atunci când tânăra Eulalie aduse ceaiul. Elisabeth trecu printre invitate ca să le servească „cu toată grația celor

douăzeci de ani ai săi", cum spunea nepoata domnului vicar. Din toate persoanele de față, numai Mazi rezista la farmecul ei. Elisabeth nu obținu nici o privire, nici un cuvânt de mulțumire pentru ceașca pe care i-o întinse bătrânei doamne. Casa paznicului apăsa cu toată greutatea ei asupra relațiilor dintre ele. Și totuși, în mintea lui Mazi lucrările de renovare nu aveau, încă, nici o consecință practică. Nu putea concepe că, trecând peste voința ei, Elisabeth și Patrice s-ar putea instala într-o zi „în dependințe". Cum ar reacționa, dacă ar fi anunțată că intenționează să se mute ?

— Două bucăți de zahăr ?

— Știi foarte bine că nu pun decât una, mormăi Mazi privind în altă parte.

Cu cleștele de luat zahăr în mână, Elisabeth fu tentată să lase bucata de zahăr să cadă de foarte de sus în ceașcă, stropind corsajul bombat al bătrânei. Dar se stăpâni ; de fapt, Mazi nu era atât de condamnat, cât, mai ales, de plâns. Patrice le observa pe amândouă, cu colțul ochilor, în timp ce discuta cu doamna Rochet. Linguriţele de ceai se învârteau vesele între pereții de porțelan. Elisabeth oferi fursecuri. Erau de toate felurile : groase sau plate, sfărâmicioase, pudrate cu zahăr, glasate, dungate. Degetele doamnelor pluteau o clipă pe deasupra și, deodată, se închideau pe bunătatea aleasă, cu vivacitatea unei gheare de pasăre răpitoare. Mâncând și bând, nu conteneau să-și exprime, cu o volubilitate uimitoare, toate ideile care le treceau pe sub pălării. Se vorbi despre noile tendințe ale modei. Despre scandalurile primelor șorturi, a căror apariție o semnalaseră jurnalele din vara aceea, pe Coasta de Azur. Despre logodna prințului George al Angliei și a prințesei Marina a Greciei, despre minunile curei de struguri, pentru care se deschiseseră mai multe centre la Paris. Doamna Resenkampf era clienta standului din gara Saint-Lazare. Paharele cu must pe care le băuse o regeneraseră deja — credea ea — din cap până în picioare. Toată lu-

mea era de acord că arată, într-adevăr, mai bine de o lună încoace. Mazi îi ceru nepotului să-i aducă și ei câteva sticle din această binefăcătoare băutură.

— Oh, nu ! exclamă doamna Resenkampf, trebuie să-l consumi pe loc. Se storc strugurii în fața dumneavoastră. Altfel, virtuțile curative se pierd !

Colonelul Resenkampf intră pe aceste cuvinte și, din nou, doamnele se supuseră, cu o delicioasă indolență, omagiului sărutatului mâinii. Elisabeth avu și ea dreptul la o atingere de mustață pe prima falangă. Nu-și putu stăpâni un fior de mândrie văzându-l pe bătrânul militar cum se frânge în două în fața ei. Mic, uscat și nervos, avea o idee fixă : să vadă pe toată lumea pe cal, și un regret : că nu reușise să le inoculeze dragostea pentru sportul hipic nici nevestei și nici fetei sale. Ca de fiecare dată când se întâlneau, încercă să-i explice lui Patrice că nu era demn să locuiască la Saint-Germain, dacă nu era un fanatic al echitației :

— Asta e adevărata sănătate, dragul meu ! Privește-mă ! Șaptezeci și cinci de ani ! Și ți-aș frânge o iepșoară între genunchi!

O tresărire trecu printre doamne.

— Fără îndoială, acceptă Patrice. Dar nu mă tentează.

— Pentru că n-ai încercat încă, fir-ar să fie ! Vino cu mine la manej ! O să te pun în șa...

Cum Patrice se încăpățâna să refuze, se întoarse spre Elisabeth :

— Și dumneavoastră, doamnă, nu vă spune nimic ?

Elisabeth nu avu timp să-i răspundă. O mamă de familie se lansa deja în dezbatere, pentru a afirma că abuzul de echitație risca să provoace, la femei, dezordini organice de cea mai mare gravitate. Doamna Brignoles, care fusese o excelentă călăreață înainte să-l ia de bărbat pe controlorul Impozitelor Directe, aprobă din bărbie în tăcere. Nimeni din asistență nu ignora că suferă de tulburări intime foarte complicate și că se dusese chiar în

Germania și în Elveția ca să consulte mari ginecologi, dar nici unul nu știuse să o vindece. Temându-se să se angajeze în misterul inexplicabil al bolilor femeiești, colonelul se mărgini să mormăie că doctorii erau niște măgari, tuși gros și-și băgă nasul în ceașcă. Doamnele profitară ca să vorbească puțin despre sănătatea lor, neamintind, evident, decât detaliile care puteau fi auzite de către domni. Toate aveau câte ceva la inimă, la plămâni, la rinichi, la vezica biliară sau la articulații. În mai multe rânduri, colonelul repetă :

— Călăriți și o să vă treacă !

Dar nimeni nu lua în seamă intervențiile sale. Se schimbară nume de medicamente și de doctori. Mazi era ascultată cu o atenție specială, din pricina vârstei sale. Când deschidea ea gura, doamnele mai tinere tăceau. Făcu o expunere înspăimântătoare a palpitațiilor ei nocturne. Doamna Arielle de Bouilly, care avea cu zece ani mai puțin decât ea, nu putu să-i opună decât o artrită cronică. Aceste confidențe încrucișate trezeau pofta celorlalți interlocutori. Nu mai era aproape nici un fursec în farfurie. Tânăra Eulalie mai aduse o provizie. Domnul Rochet, notarul, veni să-și ia nevasta, dar ea nu era încă dispusă să plece. Acceptă și el o ceașcă de ceai și se așeză, cu mâinile ocupate, privind în gol. Imediat, colonelul Resenkampf îl atacă pe teme politice. Domnul Rochet, care era numai rotunjimi, credea în bunăvoința popoarelor, în autoritatea morală a Societății Națiunilor și în creșterea prosperității în lume. Colonelul Resenkampf, în ce-l privea, prevedea un război peste scurt timp.

— În timp ce noi ne codim, Mussolini își croiește o armată de fier, iar Hitler se pregătește să ia înapoi Saar-ul. De ce crezi că s-au întâlnit la Veneția ?

— Au spus chiar ei că nu vor să modifice harta lumii !

— Da, și puțin după aceea, naziștii din Austria l-au asasinat pe cancelarul Dollfuss și Hitler și-a supus poporul la plebiscit ca să devină stăpânul absolut al Germaniei. Într-o zi sau alta

Reichswehr-ul reconstituit, întărit, o să se arunce asupra noastră și noi n-o să fim pregătiți... De o parte, o hoardă de fanatici și de cealaltă parte, niște națiuni rafinate, dezbinate, moleșite de jaz, de mâncarea bună, de combinațiile politice și de lecturile periculoase. Nu dau doi bani pe șansele noastre într-un conflict mondial...

— Doar nu crezi cu adevărat, colonele, că va fi un conflict mondial ? întrebă doamna Monastier cu îngrijorare.

— Nu există decât un singur mijloc să-l evităm, doamnă, spuse colonelul : intimidarea. Cu cât o să ne arătăm mai hotărâți, cu atât o să ezite să ne atace. Ar trebui să ne trimitem deputații înapoi la studiile lor îndrăgite și să încredințăm puterea militarilor.

— Ar fi pentru prima oară că ar fi văzuți militari îngrijindu-se de păstrarea păcii ! spuse domnul Rochet cu un surâs sarcastic.

Continuară să discute în fața unui auditoriu prea puțin dispus să-i asculte. Un zgomot de cizme năvălise în salon. Hitler și Mussolini călcau în picioare fursecurile, țineau cuvântări la lustra de cristal. Doamnele schimbau priviri dezolate pe deasupra ceștilor ; Elisabeth se gândi cu îngrijorare la inutilitatea pregătirilor ei din casa cea mică, dacă izbucnea războiul între Franța și Germania. Patrice ar fi mobilizat și trimis pe front. Cum ar trăi ea fără el ? Și-l imagină soldat, cu casca pe cap, cu privirea tristă, cu o pușcă pe umăr. Îi înghețа sângele în vine. „Nu, e imposibil, de negândit ! Atâta vreme cât ne iubim, va fi pace în lume." Apoi, își aminti că într-o zi el îi spusese : „Eu sunt la Intendență. În caz de război, voi fi la serviciul de aprovizionare". Oricum, era un fel de asigurare. Domnul Rochet reuși să liniștească îngrijorările doamnelor, afirmând că dictatorii nu-și puteau risca prestigiul într-o ciocnire armată :

— De fapt, nici Hitler, nici Mussolini nu doresc o ruptură. Am motivele mele să cred că, în curând, Hitler își va face o reintrare spectaculoasă la Societatea Națiunilor.

Colonelul Resenkampf îl trată pe cel care-l contrazicea drept „optimist incorigibil" și doamna Monastier se grăbi să îndrepte conversația spre un alt subiect. Războiul se îndepărta. Elisabeth îl privi pe Patrice cu ușurare. Îi vorbea despre muzică nepoatei domnului vicar, care purta lornion și care, cu cincisprezece ani în urmă, primise un premiu pentru poezie de la Academia Jocurilor Florale din Toulouse. Câteva doamne își scuturau fustele de firimituri și se ridicau să-și ia rămas-bun. Doamna Monastier protesta, de fiecare dată, și se arăta dezolată, ca și cum intenția ei ar fi fost să-și păstreze invitații până în zori. Elisabeth se gândea cu ciudă la timpul pe care-l pierduse cu servitul ceaiului, în timp ce treburi urgente o așteptau în casa paznicului.

Nepoata domnului vicar plecă ultima, la șapte și jumătate. Cinară, ca de obicei, la ora opt. Dar fursecurile tăiaseră pofta de mâncare a convivilor. Mazi abia dacă se atinse de vițelul rece cu andive coapte, înghiți câteva boabe de strugure, visând la miracolul curei de must și, imediat ce se ridică de la masă, anunță că avea să se retragă în cameră să se culce. Fiecare înțelese că, refuzând să-și prelungească șederea, voia să-și pedepsească anturajul. Oferi un obraz mort sărutărilor norei sale, ale nepotului său și ale Elisabethei. Doamna Monastier era consternată. O întovărăși pe soacra ei pe culoar și se întoarse cinci minute mai târziu, cu o față marcată de emoție:

— Ah, copila mea, spuse ea prinzând-o pe Elisabeth de mâini, închipuie-ți că Mazi e convinsă că aranjezi casa paznicului ca să locuiești acolo împreună cu Patrice!

— Și nu se înșeală deloc, recunoscu Elisabeth.

— Dar nu era vorba de așa ceva, la început.

— Pentru Mazi, nu. Dar eu nu mi-am schimbat niciodată intenția.

— Da, mamă, interveni Patrice. Elisabeth și cu mine ne-am hotărât să ne mutăm. Nu putem continua să trăim la nesfârșit în familie. Dacă Mazi nu ne înțelege, tu trebuie să ne înțelegi.

Elisabeth îl privi cu recunoștință. În sfârșit, îi lua pe față partea.

— Știu foarte bine, suspină doamna Monastier. Și, în fond, vă aprob. Dar, pentru Mazi, va fi un șoc! Când credeți că o să vă instalați acolo?

— De îndată ce voi termina lucrările. Peste vreo opt zile, poate...

— Dar n-aveți nici mobile!

— Ba da, mamă. Există deja strictul necesar în casa cea mică și am găsit în pod lucruri foarte amuzante. Am să le cobor împreună cu Patrice... Crezi că Eulalie ar putea să-mi tragă o cuvertură de pat la mașină?

— Desigur! Ce-ai să pui ca perdele?

— Creton.

— O să fie încântător! se bucură doamna Monastier.

Excitată de acest proiect de decorare, își dădu seama, deodată, că își încuraja nora în loc s-o critice și, schimbându-și expresia, începu să se bâlbâie:

— Dumnezeule! Dumnezeule! Încotro ne îndreptăm!

6.

Elisabeth era deja în pat, dar Patrice, încântat, continuă să circule prin casă, atingând mobilele, deschizând și închizând ușile, mângâind pereții cu mâna.

— Nu poți să-ți dai seama ce mult îmi place aici! exclamă el. Mă simt cu adevărat la tine acasă!

— La noi acasă!

— Nu, am spus bine: la tine acasă. Interiorul ăsta îți seamănă. Cu niște mobile de nimic, cu patru bucăți de cârpă și cu câteva lămpi cârpite, ai reușit să faci o frumusețe de interior.

— Așadar, ești fericit?

— Extrem de fericit, Elisabeth!

— Deci nu regreți hotărârea pe care am luat-o?

— De ce aș regreta? Chiar și mama găsește că ai avut dreptate!

Era prima lor noapte în casa paznicului. Se mutaseră chiar în după-amiaza aceea, sub privirile înghețate ale lui Mazi, care, așezată la fereastra camerei sale, le supraveghea venirile și plecările din grădină. Seara, pretextase că o doare capul ca să nu se arate la masă. După cină, Patrice și Elisabeth se duseseră în noua lor locuință și se încuiaseră acolo, cu un sentiment de eliberare. Ploua pe acoperiș și șiroirea continuă îi făcea și mai sensibili la plăcerea singurătății. Friquette amușina prin colțuri și strănuta, deranjată de mirosul vopselei proaspete. În colivia lor acoperită cu o bucată de stofă, canarii schimbau între ei mici strigăte ascuțite înainte de a ațipi, fără să li se mai vadă capetele și cu gușile pline. Totul era calm.

— Am să închid obloanele, spuse Patrice.

Deschise geamul. Picături de argint punctau masa densă și întunecată a grădinii. Un suflu de aer rece intră în cameră. Patrice rămase în picioare, la fereastră, nemișcat, privind în depărtare.

— Vino să vezi, Elisabeth, spuse el după o clipă.

Se ridică, se apropie de el și se ghemui la brațul lui cald sub țesătura pijamalei. Obraz lângă obraz, respirau noaptea umedă. La capătul drumului, casa cea mare, solemnă, lugubră, pe jumătate goală, privea cu ostilitate spre rivala ei fericită, căsuța din grădină. În locuința stăpânilor, o lumină strălucea la primul etaj: Mazi nu dormea încă. Elisabeth și-o imagină, învârtindu-se, în

capot, printre fotolii și măsuțe, mormăind cu voce joasă, rumegându-și supărarea. „Mâine dimineață, fără îndoială, se va calma", își zise. Și Patrice trebuie să fi gândit la fel. Dar și unul și celălalt evitau să vorbească despre asta. O pală de vânt înclină tufele în întuneric. Casa cea mare sufla, scuipa pe „dependințe". Patrice închise obloanele. Din nou nu mai exista pe lume decât rumoarea dulce a ploii pe acoperiș. Elisabeth se lăsă purtată spre pat. Acesta era înalt și larg, de lemn închis la culoare, cu o plapumă roșie deasupra.

A doua zi dimineață, Elisabeth, Patrice și doamna Monastier se adunară pentru micul dejun în sufrageria casei celei mari. Mazi întârzia să se arate. Pe măsură ce așteptarea se prelungea, îngrijorarea își făcea loc pe fețe. Din când în când, doamna Monastier ridica privirile spre tavan și ofta. Ceainicul, cafetiera și ciocolatiera, ca și cana cu lapte se răceau pe masă. În sfârșit, tânăra Eulalie apăru, tulburată. Doamna refuza să coboare :

— Mi-a cerut să-i duc sus tava !

O tăcere plină de stupefacție întâmpină aceste cuvinte.

După ce servitoarea se retrase, Patrice exploată :

— Eram sigur ! De acum înainte o să vrea să ia toate mesele în cameră ! E grotesc !

Elisabeth se ridică cu încetineală.

— Unde te duci ? o întrebă Patrice.

— Să-i vorbesc.

— Eu am să fiu cel care o să-i vorbească, spuse Patrice împingându-și înapoi scaunul.

— Ah, micuțul meu ! gemu doamna Monastier. Crezi că o să folosească la ceva ?

— Trebuie, mamă. Situația asta nu poate continua !

— Să fii foarte blând cu ea, te rog ! E atât de bătrână !

Ieși; doamna Monastier își duse mâinile la tâmple.

— Liniștește-te, mamă, rosti Elisabeth așezându-se. Dacă e în stare cineva s-o convingă, acela e numai nepotul ei.

— Mă îndoiesc, murmură doamna Monastier. Întotdeauna a fost așa. Bărbatul meu a suferit mult, pe vremuri. Și eu, de asemenea. Ea se ocupa de toate, ea dirija totul... Ar fi trebuit să mă revolt. Dar nu aveam caracterul tău. N-am îndrăznit niciodată să-i țin piept. Acum e prea târziu. S-a obișnuit să fie ascultată. Și, în plus, e atât de bună și de iubitoare!

Patrice reapăru în curând cu capul plecat.

— Ce-ai făcut? întrebă doamna Monastier.

— Am făcut tot ce am putut ca s-o fac să judece. Dar nici nu ascultă ce-i spui!

— S-a ridicat din pat, cel puțin?

— Nu, e încă în pat, furioasă, cu tava pe genunchi, cu boneta de dantelă pe cap. O față de gheață. S-a încăpățânat și nu mai știe cum să dea înapoi...

— Ar fi pentru prima oară că ar ceda în fața cuiva din familie, oftă doamna Monastier. Nu trebuie să cerem imposibilul. Și acum ce-o să facem?

— O s-o lăsăm în pace, răspunse Patrice.

— Și să continuăm să mâncăm fără ea? Dar e o nebunie.

— Sper c-o să-și dea seama până la urmă.

Încercarea de forță începea. Patrice turnă ceai pentru mama sa înlăcrimată, cafea cu lapte pentru nevasta sa și își luă pentru el o ceașcă de cacao. Dar nimănui nu-i era nici foame, nici sete. Elisabeth se gândea la Mazi cu indignare crescândă. Împinsă până la această limită, autoritatea devenea tiranie. Bătrâna doamnă, retrasă în colțul ei ca un păianjen, își petrecea timpul capturând și paralizând ființe fără apărare. Până când va mai fi lăsată să abuzeze de puterea ei? Micul dejun se termină într-o tăcere îndoliată. Doamna Monastier, demoralizată, se întoarse în camera ei și Patrice se duse să lucreze cu furie, în salon. Rămasă singură, Elisabeth se întrebă o clipă ce trebuie să facă. Nu ter-

minase să-și lustruiască mobilele, dar această treabă i se părea acum derizorie. Atâta vreme cât Mazi se va încăpățâna în îmbufnarea ei, celor apropiați de ea, munciți de gânduri, nu le ardea de nimic. „Ne otrăvește viața tuturor. O detest. Dacă aș putea să-i strig în față ce gândesc despre ea!“ Deodată, se precipită spre scară, cu capul înfierbântat, cu un discurs furibund pe buze. „Chiar de-ar fi să se prăbușească pământul, tot o să afle adevărul despre ea însăși.“

Ajunsă în fața ușii lui Mazi, apăsă pe clanță și, fără să bată, pătrunse violent în cameră. Bătrâna era așezată, într-un capot gri-argintiu, în fața toaletei. Bătrâna Eulalie se apleca cu deferență peste umărul ei. Amândouă tresăriră auzind pași în spatele lor și se întoarseră. Elisabeth își pierduse vocea. Mazi întindea spre ea o față lividă, săpată de șanțuri, cu o gură mov, căzută, cu un craniu ridicol de mic, acoperit cu un puf alburiu. Rozul pielii apărea pe alocuri, printre meșe. Lipsită de superbul ei păr bogat, bunica lui Patrice nu mai era decât o femeie decrepită, cuprinsă de mizerie, bolnavă și cu privirile șovăitoare. Eulalie ținea în mână peruca pe care tocmai o pieptăna. După o secundă de nehotărâre, Mazi își acoperi capul cu cele zece degete. Făcu ochii mari cu o privire buimacă. Era atâta disperare, atâta rușine în atitudinea ei, încât un val de milă o înecă pe Elisabeth.

— Pleacă! șuieră Mazi, păstrându-și în continuare cele două mâini lipite pe cap.

Elisabeth nu se mișcă din loc. Cuvintele pline de ură pe care le pregătise i se risipeau în minte.

— Oh, Mazi, nu vreau să te necăjești! Dacă ai fi în locul meu, ai fi făcut la fel! Așa că, iartă-mă, iartă-mă... Nu ne împiedica să fim pe deplin fericiți!

— Pleacă! repetă Mazi.

— Huș! Huș! Afară! gâlgâi bătrâna Eulalie ridicând pumnul drept încununat cu un scalp voluminos.

— Dacă măcar ai veni să ne vezi în căsuța noastră, sunt sigură că ți-ai schimba părerea, reluă Elisabeth.

— Pleacă !

Mazi dădea din cap și bătea în pământ, alternativ, cu picioarele încălțate cu papuci. Bătrâna Eulalie se așeză șchiopătând în fața stăpânei sale, pentru a o ascunde de privirile intrusei. Toate fotografiile de familie stăteau la pândă de pe noptiere.

— Huș ! Huș ! șuieră vrăjitoarea cocoșată.

Elisabeth ieși din cameră ca dintr-un vis urât.

Își aranja lenjeria într-un dulap, gândindu-se la singurătatea hidoasă a persoanelor bătrâne, când auzi scârțâind pietrișul de pe alee. O idee nebunească îi trecu prin minte : „Mazi" ! Se precipită la fereastră. Era într-adevăr Mazi, cu bastonul în mână, încorsetată, pudrată, de nerecunoscut, cu toate mărgelele pe pieptul ei bombat și cu tot părul ei fals, numai bucle, pe frunte. Fără să se gândească, Elisabeth deschise ușa și alergă în întâmpinarea bătrânei :

— Ah, Mazi ! În sfârșit ! Eram sigură că ai să vii !

— Mă așteptai ? întrebă Mazi cu privirea dură, cu fața albă.

— Da, răspunse Elisabeth.

Și îi sări de gât. Zdruncinată de două sărutări care i se înfigeau în obraji, Mazi se desprinse încetișor, ridicând bărbia, și spunând :

— Stăpânește-te, copila mea.

— Cât pot să fiu de fericită, Mazi ! Repede ! O să-ți arăt totul !

O trase după ea în casă. Mazi alunecă de la o încăpere la alta, inspectând mobilele, pereții, perdelele, cu ochi neîncrezători. Elisabeth, care o urma pas cu pas, încerca să-i ghicească gândurile. Pentru a o face să se simtă în largul ei, vorbea fără încetare, cu animație :

— Măsuța asta avea un picior rupt; am lipit-o și am frecat cu miez de nucă deasupra... Și fotoliul ăsta, îl recunoști? Era în pod! Și patul, privește cât e de frumos acum, că l-am ceruit!

Mazi nu spunea nimic. Pe fața ei nu se citea nimic. După ce vizită și camera de toaletă, reveni în mijlocul odăii, se așeză într-un fotoliu, închise ochii, îi redeschise cu o privire ascuțită și mormăi:

— Trebuie să schimbi lavoarul. E crăpat și robinetele sunt îngrozitoare.

— Da, Mazi.

Canarii ciuguleau grăunțe în colivia lor. Dintr-o dată, bărbătușul începu să cânte.

— Mazi, reluă Elisabeth, îți place casa asta, acum că am aranjat-o?

Buzele lui Mazi se lungiră, într-o grimasă care semăna cu un surâs. Privirea i se îmblânzi:

— Mi-ar plăcea, fără îndoială, dacă aș avea douăzeci de ani.

Pacea era semnată. Mazi se sprijini cu o mână pe mânerul bastonului și cu cealaltă de brațul fotoliului, își desfășură încet statura înaltă și se îndreptă spre ușă.

— Pleci deja? exclamă Elisabeth.

— O să mă mai întorc.

După plecarea ei, Elisabeth se întrebă ce o făcuse să vină. Mersul gândurilor, la persoanele de vârsta ei, era de neînțeles. „Ce a făcut-o, oare, să se simtă brusc dezarmată? Faptul că, în dimineața asta, Patrice și cu mine i-am vorbit cu afecțiune? Sau faptul că am văzut-o fără perucă? Ce s-a petrecut în mintea ei? O să știu vreodată? Dar, măcar, ea însăși o fi știind?“ Însoți cu priviri înduioșate greoaia siluetă neagră care se îndepărta pe alee și se apucă din nou să aranjeze lenjeria pe rafturile dulapului, ca și cum ar fi așezat fericirea în teancuri.

La ora prânzului, Mazi își făcu apariția, cu solemnitate, în sufrageria în care nepotul ei și Elisabeth o așteptau cu nerăbdare.

Nimeni nu mai aduse niciodată vorba despre cearta care scindase familia. Încetul cu încetul, iertarea lui Mazi se transformă într-o aprobare deschisă. Le făcea frecvente vizite copiilor, în noua lor locuință, și hotărî chiar că vor mânca acolo cu toții împreună, o duminică din două. Se părea că ținându-i piept, Elisabeth sfârșise prin a o cuceri. Într-o zi, bătrâna doamnă îi oferi un serviciu vechi de ceai, din porțelan de Saxa, împodobit cu floricele multicolore. Cum Elisabeth, transportată, îi mulțumea pentru cadou, ea-i răspunse pe un ton morocănos, ca să-și ascundă propria emoție:

— Nu e nimic. Și eu l-am căpătat, altădată, de la soacra mea. E drept deci să-ți revină ție. Nu ești tu chemată să mă înlocuiești, într-o zi sau alta, în această casă?

Acum, că se lămurise asupra caracterului Elisabethei, nu pierdea nici o ocazie să-i țină partea împotriva lui Patrice. La începutul lunii octombrie, tânărul cuplu primi o invitație la prânz de la Gloria, care se măritase în provincie și venise acum să se instaleze la Paris, într-un mic apartament de pe malul stâng al Senei. Ideea acestei ieșiri îl plictisea pe Patrice, pe care plăcerile vieții conjugale îl făceau din ce în ce mai nesociabil. „Ce să facem la ei? mormăi el. Pascal Japy pare plictisitor la culme! Nu crezi că am putea să ne scuzăm, să spunem că suntem ocupați în ziua aceea?“ Dar Mazi o susținu cu fermitate pe Elisabeth și Patrice nu putu decât să se încline în fața coaliției nevestei și bunicii sale.

Prânzul la familia Japy a fost de altfel de o calitate și de o însuflețire perfectă. În rolul delicat de stăpână a casei, Gloria o uimi pe Elisabeth prin dezinvoltura ei. Destinsă, strălucitoare, surâzătoare, avea tot timpul un ochi asupra serviciului și urechea la conversație. Cécile, care era și ea invitată, era tot atât de drăguță și de volubilă ca-n trecut. Nu se mai vedea cu Jacques Grévy, urma niște cursuri de decorațiuni și avea să plece, în

decembrie, în Elveția. Nu scăpa nici un prilej să-l tachineze pe cumnatul său, pe gravul și slabul Pascal, care întrebuința termeni savanți ca să vorbească despre lucrurile cele mai simple. Își deschisese de curând un cabinet medical și se declara foarte satisfăcut de primele contacte cu clientela. Un telefon, așezat lângă el, pe masă, le arăta musafirilor că gazda lor putea fi chemată, în orice clipă, pentru o consultație urgentă, la celălalt capăt al Parisului. Un ușor miros de eter plutea în încăperea care servea drept sală de așteptare. Tot apartamentul fusese zugrăvit în culoarea bananei decojite. Mobilele erau în stil modern, cu mari suprafețe lăcuite în care se reflectau luminile lămpilor. Sicomorul alb domnea în dormitor și stejarul lustruit, în birou. Puținele tablouri care împodobeau pereții aveau un desen liniar și nuanțe șterse. Nici un bronz, nici o măsuță, nici o stampă veche. Ludovic al XV-lea nu existase niciodată.

Când părăsiră familia Japy, Patrice o întrebă pe Elisabeth :

— Cum ți s-a părut apartamentul lor ?

— Prefer vechea noastră casă, spuse ea pornind motorul mașinii.

Patrice o privi cu recunoștință. Trăind lângă ea, uita uneori cât de minunată era unirea lor, apoi, brusc, un cuvânt, o atitudine a Elisabethei îi dădea senzația amețitoare a fericirii sale. Înaintea ei, totul fusese cenușiu și cuminte în existența lui. Acum, cele mai neînsemnate aspecte ale lumii îi provocau emoție. Grație ei, cântecul unei păsărele, savoarea unui fel de mâncare, culoarea unei rochii, parfumul unei flori, sute de detalii de care puțin îi păsa altădată intrau acum în calculul bucuriilor lui cotidiene.

Automobilul depășise cartierele mărginașe și alerga acum cu viteză pe șosea. Peisaje de bureți negri alunecau în spatele geamurilor de la portiere. Lumina farurilor alunga noaptea în fața lor.

— Știi, Elisabeth, murmură el, suntem cu adevărat făcuți unul pentru celălalt !

Ea auzi vocea lui Christian pronunțând aceleași cuvinte. Dar Patrice, și nu el, era cel care avea dreptate.

— Da, răspunse ea încetișor, și eu gândesc ca tine, Patrice. Te iubesc...

Încetini și se sărutară.

7.

Elisabeth închise telefonul, ieși din bibliotecă alergând, deschise ușa salonului și strigă :

— Patrice ! Gata ! Tata și mama au sosit !

Patrice, care lucra așezat la o măsuță lângă pian, se ridică brusc, bucuros :

— Deja ? Nu trebuia să ajungă decât mâine !

— Da, ei bine, iată, au venit cu o zi mai devreme. M-a sunat mama de la Paris. Au făcut călătoria pe șosea, în două etape. Tata nu-i deloc obosit că a condus ! Sunt la unchiul Denis ! Ne așteaptă ! Pregătește-te repede !

— Ah, eu o să fiu imediat gata, zise el râzând. Gândește-te mai degrabă la tine... Cu siguranță o să vrei să-ți schimbi rochia!

— Evident ! Dar nu durează decât cinci minute. Dacă ne grăbim, putem fi în strada Lepic la ora patru ! Oh, Patrice, sunt atât de bucuroasă ! Mazi ! Mamă !

Atrase de zgomotul vocilor, Mazi și doamna Monastier apărură, la rândul lor, în salon. Elisabeth le aruncă vestea în față cum ai arunca o petardă de sărbătoare :

— Au sosit părinții mei !

Apoi, își depuse cu un sărut fericirea pe fețele încântate ale celor două femei, îl luă pe Patrice de mână și-l duse spre căsuța lor. În fața dulapului deschis, rămase perplexă :

— Ce rochie să-mi pun ?

— Cea gri, cu gulerul „Claudine" !

— Arăt ca o fetiță în ea !

— Atunci, pentru ce-mi mai ceri părerea ?

— Am să-mi pun taiorul bleu, hotărî ea.

Croitoreasa din Saint-Germain îi spusese, la probă, că această îmbrăcăminte cu tăietură severă o „feminiza". Continuând să se aranjeze în fața oglinzii, Elisabeth își supraveghea cu coada ochiului bărbatul în timp ce se îmbrăca. Voia ca fiecare să fie la înălțimea celuilalt. În ultima clipă, îl puse să-și schimbe cravata maro cu una roșie cu dungi albe.

— Cât ești de drăguță !

Întoarse capul la dreapta, la stânga și admise că taiorul bleu îi dădea prestanță. Femeia care se așeză la volanul automobilului părea experimentată, având cel puțin douăzeci și cinci de ani. Pe șosea își potoli nerăbdarea conducând foarte repede, în timp ce Patrice, paralizat de îngrijorare, o privea cu coada ochiului și nu sufla o vorbă. Dar la Paris circulația intensă o obligă pe Elisabeth să încetinească. Se enerva, trecea de pe o bandă pe alta, se înscria în duble depășiri, înjura, claxona, ca și cum ar fi condus o mașină de pompieri căreia toate automobilele trebuia să-i lase cale liberă. În ciuda grabei și a îndemânării ei, când opri în fața cafenelei era trecut de ora patru.

La zgomotul făcut de portiera mașinii, Pierre și Amélie se precipitară pe trotuar. Nu se schimbaseră și, totuși, Elisabeth avea impresia că nu-i mai văzuse de ani de zile. Se aruncă în brațele lor, sufocându-i cu sărutări, asurzindu-i cu întrebări și uitând să răspundă celor puse de ei. Patrice, amețit de această revărsare de cuvinte, surâdea stângaci, cu o expresie de ginere fericit. Elisabeth era emoționată auzindu-l cum le spune lui Pierre și Amélei : „Bună ziua, tată, bună ziua, mamă". Intrară cu toții, în grup, în sala de mese și acolo legăturile de familie se strânseră și mai tare, Denis și Clémentine adresându-i-se lui

Patrice cu „vere". Din fericire, la acea oră lipsită de aglomerație cafeneaua nu adăpostea decât un singur client, instalat la marginea tejghelei. Denis apropie două mese și turnă puțin vin în pahare înalte cu picior. Șase brațe se ridicară pentru o ciocni voios, familie cu familie : doi Mazalaigue, doi Aubernat, doi Monastier. Deși își spuseseră ce era mai important prin scrisori, reluau totul de la capăt, cu o nouă plăcere, față-n față. Conversația alerga, sărea, ca un foc de paie : muzica filmului, căsuța paznicului de la Saint-Germain, permisul de conducere, sezonul de la Megève, sănătatea bunicului, Mazi, doamna Monastier, telefericul de la Mont d'Arbois, totul, la rând !

Amélie nu o slăbea pe Elisabeth din ochi, o ținea de mână și o găsea frumoasă :

— Taiorul ăsta bleu îți vine de minune, draga mea !

— Adevărat, îți place ? exclamă Elisabeth. Mi l-am făcut luna trecută...

Și dădu un bobârnac pe reverul vestonului. Așezată între părinții ei, se mira că se simte în același timp fată și femeie măritată. Dorea să fie pe placul tatălui ei, al mamei ei, să-i seducă și, în același timp, aparținea unui bărbat. Desigur, locul lui Patrice nu era în acest decor de cârciumă pariziană. Dar, schimbând mediul, nu-și pierduse nimic din farmec. Văzându-l în fața unui pahar cu vin alb, ai fi zis că trăise întotdeauna printre oameni simpli. Elisabeth îi fu recunoscătoare pentru dezinvoltura de care dădea dovadă într-o situație atât de nouă pentru el. Clémentine îl examina cu o admirație amestecată cu teamă. Își dăduse cu roșu pe unghii, îi crescuse o aluniță la colțul ochiului și părul i se schimbase, în câteva luni, din castaniu închis în blond pai.

— Încă un rând, vere ?

Elisabeth se temu ca Patrice să nu se strâmbe, dar el acceptă fără să ezite. Denis umplu paharele. Clémentine îl închină pe al

ei, ridicând degetul mic și încreținând ochii albaștri. Clientul, la capătul tejghelei, mormăi :

— Patroane ! Tot din ăsta !

— Vine, răspunse Denis profesional.

Aceste simple cuvinte avură o profundă rezonanță în amintirea Elisabethei. O întreagă lume se reconstituia în jurul acestui ecou. Se întorcea cu zece ani în urmă, în mirosul aperitivelor și al rumegușului, în clinchetul paharelor și în rumoarea conversațiilor. O fundă mare în păr, genunchii goi sub șorțul negru, gustul unei acadele în gură, mama ei la casa de marcat, tatăl ei manevrând brațul aparatului de turnat bere sub presiune :

— Hai, povestește, Elisabeth ! Cum ai aranjat casa paznicului? Și canarii tăi n-au încă pui ? Și Friquette ce face ?

Se întorcea de la școala comunală și cei mari o întrebau despre visurile ei de copil.

— Vinișorul ăsta nu-l cumpăr de la Bercy, ci direct de la producător, spuse Denis întorcându-se la masă.

— Se simte ! spuse Pierre plescăind din limbă. Se gândi o clipă și adăugă : Când o să ne întoarcem la Megève, o să trecem pe șoseaua națională șase... Am chef să fac un tur prin Bourgogne... E o plăcere să mergi cu bătrânul nostru Renault ! De la Chapelle-au-Bois la Paris, nici un necaz mecanic, îți dai seama?

Și, cum fata și ginerele lui se mirau, din politețe, el se lansă în povestirea detaliată a călătoriei. Amintirea acestei isprăvi îl încânta. Cita numele celor mai mici localități prin care trecuseră. În timp ce el vorbea, Amélie îl încuraja cu un zâmbet de mândrie maternă :

— Tatăl tău conduce cu atâta siguranță ! Nu mi-a fost deloc frică ! Și totuși, am mers repede !

— Da, am ajuns foarte bine, adăugă Pierre. Cel puțin până la Châteauroux. Mai departe, șoseaua e plină de gropi. Și, în

apropiere de Vierzon, s-a stricat și mai rău din cauza ploii. Derapa... ca pe ulei!

— Dar tatăl tău stăpânea bine volanul, interveni Amélie. Noi n-am derapat niciodată.

— E aici mașina ta? întrebă Elisabeth.

— Nu, răspunse Pierre, am lăsat-o la un garaj, la Porte d'Orléans. Nu-mi place să circul prin Paris...

— Eu m-am obișnuit, spuse Elisabeth. Nu mă mai deranjează deloc.

Amélie o privi cu neîncredere, ca și cum s-ar fi îndoit de sexul copilului ei, și murmură:

— E ciudat că-ți place să conduci!

— Aș vrea să arunc și eu un ochi la mașina voastră, zise Denis. N-am văzut-o bine. E un Ford, nu-i așa?

— Da, răspunse Patrice.

Cei trei bărbați ieșiră din cafenea ca să examineze mai îndeaproape mașina. Clémentine se aplecă spre Elisabeth și îi șopti dând puțin ochii peste cap:

— Ce tip bine e Patrice!

— Nu-i așa? răspunse Elisabeth, roșind de plăcere.

— Da, da, reluă Clémentine. Atât de blând, de distins, de artist! În fața lui mi-e tot timpul teamă să nu spun vreo prostie. Cum își face muzica? O compune mai întâi în cap sau direct la pian?

Mișcată de naivitatea acestei întrebări, Elisabeth îi răspunse cu autoritatea condescendentă a unei inițiate. Descriind munca lui Patrice, avea sentimentul că vorbește despre o ființă superioară, care nu era întrutotul bărbatul ei și din a cărui minte țâșneau valuri de melodii, tot atât de natural cum țâșnește apa dintr-un izvor. Portretul făcut era atât de măgulitor, încât, când îl văzu întorcându-se în sală, fu emoționată de calitățile pe care ea însăși i le atribuise. El se așeză la locul lui, ca un muritor de rând.

A doua zi, Elisabeth se sculă foarte devreme ca să deretice în casă și s-o împodobească cu flori. Își aștepta părinții la ora unu fără un sfert. Mazi ar fi vrut să-i primească la ea la masă, dar rugămințile celorlalți o făcură să accepte că musafirii vor fi mai mulțumiți să mănânce în casa cea mică. Elisabeth stabili meniul și se hotărî să prepare singură mâncarea, cum știa ea, în bucătăria ei, fără ajutorul nimănui. Până în ultima clipă se produse o mare mișcare de cratițe, de veselă, de scaune și fețe de masă între clădirea principală și „dependințe". În timp ce Patrice supraveghea aranjarea salonului-sufragerie, nevasta lui, încinsă cu un șorț, se agita în jurul cuptorului cu gaze. În el se aflau trei pui și o tartă cu pere. Dar ceea ce lua cel mai mult timp era prepararea aperitivelor: medalioane de sardele, salate, roșii umplute cu legume și maioneză, capacul lor fiind tăiat ca toarta unui coșuleț. Elisabeth stricase la început trei, până când ajunsese la un rezultat convenabil. Îi tremurau mâinile de enervare. Uneori arunca o privire îngrijorată spre ceasul deșteptător, care ticăia ca o mașină infernală. La douăsprezece și jumătate mai rămăsese de lucru pentru o jumătate de zi. La unu fără un sfert totul era gata, inclusiv stăpâna casei, în rochie gri, cu guler „Claudine", cu centură de piele lăcuită și pantofi cu tocuri înalte. La sosire, Pierre și Amélie fură conduși în casa cea mare, pentru un aperitiv, dar Elisabeth îi părăsi repede și se întoarse în căsuță, unde puii și tarta aveau nevoie de supravegherea ei. Zece minute mai târziu, aplecându-se pe fereastra bucătăriei, văzu înaintând pe alee grupul examinatorilor. Amélie și doamna Monastier mergeau în frunte. Pierre le urma de aproape, împreună cu Mazi. În ultima poziție veneau Patrice și Friquette. Tânăra Eulalie, împrumutată de Mazi pentru serviciul „copiilor", stătea la pândă în sufragerie.

— Sosesc! șopti ea.

Elisabeth deschise ușa. Invitații pătrunseră în locuința cuplului ideal. În timp ce Pierre și Amélie se extaziau în fața belșugu-

lui de pe masă, a culorilor deschise ale perdelelor, a lustrului mobilelor rustice, Elisabeth savura plăcerea de a-și primi părinții la ea acasă și de a le dovedi, lor, care o cunoscuseră ca fată, de ce era capabilă ca femeie măritată. Mulțumirea pe care o citea în ochii mamei sale îi dădea măsura reușitei. Când apărură aperitivele aduse de Eulalie, toți invitații exclamară de admirație.

— Tu ai tăiat și ai garnisit roșiile astea ? întrebă Mazi.

— Bineînțeles, spuse Elisabeth cu modestie.

— Complimentele mele ! se bucură Amélie. Aproape că e păcat să le mănânci !

În capul mesei, Patrice radia de bucurie. Puiul era prea sărat, dar nimeni n-avea timp să-și dea seama. Pierre gusta vinul cu gravitatea satisfăcută a cunoscătorului. Doamna Monastier o întreba pe Amélie despre Megève. Mazi mânca încet, vorbea puțin și era fericită. Botul lui Friquette apărea uneori de sub fața de masă ca să hălpăie câte o bucățică întinsă de vreo mână binevoitoare. În acest timp, Elisabeth era neliniștită din cauza tartei : aluatul se arsese la margine și fructele nu erau destul de fierte în zeama lor. Se necăji. Ca să-i demonstreze că nu avea dreptate, fiecare mai ceru câte o porție.

— Ar fi trebuit să garnisese tarta cu frișcă ! oftă ea.

— Ar fi fost prea grea, o consolă Amélie.

Mazi aprobă din cap : nu mâncase niciodată atât de bine în propria ei casă. Apoi toată lumea trecu în casa mare ca să bea cafeaua în salon. Sub enorma lustră cu ciucuri de cristal, conversația lâncezea. Mazi se lupta cu somnolența. La cinci și jumătate, Pierre și Amélie se ridicară să plece. Voiau să ia trenul. Elisabeth se opuse : îi va duce ea la Paris cu mașina, împreună cu Patrice.

Călătoria fu rapidă și veselă. Amélie, așezată lângă Elisabeth, era mândră că are o fată ale cărei talente se întindeau de la prăjirea unui pui la condusul automobilului. Cei doi bărbați, instalați pe bancheta din spate, schimbau rar câteva cuvinte, în

timp ce nevestele lor flecăreau fără încetare cu fața spre orizontul care alerga.

Când ajunseră la cafenea, Denis le aduse o veste stupefiantă, difuzată între timp la radio: regele Alexandru al Iugoslaviei fusese asasinat la Marsilia, de un terorist, ca și domnul Louis Barthou, ministrul de externe, venit să-l întâmpine pe suveran la debarcare. Toți clienții din cafenea comentau cu indignare acest eveniment. Hotărât lucru, Franța era prea tolerantă cu străinii care aveau reședință pe pământul ei: președintele Doumer ucis de rusul Gorgulov, Louis Barthou și regele Iugoslaviei de un croat! Și Stavisky, nu era și el tot străin? Rus? Polonez? Nu se mai știa!

— Ce mai așteaptă ca să ne scape de aceste lepădături? se înfuria Pierre. Cum vreți ca unul ca Hitler să ne respecte, când vede ce se petrece la noi?

Denis le servea vin alb patrioților furioși.

Își formă repede un obicei: în fiecare zi, Elisabeth se ducea la Paris, cu mașina, ca să-și petreacă după-amiaza cu părinții. Patrice o însoțea câteodată, dar, de cele mai multe ori, prefera să rămână acasă și să lucreze la simfonia lui. Când fata ei venea singură la cafeneaua de pe strada Lepic, Amélie organiza invariabil o expediție prin marile magazine. Trebuia să-și procure atâtea lucruri înainte de a se întoarce la Megève! Lista se afla în poșeta ei și, mereu, mai adăuga noi târguieli de făcut. Elisabeth se bucura mult că iese în oraș cu mama ei. Împreună, alergau de la raion la raion, se pierdeau printre rochii și lenjerie, schimbau păreri despre modă, nu găseau articolul pe care-l doreau, se lăsau tentate de un altul de care n-aveau nici o nevoie și apăreau apoi în aer liber, cu brațele încărcate de pachete și având sentimentul că au făcut economie. Amélie cumpără astfel pentru Elisabeth o rochie de după-amiază, de la solduri, iar pentru ea un taior vinețiu, care ar fi putut purta semnătura unei

mari case de modă. Dar principala ei grijă era să descopere o pălărie potrivită.

— Ce să faci cu pălăria la Megève, mamă ?

— Nu o iau pentru Megève, ci pentru Paris.

— Cea pe care o porți e foarte frumoasă !

— Am fost văzută prea mult cu ea !

— De cine ?

— De tata... de toată lumea...

— Dar vă întoarceți peste cincisprezece zile !

— Ei bine, fie și pentru cincisprezece zile și tot aș vrea să am o pălărie care să-mi placă !

Cu cât căutai s-o convingi, cu atât se întărea în ea ideea. Din modistă-n modistă, căutară pălăria pe care o vedea în vis. În sfârșit, într-o prăvălie din foburgul Saint-Honoré, în mijlocul unei avalanșe de pălării mediocre sau ridicole, apăru un fel de beretă mare, de catifea neagră, cu calota șifonată și ridicată într-o parte de un nod impresionant de satin grena. Imediat, Amélie și pălăria se recunoscură : erau făcute una pentru alta. Elisabeth însăși trebui să accepte cu entuziasm :

— Trebuie neapărat s-o iei, mamă ! Dar trage-o mai pe ureche ! Așa ! N-o mai atinge ! Ești de-o eleganță...

Când părăsiră magazinul, Amélie, cu bereta cea nouă pe cap, cu cea veche în fundul unei sacoșe de hârtie, avea pe buze surâsul victoriei. Elisabeth o duse într-un café-restaurant, decorat cu stucaturi și oglinzi, în care cinase, într-o seară, cu Patrice. Acolo, comandă ceai și prăjituri, în murmurul unei mulțimi elegante. Dar estrada orchestrei era goală. Din când în când, Amélie se privea în oglinda care împodobea stâlpul din față. Pălăria se îmblânzise definitiv pe părul ei. „E cu adevărat mama mea ? se întreba Elisabeth. E atât de tânără, atât de frumoasă !“ I se părea că vecinii le priveau cu simpatie. Poate că le luau drept două surori ? Ca de fiecare dată când se găseau singure, vorbiră despre bărbații lor : caracterul, talentul, proiectele, viitorul lui Patrice,

sănătatea lui Pierre și îndârjirea lui pentru muncă... O dulce complicitate feminină se stabilea, fără știrea bărbaților, în jurul a două cești de ceai. Pe cât era Amélie de satisfăcută de căsătoria fetei sale, pe atât o deplângea pe cea a fratelui ei. Clémentine nu era deloc nevasta care i-ar fi trebuit. Avea purtări lipsite de distincție și cheltuia prea mulți bani pe toalete.

— În loc să-l ajute să se ridice, să iasă din mediul său, îl trage-n jos. Cum au pus deoparte doi bănuți, ca își cumpără o rochie. De altfel, dacă stă la casa de marcat a cafenelei, e numai ca să facă pe cocheta cu clienții. Tatăl tău și cu mine suntem dezolați de atmosfera care domnește în acest cămin!

Elisabeth încercă s-o apere pe Clémentine, dar în realitate, înțelegea nemulțumirea mamei-sale. Orchestra, compusă numai din femei, se instalase pe estradă. O muzică se strecură în sală, atât de disperat sentimentală, încât toate conversațiile încetară. Amélie și Elisabeth treceau cu gondola pe sub puntea suspinelor. La sfârșitul bucății, își dădură seama că se lasă seara în spatele marii vitrine și se grăbiră să se întoarcă la cafeneaua din strada Lepic, unde Pierre le aștepta jucând belotă cu clienții.

Mai fură alte câteva ieșiri memorabile: Elisabeth îi duse pe bărbatul și pe părinții ei la cinema — unde trăiră, în mai puțin de-o săptămână, aventurile unui om invizibil, ale unei trupe de *cowboys* galopând și împușcând în stânga și-n dreapta și ale unui stăpân al junglelor virgine cu un tors generos, apoi la teatru — ca să aplaude o operetă de Duvernois, și *Noul Testament* de Sacha Guitry.

Data întoarcerii se apropia cu rapiditate și Elisabeth era invidioasă pe tatăl și pe mama ei, care în curând aveau să revadă zăpada. Spera mult să poată să se ducă ea însăși la Megève, împreună cu Patrice, după sărbătorile de la sfârșitul anului. Să petreacă un sezon de iarnă la Saint-Germain i se părea într-adevăr peste puterile ei. Mai multe nopți la rând, visă că alunecă pe schiuri într-un peisaj alb.

Pentru ultima lor seară pariziană, Pierre și Amélie își invitară fata, ginerele, pe doamna Monastier și pe Mazi să mănânce într-un mare restaurant. Elisabeth era sigură că bătrâna va refuza această invitație. Dar ea acceptă cu o satisfacție tinerească. Bătrânei Eulalie i-au trebuit două ore să-și îmbrace stăpâna. În sfârșit, Mazi se prezentă pe peronul de la intrare, pe cap cu o pălărie de fetru verde cu pene negre și cu umerii acoperiți de o amplă capă de șinșilă. Această apariție dintr-o altă epocă înainta cu lentoare, sprijinită în baston, spre automobilul ale cărui portiere le ținea deschise Patrice. Mazi se așeză cu toată greutatea lângă Elisabeth; Patrice și mama lui se instalară pe bancheta din spate. Parfumul femeilor umplu automobilul.

În prima parte a drumului, Mazi rămase tăcută, dar, când ajunseră la Paris, se animă.

— Ce de lumini! Ce de automobile! exclamă ea. Parcă ar fi un carusel!

— De când n-ai mai fost la Paris? o întrebă Elisabeth.

— De trei ani, răspunse Mazi, dar parcă a fost într-o altă viață.

Pierre și Amélie își așteptau invitații la restaurant. Intrarea lui Mazi provocă agitație printre ceilalți consumatori. Toți păreau niște copii în fața ei. Chelnerii se grăbiră s-o ajute să se așeze. Șeful de sală îi întinse meniul.

— Mulțumesc, prietene, rosti ea cu o mișcare protectoare de cap care făcu să-i fâlfâie penele de la pălărie.

Pierre, care studiase deja lista de bucate, vru să ghideze gustul ezitant al musafirilor săi. Dar fiecare dori să mănânce altceva. Masa fu foarte bună și foarte veselă. Mărgelele lui Mazi scoteau un clinchet la cea mai mică mișcare, lovindu-se de farfuria din fața ei. Ea le vorbi despre Parisul copilăriei sale:

— Dacă v-aș spune că mi-amintesc încă de intrarea prusacilor în martie 1871 și de împușcăturile din timpul Comunei...

— Nu se poate, Mazi! se minună Elisabeth.

— Ei, aveam șapte sau opt ani... Tatăl meu era căpitan la cercetașii călare ai comandantului Franchetti. Pictorul Meissonier venea la noi în uniforma Gărzii Naționale. Era așa de caraghios cu barba lui mare, pătrată și cu burtica lui!

Un întreg secol din istoria Franței stătea jos în fața lui Mazi. Până la unsprezece noaptea, Mazi domină fără efort conversația. Apoi, deodată, privirea i se tulbură, colțurile buzelor i se lăsară în jos. Obrajii ei prinseră o culoare cenușie pe sub pudră. Ajunsese la capătul puterilor. Era timpul să se întoarcă acasă. Elisabeth vru să-și conducă părinții cu mașina, dar aceștia refuzară. Fără îndoială, se temeau ca Mazi și doamna Monastier să nu fie neplăcut surprinse de sărăcia cafenelei de pe strada Lepic, încă deschisă la ora aceea. O umiditate rece și vâscoasă cobora din cer pe trotuar. Patrice opri un taxi. Cu inima strânsă, Elisabeth își îmbrățișă mama și tatăl, care urmau să plece, a doua zi, în țara vacanțelor. Cuvinte simple și obișnuite se schimbau în ceață.

— La revedere...! Mulțumesc...! Călătorie plăcută...!

Când se urcă în taxi, Amélie mai spuse o dată:

— Contăm pe voi, vă așteptăm la Megève.

Se trânti o portieră. Elisabeth părea orfană. Patrice o luă de braț și o antrenă cu tandrețe spre mașină:

— O să-i revezi î

PARTEA A IV-A

1.

La trei kilometri de Combloux, primele pete de zăpadă apărură pe șosea. De la viraj la viraj, stratul înghețat creștea în grosime. În curând, mașina începu să înainteze într-un huruit de lanțuri printre două taluzuri de zăpadă. Pierre conducea prudent, cu capul drept, cu ochii țintă înainte, ținând volanul strâns în mâini. Un curent rece năvălea prin geamul deschis al portierei. Elisabeth înghițea cu lăcomie acest miros de zăpadă și de coajă de brad. Și inima îi era plină de bucurie. Se întoarse către Patrice, care era așezat împreună cu Friquette pe bancheta din spate.

— Ce diferență față de aerul de la Paris și chiar față de cel de la Saint-Germain ! Aici poți respira, parcă ai aripi...

O groapă deplasă bagajele de pe portbagajul bătrânului Renault.

— O porțiune proastă, mormăi Pierre.

— E multă lume la hotel, tată ? întrebă Patrice.

Pierre anunță cu mândrie :

— Plin ochi !

De fiecare dată când deschidea gura, se credea obligat să încetinească. Elisabeth se impacienta. Tatăl ei venise să-i ia de la gara din Sallanches, dar, dacă avea să conducă în continuare

atât de încet, autobuzul nu va întârzia să-i ajungă din urmă. Motorul bătea, dădea rateuri. Brazi înalți, negri străjuiau șoseaua.

— Nu-i așa că-i frumos, dragul meu ? reluă Elisabeth.

— Foarte frumos ! răspunse Patrice privind-o în loc să se uite la peisaj.

Surâdea de fericire. Această călătorie venea pentru el în clipa cea mai potrivită ca să-i guste farmecul. Cu cincisprezece zile înainte avusese loc la Paris prima proiecție publică a documentarului *Biserici din Savoia*. Imaginea și acompaniamentul muzical al acestei pelicule fuseseră în mod egal lăudate de presă. Un producător, prieten cu Charles Brétillot, tratase imediat cu Patrice pentru un lungmetraj, care avea să fie turnat în mai anul viitor, o adaptare după *Hérodias*, de Flaubert. Încă de pe acum, Patrice căuta motive muzicale pentru principalele secvențe pe care i le indicase regizorul. Era foarte însuflețit de acest proiect și nu se mai gândea la simfonia lui.

— Știi, zise el brusc, mi-a venit în tren o idee pentru dansul Salomeei...

— Doar n-ai de gând să lucrezi la Megève !

— Nu, nu, replică el cu un aer vinovat, aș vrea să notez pur și simplu doar câteva secvențe care-mi aleargă prin minte...

Ea izbucni în râs :

— Cât de rău minți, Patrice !

Friquette se agita, lătra, cu botul scos pe geam. Mirosea deja apropierea pământului natal. Șoseaua se netezea și alerga în linie dreaptă, prin albul zăpezii. Pierre accleră :

— Știu pe cineva care trebuie să tropăie pe treptele de la intrare !

— S-a sculat mama la ora asta ? întrebă Elisabeth.

— Tu ce crezi ? Într-o asemenea zi ! Azi-noapte s-a trezit de zece ori ca să se uite la ceas !

Primele case ale satului. Mută de emoție, Elisabeth văzu alergându-i în întâmpinare, în ordinea amintirilor ei, patinoarul, magazinul Lydiei, piața bisericii, cu săniile ei și cimitirul, vechiul donjon cu zăpadă în creștet... Era încă puțină lume pe străzi. Un

grup mergea cu schiurile pe umeri, cu bețele-n mână. Elisabeth se gândi la Christian. Mai era încă la Megève ? Dacă da, probabil că se vor întâlni pe pârtie cât de curând. Această eventualitate nu o îngrijora. Sigură de fericirea ei, îi venea greu să creadă că, în afară de Patrice, un alt bărbat contase altădată în viața ei. Christian era îngropat în uitare. Nici măcar nu-l mai detesta. Îi ignora pur și simplu existența.

La capătul drumului, hotelul „Două capre sălbatice" se reconstrui într-o clipită, cu ferestrele lui pătrate, cu balcoanele de lemn întunecat și cu marele brad cu crengi aplecate. Soarele lumina puternic fațada. Ușa turnantă se învârtea într-o scânteiere de geamuri. Amélie se năpusti spre călători și Antoine asupra valizelor. După un prim schimb de sărutări, tot grupul năvăli cu veselie în hol. Câțiva clienți necunoscuți, în costume de schi, se pregăteau de plecare. Aveau fețele atât de bronzate, încât semănau a sălbatici. Pe lângă ei, Elisabeth se simțea bolnăvicios de palidă și dezorientată. Nu mai era fata casei, ci o clientă care venea de la oraș.

— Antoine, urcă repede bagajele ! porunci Amélie.

— La numărul trei, doamnă ? întrebă Antoine.

— Bineînțeles.

— De ce la numărul trei, mamă ? se miră Elisabeth.

— Și de ce nu ?

— E cea mai frumoasă cameră din hotel !

— Tocmai de aceea, replică Amélie zâmbind, e normal să vă instalați în ea.

— Oh, mulțumesc, mamă ! Dar ar fi foarte bine și în cămăruța mea, acolo sus...

— E ocupată.

— Ah ! murmură Elisabeth puțin dezamăgită.

I-ar fi plăcut să se culce împreună cu Patrice în camera ei de domnișoară.

— O să vedeți c-o să vă simțiți foarte bine la numărul trei, reluă Amélie. Dar nu stați în drum ! Pierre, ia cheia de la tablou...

Se întrerupse să salute o clientă care cobora scara, cu o față strălucind de plăcere și cu niște bocanci grei ca plumbul.

— Bună ziua, doamnă Costaret. Frumoasă zi, nu-i așa ? Vi-i prezint pe fata și pe ginerele meu...

Vocea ei sublinia, lungea cuvântul „ginere" cu deferență. Doamna Costaret răspunse cu un compliment și dispăru.

— E nevasta unui mare armator din Le Hâvre, șopti Amélie. Avem o mulțime de clienți noi anul ăsta.

— Și dintre cei vechi ?... întrebă Elisabeth. Jacques e și el ?

— Nu.

— Ce păcat !

— În schimb, interveni Pierre, e din nou la noi doamna Lauriston, cu nenorocirile ei conjugale, cu suspinele și cu telefoanele ei !

— Șșșt, Pierre ! îl opri Amélie. Ar putea să te audă.

Elisabeth pufni în râs și se năpusti în bucătărie strigând :

— Vii, Patrice ?

Ușa se deschise și toate oalele străluciră. Patrice își ajunse din urmă nevasta în momentul în care bucătarul rus bătea din călcâie în fața ei :

— Bun sosit, doamnă ! Bun sosit, domnule ! Mai frumoasă ca niciodată, aș îndrăzni să spun ! Felicitările mele pentru amândoi, pentru felul cum arătați !

Renée se învârtea în jurul lui, nerăbdătoare să plaseze și ea un cuvânt. El termină prin a mormăi :

— Nevasta mea e de aceeași părere cu mine.

Ea tăcu, dominată. În acest timp, lângă chiuvetă, Camille Bouchelotte făcea ochii mari spre apariția cerească pogorâtă în bucătărie :

— Oh, domnișoară Elisabeth ! se bâlbâia împreunându-și mâinile.

Și lacrimile începură să-i curgă pe ambele părți ale nasului ca un bulb.

— Nu mai e domnișoară, e doamnă ! îi atrase cu severitate atenția bucătarul.

Elisabeth o prinse pe spălătoreasă cu amândouă mâinile și o făcu să se învârtă de două ori în jurul ei:

— Bună ziua, Camille! Cum îți mai merge, Camille?

— Of, merge! îngână cealaltă. Ne bucurăm cu toții că domnii... că doamna Elisabeth a venit și aicea... și domnul său... de asemenea.

Părăsind-o pe zâna apelor murdare, Elisabeth se întoarse spre Léontine, care venea în fugă. Apoi, fu rândul Berthei și al Emiliennei să-i ureze bun-venit fetei patronilor. Patrice, puțin încurcat, stătea lângă ușă și le surâdea vag tuturor acestor șorțuri reunite. Amélie interveni:

— Veniți repede, copii! Probabil că aveți nevoie să vă odihniți după noaptea petrecută în tren. Berthe, te cheamă la numărul șase... Emilienne, pregătește sala de baie...

Personalul se împrăștie. Amélie îi conduse pe Elisabeth și pe Patrice în camera lor. Un buchet de garoafe roz înflorea pe o măsuță. Elisabeth îi mulțumi mamei sale pentru această atenție și aruncă o privire spre pat: era larg, conjugal, cu cearșafuri curate, invitând la dragoste, și cu două perne pentru odihna capetelor. Fereastra dădea spre lanțul munților Joly.

— Eu vă las, murmură Amélie.

Elisabeth și Patrice își deschiseră valizele, făcură baie și coborâră în hol, puțin înainte de ora mesei. Câțiva clienți îi înconjurară cu o simpatie amuzată. În mijlocul grupului, doamna Lauriston, uitându-și necazurile de soție solitară, proclamă că nimic nu înfrumusețea mai mult o femeie decât căsătoria.

— Priviți-o! Dar priviți-o! exclama ea cu o voce ascuțită. Crisalida a devenit fluture! Nu ochi sunt ăștia, ci pietre prețioase!

Patrice, adevăratul responsabil pentru această metamorfoză, lăsa cu modestie capul în jos. Amélie, îmbujorată de fericire, își înmulțea prezentările:

— Doctorul Tuquet, fata mea, doamna Patrice Monastier.

Doctorul, bătrân și chel, îi sărută mâna tinerei femei. Amélie îi vorbise în treacăt despre el Elisabethei. Era ginecolog. Ea roși.

Mai multe persoane se îndreptară spre sala de mese. Amélie hotărâse că vor lua prima masă în familie, după ce clienții vor termina de mâncat. Până atunci, Pierre și Patrice rămaseră să stea de vorbă în hol. Elisabeth veni în oficiu lângă mama ei. Obișnuită cu societatea restrânsă și calmă de la Saint-Germain, fu amețită la început de clinchetul vaselor, al cratițelor, de comenzile încrucișate, de strigătele bucătarului șef: „Mergee!...", și de rumoarea conversațiilor de la mese. Apoi amintirile îi reveniră dintr-o dată. Ceru o cârpă și o ajută pe Amélie să șteargă sosul de pe marginile farfuriilor ce urmau să fie servite. Uneori, se hazarda chiar să dea instrucțiuni la bucătărie:

— Puțin mai mulți cartofi la felul doi, dacă vrei.

— La ordinele dumneavoastră, doamnă, se conforma bucătarul-șef.

După ce și ultimul client își părăsi locul, Amélie, Pierre, Patrice și Elisabeth se așezară la masă, în sala în care plutea încă mirosul mâncării. Bucătarul le pregătise un meniu special, „cât mai rusesc posibil". Aveau atâtea lucruri să-și spună încât zăboviră în fața cafelelor până la ora patru. După care, Elisabeth îl luă cu ea în sat pe Patrice. Mirosul rece al zăpezii o îmbăta. La brațul bărbatului ei, îi venea să strige, să alerge, să râdă din senin. El o întrebă:

— N-ai prefera să te duci să schiezi?

— Oh, ba da, mă furnică picioarele! Dar acum e prea târziu. O să ne scoatem pârleala mâine!

— Noi doi?

— Exact. Doar nu vrei să mă duc să schiez singură...

— N-am să pot să mă țin de tine, Elisabeth!

— O să te învăț.

Trecură din magazin în magazin, ca să cumpere ochelari de soare, ziare, cremă emolientă, intrară la Lydie, care îi copleși cu complimente, în timp ce le arăta ultimele modele de tricotaje, și eșuară la „Mauvais-Pas", unde cupluri în extaz călcau în picioare muzica. Elisabeth își trase cu forța soțul în mulțime. Dansa prost. Dar ea era bucuroasă că se află în brațele lui. Ea

conducea. El avea o față docilă. Tot ce va ști despre viață, de la ea avea să afle!

A doua zi dimineață reluară lecția de schi din punctul în care o declarație de dragoste o întrerupsese altădată. Căsătoria cu o tânără sportivă nu sporise aptitudinile lui Patrice pentru coborârea în plug și pentru cristiană. Dar, în calitate de soț, nu se mai rușina să se arate neajutorat. De la o căzătură la alta, hohotelor lui de râs le răspundeau cele ale Elisabethei. De pe dâmbul pe care se postase ca să îndrume evoluția pe zăpadă a elevului ei, Elisabeth vedea pârtia de la Rochebrune, vărgată de trecerea necontenită a schiorilor. În depărtare, triunghiul acela negru era ferma lui Christian. O fereastră era deschisă. Geamul strălucea în soare. „E acolo", gândi ea. Patrice trase o înjurătură. Era pentru a zecea oară că-și pierdea echilibrul în același loc. Îl ajută să se ridice.

— Mi-ajunge! protestă el.

— Greșești! Începuseși să capeți siguranță.

— Nu s-ar spune că ești prea exigentă! Sunt frânt! Și mor de sete! Hai să bem ceva la bar, acolo, lângă teleferic.

La barul de la pilonul unu fuseseră semănate câteva mese în plin soare, cu fața spre „Sosirea" pârtiei. Cu capetele date pe spate, cu ochelari negri pe ochi, consumatorii gustau dubla satisfacție de a nu face nimic și de a se bronza în același timp. Patrice și Elisabeth se așezară în primele rânduri, printre adoratorii soarelui. În fața lor, schiorii soseau în coborâre vertiginoasă, cu pantalonii și cu bluzele fluturând în vânt. Alții coborau încet, cu frică, cu schiurile depărtate. Copiii se dădeau cu sania. Un instructor își ducea grupul de elevi spre vale. Mișcarea alternativă a cabinelor era de o regularitate fascinantă.

— Privește-l pe tipul ăla! strigă Patrice.

Un drac năvălea drept spre ei, trecându-și greutatea de pe un picior pe altul. Cutele solului îl duceau tot mai departe, ca valurile când se sparg la malul mării. Ai fi zis că o să-și zdrobească țeasta de zidul stației telefericului, dar, în ultima clipă,

se răsuci dintr-o mișcare de umăr și se imobiliză la capătul pârtiei.

— E Emile Allais ! exclamă Elisabeth. Un brutar din Megève. Nu-i așa că-i extraordinar ?

— Și celălalt, acolo... E nebun ! O să lovească pe cineva.

— E Roland Allard.

Deodată, ea nu mai rezistă :

— Patrice, dragul meu, nu te superi dacă te las ca să fac o coborâre ?

— Câtuși de puțin ! se grăbi el să răspundă. Fugi ! N-am să mă mișc de aici.

Ea alergă spre stația telefericului.

Era multă lume la Rochebrune. Zăpada era orbitoare, afânată. Elisabeth își puse schiurile, tremurând de fericire. Muntele o aștepta. Din înaltul nerăbdării sale, se lansă pe pârtie. În ciuda lipsei de antrenament, nu-și pierduse supleţea. Dar risca mai puțin ca altădată. Oare căsătoria o făcuse mai prudentă ? Din considerație pentru Patrice, nu mai avea dreptul să înfrunte pericolele așa cum ar fi dorit să o facă. După ce termină coborârea, îl găsi în picioare, în spatele mesei. O urmărise cu privirea. Se opri în fața lui :

— Dumnezeule ! Iată-te... murmură el. Am crezut c-o să-ți rupi gâtul !

— Nici gând ! Am fost foarte atentă !

Gâfâind, cu fața aprinsă, se amuza de îngrijorarea care se citea pe chipul lui.

— Aș vrea să mai urc o dată, reluă ea. O singură dată !

— De acord. Stau foarte bine aici. Dar, te rog, mergi mai încet.

El se așeză la loc și privi depărtându-se, cu o îngrijorare amestecată cu tandrețe, această mică siluetă temerară : nevasta lui.

Și în ziua aceea luară masa în familie, după clienți. Apoi, ca să le lase mai multă independență, Amélie îi rugă să treacă în sala de mese și să mănânce o dată cu clienții. Elisabeth gusta

din plin avantajele de a fi numai ei doi. Mazi și doamna Monastier nu mai puteau interveni în viața ei. Părinții ei erau ocupați. Așezată la masă doar cu bărbatul ei, nu mai avea de dat socoteală nimănui. Era în călătorie de nuntă. Privirile celorlalți convivi îi dovedeau că forma împreună cu Patrice un cuplu foarte potrivit. Ai fi zis că se aflau amândoi pe o scenă ca să joace rolul menajului fericit. Singurul regret al Elisabethei era că lui Patrice îi trebuia mult până să ajungă să împărtășească pasiunea pentru schi. După o săptămână, reuși totuși să execute unele manevre elementare și ea îl luă la Rochebrune. Coborârea fu plină de zigzaguri și luptă din greu să o ducă la bun sfârșit. Din căzătură-n căzătură, din sfat în sfat, nefericitul ajunse la capătul cursei palid de oboseală, cu genunchii tremurând și cu un rictus de furie pe față. O noapte de somn bun îl puse însă pe picioare și, a doua zi, nevasta lui hotărî c-o va însoți la Mont d'Arbois, ușor accesibil acum datorită telefericului construit de curând. Această a doua încercare a fost și mai greu de suportat pentru el decât precedenta. Când ea îi propuse să se întoarcă la Rochebrune, refuză categoric:

— Lasă-mă să răsuflu puțin. Aș vrea să mă gândesc și la altceva decât la schiurile astea blestemate! Uite, știi ce mi-ar plăcea?

— Nu.

— O plimbare cu sania.

Ea izbucni în râs:

— Ești nebun!

— De ce?

— Haida de, Patrice! Te-ai mai urcat vreodată în cutiile alea?

— Da, anul trecut, împreună cu mama.

— Și ți-a plăcut?

— Mult.

— Ah, grozav ne-ar sta la amândoi, târâți de un cal de povară de-a lungul satului!

Dar, cum el insista, se resemnă și, îngăduitoare, îi făcu pe plac.

A doua zi, la începutul după-amiezii, se duseră în piața bisericii și aleseră o sanie albastră, trasă de un cal bătrân și gălbui, costeliv și cu chișița păroasă. Birjarul își instală clienții pe o banchetă tare și le înfășură genunchii cu pături care miroseau a grajd. Apoi, suindu-se pe capră, plescăi din limbă și tălpile saniei alunecară scârțâind pe zăpada bătătorită. Calul își trăgea povara mergând sacadat. Cum sania nu avea suspensie, Elisabeth și Patrice tresăltau la fiecare denivelare a terenului. Trecătorii se întorceau să-i privească.

— Chiar găsești plăcută plimbarea cu sania ? întrebă Elisabeth.

— Mai plăcută, în tot cazul, decât să fii pe schiuri ! Ai să vezi când o să ieșim din sat...

Calul trăgea din greu pe coastă la Mont d'Arbois. Cutia de scânduri trosnea din toate încheieturile. Clopoțeii sunau. Un frig ascuțit îi înțepa Elisabethei fața. Se ghemui în brațele lui Patrice :

— Parcă am avea șaptezeci de ani ! Un bătrân cuplu paralizat de reumatisme. Nepoții noștri se dau cu sania în fața hotelului...

Vocea i se rupea de la un cuvânt la altul din cauza zdruncinăturilor. În timpul acesta el râdea, bucuros de plimbare, admirând peisajul, respirând aerul curat. Deodată Elisabeth întinse gâtul. Un schior aluneca spre ei pe marginea drumului. Înainte chiar de a-l recunoaște, simți un fel de neliniște. Bărbatul trecu aproape de ea, foarte repede. Privirile li se încrucișară. Ea se întoarse spre Patrice. Nu băgase de seamă.

— După hotelul de la Mont d'Arbois, își aminti el, e un sătuc. Ar fi bine să mergem până acolo.

Era furioasă că o văzuse Christian în sania aceasta ridicolă, ghemuită împreună cu soțul ei sub pături, ca doi citadini friguroși. Dacă tot trebuise să-l revadă, ar fi preferat ca întâlnirea să fi avut loc în condiții mai avantajoase pentru ea. Vizitiul se legăna pe capră. Răsuflând greu, calul își deplasă crupa, săltă coada și dădu drumul unei salve de băligar.

— Cât de fericiți suntem ! exclamă Patrice. Zăpada asta, calul acesta, sunetul clopoțeilor... Data viitoare o să ne punem însă îmbrăcăminte mai călduroasă.

— Data viitoare ? murmură ea.

— Da. Mi-ar plăcea să mai fac și alte plimbări cu sania, prin regiune. Vrei, nu-i așa ?

Suspină, se trase iar lângă el și spuse râzând :

— Da, bunicule !

2.

Aștepta să-i vină rândul în fața ghișeului telefericului. O voce murmură în spatele ei :

— Bună ziua, Elisabeth.

Recunoscu intonația afectuoasă, ironică și se întoarse. Christian se strecurase până la ea, printre rândurile de călători. Surâdea de la înălțimea staturii lui. Dinții albi și ochii verzi îi străluceau pe fața bronzată. După o clipă de tulburare, ea-și reveni și spuse încet :

— Bună ziua.

El mai făcu un pas și se așeză la rând lângă ea. Elisabeth nu se simți contrariată. Eliberată de amintiri, îl privea pe acest bărbat ca și cum ar fi fost un banal partener de sport care, peste câteva minute, avea să dispară din preocupările ei.

— Stai mult la Megève ? întrebă el.

Această tutuire o tulbură. Un reflex de fată. Or, ea era femeie. Își lăsase bărbatul la barul de la pilonul numărul unu. Făcând un efort cumplit ca să pară dezinvoltă, înfruntă privirea lui Christian și replică :

— Doar câteva zile...

Nu avea aerul că a auzit-o. Toate gândurile și le concentra în ochii a căror fixitate devenea neliniștitoare. Își imaginase cumva că bărbatul acesta își pierduse farmecul dacă ea n-a mai fost îndrăgostită de el ? Se mira să-l descopere atât de seducător după luni de despărțire. Înaintară spre ghișeu într-un tropăit de bocanci grei, luară bilete și intrară împreună pe peronul de plecare. O cabină acostă greoaie. Călătorii se grăbiră să-și bage schiurile în coșul exterior. Împinsă de cei din preajmă, Elisabeth se trezi, împreună cu Christian, în fundul cabinei. Imposibil să miște. El se sprijinea cu mâna de cadrul ferestrei. Acest braț, pe jumătate îndoit, ca o barieră între ea și restul lumii ! Telefericul se puse în mișcare. Pământul fugi de sub Elisabeth. Sub picioare — golul, deasupra ei — fața lui Christian. Bronzul lui se crăpa, la colțurile ochilor, în fine riduri albe. O rază de soare incendia părul de pe brațul musculos. La trecerea prin dreptul unui pilon, o zdruncinătură scutură puternic grupul de schiori. Prin haine, simți căldura vie a trupului de lângă ea. Christian se aplecă spre Elisabeth. Purta un pulover gri-roșcat, deschis la guler.

— Vrei să faci coborârea asta împreună cu mine ? întrebă el.

— Nu, răspunse ea precipitat, atentă la mirosul plăcut de piele caldă și de tutun care-i ajungea în nări.

Nu mai erau decât câțiva metri de fir până la stație. Cabina se imobiliză cu brutalitate și-și revărsă lumea pe peron. Elisabeth își puse schiurile pe platforma înzăpezită cu care începea pârtia. Christian o privea. Își dădu drumul. El o urmă. Simțea această prezență rapidă în spatele ei. La capătul pantei o depăși, tăie zăpada cu o cristiană și se opri, pietrificat, cu fața despicată de un râs tăcut. Elisabeth trebui să frâneze din toate puterile ca să nu se lovească de el.

— Vii și mâine ? întrebă el.

— Da, răspunse ea cu o voce gâtuită.

— Am să fiu la ghișeu la ora trei.

Și, fără alte vorbe, alunecă spre gara telefericului, cu o încetineală nepăsătoare.

Elisabeth îl găsi pe Patrice pe terasa pilonului numărul unu. O aștepta răbdător, în fața unui pahar fierbinte. Ea îl învălui cu o privire drăgăstoasă, ca pentru a-i mulțumi că se afla acolo, solid, viu, cu ochelarii negri pe nasul înroșit de soare și cu surâsul lui tandru.

— A fost bună zăpada ? întrebă el.

— Excelentă !

— Mai faci o coborâre ?

— Aș prefera să mă întorc la hotel.

— Deja ? Nu-i decât cinci.

— Haide, spuse ea, trăgându-l de mână.

În hol, câțiva clienți jucau bridge printre ceștile aburinde și farfurii pline cu pâine prăjită.

— Vreți puțin ceai, copii ? întrebă Amélie.

— Nu, mulțumesc, mamă, răspunse Elisabeth.

Se grăbea să rămână singură, între patru pereți, cu Patrice. Până când nu o va lua în brațe, nu se va simți liniștită. În camera lor, cu ușa închisă, se aruncă la pieptul lui, se agăță de gâtul lui și îi întinse buzele șoptind :

— Te iubesc, Patrice ! Te iubesc ! Te iubesc ! Și tu mă iubești, nu-i așa ?

— Sigur, draga mea.

— Am nevoie să mi-o spui ! oftă ea.

O sărutare îi acoperi gura. Închise ochii, beată de recunoștință, și se zdrobi de pieptul bărbatului ei, înfiorată, nerăbdătoare, căutând protecția și mângâierile lui.

3.

Dimineața era albă și rece, sub un cer de oțel. Dar timpul acesta posomorât nu-i afectă Elisabethei buna dispoziție. Însu-

fletită încă de la trezire de o veselie febrilă, se duse, ca de obicei, să facă schi împreună cu Patrice pe o pantă lină, în spatele hotelului, dejună cu poftă și, după ce bău cafeaua, se hotărî să urce la Rochebrune. Bărbatul ei o întovărăși până la stația telefericului.

— Mă aștepți la pilonul unu ? întrebă ea.

— Depinde. Câte coborâri ai de gând să faci ?

— Două sau trei, dacă zăpada e tot atât de bună ca și ieri, răspunse ea evaziv.

— Atunci, mă întorc la hotel. Nu-i destul soare ca să rămân aici. O să lucrez puțin.

— De fapt, ești încântat că nu-i frumos afară ! spuse ea râzând.

Râse și el, aprobând din cap :

— Ce vrei ? Dansul ăla al Salomeei nu-mi dă pace. Îl aud și, când încerc să-l notez, totul se tulbură. Nu-i o tâmpenie ?

Îl adora. Era atât de drăguț, de simplu, de inteligent !

— Știi, îmi vine să te sărut de față cu toată lumea ! exclamă ea.

— Să nu faci așa ceva ! răspunse el cu o expresie comică. Ar crede că nu suntem căsătoriți.

După plecarea lui, intră cu hotărâre în gara telefericului. În fața portiței era lume multă. Figurile se mișcau cu încetineală printr-o pădure de schiuri. Frânturi de conversații răsunau între pereții de scândură. Elisabeth își scoase mănușile cu un deget, trăgând de ele cu dinții și căută mărunțiș în punga de la centură. Deodată, în fața ei apăru Christian. Ținea în mână două bilete.

— Vii ? o întrebă el.

O cipilică de lână neagră îi acoperea urechile și avea un fular roșu la gât. O așteptase și luase biletele dinainte, convins că ea va fi punctuală la întâlnire. Atâta insolență o revoltă. „O să fac o coborâre cu el și cu asta basta !“, își spuse. Se găsiră din nou, lipiți unul de celălalt, în cabina cu geamurile înghețate. Ca și în ajun, Christian o privea cu gravitate, în tăcere. Se întreba ce imagine a ei sălășluia sub această frunte dură și bronzată. Dacă

era în stare să-l oblige să se comporte fără echivoc, nu putea să-l împiedice să dispună în voie de ea, în imaginație. O vedea oare așa cum era ea astăzi, măritată, înfofolită până-n gât, inaccesibilă, sau așa cum o cunoscuse altădată, când se lăsa pradă plăcerii, în brațele lui ? Ce cuvinte îi spunea ? În ce fel îndrăznea să o mângâie în minte ? Lupta împotriva recrudescenței propriilor sale amintiri. Cabina continua să urce. Trupurile li se atingeau. „Eu nu-l mai iubesc, gândi ea, iar el mă dorește încă." Mutismul și imobilitatea erau atât de epuizante, la urma urmei, încât își dori sfârșitul drumului ca pe o eliberare. În sfârșit, cabina se opri și Elisabeth puse din nou piciorul pe pământul sigur. Câțiva schiori se grăbeau să-și prindă schiurile de bocanci. Tuturor le era foame de zăpadă. Primii care fură gata se și avântară pe pârtie. Christian îi privi cum pleacă și spuse :

— Hai să bem o cafea la Schwarz. O să facem pe urmă coborârea.

Ea gândi : „Nu" și răspunse „Da". Urcară până la cabană, își înfipseră schiurile în fața ușii și pătrunseră în sala întunecoasă în care doar câțiva clienți mai zăboveau. Christian alese o masă izolată și comandă două cafele. O chelneriță aduse ceștile, zahărul și se retrase. Ca trezită brusc din somn, Elisabeth își spuse că prieteni sau clienți de-ai hotelului puteau să intre la Schwarz și s-o surprindă instalată cu un bărbat la masă, într-un colț întunecos. Dar teama de a fi descoperită, departe de a o stânjeni, o incită să guste și mai intens farmecul acestei întrevederi clandestine. Christian își aprinse o țigară. Fumul îi ieșea încet printre buze. Își aținti ochii în ochii Elisabethei, își lăsă privirea, tăcerea să acționeze asupra ei, după care o întrebă pe neașteptate :

— Cel care se afla cu tine, deunăzi, în sanie e bărbatul tău ?

Elisabeth bău o înghițitură de cafea fierbinte, răsuflă adânc și murmură :

— Da.

— Mi s-a părut că-l recunosc. Cu el erai la „Mauvais-Pas", anul trecut, când te-am invitat la dans ?

— Da.

Îi ardeau obrajii. Christian scutură țigara într-o scrumieră:

— Și acum unde e?

— Mă așteaptă la hotel.

— De ce? Nu știe să schieze?

— Nu foarte bine.

— Locuiești la Paris?

— Nu, la Saint-Germain-en-Laye.

— Și nu-ți pare rău după Megève?

Ea ezită. Să răspundă afirmativ ar fi însemnat să accepte în fața lui că nu era fericită în noua ei viață, iar să-i răspundă negativ ar fi însemnat să-și renege toată tinerețea în care făcuse sport, lipsită de griji.

— Sigur, bineînțeles, îmi pare rău puțin după Megève... În fine, zăpada, schiul...

În confuzia ei, simțea nevoia să vorbească indirect despre Patrice.

— Dar stăm foarte bine la Saint-Germain. O grădină mare, pădurea la doi pași... Soțul meu găsește liniștea de care are nevoie ca să lucreze...

După ce pronunță cuvântul „soț" se simți ușurată.

— E compozitor, mi se pare? întrebă Christian.

— Da, răspunse ea.

Dar nu îndrăzni să-l întrebe de unde deținea această informație. O privea în continuare cu o curiozitate arogantă. Ea își întoarse capul.

— Și tu ce faci în timp ce-și scrie muzica?

— Ei, sunt foarte ocupată: casa, prietenii, vizite la Paris, mese, spectacole...

El izbucni într-un râs zgomotos, sălbatic și îi spuse:

— Pe scurt, ai devenit o perfectă femeie de lume.

— Nu fi stupid!

Îl tutuise la rândul ei și asta o supără. Ca să redobândească avantajul asupra acestui bărbat care voia să conducă discuția, se îndreptă de spate și adăugă pe un ton neutru:

— Și ce mai fac prietenii tăi, familia Renard ?

— Nu i-am mai văzut de opt luni. Georges Renard a avut niște necazuri în afaceri. Și-au scos cabana la vânzare.

— O să le amenajezi tu alta, la nevoie.

Această remarcă îi venise pe buze spontan, dar fără acreală. Măritându-se cu Patrice, își schimbase atât de tare existența, încât suferințele ei de orgoliu se transformaseră într-o minunată impresie de revanșă împotriva soartei. Acum nu mai simțea nici un pic de gelozie pe femeia blondă pe care o văzuse în patul lui Christian. Uneori, chiar se îndoia de amintirea pe care o păstrase despre acea scenă dezolantă. El își goli ceașca de cafea, stinse țigara în scrumieră, încreți ochii și spuse tărăgănat :

— Căsătoria te face atât de drăguță, Elisabeth ?

Ea nici nu clipi la acest compliment, deși îi plăcu să-l audă.

— Nu știu.

— Încă puțin și o să-mi spui că ești fericită !

Ridică privirile spre el :

— Ei bine, da, Christian, sunt fericită !...

El surâse cu răutate :

— Fericită ?... Poate, într-adevăr. Acea mică fericire pe care pretindeai s-o construiești cu mine și pe care eu n-am vrut-o ?... Te mulțumești cu așa ceva ?

Aplecat spre ea, pe deasupra mesei, îi luă mâna și i-o strânse cu putere :

— Te mulțumești, după tot ce ai cunoscut cu mine ? Amintește-ți !

Fiecare cuvânt spus de el o pătrundea adânc, dureros. Era cu totul în puterea lui, a vocii lui, a privirii lui. Se pregătea pentru inevitabil.

— Nu te înțeleg, Christian ! șopti ea.

O căldură dulce i se strecura-n degete, în încheietura mâinii, o învăluia în întregime. Vru să se elibereze. Imediat, el își întări strânsoarea :

— Nu mă înțelegi ? strigă el cu o bruscă violență. Atunci ce cauți aici cu mine ? Dacă ai acceptat să mă urmezi înseamnă că ai simțit cât de necesară era întâlnirea noastră. Vino, Elisabeth !

— Unde vrei să merg ?

— La noi la fermă.

Se aștepta atât de tare la această propunere, încât nici măcar nu era surprinsă ? El se ridică de la masa pe care aruncă niște bani. Monedele răsunară. Chelnerița veni imediat. Cu genunchii moi, cu mintea rătăcită, Elisabeth se trezi afară, pe zăpadă. Își puseră schiurile, în tăcere, și coborâră pârtia rapid. Christian ajunse primul la fermă. Elisabeth veni și ea, cu fața înghețată de vântul rece al cursei. Își lăsară schiurile în fața ușii. Ale Elisabethei păreau foarte mici în comparație cu ale lui Christian.

— Intră, îi spuse el.

Trecu pragul cu capul sus. Dar, o dată ajunsă în cameră, siguranța îi slăbi. Privea cu atenție bârnele masive și întunecate, scrinul, covata de pâine, cuvertura din piei de marmotă și toate aceste lucruri familiare o invitau într-o altă viață. Christian se ghemuise lângă șemineu. Rupea lemne pe genunchi. Flăcările țâșneau de sub mâinile lui. Elisabeth rămase nemișcată, fascinată de gesturile acestui bărbat cu profil de foc. Nu-l părăsise niciodată. Nu se măritase. Locuia încă la părinți. El se ridică încetișor. Continuă să-l privească, cufundată într-o stare de stupefacție letargică.

— Unde ești, Elisabeth ? întrebă el cu tandrețe.

Nu avea impresia că se mișcă. Și, totuși, distanța dintre ei se micșora imperceptibil. Un val de curgere egală o purta către această față care o aștepta lângă foc, spre trecut. Se credea încă departe de el, când, deodată, se simți prizonieră. O gură se așeză cu blândețe pe gura ei. Gustul acestei sărutări deștepta în ea amintiri atât de profunde, atât de tainice... Crezuse că-l uitase pe Christian după căsătorie, dar, în realitate, nu încetase să-i aparțină. Poate chiar jinduia de mult la această întâlnire, fără să o știe ? Scrupulele o părăseau sub violența sălbatică a bucuriei. Stăpânit de dorință, Christian o ridică în brațe și, trecând prin

dreptul flăcărilor care trosneau, o așeză pe pat. Cuvertura din piei de marmotă se întindea, ca și altădată, în jurul ei. Cu o șoaptă, protestă :

— Nu, Christian...

Îngenuncheat lângă ea, se înverșuna să o sărute, să o mângâie, ca scutura din cap de la dreapta la stânga, ezitând să-i cedeze, dar chemându-l din priviri. Când începu să o dezbrace, avu o ultimă tresărire de revoltă. Îi respinse mâinile. El avea fața dură :

— Dragostea mea, fetița mea sălbatică... Ești a mea și numai a mea !

Din nou se aplecă spre ea, ca un mare frunziș întunecat. Cineva vorbea în delir :

— Christian... Te iubesc !

El se dezbrăcă la rândul lui și se întinse peste ea. Noaptea acoperea pământul. Bărbatul intra. Bărbatul se afla la el acasă. Ea gemu în ritmul acestui du-te-vino sălbatic care-i stăpânea pântecele. Bucuria ei depășea plăcerea obișnuită a cărnii. Niciodată nu fusese atât de tragic, atât de sălbatic de fericită. Mișcarea se precipita. Egrete de foc îi dansau în minte. Murea de la o bătaie de inimă la alta, cu o recunoștință nebună pentru cel care transpira s-o distrugă. În cele din urmă, mintea îi explodă și nu mai fu decât o lungă alunecare, fierbinte și tremurătoare slăbiciune. Christian se dezlipi de ea. Mult timp rămaseră tăcuți, pe întuneric. Elisabeth simți că ochii i se umflau. O apă călduță îi curgeau pe obráji. Nu înțelegea de ce. Un suspin îi dilată pieptul. Își culcă mâna, moale și inertă, în mâna mare a lui Christian. Și, pentru ei, doar pentru ei, timpul își opri curgerea.

Pașii ei urmau un vechi făgaș. Era același crepuscul cețos, același drum pe zăpadă, aceeași neliniște pe care o simțise prima oară când ieșise din brațele lui Christian ca să se întoarcă la hotel cu o față candidă. Dar, pe atunci, doar părinții ei ar fi putut să-i reproșeze că întârziase. Acum, o aștepta un soț. Un soț afectuos, încrezător, admirabil. Un soț pe care-l iubea prea mult ca să admită că, în seara aceasta, îi fusese cu adevărat

necredincioasă. Timpul pe care-l petrecuse la fermă era ca o viață completă în sine, intercalată în desfășurarea propriei sale vieți, o explozie de bucurie demențială, fără legătură cu existența ei obișnuită, o aventură brutală, izolată și de care nu era mai răspunzătoare decât ar fi un om adormit, acuzat, la trezire, de faptele pe care le-a comis în somn. Dacă îl va revedea pe Christian mâine, poimâine, așa cum stabiliseră, îl va feri pe Patrice de suferința celei mai mici bănuieli. Dar era oare cu putință să iubești doi bărbați în același timp, pe unul cu stimă și seninătate și pe celălalt cu simțurile excitate ? Spera, era sigură de asta ! Atâta vreme cât va continua să-l facă pe soțul ei fericit, va fi fericită și ea. Schiurile îi alunecau repede pe zăpada întărită. Frigul nopții îi spăla fața. Când trecu pragul hotelului, Elisabeth era curată și proaspătă, deși își pierduse puțin răsuflarea.

În hol, se lovi de Patrice. Avea fața răvășită.

— În sfârșit ! exclamă el. Eram atât de îngrijorat !

— Iartă-mă, dragule, îngână ea. E stupid ! Am vrut să fac o cursă lungă plecând de la Rochebrune, dar mi-am calculat greșit timpul !

— Și unde ai fost ?

— Oh ! E o poveste întreagă... Așteaptă... Lasă-mă să mă așez, sunt frântă !

Se prăbuși într-un fotoliu și desfăcu picioarele, cu bocancii sprijiniți în toc.

— Și dacă pățeai ceva ? insistă Patrice. Erai singură !

— Da de unde ! Pârtia era plină de schiori. De la Rochebrune m-am dus în satul Tour, am continuat să schiez până la telefericul de la Mont d'Arbois, am suit acolo, am continuat până la Mont Joux și am făcut coborârea pe Planelet...

Grație unui ciudat privilegiu feminin, pe măsură ce descria acest itinerariu, minciuna se transforma pentru ea într-un al doilea adevăr. Se și vedea, trecând cu ușurință prin toate locurile despre care vorbea. Îi veneau în minte chiar și detalii, care aveau precizia indiscutabilă a amintirii :

— În telefericul de la Mont d'Arbois, era o lume nebună! La Mont Joux, frigul îți tăia răsuflarea. Dar zăpada era minunată.

Amélie se apropie de Elisabeth și interveni în conversație cu o competență optimistă:

— Când am văzut că nu te-ai întors până la cinci, i-am spus imediat lui Patrice că probabil te-ai dus pe Mont d'Arbois!

— Bineînțeles! o aprobă Elisabeth. Dacă m-aș fi gândit că o să te îngrijorezi...

El se aplecă spre ea, ca pentru a-i vorbi la ureche, și o sărută pe furiș pe obraz. Primi această sărutare fără cea mai mică jenă.

Friquette țâșni de pe coridorul oficiului, sări, lătrând, pe genunchii stăpânei sale, apoi, intrigată, începu să-i miroasă puloverul, gâtul, părul. Elisabeth avu impresia că-i demascată. Putea să păcălească pe oricine, în afară de această cățea cu nas scociorâtor. În mai multe rânduri încercă să dea deoparte botul care se ridica spre fața ei. O limbă îi udă bărbia. Friquette o privea drept în ochi. „Știu de unde vii, știu pe cine ai văzut", spunea cățeaua dând din coadă. Elisabeth o mângâie pe spinare și, întorcându-se spre Patrice, zise:

— Și tu, dragul meu, ce-ai făcut toată după-amiaza?

— Am lucrat.

— Bine?

— Foarte bine. Sunt bucuros. Am să-ți cânt imediat. Acum du-te și te schimbă. Trebuie să fii înghețată!

Urcară în camera lor. Friquette îi întovărășea. Înfruntând privirea cățelei, Elisabeth se lăsă din nou sărutată de bărbatul ei.

4.

Ca în fiecare dimineață, luară micul dejun în pat și Elisabeth îi cedă, din porția ei, o felie de pâine prăjită și două rotocoale

de unt lui Patrice. Apoi, în timp ce el își bea ceașca de cacao, alunecă afară de sub pătură și își puse capotul.

— Culcă-te la loc, o chemă Patrice.

— La ora asta ? Ce, am înnebunit ?

— Ce altceva vrei să faci ?

— O să cobor să-i spun bună dimineața mamei.

— Cred că nu s-a dat încă jos din pat !

— Cu atât mai bine. Înseamnă că o să pot să fiu singură cu ea ! Mi-ai spus că voiai să lucrezi puțin, în dimineața asta. Să profităm ! Apoi, o să ne îmbrăcăm și o să ne ducem să facem o plimbare prin sat.

— M-am răzgândit, nu mai am chef de lucrez, zise el întinzând brațele spre ea pe deasupra tăvii.

Această invitație la mângâieri o făcu pe Elisabeth să se grăbească să părăsească încăperea.

— Nu, îi tăie ea elanul. Poftim, hârtiile, stiloul, pupitrul...

El primi aceste obiecte făcând bot :

— Nu ești deloc drăguță !

— Fii serios ! îi replică ea, ciufulindu-i părul pe frunte.

El o apucă de încheietură și îi sărută degetele, unul după altul, cântând :

— Do, re, mi, fa, sol...

Era un mic joc pe care altădată îl găsea amuzant, dar, de data aceasta, trebui să se silească să râdă :

— Haide ! Lasă-mă, Patrice !

El cerea :

— La ! La !

Îi oferi podul palmei.

— Si !

Se aplecă și îi atinse vârful nasului cu buzele.

— Do !

Îi întinse buzele.

— Acum, poți să pleci.

Elisabeth îi surâse ca unui copil, își închise capotul peste cămașa de noapte transparentă și ieși. Nu-și putea explica nici

ca nevoia de a-și vizita mama. Tot ce-i amintea de obiceiurile dinaintea căsătoriei căpătase pentru ea un farmec apăsător. Cu o voce de fată, spuse prin ușă :

— Eu sunt, mamă. Pot să intru ?

Amélie stătea sprijinită de perne, cu jacheta roz pe umeri, cu tava de la micul dejun pe genunchi.

— Ia te uită ! se miră ea. Ai coborât singură ?

— Da... Am avut chef să stau câteva minute cu tine.

— Și Patrice ?

— Lucrează.

Se sărutară și Elisabeth se așeză pe marginea patului.

— Trebuia să ieșiți în dimineața asta, reluă Amélie. E așa de frumos afară !

— O să ieșim mai târziu.

— Cred că Patrice e foarte mulțumit de ce a compus ieri !...

— Da, mamă.

— Ți-a cântat ?

— Nu.

— De ce ?

— Nu știu... E abia o schiță...

Îi răspundea din vârful buzelor, cu nerăbdare. De ce mama ei vorbea mereu despre Patrice ?

— Unde e tata ? întrebă ea ca să schimbe subiectul.

— La calorifer, cred. Nu găsești că e cam rece-n cameră ?

— Ba da, puțin, aprobă Elisabeth mișcându-și umerii sub capot. Fă-mi și mie puțin loc. Vreau să mă bag în pat lângă tine.

Amélie se dădu deoparte, cu tavă cu tot și Elisabeth se urcă în pat.

— Copilașul meu care s-a întors acasă ! spuse Amélie strângând-o la piept.

Ghemuită în căldura și-n parfumul mamei sale, Elisabeth se topea de plăcere. Ochind două chifle cu lapte pe o farfurie, le șterpeli și începu să le ronțăie.

— N-ai luat micul dejun ? întrebă Amélie.

— Ba da, dar tu-mi faci poftă de mâncare !

Râdea, cu gura plină, când deodată privirea i se așeză pe o figurină de lemn, aflată pe comodă: un țăran sprijinit în furcă. Bărbatul era obosit, deșelat, cu umerii căzuți, cu fața aspră întinsă spre zare:

— Ce-i asta? întrebă Elisabeth.

— O lucrare a bunicului tău, răspunse Amélie cu mândrie. Mi-a trimis-o cadou de la Chapelle-au-Bois!

— Dar e minunată! exclamă Elisabeth.

Și, sărind afară din pat, alergă la statuetă.

— Adevărul este că lucrează din ce în ce mai bine, remarcă Amélie. Asta-l distrează! O adevărată pasiune! De îndată ce treaba de la potcovărie îi lasă puțin timp, se apucă să sculpteze în lemn. Cum o fi făcând, el, care n-a învățat niciodată să sculpteze sau să deseneze, nu înțeleg!

Elisabeth mângâia cu degetele această materie dură, întunecată și lustruită. Pe soclu, o semnătură fusese imprimată cu fierul roșu: „Jérôme Aubernat".

— A semnat-o! exclamă ea.

— Ei, da! E foarte mândru de ceea ce face. Și e normal. Gândește-te numai! La vârsta lui...

Elisabeth luă statueta și se culcă la loc.

— O să-i scriu să-mi trimită și mie una.

— Foarte bine! I-ai face mare plăcere! Un nimic de felul ăsta ar fi de efect în căsuța voastră din Saint-Germain...

O umbră trecu pe fața Elisabethei. Se apropia de mama ei ca de singurul punct de sprijin într-o lume absurdă și alunecoasă. Înțelepciunea, onestitatea, dragostea liniștită — Amélie întruchipa toate acestea, cu jachetica ei roz și cu tava pe genunchi.

— Oh, mamă, mamă! oftă Elisabeth.

Un val de amărăciune o cuprinse.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Amélie.

— Nimic.

Se deschise ușa. Pierre intră în cameră, văzu două femei în patul lui și izbucni în râs:

— Ce faceți acolo, amândouă?

— Te miră ? răspunse Amélie pe un ton de cochetărie maternă. Stăm de vorbă.

— În prima clipă, m-am întrebat dacă n-am băut ! râse Pierre. Vedeam dublu.

Se aplecă spre nevasta lui, spre fata lui, cât pe ce să-și piardă echilibrul dând fiecăreia câte o sărutare.

— Înțepi, tată ! protestă Elisabeth.

— Pentru asta am și venit : ca să mă rad.

Se scula întotdeauna la ora șapte, dar pentru a-și termina toaleta avea răbdare să se trezească și Amélie, ca să n-o deranjeze. După ce-și scoase haina și gulerul tare, își legă un prosop în jurul gâtului, se așeză în fața oglinzii și își mângâie bărbia cu podul palmei, gânditor.

— Știi, continuă el, bucătarul o să adauge spanac la meniul de prânz.

— De ce ? exclamă Amélie.

— Pentru că avem o pivniță plină. M-am dus să văd. E pe cale să se strice.

— Ultima dată ți-am spus că iei prea mult ! Dar nu faci niciodată decât după capul tău !

— Nu-i chiar atât de grav ! mormăi el săpunindu-și obrajii.

Se întrerupse ca să întindă o mână sub apa de la robinet. Sprâncenele i se încruntară. Privirea îi deveni îngândurată.

— Ei, asta acum ! exclamă el.

— Ce s-a întâmplat ? întrebă Amélie.

— Apa nu-i destul de caldă.

— Ai făcut focul mai mare la calorifer ?

— La maximum !

Traversă camera, atinse caloriferul și trase concluzia :

— Începe, începe încetișor !

— Și, în timpul ăsta, clienții tremură ! îl apostrofă Amélie.

— Să nu exagerăm !

— Ba da, Pierre. Recunoaște. De când ai cumpărat ultima dată cărbuni nu-i destulă căldură. Și toate astea ca să faci niște economii care nici n-o să conteze la sfârșitul sezonului !

— Nu s-a plâns încă nimeni !

— Ba te înșeli ! Ieri, doamna Costaret a făcut o remarcă în legătură cu asta. Alaltăieri, doamna Picard zicea că i-au răcit copiii... Ține-o tot așa și o să pierdem cei mai buni clienți !

Elisabeth invidie grijile părinților ei. Numai persoane foarte fericite puteau să se certe pentru motive atât de neînsemnate. Atins de reproșurile nevestei sale, Pierre se rădea încet, cu tragism, ca și cum și-ar fi făcut toaleta condamnatului la moarte.

— Ce vrei să fac ? spuse el în cele din urmă, cu un obraz roz și neted și cu celălalt alb și plin de spumă. Trebuie să ard și cărbunii ăștia ! La anu' o să iau unii de calitate mai bună.

— Bineînțeles, interveni Elisabeth. Nu te mai monta, mamă. Oamenii știu că la sporturile de iarnă e greu să ai tot confortul.

— Ah, s-a și încălzit, se bucură Pierre mișcându-și degetele sub jetul de apă.

Pe coridor, vocea lui Antoine, anunță :

— Am adus poșta, doamnă.

Pierre întredeschise ușa, primi din mâinile lui Antoine un pachet gros de scrisori, de cărți poștale, de ziare prinse în banderolă și i le dădu Améliei. Ea le trie, însemnând cu creionul pe fiecare numele camerelor, deasupra adreselor.

— Domnul și doamna Monastier, citi ea întinzându-i un plic Elisabethei.

Elisabeth recunoscu scrisul soacrei sale și desfăcu plicul.

Ambianța din Saint-Germain se reconstitui instantaneu în fața ochilor ei. Acolo, departe de munți, de zăpadă și de dezordinea sentimentelor, viața continua, somnolentă și cenușie. Două femei mâncau una în fața celeilalte. Ploaia cădea pe grădină. Le era dor de copii, așteptau întoarcerea lor cu nerăbdare, dar sperau totodată că ei petreceau la Megève o vacanță fericită și sănătoasă. Patrice mai făcuse progrese la schi ? Nu lucra prea mult ? Profita de aerul curat și de altitudine ? Mazi luase canarii sub protecție proprie și se ocupa de ei cu o grijă amestecată cu gelozie...

— Trebuie să-i arăt repede scrisoarea lui Patrice.

Elisabeth se urcă în camera ei și îl găsi pe Patrice așezat pe marginea patului, cu foarfeca în mână. Își tăia unghiile de la picioare. Bluza de pijama i se deschisese la piept. Citi scrisoarea, se hotărî să răspundă în seara aceea și o grăbi pe Elisabeth să se îmbrace ca să iasă. Ea îi întoarse spatele ca să-și scoată capotul și cămașa de noapte. O sărutare i se lipi de umărul gol.

— Patrice! protestă ea pe un ton de reproș.

Surâdea. Fața lui, proaspăt rasă, mirosea a săpun și gura a pastă de dinți. Ea îl respinse cu atât mai ferm cu cât îi ghicea dorința și asta o tulbura. Cât timp a fost în pijama, ea se prefăcu că-i ignoră prezența. Când se îmbrăcă în ținută de schi, se produse o ușurare și, cu conștiința împăcată, îi oferi buzele.

Ieșiră pe drum, o fluierară pe Friquette, care se zbânțuia cu alți câini în spatele taluzului de zăpadă, și se îndreptară spre sat ca să cumpere ziare. Mergând la brațul bărbatului ei, Elisabeth se întreba dacă îl va revedea pe Christian, în după-amiaza aceea, la fermă. Cum nu era sigură că poate să se elibereze, îi promisese că o așteaptă până la ora patru. Deodată, își dori ca vreo împrejurare fortuită s-o împiedice să se ducă la această întâlnire:

— Vrei să schiem împreună, după-masă? întrebă ea.

— Nu țin cine știe ce, răspunse Patrice, dar asta nu trebuie să te împiedice să urci la Rochebrune.

— Doar n-o să rămâi toată după-amiaza la hotel, ca ieri?

— Nu. O să te aștept la barul de la pilonul numărul unu. O să faci o coborâre și, după asta, o să ne ducem să luăm ceaiul la „Mauvais-Pas". Ce părere ai?

Elisabeth îi aruncă o privire de ușurare. Întâlnirea cu Christian era compromisă. Vrând-nevrând, trebuia să-și urmeze bărbatul.

Totul se petrecu așa cum propusese Patrice. La ora două și jumătate, în timp ce el se instala la barul de la pilonul unu, o cabină o ducea pe Elisabeth spre vârful muntelui. De la Rochebrune, coborî împreună cu alți schiori pe pârtie, apoi, schimbându-și direcția, alunecă prin zăpada adâncă până la fermă. Pieptul îi era plin de o zbatere de aripi. Îi tremurau ge-

nunchii. Nu voia să intre în casă. Fără să-și scoată schiurile, se apropie de fereastră și bătu în geam cu unul din bețe. Fața lui Christian apăru în spatele sticlei. Elisabeth îi făcu semn să vină. El ieși în prag. Capul lui aproape că atingea pragul de sus, umerii i se desenau în întunericul coridorului. Ea evită să-l privească și îi spuse precipitat:

— Nu pot să rămân! Mă așteaptă Patrice, jos.

Se aștepta la această veste? Un surâs ironic îi descoperi dinții, îi aprinse ochii.

— Păcat. Aranjasem să amân pe mâine o lecție particulară pe care trebuia s-o dau astăzi, la ora trei.

— N-aveam cum să prevăd...

— Nu, evident. Când o să te văd?

— Mâine, răspunse ea la întâmplare.

— Ți-am explicat că nu se poate.

— Atunci, poimâine?

— O să poți să te eliberezi, Elisabeth?

— Am să încerc.

— Te aștept până la ora trei.

— Bine.

Era fericită de această amânare. Christian făcu un pas înainte. N-o să încerce s-o rețină?

— La revedere, strigă ea. Am plecat!

Și își luă vânt să se întoarcă pe pârtie. Gândurile îi alergau mai repede decât trupul. Își atribuia meritul de a fi rezistat tentației. Dar, în același timp, regreta că fusese obligată s-o facă. Amintirea plăcerii nebune pe care o simțise în ajun, în brațele lui Christian, îi încălzea încă trupul. Și, cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât îi venea mai tare să se agațe de Patrice, lângă care nu gustase niciodată o asemenea plăcere. „Cine ești tu, Elisabeth?“ Această întrebare i se învârtea prin minte. Se acuza și se scuza cu egală violență. Se căuta prin mii de imagini contradictorii despre sine însăși.

— Ai terminat repede! se bucură Patrice.

Ea îl privi, mirată că se afla deja în fața lui, că era deja a lui.

— Și acum, rosti el, de ajuns cu schiatul ! Te iau la „Mauvais-Pas".

Ea îl urmă, domolită, subjugată, măritată până în adâncul sufletului.

Soarele se ridică deasupra unei zile liniștite și conjugale. După ce schiară cu moderație, dimineața, prin jurul stației telefericului, Elisabeth și Patrice se hotărâră ca după-amiază să asiste la concursul de sărituri care trebuia să aibă loc pe trambulina olimpică de la Megève. Amélie, care nu voia să scape această manifestare sportivă, li se alătură, în ultima clipă. Un public numeros era masat în jurul pârtiei. Era foarte frig. Patrice își legase la gât un fular gros de lână. Strănuta, tușea. La intervale regulate, un punct negru lua startul pe pârtia albă, se mărea, aborda trambulina, se înălța cu o mișcare de pasăre în zbor, plana cu brațele deschise, cu bustul înclinat înainte și se așeza mai jos, cu un pocnet de schiuri lovite de pământ și un zbor de praf argintiu. Unii aterizau prost și se rostogoleau teribil prin zăpadă. Alții își continuau cursa pe fundul văii și se opreau brusc în mijlocul aplauzelor. Elisabeth era transportată de această desfășurare de forță și de eleganță. Săritorii pe care îi vedea în trecere aveau fețe de semizei, bronzate de soare, încordate de viteză. Alura lor generală îi amintea de Christian. Nu încetă să viseze la el pe toată durata întrecerii.

Seara, la hotel, veselia, exuberanța Elisabethei îl încântară pe Patrice. O găsea drăguță, o dorea, i-o spunea și ea îi asculta declarațiile cu plăcere, gândind : „Cum poate fi atât de credul ? Știe totuși că am iubit un bărbat înaintea lui, la Megève. Ar fi trebuit să se teamă că sunt tentată să-l revăd. Și el nu se gândește la asta". Cu cât examina mai mult cazul bărbatului ei, cu atât era mai convinsă că uitase trecutul și că nu întrezărea nici un fel de pericol pentru viitor. Onestitatea care-l caracteriza îl

îndemna să atribuie și ființelor care-i erau dragi sentimentele pe care le avea el.

După cină, cântă la pianul din salon un pasaj din muzica lui pentru *Hérodias*. Era începutul unui dans oriental, lent și voluptuos. Elisabeth îl felicită pentru rezultatul muncii lui. „Da, asta e, spunea ea. Patrice nu e un om ca ceilalți. Trăiește într-un miraj. Și are toate calitățile : geniu, bunătate, amabilitate..." Îl învălui într-o privire duioasă. Afecțiunea pentru el era cu atât mai mare cu cât era mai sigură că-l va întâlni pe Christian a doua zi. Cu recunoștință, îi oferea soțului ei razele unei bucurii ale cărei cauze el trebuia să le ignore.

— Știi, îi zise ea dintr-o dată, mâine după-amiază aș vrea să mă mai duc la Mont d'Arbois, plecând de la Rochebrune. E într-adevăr un tur extraordinar !

— Și o să te întorci tot atât de târziu ca data trecută ?

— O să încerc să mă grăbesc. În tot cazul, să nu-ți faci griji, pentru că știi unde sunt.

Patrice protestă de formă, dar, cum era nerăbdător să înceapă să compună la *Hérodias* al lui, a fost de acord, în cele din urmă, cu proiectul nevestei sale.

— Cântă-mi din nou primele măsuri din dansul Salomeei, îl rugă ea.

— Îți place într-adevăr ? o întrebă el așezându-și mâinile nervoase pe claviatură.

În timp ce el începu câteva acorduri largi, Elisabeth își luă zborul, în gând, spre ferma în care un foc de lemne lumina două trupuri goale.

Christian aruncă o buturugă în șemineu. Scânteile zburară pe deasupra unei grămezi de cenușă și flacăra se ridică brusc. Culcată pe pat, cu pântecele plin de dragoste și cu capul gol, Elisabeth murmură leneș :

— Mi-e sete, Christian, dă-mi un pahar cu apă.

— N-ai vrea mai bine o citronadă ?

— Ba da.

— Ți-o pregătesc imediat.

Se ridică din pat. Cordonul halatului havan era desfăcut. Când se mișca, se deschidea de sus până jos. Elisabeth vedea fulgerător carnea goală între pulpanele de stofă. Era sigură că până și cele mai mici gesturi pe care le făcea nu aveau alt scop decât s-o impresioneze și se enerva când vedea că nu poate rezista farmecelor lui. Acum, aplecat deasupra mesei, storcea o lămâie, turna apă din carafă într-un pahar. Îl vedea din spate. Fără să se întoarcă, el o întrebă :

— Zahăr ?

— Nu, mulțumesc.

Îi întinse paharul. Ea bău cu înghițituri lungi această răcoritoare acidă. Buzele i se umflaseră sub sărutări.

— Ții paharul ca o fetiță, observă Christian. Gata ? A fost bun ?

Aprobă din cap, așa cum dorea el : cu o expresie copilărească. El veni să se așeze înapoi lângă ea și-i mângâie umerii goi, sânii iritați și dureroși.

— Acum, trebuie să te îmbraci, reluă el.

— De ce ?

Îi arătă cu o mișcare de bărbie fereastra în care albastrul zilei se stingea.

— E târziu. Ești așteptată !

Elisabeth nu-i răspunse și continuă să miroasă parfumul lămâiei din paharul gol. Pereții paharului se aburiseră. Hotărât lucru, Christian nu se schimbase. Ca și înainte, o căuta cu încăpățânare pentru plăcerea pe care i-o procura, dar se temea să nu-i complice viața printr-o imprudență. Altădată, o trimitea grijuliu la părinți, acum — la bărbat. El, care ținea cu atâta ambiție să o stăpânească, cum de putea tolera ca ea, când se despărțeau, să se ducă lângă alt bărbat ? Era atât de naiv încât să creadă că ar putea să respingă la nesfârșit mângâierile lui Patrice ? Era în așa hal de lipsit de imaginație încât să nu și-i închipuie, pe amândoi, în același pat ? Nu, dacă el accepta a-

această împărțire, era numai ca să-și apere liniștea personală. Ceea ce se întâmpla în afara acestei încăperi nu-l interesa.

— Haide, scoală-te, spuse el din nou cu o voce blândă. Fii rezonabilă... Ai să vii și mâine...

Se simți ispitită să-l zgârie pe față, dar se întinse cu voluptate și-și încrucișă mâinile la ceafă. Cu subsuorile descoperite, cu buzele întredeschise, îl lăsa să-i simtă parfumul.

— Scârbă mică, râse el, pentru ce faci asta ?

— D-aia.

Și gândi : „M-a dezamăgit de mult. Îl disprețuiesc. Și totuși nu mă mai pot lipsi de el". De îndată ce se apropia de Christian, lumea căpăta pentru ea o culoare, un relief necunoscut. Se sfărâma în plăcere, ajungea până la un delir supraomenesc, plutea în nori, fără nume, fără casă, fără patrie și, ajunsă pe vârful curbei, cobora înapoi pe pământ plină de o mulțumire în același timp bestială și religioasă. Rațiunea nu avea nimic de-a face cu toate astea. Chiar și Christian, ca individ, nu conta în această aventură. Depășit de propria-i putere, nu era răspunzător de atracția pe care o exercita asupra Elisabethei. Nu lui îi ceda, ci unei forțe misterioase care se ridica prin el din adâncul pământului. Mai avusese și alte amante după Françoise Renard ? Avea vreuna în clipa aceasta — vreo femeie coaptă și bogată, mama mai bătrâioară a vreunui elev ? Întrebarea n-avea nici o importanță. Aplecat asupra Elisabethei, îi respira și-i săruta subsuorile fierbinți. Nu o mai sfătuia să plece. Se înfrupta din pielea ei ca un om înfometat din mâncare. Ea se simțea surprinzător de necesară, scuzată pentru ceea ce făcea. Pântecele i se unduia. Un fior îi trecu prin șira spinării. Christian vru s-o sărute, dar atinse cu cotul paharul pe care ea-l pusese pe măsuță, lângă pat. Paharul se sparse.

— Ah, ce tâmpenie, mormăi el.

Un firișor de sânge îi curgea pe braț. Luă un prosop care zăcea pe jos ca să se șteargă.

— Lasă, îl opri Elisabeth.

Și își puse buzele pe rană.

5.

Doamna Lauriston ceruse legătura telefonică la Paris. La ora prânzului n-o obținuse încă și se așezase la masă o dată cu ceilalți clienți. Mânca nervoasă, cu privirea în farfurie. Elisabeth și Patrice, așezați nu departe de ea, se distrau observându-i expresia de animal sperios, la pândă.

— Și-a făcut toată pâinea firimituri pe fața de masă, observă Patrice.

— Biata femeie, oftă Elisabeth. Și, pe deasupra, bărbatul ei e atât de urât ! Cum poate fi geloasă pe un domn gras și chel, care poartă o mustață pe oală sub nări ?

Patrice izbucni în râs. Elisabeth îi făcu semn să se stăpânească. El își tamponă buzele cu șervetul și bău o înghițitură de vin. Pe măsură ce șederea la Megève se prelungea, părea tot mai fericit să trăiască. Progresele la schi îl încurajau să-și întovărășească nevasta în scurte plimbări. Dar obosea repede și nu-i plăcea să se depărteze de pârtie. De altfel, aceste exerciții sportive nu-l împiedicau să se gândească tot timpul la muzica lui. Când îl cuprindea inspirația, o lăsa pe Elisabeth să plece singură și se instala în camera lui sau în salonul hotelului să lucreze. Stăpână pe după-amiaza ei, Elisabeth se grăbea să-l întâlnească pe Christian la fermă. Cum el nu știa niciodată dinainte când va putea veni, îi promisese s-o aștepte în fiecare zi până la ora trei. După asta nu mai trebuia să conteze că-l va găsi acasă. În două rânduri ajunsese prea târziu. În celelalte dăți, întâlnirile lor fuseseră cu atât mai încântătoare cu cât nici el, nici ea nu erau siguri că se vor revedea a doua zi. Încă trei săptămâni de plăceri furate, de minciuni și va trebui să se întoarcă la Saint-Germain. Dar Christian avea intenția să vină la Paris în timpul vacanței de Paști. Elisabeth se gândea la această perspectivă consolatoare înfigând lingurița în spuma palidă a unui sufleu de portocale.

— Cât e de bun ! exclamă Patrice. Ar trebui să-i ceri rețeta bucătarului.

Ea aprobă din bărbie și-l întrebă :

— Cât e ceasul ?

— Două fără zece. De ce întrebi ?

— N-aș vrea să ure prea târziu la Rochebrune. Ieri a fost o înghesuială la teleferic !... Chiar nu vrei să vii cu mine ?

— Nu, draga mea. Nu astăzi. Am chef să pun la punct fleacul ăla pe care ți l-am cântat azi-dimineață. Mă ierți ?

— Ce să fac ? ! spuse ea botoasă, dar cu inima în sărbătoare.

Soneria telefonului răsună în hol. Doamna Lauriston sări de pe scaun. „E pentru mine !" Și se precipită spre vocea bărbatului ei. Dar în pragul ușii se încrucișă cu Amélie care intra. Schimbară câteva cuvinte și doamna Lauriston, plecând capul, se întoarse la locul său. Amélie se apropie de Patrice.

— Vino repede ! îi spuse ea. Mama ta telefonează de la Saint-Germain.

Patrice făcu o față mirată și își aruncă pe masă șervetul. Elisabeth se ridică o dată cu el. Traversă sala de mese în fugă. În hol, Patrice apucă receptorul și întrebă ?

— Alo, mamă ? Ce s-a întâmplat ?

Elisabeth își puse și ea capsula de ascultat a aparatului la ureche și auzi o voce îndepărtată care spunea :

— Sunt dezolată să te deranjez, micuțul meu, dar Mazi e foarte bolnavă.

— Ce spui ? se bâlbâi el.

Trăsăturile i se crispară, făcu ochii mari, ca în fața unei imagini care se apropia.

— Da, continuă doamna Monastier. Foarte bolnavă. A răcit, duminica trecută, când s-a dus la biserică. Doctorul Béjard a diagnosticat o congestie pulmonară. La vârsta ei e extrem de grav. Respiră greu. Delirează. Sunt îngrijorată ! Aproape nu mă dezlipesc de la căpătâiul ei... Și voi, care sunteți departe ! Ah, copii, cred că ar trebui să vă întoarceți repede !

Patrice îi aruncă o privire disperată Elisabethei și murmură :

— O să luăm trenul în seara asta.

— Mulțumesc, micuțul meu. Te sărut...

Elisabeth puse receptorul jos. Bucuria i se năruia : Mazi bolnavă, vacanța întreruptă, gata cu libertatea, gata cu zăpada, gata cu Christian ! Un telefon fusese de ajuns să-i distrugă fericirea pe care și-o promitea pentru încă trei săptămâni.

— Sper c-o să ajungem la timp, zise Patrice.

Era palid. Un rid adânc îi bara fruntea.

— Bineînțeles ! spuse Elisabeth. Ce-ți trece prin cap ?

— Dacă mama a telefonat să mă întorc de urgență înseamnă că bunica e cât se poate de rău.

— Mama s-a speriat poate degeaba.

— Nu cred.

— Ba da. Trebuie s-o îngrijească pe Mazi, n-are nici un ajutor, numai pe Eulalie. E normal să ne cheme pe noi.

Ar fi spus orice numai ca să-l liniștească pe Patrice, dar nu reușea să se convingă nici pe ea. Poate că, într-adevăr, Mazi avea să moară ? De o parte, o femeie bătrână în agonie, de cealaltă parte, Elisabeth și Christian, două ființe tinere, avide de dragoste, de bucurie, de viață. Mazi le împiedica să se întâlnească. Punea între ei toată greutatea, tot frigul corpului ei ruinat. Amélie, apoi Pierre veniră să le ceară vești și Patrice le repetă convorbirea pe care o avusese cu mama lui. Ei reacționară ca și Elisabeth, încercând să-l convingă că se înșeală atunci când se gândește la ce-i mai rău : cu toată vârsta înaintată, Mazi avea o constituție robustă ; boala fusese luată, probabil, în pripă ; medicina modernă nu mai era dezarmată în fața acestui fel de probleme. Elisabeth îi strânse mâna soțului ei. Era trist, speriat și avea nevoie de ea. „Am să rămân cu el în după-amiaza aceasta, gândi ea. Christian o să mă aștepte până la ora trei, apoi o să plece. O să-i scriu de la Paris ca să-i explic..." Lacrimile o înecau. Frica de-a o pierde pe Mazi, regretul de a-l părăsi pe Christian, totul se amesteca în capul ei. Patrice se lăsă într-un fotoliu. Ea luă loc pe brațul acestuia. O mare tandrețe trecea de la unul la celălalt, prin degetele înlănțuite, prin privirile lor contopite.

— O să mă îngrijesc să aveți două locuri la trenul din seara aceasta, îi asigură Pierre.

În clipa aceea sună telefonul.

— De data asta e pentru mine! exclamă doamna Lauriston ieșind din sala de mese.

Amélie răspunse la telefon și i-l întinse clientei. Cu ochii strălucitori, cu gura în formă de inimioară, doamna Lauriston murmura:

— Alo, Maillot 12-15? Ah, tu ești, Gaston? Aici, Colette... A fost atât de greu să te prind! Ce spui? Abia te aud... Crezi că poți veni? Sâmbăta viitoare?

Respiră adânc, se întoarse spre Amélie cu o privire triumfătoare și adăugă, apropiindu-și cu aviditate buzele de suprafața neagră a receptorului:

— Da, da, vino, vino repede!...

6.

Ora zece seara. Ploaia bătea în geamuri. În camera foarte mare și foarte încărcată, o lampă cu abajur de țesătură albastră arunca o lumină ciudată pe masa încărcată de medicamente. Draperii grele, roz-fanat mascau în întregime ferestrele. Baldachinul patului proiecta pe tavan o umbră amenințătoare ale cărei aripi se întindeau peste mulajele cornișei. Sub această boltă de tenebre, Mazi zăcea, nemișcată, cu ochii închiși, cu obrajii atârnând, cu nasul ascuțit și lucitor ca un os.

Ațipise după o repriză de tuse. Fața ei mare și cenușie, dominată de o bonetă cu dantele răsărea dintre perne. O răsuflare întretăiată, mai mult un horcăit, se strecura cu greutate printre buzele umede în colțul gurii. Pe marginea cearșafului se odihneau două mâini albe, presărate cu pete brune. Era cea de-a doua

noapte pe care Elisabeth o petrecea la căpătâiul bătrânei. Doctorul nu-și pierduse speranța. Dacă inima bolnavei va rezista, o va salva. Dar era atât de bătrână, de slabă, încât această eventualitate părea, de la o oră la alta, mai improbabilă. Un ceas ticăia pe o măsuță, între cutiuțele de argint, de baga și de fildeș. Toate celelalte gheridoane erau ocupate cu fotografii încadrate de rame cu suport. Defuncții locuiau pe insule de palisandru sau de lemn lăcuit. În fața șemineului de marmură albă, o sobă cu ușa având geamuri roșiatice suspina, trosnea de căldură. Aerul era încărcat de un miros de transpirație și de farmacie. Elisabeth se silea să țină ochii deschiși. Ușa se crăpă puțin. Patrice și mama lui intrară în vârful picioarelor.

— Cum e ? murmură doamna Monastier.

— A adormit, răspunse Elisabeth. Dar ultimul acces de tuse a fost foarte rău.

— Ar trebui să te duci să te culci, o să-ți țin eu locul.

Elisabeth scutură din cap, încetișor :

— Nu, mamă. Ai vegheat-o pe Mazi îndeajuns ! E rândul meu acum.

— Dar eu, interveni Patrice, nu crezi că aș putea să stau și eu o noapte la căpătâiul ei ?

— Îi trebuie îngrijiri, nu te pricepi...

— Și Eulalie ?

— Nici Eulalie, nici tu, nici mama, nici nimeni... Lăsați-mă singură ! Stau foarte bine în fotoliul ăsta !

— Abia respiră, reluă Patrice. I s-au lipit nările... Ar trebui poate să-i telefonăm doctorului...

— Liniștește-te, dacă o să-i fie mai rău o să-i dau picăturile. Doctorul Béjard mi-a spus că pot să dublez doza fără frică.

Cu lacrimi în ochi, doamna Monastier își îmbrățișă nora :

— Ah, fata mea, de când ești aici mi-am recăpătat încrederea ! Ești atât de vie, de curajoasă ! Dar să nu abuzezi de puterile tale. Mă duc să-i spun Eulaliei să aducă ceaiul pentru Mazi... Și am să vin să te schimb la cinci dimineața.

— Bine, mamă. Du-te să te culci ! Haide, du-te și tu, Patrice !

La întoarcere, tinerii se instalaseră în vechea lor cameră, la primul etaj al casei mari, ca să fie mai aproape de Mazi. Doamna Monastier se îndreptă, parcă regretând, spre ușă. Fiul ei o urmă. Elisabeth îi auzi cum șușoteau pe coridor. În dimineața sosirii fusese frapată de aerul obosit și copleșit al soacrei sale. Cu ochii roșii, cu fața trasă, palidă, doamna Monastier nu mai avea nimic comun cu femeia elegantă care, altădată, naviga din ceai în ceai prin Saint-Germain. Totul se dezorganizase, se oprise în casă și cu toții își pierduseră speranța. Plângeau și se rugau. Ploaia cădea pe un oraș trist. Imediat, Elisabeth luase comanda operațiunilor. Nimic nu-i stârnea mai tare simțul combativ decât slăbiciunea celorlalți. Din această boală făcea o afacere personală. Ea era cea care dădea acum ordinele, administra îngrijirile, primea sfaturile doctorului. Va reuși, oare, până la capăt, să fie la înălțime ? Cineva bătea la ușă. Tânăra Eulalie intră, purtând o ceașcă de ceai pe o tavă. În spatele ei, bătrâna Eulalie se strecură, tăcută, în cameră. Toate ridurile, toți negii de pe fața ei se mișcau în același timp. Frântă de șale, întindea un gât de broască țestoasă ca să-și vadă stăpâna aflată pe moarte.

— Ah, doamnă, doamnă, cum Dumnezeu e cu putință ?

Își făcu o cruce grăbită în mijlocul pieptului. Lacrimi grele îi țâșneau din ochii :

— Iisuse, Marie, Sfinte Iosif...

Elisabeth o luă de braț și o duse spre coridor :

— Nu ți-e rușine să plângi așa, Eulalie ?

— Biata doamnă, îngână bătrâna Eulalie. Când o văd atât de dusă, e sigur că s-a terminat. Ar trebui să-l anunțăm pe domnul pastor pentru împărtășanie.

— N-o să fie nevoie ! o întrerupse Elisabeth.

— Așa crezi și pe urmă, hop !, te duci fără cele sfinte.

— Nici gând, Eulalie, nici gând ! Liniștește-te ! Doctorul nu e așa de îngrijorat ca tine !

Bătrâna Eulalie își înfundă nasul într-o batistă, sună trompeta în ea de două ori și rosti :

— O să macin totuși cafeaua, dacă o să fie nevoie pentru veghe.

În timpul acesta fata ei umplea soba. Cărbunele sfârâia căzând din lopățica de fier în vatră. Un miros aspru de funingine năvăli în încăpere. În sfârșit, cele două Eulalie se retraseră susținându-se una pe cealaltă. Elisabeth se instală în fotoliu și își întinse picioarele pe un taburet. O tăcere de apă stătătoare învăluise casa. Veghea nocturnă începea. Cu ochii ațintiți pe profilul bătrânei, Elisabeth refuza să creadă că viața s-ar putea opri într-o ființă atât de apropiată ei. Moartea nu era de conceput decât pentru străini. Sub privirea care o proteja, Mazi era invulnerabilă. „Am s-o salvez. E de ajuns să vreau asta foarte tare, s-o iubesc foarte tare..." Își întrerupse gândurile și o amintire o fulgeră : se revedea la Sainte-Colombe, lângă trupul neînsuflețit al prietenei sale, Françoise Pierroux. Fusese singura dată când văzuse un cadavru. Fața de ceară albă, degetele înțepenite pe șiragul de mătănii... Era atât de drăguță, de dulce, visa să se mărite cu un prinț austriac. Și deodată, frigul, golul, o cutie care e ridicată pe sus... Toate rugăciunile, toate speranțele nu serviseră la nimic. Dacă se întâmpla la fel și cu Mazi ? Se înfioră. Se aplecă deasupra bătrânei măști care gâfâia. „E încă aici. Dar dacă suflul se stinge, ce va deveni această însumare de gânduri ? Redusă la neant ? Transferată într-o altă lume..." Gura lui Mazi se crispă. Mâinile îi fremătară. Cu aproximație, Elisabeth își aminti frazele catehismului : „Moartea e despărțirea sufletului de trup... După Judecata de Apoi, sufletul o să mi se ducă în purgatoriu, în rai sau în iad, după merit..." În mintea ei, voci de copii silabiseau încă aceste cuvinte. Domnișoara Quercy trecea printre mese. Adevărul era, fără îndoială, mai complex, mai înspăimântător. Nu în cărți de rugăciuni, ci în tăcerea nopții, în adâncul cerurilor, în curgerea fără sfârșit a râurilor trebuia căutat răspunsul la misterul de dincolo. Elisabeth simțea asta, o știa și, totuși, ca să se opună acestei amenințări supranaturale, nu găsea nimic altceva decât cea mai simplă dintre rugăciunile copilăriei

sale: „Tatăl nostru carele ești în ceruri..." Buzele i se mișcau încet și sufletul amorțea în iluzia încrederii.

— Mi-e sete!...

Tresări. Mazi ieșea din mormânt. Pe fața pământie, ochii îi străluciră febril. Respirația i se blocă. Un acces de tuse îi aruncă tot sângele în obraji. Vinele i se umflară și se învinețiră la tâmple. Cu spatele îndoit, își strângea bieții pumni la piept, încercând să stăpânească loviturile de berbece care o sfărâmau pe dinăuntru. Elisabeth îi întinse scuipătoarea. Mazi se aplecă deasupra ei. Boneta de dantelă îi alunecase pe o ureche, descoperindu-i craniul cu păr scurt, ud de sudoare. Când se liniști, Elisabeth îi șterse fața cu o batistă și o ajută să se așeze ca să-și bea ceaiul. Bătrânele degete ale lui Mazi tremurau pe ceașca de faianță albastră. Puțin lichid i se scurgea la colțurile gurii. După fiecare înghițitură, deschidea larg buzele, cu o grimasă de durere, ca să răsufle. În sfârșit, se culcă la loc. Închise ochii încet:

— V-ați întors... de la Megève? îngână ea.

— Da, Mazi, răspunse Elisabeth cu blândețe. De alaltăieri.

— Unde sunt... canarii?

— I-am luat din nou la noi în cameră...

— Aș vrea... să-i văd...

— Mai târziu, o să ți-i aducem, acum dorm. Și tu trebuie să dormi...

— Mă doare aici... într-o parte... și în piept... mă sufoc... Ce face Patrice? Cântă la pian?

— Nu, se odihnește...

— E caraghios... Aud pianul... Foarte departe... Să nu mă lași, Elisabeth!

— Fii liniștită, Mazi, rămân lângă tine. Toată noaptea...

Pleoapele lui Mazi se ridicară ca două frunze ofilite. O strălucire palidă de gratitudine era în ochii ei. Vru să vorbească, dar nici un sunet nu-i ieși de pe buze. O mână debilă și caldă se întinse peste mâna Elisabethei. Apoi degetele bătrânei își slăbiră strânsoarea. Un sforăit îi tremură în piept. Gura i se întredeschise. Adormise.

Elisabeth acoperi veioza cu un prosop, ca să-i mai reducă lumina, se așeză înapoi pe fotoliu, își trase un pled pe genunchi, întoarse capul la dreapta, la stânga, leneș. Oboseala îi tulbura privirea. Printre genele întredeschise, obiectele căpătau forme ciudate. În semiobscuritatea camerei, soba era o căsuță cu geamuri viu luminate. În spatele ei, șemineul de marmură albă își ridica statura înaltă de zăpadă. „Când mă gândesc că nu i-am scris încă lui Christian", își spuse Elisabeth. „Precis se întreabă ce s-a întâmplat cu mine. Mâine o să-i trimit o scrisoare lungă..." Nu-și mai putea lua ochii de la pătratele luminoase, ușor transparente de pe ușița sobei. Probabil că era plăcut în interior. Un foc mare de lemne. Patul acoperit cu o cuvertură din piei de marmotă. Două mâini care se întind spre flăcări. Un profil de drac râzând. Îi era atât dor de el că-i venea să țipe. Pântecele i se zbătea. Gura însetată i se deschidea în gol. „De ce mă gândesc la el atât de intens, de dureros, deși sunt convinsă că nu-l mai iubesc ?" Mazi se ridică dintre perne. Îi era cald. Voia să-și descheie cămașa groasă de flanel. Elisabeth o împiedică, îi șterse fruntea și o înveli.

— Mi-e sete...

— Poftim, Mazi...

— Acolo... face cearșaful o cută... care mă jenează...

— Imediat, Mazi...

— Cine a bătut la ușă ?

— Nimeni.

— Ah, mi s-a părut...

Din nou, tăcerea. Ploaia se oprise. În spatele draperiilor roz, grădina fremăta, nori de furtună alergau pe cer. Dar, aici, nimic nu mișca, nimic nu se schimba. Curgerea timpului ocolea această cameră. Elisabeth stătea așezată pe vecie lângă un pat cu baldachin în care se odihnea o bătrână regină pe moarte. Tic-tac-ul ceasului se amplifica. Unu și douăzeci. Ațipi. Avu un vis lung și se trezi, cinci minute mai târziu, cu capul greu. Gâfâitul lui Mazi nu se înrăutățise. Soba torcea în colțul ei. Totul era în ordine. Liniștindu-se, adormi iar pentru o clipă. Abia închisese ochii

când o mână o atinse pe umăr. Tresări. Doamna Monastier era în fața ei. Ceasul deșteptător arăta ora patru dimineața.

— Am venit mai devreme, spuse doamna Monastier. Nu mai puteam să dorm. A fost totul în regulă ?

— Da, mamă.

— Atunci, du-te repede și te culcă, fata mea. Ai mare nevoie de somn !

Elisabeth se ridică pe picioarele înțepenite. Această răbdare, această așteptare erau, în realitate, ceea ce îi repugna cel mai tare. Se simțea deprimată, extenuată, fără să fi făcut nimic. Aerul de pe coridor i se păru proaspăt și salubru după mirosurile bolii. Când se întoarse în camera ei, Patrice se trezi și aprinse lampa de la căpătâi.

— Ce s-a întâmplat ? se sperie el. Mazi...

— Totul e în ordine. Doarme, îl liniști Elisabeth.

Canarii se speriară, ciripiră în colivia lor, apoi tăcură. Friquette deschise un ochi și căzu din nou în somn, pe perna ei.

— E atât de târziu ! reluă Patrice. Cred că nu te mai ții pe picioare, draga mea !

Se dezbrăcă și se lungi lângă el, în patul larg și cald. El o luă în brațe. Acest trup de bărbat o ardea. Lângă el, se simțea în același timp epuizată, febrilă și fără rezistență în fața instinctelor ei.

— Draga mea, draga mea, repeta el mângâind-o pe păr.

Gesturile lui se năștеau dintr-o înțeleaptă tandrețe. Ea îi luă mâna și o puse pe sânul ei gol. Atunci, el înțelese, se aplecă asupra ei și o sărută pe gură. Elisabeth ofta, se zvârcolea, într-un acces de frenezie animalică. Toată carnea ei protesta împotriva morții. Dar era prea multă lumină. Patrice își scoase pijamaua și acoperi cu ea lampa de pe noptieră. Strălucirea becului electric se estompa sub grosimea țesăturii. Lampa lui Mazi lumina camera.

— Oh, Elisabeth, a trecut atâta vreme ! murmură Patrice.

Se înlănțuiră în tăcere, cu sălbăticie.

7.

Ieșind de la farmacie cu un pachet de medicamente sub braț, Elisabeth observă o cafenea micuță pe cealaltă parte a străzii. Era exact ce căuta. Intră în sală, își alese o masă, mai la o parte, comandă citronadă și își scoase din geantă un stilou, hârtie și un plic. De când tot voia să-i scrie lui Christian, i se părea că scrisoarea era deja terminată în cap. Totuși, încă de la început, ezită. Cum trebuia să i se adreseze? *„Dragul meu... Dragostea mea... Iubitul meu..."* Aceste cuvinte pe care le-ar fi putut pronunța în fața lui, în tumultul pasiunii, n-ar fi îndrăznit să le pună pe o hârtie albă. Se potriveau atât de puțin, în naiva lor tandrețe, bărbatului plin de experiență care avea să le citească! Era de ajuns să nu-l aibă sub ochi ca să redevină un străin pentru ea? Departe de Christian, păstra în adâncul ființei ei urma plăcerii pe care el i-o procura, dar nu putea să-i evoce figura. Dacă ar fi fost doar o plăsmuire a imaginației ei și tot i-ar fi venit mai ușor să-l plaseze în noua ei viață. Atunci, cum? *„Dragul meu Christian..."* Această formulă era la fel de proastă ca și cele precedente, dar din rațiuni contrare. Neavând o idee mai bună, optă pentru *„Christian, dragostea mea"*. Apoi, după ce-și bău jumătate din pahar, intră în subiect:

„Probabil că te întrebi de ce nu mai vin să te văd. Am fost obligată să plec pe neașteptate din Megève pentru că bunica bărbatului meu s-a îmbolnăvit. Dacă ai ști cât de teribilă a fost pentru mine această plecare precipitată! Aș fi vrut să te anunț. Dar a fost imposibil. Chiar și aici, în primele zile, am fost atât de ocupată, atât de înconjurată de lume, încât n-am avut un minut liber ca să-ți scriu. Iartă-mă, înțelege-mă. Sunt încă îngrijorată. E îngrozitor să trăiești cu amenințarea morții în casă. Nu știu ce n-aș da ca această bătrână doamnă să se însănătoșească. Dar e destul, destul de slabă. Nopțile, mai ales, sunt extrem de grele. Sunt singură. Mă gândesc la tine..."

Dorința i se stârnea pe măsură ce înainta în redactarea scrisorii :

„... Am nevoie de tine. O să vii la Paris în vacanța de Paști, nu-i așa ? Până atunci, scrie-mi la post-restant la Saint-Germain-en-Laye."

Reciti aceste câteva rânduri și le găsi banale. Dar putea ea să încredințeze hârtiei cele mai arzătoare, cele mai nebunești gânduri pe care i le inspira dragostea ? Distanța o făcea să-și recapete simțul pudorii. Termină cu *„sărutări"*, fără nici un epitet. Băiatul de la tejghea se uita la ea. O femeie tânără, singură, absorbită în corespondență. Își imagina, probabil, un roman. Ea lipi un timbru pe plic, scrise adresa și plăti consumația lăsând un bacșiș gras.

— Aveți o cutie de scrisori la zece metri pe dreapta, îi zise băiatul cu un surâs ambiguu.

Elisabeth îi mulțumi și se grăbi să plece. Strângea cu putere plicul între degete, de parcă i-ar fi fost frică să nu-l piardă. Când îi dădu drumul în cutia de scrisori, inima îi bătu mai tare. Plicul dispăru în interior. Acum, această misivă atât de personală zăcea în întuneric, la un loc cu toate celelalte pe care mâini necunoscute le puseseră la cutie. Nu mai putea fi oprită, retrasă...

Când se întoarse acasă, doctorul Béjard se afla deja la căpătâiul lui Mazi. Consultația fu mai lungă decât de obicei. Când părăsi camera bolnavei, doctorul se arătă destul de optimist. Febra scăzuse puțin, expectorările erau mai puțin abundente, mai puțin purulente și suflul suspect la ascultare se restrânsese la nivelul focarului de infecție. Dacă o simțitoare scădere a febrei intervenea în cursul săptămânii, viitorul putea fi privit cu seninătate. Cu toate acestea, într-un organism atât de uzat, o sincopă cardiacă era oricând posibilă. Trebuia să continue cu vaccinul și cofeina. De la începutul bolii, o infirmieră, domnișoara Guise, venea în fiecare zi pentru injecții. Era

bătrână, uscată și vorbăreață. Mazi o detesta pentru felul în care ridica brusc păturile spunând pe un ton de veselie militară:

— Așa... caut un locșor care n-a fost întrebuințat încă!

Seringa îi strălucea în mână. Încrețea ochii cu lăcomie. Din respect pentru Mazi, rudele se întorceau cu spatele. Un mic strigăt înăbușit.

— S-a terminat, se bucura domnișoara Guise.

Într-o dimineață, după plecarea ei, bătrâna se ridică cu greutate pe pernă și mormăi cu o voce cavernoasă:

— Asta nu e femeie, e picador...

Familia, reunită în jurul patului ei, izbucni în râs. Mazi făcuse o glumă: era salvată!

Într-adevăr, încă de a doua zi starea ei se amelioră în mod sensibil. Doctorul Béjard spuse că nu se mai îndoia în privința vindecării, dar că aceasta va fi lungă și anevoioasă.

Veselia se reinstaură în casă. Lăsându-i pe Patrice și pe mama lui la căpătâiul bolnavei, Elisabeth luă mașina ca să se ducă în oraș. Cumpără apă de colonie, eter, un buchet de trandafiri pentru Mazi și se prezentă, la noroc, la ghișeul de post-restant. Era o oră proastă. Șase persoane așteptau să fie servite: un domn bătrân și cinci femei, dintre care cea mai tânără putea să aibă douăzeci de ani și cea mai bătrână patruzeci. Toate erau prost încălțate, sărăcăcios îmbrăcate și-și țineau actele de identitate în mână. Aveau pe fețe aceeași expresie încurcată și distantă. Neveste necredincioase, fete îndrăgostite păcălind supravegherea părinților? Elisabeth încerca să-și imagineze problemele lor și se mira că se află printre ele. Una plecă cu mâna goală. O alta apucă trei plicuri groase și se îndepărtă cu ochi lacomi, cu spatele aplecat, ca să le citească lângă calorifer. Ciorapii ei de bumbac erau pătați cu noroi. Niște praz ieșea din sacoșa de cumpărături. Rândul înainta. Elisabeth aruncă o privire furișă într-o parte. Se temea să nu descopere în sală vreo cunoștință de-a familiei Monastier. Dacă s-ar fi întâmplat așa, ar fi cerut ostentativ niște timbre de la ghișeul alăturat. Își spuse numele cu timiditate și întinse permisul de conducere. „N-o să fie, desigur, nimic pentru

mine", se gândea cu putere ca să se cruțe de o decepție. Funcționara căută la litera M.

— Doamna Monastier, poftiți...

O mână cu degetele pătate de cerneală îi oferea acest cadou neprețuit: scrisoarea de la Christian. Elisabeth se stăpâni pentru a-și ascunde mulțumirea în fața funcționarei de la poștă, plăti taxa, ieși în stradă și desfăcu plicul cu nerăbdare. Patru pagini scrise mărunt. Încă de la primele rânduri, tulburarea ei spori. Nu primise niciodată o misivă atât de pasionată, atât de îndrăzneață în expresii. Christian îi vorbea despre buzele ei, despre sâni, despre dulceața pielii ei, despre parfumul pe care îl lăsa în cearșafuri după dragoste. Nu putea să citească pe trotuar o asemenea declarație. Trecătorii se loveau de ea, automobilele îi claxonau în urechi. Se urcă în mașină, merse până la pădure și se opri pe un drum lăturalnic. Acolo, reluă scrisoarea, încet, metodic, ca să-i pătrundă mai bine farmecul senzual. Nimic din cele spuse de Christian în intimitatea lor nu o răscolise așa cum o făceau cele scrise de el. Forma epistolară dădea acestei dorințe masculine o autenticitate admirabilă. Elisabeth era încântată. Devenea un obiect de cult. În mijlocul acestei desfășurări de metafore erotice, o precizare: *„Voi fi cu siguranță la Paris pe 15 aprilie"* și la sfârșit: *„Te iubesc, te culc în fața mea, goală și fierbinte, te sărut peste tot, iubita mea fetiță sălbatică..."*

Ea-și desprinse ochii de pe hârtie și privi bătrânii arbori osoși, profilați pe cerul cenușiu. Încă o lună și jumătate de așteptare! Până atunci, vor mai fi și alte scrisori ale lui Christian, la fel de înflăcărate ca și aceasta? Va ști ea să-i răspundă în același stil? Desigur că nu. Dar, cu cât se va arăta mai rezervată în corespondență, cu atât va stârni în el dorința de a o revedea. Reveni asupra celor mai emoționante pasaje. Cuvintele i se întipăreau în minte. Când avu impresia că știe textul pe dinafară, se întrebă ce să facă cu scrisoarea. Nici o ascunzătoare nu era îndeajuns de sigură pentru un document de asemenea importanță. Cel mai înțelept ar fi fost s-o rupă pe loc. Nu avu curajul și strecură foile în fundul unui buzunar secret al genții.

Infirmiera își strângea seringa într-o cutiuță de metal când Elisabeth se întoarse, radioasă, cu brațele încărcate de trandafiri, în camera bolnavei. Pe măsură ce sănătatea lui Mazi se ameliora, caracterul ei devenea din ce în ce mai capricios. Se plângea de mâncare, de încălzire, de aerisire, cerea pături suplimentare și le dădea deoparte pentru că atârnau prea greu pe picioare, îi cerea nurorii ei să-i citească, dar imediat îi cerea să plece spunând că-i obosită, mârâia împotriva doctorului care o obliga la o lungă convalescență, dar se pregătea cu cochetărie pentru vizitele lui. De cele mai multe ori, proasta dispoziție și-o descărca asupra doamnei Monastier. La toată această atitudine belicoasă i se răspundea numai cu surâsuri. Toată familia se bucura să constate că prinsese destule puteri ca să se arate insuportabilă. Nu trecu mult și ceru cea mai frumoasă cămașă de noapte, mărgelele și peruca. Doctorul Béjard îi permise să se ridice, dar cu condiția să nu iasă din cameră.

Ușurat, Patrice se apucă de lucru. În afară de dansul Salomeei, trebuia să predea, înainte de sfârșitul lunii aprilie, două marșuri războinice pentru armatele lui Antipa, un cântec de jale pentru sclavii înlănțuiți și trei cântece bahice, care vor fi cântate în timpul marelui banchet oferit de Tetrarh. Sunetele pianului umpleau din nou casa. Elisabeth nu avea nimic de făcut. Din când în când, îi adresa lui Christian câte un bilet scurt, puțin cam afectat, și aștepta răspunsul cu înfrigurare. Scria mai rar decât ar fi vrut, dar când primea vreo scrisoare de la el tonul era atât de călduros încât așteptarea îi era generos răsplătită. Întotdeauna, el găsea ceva surprinzător de spus despre ea, despre frumusețea ei, despre dorința pe care i-o inspira la distanță. Și îi povestea, de asemenea, în detaliu, despre existența lui cotidiană la Megéve:

„Ieri, am făcut o coborâre la Saint-Gervais... Astăzi am coborât pe coasta de la Véry împreună cu doi cunoscuți."

Se simțea și ea acolo. Alunecă în spatele lui pe o pantă albă. Respira mirosul rece și pur al brazilor. Și vedea, jos de tot, luminițele unei ferme. O exilată citind vești din țară. O emoție delicioasă o izola în mijlocul zgomotului orașului. Nu mai știa dacă pe Christian îl iubea sau muntele. Subit, gardul grădinii îi apărea în fața ochilor și visul ei se sfărâma în țăndări. Noroiul urma zăpezii. Un bărbat surâzător își întâmpina nevasta în casa cea mare, înțesată cu mobile, tapetată cu tabieturi.

— Ce mult ai stat, draga mea!

Ea îl îmbrățișa fără gânduri ascunse. Nu mai era nimic comun între femeia care se dusese să-și ia scrisorile de la post-restant și cea care, acum, se îngrijora pentru sănătatea lui Mazi.

— Se simte bine, o liniștea Patrice. Am jucat o partidă de dame cu ea.

Așteptară ca Mazi să fie definitiv sănătoasă ca să se reîntoarcă în căsuța paznicului.

8.

Venit pentru o simplă vizită de prietenie, doctorul Béjard discuta liniștit cu Mazi, în camera ei, când Patrice bătu la ușă. Intră și spuse cu voce strangulată:

— Doctore, repede! Nevasta mea nu se simte bine!...

— Ce spui? exclamă Mazi ridicându-se pe jumătate din fotoliu.

— Da, reluă, Patrice, chiar acum a fost cât pe ce să leșine... Am obligat-o să se întindă pe pat... Ea nu voia să vă spun... Dar sunt îngrijorat, doctore... E atât de palidă!

Doctorul Béjard se ridică pe picioarele lui scurte, cu burta înainte, și spuse:

— Nu vă alarmați ! Probabil că nu e nimic grav. Îmi iau trusa și vă urmez...

Mazi vru să-i însoțească, dar doctorul nu o lăsă, pentru că era încă prea slabă ca să înfrunte răcoarea și umezeala grădinii.

— În orice caz, n-am să plec înainte de a vă revedea și de a vă liniști, doamnă, spuse el îndreptându-se spre ușă.

— Și Louise, care e la ceai la familia Resenkampf ! suspină Mazi lăsându-se să cadă pe spătarul fotoliului. Ah, și-a ales bine momentul ! Dumnezeule ! Dumnezeule ! Cât de nepotrivit ! Biata fetiță ! Întoarce-te repede ca să-mi aduci vești despre ea.

Patrice îl conduse pe doctorul Béjard afară din casă :

— Pe aici, doctore.

Mergea repede, pe alee. Doctorul cu burticică șchiopăta pe lângă el. O ceață tristă era suspendată în aer, între trunchiurile negre ale copacilor.

Elisabeth se așeză pe marginea patului, întinse capul spre fereastră, văzu de departe cele două siluete și se trase înapoi. Amețeala începea iar. O apucă greața. Toată carnea ei era moale și umedă. Simțea fiori pe spate. Era furioasă că Patrice luase inițiativa de a-l aduce pe doctorul Béjard. Totuși, în spaima care o cuprinsese, nu era mai bine să se lămurească mai repede ? De o săptămână avea grețuri, amețeli care îi dădeau sudori reci pe față. Nu s-ar fi alarmat peste măsură dacă un alt semn, mai intim și mai grav, nu ar fi făcut-o să-și privească răul cu îngrijorare. Se încurcase oare în socoteli ? Relua calculele, trișa puțin, dar nu putea ajunge la o concluzie liniștitoare. Patrice, firește, nu știa nimic despre frământările ei. Chiar în ajun, cum el remarcase că arată rău și că nu mănâncă, îi răspunsese că, fără îndoială, erau consecințele oboselii îndurate la căpătâiul lui Mazi. Doamna Monastier o aprobase imediat pe nora ei arătând că ea însăși, acum când pericolul trecuse, se simțea slăbită și nervoasă. Pașii se apropiau. Neliniștea Elisabethei ajunsese la punctul culminant. Toată viața avea să i se joace în minutele care urmau. Și Christian, care își anunța sosirea la Paris pentru săptămâna viitoare !

Fu cuprinsă de un val de lacrimi pe care îl stăpâni cu greu. O rugăminte nebună îi umfla pieptul: „Dă, Doamne să nu fie asta!"

Ușa se deschise:

— Ei bine, spuse doctorul cu un surâs jovial, ne dați niște emoții, dragă doamnă! Povestiți-mi ce s-a întâmplat.

Îngrijorat la culme, Patrice patrula prin bucătărie, așteptând rezultatul consultației. Era mai mult de un sfert de oră de când medicul se afla la Elisabeth. Nu era oare semn rău dacă vizita se prelungea astfel?

Un zgomot de scaune mutate din loc, de voci înfundate, o tuse, apoi, din nou, tăcere. În sfârșit, clanța ușii se mișcă. Doctorul Béjard apăru în prag, cu un aer triumfător și radios.

— Am să vă dau o veste bună. Soția dumneavoastră așteaptă un copil!

Patrice, aiurit de această fericire, simți că-l lasă picioarele în timp ce inima îi venea la loc.

— Sunteți sigur, doctore? se bâlbâi el.

— Cât pot să fiu după o primă examinare, răspunse el. O să facem un mic test biologic ca să ne lămurim. Dar, după părerea mea, nu e practic nici o îndoială. E însărcinată în două luni, două luni și jumătate. Fiți fără teamă. Soția dumneavoastră este perfect sănătoasă. Totul va fi foarte bine.

— Oh, doctore, doctore! E extraordinar!

— E foarte normal, vreți să spuneți! replică doctorul râzând zgomotos. Nu vă trecea deloc prin minte?

— Câtuși de puțin!

— Femeile sunt pline de secrete! Ah, i-am promis bunicii dumneavoastră că o văd la plecare. O să mă întrebe...

— Ei bine, spuneți-i... Va fi atât de fericită... Imediat o să mă duc și cu... Dar acum... trebuie... scuzați-mă...

Nu știu cum să termine fraza și, lăsându-l pe doctor în mijlocul bucătăriei, se repezi în cameră. Elisabeth își aranja părul la oglindă. Paralizat de respect, se apropie de ea prin spate, o prinse de umeri și-o întoarse încetișor. Ea-și înălță capul. Două

urme lucitoare îi coborau pe obraji. Ochii îi erau înecați în lacrimi. Își spuse că plângea de bucurie și o strânse la piept murmurând :

— Draga mea... Sunt nebun de fericire ! Nici nu-mi vine să cred ! Mulțumesc, Elisabeth ! Mulțumesc !

Ea îi surâse slab. Era de o paloare înspăimântătoare.

— Întinde-te, reluă el. Consultația te-a obosit.

— Nu, n-am nimic...

— Ba da... trebuie să te menajezi acum... În tot cazul, doctorul a fost categoric : totul va fi foarte bine...

Ea se așeză în fotoliu, iar el se instală lângă ea pe un scaun, ținând-o de mână și privind-o cu dragoste în ochi :

— Nu te așteptai deloc ?

— Ba da.

— Atunci, de ce nu mi-ai spus nimic ?

— Nu eram sigură.

— Și așteptai pur și simplu ? Sperai ? De săptămâni întregi ? Biata mea iubită ! Stai să ne gândim, dacă mă duc cu două luni și jumătate în urmă, trag concluzia că vom avea un copil originar din Megève.

Râdea și o săruta ușor pe frunte, pe obraji. Fața Elisabethei era fierbinte. O răsuflare scurtă îi scăpa printre buze.

— Ce fericite or să fie Mazi și mama.

Ea-i aruncă o privire imploratoare și șopti :

— Așteaptă puțin, nu le spune imediat !

— De ce ?

— Nu știu... Mă simt jenată. Doctorul poate s-a înșelat... Și el a vorbit de un examen de laborator...

— Liniștește-te ! Dacă ar fi avut cea mai mică îndoială, nu s-ar fi dus să-i spună lui Mazi.

— S-a și dus ? Acum ?

— Da.

— Fir-ar să fie ! se enervă Elisabeth.

Și umerii îi căzură.

— Draga mea ! exclamă Patrice. Ce-i cu tine ? Te-ai supărat ?

— Câtuși de puțin.

— Doreai, ca și mine, copilul ăsta, nu ?

— Bineînțeles, Patrice !

— Trebuie să fie o senzație atât de ciudată, de minunată pentru o femeie, să afle, deodată, c-o să fie mamă !

— Da.

— Gândește-te puțin ! Viața asta care se pregătește în tine... Viața asta făcută din cele două vieți ale noastre, din cele două iubiri ale noastre... Speranța asta formidabilă, nebunească... Cum o să arate ? Fată sau băiat, aș vrea atât de mult să semene cu tine !

— De ce ?

— Pentru că ești ființa cea mai frumoasă, cea mai dulce, cea mai veselă, cea mai inteligentă, cea mai sensibilă pe care a purtat-o vreodată pământul ! Pentru că ești soția mea ! Pentru că te iubesc !

Se auziră trei bătăi în ușă. Elisabeth se ridică dintr-o săritură :

— Cine e ?

— Mă duc să văd, spuse Patrice.

Dar, deja, ușa se răsucea în țâțâni. În cadrul ei apăru o mare masă de blănuri, sprijinită într-un baston.

— Mazi ! exclamă Patrice. Doctorul îți interzisese să ieși !

— Doar nu credeai c-o să rămân la mine în cameră, cu o asemenea bucurie în suflet ? spuse ea înaintând încet înăuntru.

Ce tare îmbătrânise de când cu boala ei ! Într-o apropiere hipnotică, Elisabeth văzu fața grea aplecându-se spre ea, cu buhăielile, cu ridurile și cu buclele ei false pe frunte. Un braț, greu ca un jug, o cuprinse pe după umeri. Niște buze reci îi atinseră fruntea. Mazi își trase răsuflarea și spuse cu o voce fremătătoare :

— Dumnezeu să te binecuvânteze și să te apere, fata mea ! Acum, eu am să te îngrijesc pe tine.

— N-ar trebui să bei cafea, draga mea, o dojeni Patrice.

— De ce? întrebă Elisabeth, și-și goli ceașca dintr-o înghițitură.

O tăcere reprobatoare se lăsă în salonul în care familia se strânsese, ca de obicei, după dejun. Mazi și doamna Monastier schimbară priviri consternate — de la berjera Ludovic al XV-lea la fotoliul Régence.

— Ce imprudență, fata mea! exclamă Mazi. Știi foarte bine că în starea ta excitantele sunt dăunătoare.

— Dar cafeaua asta nu e tare deloc!

— Așa e, acceptă doamna Monastier. Mi se pare chiar că miroase puțin a cicoare. Probabil că Eulalie ne-a încălzit-o pe cea de dimineață. Dar, oricum, crede-mă, ar trebui să te abții să bei. Pe când îl așteptam pe Patrice, doctorul — bunul doctor Godefroy, îți mai amintești, mamă? — doctorul mi-a recomandat să mănânc alimente hrănitoare și întăritoare și mi-a interzis mirodeniile, vinul, alcoolul, cafeaua. Fără oboseli, fără emoții, cu o mică siestă după fiecare masă. Tu nu te odihnești îndeajuns, Elisabeth!

— M-aș odihni dacă aș fi obosită. Mă simt foarte bine, acum. De patru zile nu mi-a mai fost rău.

— S-ar putea să-ți mai fie, draga mea, interveni Patrice. Lasă-mă cel puțin acum să te însoțesc la Paris.

— Nu, se opuse Elisabeth. Gloria m-a invitat la ceai, cu sora și cu prietenele ei. Bărbatul ei nici măcar n-o să fie acasă! O să stăm de vorbă ca-ntre femei... Ce să cauți tu printre noi?

— Așa este, aprobă doamna Monastier pe un ton competent. Un bărbat singur e întotdeauna deplasat la un ceai de cucoane.

— Bine, bine! Nu insist, renunță Patrice.

Ezită o clipă, apoi adăugă cu falsă dezinvoltură:

— Îi spui Gloriei că aștepți un copil?

— Sigur că nu.

— De ce ?

— E prea devreme ! Mă jenez !

Mazi, care își bea ceaiul cu înghițituri mici, puse ceașca pe măsuță și mormăi :

— Înțeleg că amâni să le spui prietenelor tale acest fericit eveniment, dar n-ar trebui să procedezi la fel și cu mama ta. Când mă gândesc că ea nu știe încă nimic !

— Ai dreptate, Mazi ! acceptă Elisabeth. M-am făcut atât de leneșă ! Am să-i scriu mâine...

— Da, fata mea, îți cer asta, întări doamna Monastier. Nu-i drept să știm cu toții și să ne bucurăm, în timp ce, acolo, nimeni nu știe încă nimic ! Sunt convinsă că, dacă ar afla vestea, nu s-ar mai duce la Chapelle-au-Bois, cum hotărâseră la început, ci ar veni direct la Paris ca să petreacă perioada dintre sezoane alături de fiica lor.

Elisabeth păli.

— Da, fără îndoială.

— M-aș bucura să-i revăd în împrejurări atât de fericite, spuse Mazi.

Privirea ei afectuoasă o învălui pe Elisabeth din cap până-n picioare. De când doctorul Béjard declarase că e gravidă, devenise sfântă pentru întreaga familie. Era alintată, veneau în întâmpinarea tuturor dorințelor ei, i se acceptau orice schimbări de dispoziție, cu indulgență și chiar cu recunoștință.

— Ar trebui să afle și Denis și Clémentine, își aminti Patrice.

Era nerăbdător să pună universul întreg la curent cu norocul lui.

— Da, da. Am să mă duc să-i văd zilele astea, bombăni Elisabeth plictisită.

Forțase tonul, fără să vrea. Nimeni nu păru mirat. Ea nu mai era o femeie ca toate celelalte. Maternitatea îi dădea toate drepturile.

— Plec, zise ea.

— Deja ? ! exclamă Patrice. Nu-i decât două și jumătate.

Ea ridică din umeri.

— Până mă pregătesc... Gloria m-a rugat să vin foarte devreme... Și apoi, nu vreau să gonesc pe șosea...

— Bravo, fata mea ! o aprobă Mazi. Pentru numele lui Dumnezeu, să fii prudentă. Între noi fie spus, sunt chiar surprinsă că doctorul Béjard ți-a dat voie să mergi cu mașina în starea în care te afli.

— Asta-i noua medicină ! suspină doamna Monastier. Fă ce-ți place și totul o să fie în regulă !

Elisabeth le sărută pe soacra ei și pe Mazi și se îndreptă spre ușă.

— Să te îmbraci gros, insistă doamna Monastier. Patrice, arată-te puțin autoritar ! Sunt sigură c-o să iasă cu pantofii aceia cu talpă subțire. Dacă îi e frig la picioare o să fie prea târziu pentru regrete la întoarcere !

Patrice asistă la pregătirile Elisabethei în fața oglinzii. Friquette se învârtea dând din coadă în jurul stăpânei lui, cu speranța că o să o ia și pe ea la plimbare.

— Nu ! îi spuse Elisabeth. Astăzi, nu !

— Îți stă bine când aștepți un copil ! constată Patrice. N-ai fost niciodată mai drăguță.

— Găsești ?...

Râse puțin jenată și îi întinse obrazul ca s-o sărute.

— Pe diseară, dragul meu !

— Când te întorci ?

— Pe la șapte și jumătate, cred. Și tu ? O să lucrezi ?

— Ei, da ! Marșul ăsta războinic îmi dă bătaie de cap ! Nu cred că am un temperament prea combativ !

O însoți până la garaj, deschise porțile grădinii și ieși pe trotuar ca să o vadă îndepărtându-se pe soția lui — atât de mică, la volanul unei mașini atât de mari. Elisabeth îi făcu semn cu mâna prin fereastră și apăsă pe accelerație. În oglinda retrovizoare, văzu silueta bărbatului ei cum se micșorează înainte de a dispărea. Dar abia când ajunse pe șoseaua națională, realiză că e în sfârșit singură. Christian sosise la Paris în ajun. Anunțată prin scrisoare, îi telefonase imediat, de la poștă, și-și dăduseră

întâlnire în această după-amiază. Locuia în apartamentul unui prieten care-l adusese cu mașina de la Megève și plecase, în aceeași seară, la Londra. Acest gen de aranjament era în stilul personajului. În orice împrejurare, găsea pe cineva să-l scoată din încurcătură. Era chiar atât de fermecător încât nimeni nu refuza să-i facă un serviciu ? Voia să creadă asta din tot sufletul, ca să-și scuze propria slăbiciune față de el. Ar fi riscat orice pentru plăcerea de a-l revedea ? Acest ceai între prietene era un pretext ca oricare altul. Patrice nu avea să verifice... De altfel, chiar ideea că i-ar da prin minte să-i telefoneze Gloriei nu mai era suficientă ca s-o sperie. Depășise și ultimele limite ale prudenței. Acum aștepta un șoc, o explozie, o explicație care s-o elibereze din situația falsă în care se afla. Soacra ei, Mazi, Patrice, cu toții erau prea încrezători, prea buni cu ea ! O copleșeau cu solicitudinea lor. O adorau pentru speranța pe care le-o dăduse, fără să se îndoiască de îngrozitoarea minciună care se cocea, ceas de ceas, în pântecul ei. Copilul era al lui Christian, era sigură de asta ! Semnele ei intime, datele, totul coincidea. Acceleră, depăși un camion și trebui să vireze brusc la dreapta ca să evite un Citroën care venea din sens invers. Copaci, case, mici existențe necunoscute pe câmp, în pragul unei case. Nu putea să-l înșele pe Patrice până la capăt. Nu putea accepta ideea să-l vadă aplecat cu dragoste deasupra leagănului în care era copilul altuia. O să-l părăsească, o să-și refacă viața cu Christian. Roțile scârțâiră la un viraj. Derapă și regăsi linia dreaptă la timp, cât să-l cruțe pe un motociclist cu ochelari de bufniță. Era greu de știut ce gândește Christian. Dar, probabil, regreta că nu o luase de nevastă, încă de când, fată fiind, avusese naivitatea să i-o ceară. Pentru ea, ca și pentru el, venise momentul să repare greșeala. Erau făcuți unul pentru celălalt. „Facem parte din aceeași rasă, Elisabeth." O pancartă : Nanterre. Încetini și intră în șirul de mașini. Case cenușii, lume pe trotuare, o încrucișare cu pancarte indicatoare : Drumul național 13.

La ieșirea din oraș, automobilele luară viteză. Elisabeth depăși câteva umbre sforăitoare și se așeză în spatele unui Buick

mare. „Patrice !... Nu bănuiește nimic. Dar când o să afle ?..." Buick-ul frână la o intersecție. Un viraj brusc și Buick-ul dispăruse. „Aș fi dorit atât de mult să-l fac fericit ! Și Mazi ? E bătrână, bolnavă... I s-ar putea trage moartea din asta ! Și mama ? Și tata? N-or să înțeleagă niciodată ! O să le fie rușine de mine ! N-or să mai vrea să mă vadă..." Se sufoca de milă pentru toate aceste persoane pe care le iubea și pe care le trădase. Mai ales când se gândea la mama ei simțea că nu mai poate. Amélie era atât de înțeleaptă, atât de intransigentă ! Saint-Germain era atât de departe de Megève. În clipa în care avea cea mai mare nevoie să fie protejată, sfătuită, nu putea conta pe nimeni ! Singurătatea o speria. Reacționă cu violență : „Ba nu, nu sunt singură ! Există Christian". Toată nădejdea și-o punea în el. Tabloul de bord, șoseaua întinsă, largă și, acolo, un bărbat care aștepta. „Îl iubesc! Îl iubesc ! O să aranjeze el totul ! O să mă salveze !" Mai erau doar câțiva kilometri. Brumă albăstruie pe acoperișurile lucioase. Stâlpi de telegraf, îmbulzeală de mașini, pasajul de la Défense, Pont de Neuilly, Porte Maillot cu Luna-Park-ul de un alb murdar. Christian locuia pe aleea Général Balfourier. Elisabeth se opri ca să întrebe un agent de circulație pe unde să o ia. Acesta scoase din buzunar o cărticică și o frunzări cu religiozitate. Ce de timp pierdut ! Era asurzită din cauza vitezei, avea un gol în stomac și buzele arse de febră.

— O luați la dreapta, pe lângă Bois, pe bulevardul Lannes, bulevardul Suchet, Porte d'Auteuil...

Urmă aceste indicații și, după ce greși de două ori strada, parcă mașina în fața unui imobil modern cu șase etaje, așezat în potcoavă în fața unui petic de verdeață. Aici era : „A patra la stânga, spusese Christian. Suni de două ori ca să știu că ești tu". Trecu repede prin fața lojei portăresei și intră în cabina ascensorului. „Cum să-i zic ?" Cabina cu geamuri se puse în mișcare. Segmente de scară defilară prin fața ochilor ei. Urca, drept ca o lumânare, cu inima strânsă. Când ajunse pe palierul de la etajul patru se simțea atât de slabă, încât se întreba dacă n-or s-o apuce din nou leșinurile. Nu. Își recăpătă suflul și luciditatea. Înaintă

spre ușă și sună: o dată, de două ori. Niște pași grăbiți. Un zgomot de zăvor. O dungă de lumină care se lărgea.

— Christian!

I se aruncă iute în brațe, ca pentru a se pune la adăpost de cineva care-o urmărea. Își îngropă fața în umărul lui și nu-i mai era frică de nimeni. El îi ridică bărbia cu un deget și, fără să înceteze să o privească în ochi, se aplecă foarte încet spre buzele ei. Tremurând, ea îi așteptă sărutarea, care întârzia peste măsură. Când buzele li se lipiră, închise ochii, atentă la fericirea răspândită în vene. Christian se desprinse de ea și o ținu în fața lui, la distanță, ca s-o contemple mai bine:

— Elisabeth, cu tocuri înalte, cu ciorapi de mătase, cu o pălărioară pariziană! Cât de amuzantă e, surâse el.

— Da, probabil că sunt ridicolă, spuse ducându-și mâna la pălărie ca s-o scoată.

— Nu, nu! exclamă el. Rămâi așa! Ești încântătoare!

Ea lăsă să-i cadă mâna.

— Încântătoare și neașteptată! Primindu-te, am impresia, că vor veni și alții după tine. Tu ești prima venită. Intră, dragă prietenă...

O tandră ironie i se citea în priviri, în colțurile buzelor, în freamătul nărilor, în gropița verticală din bărbie. Purta o îmbrăcăminte ușoară, de flanel gri și o cravată bleumarin. Butoni de aur sclipeau la manșetele lui albe. Îl văzuse întotdeauna în costum de schi și se mira de eleganța lui citadină. Fu gata să-i spună că-l găsește frumos, dar se răzgândi brusc:

— Ce bronzat ești!

El râse și o conduse într-un mic birou ai cărui pereți erau plini de cărți cu legături prețioase. Un buchet de trandafiri roșii se înălța într-un vas, pe o masă lăcuită în negru. Toate fotoliile erau îmbrăcate în piele havan. Pe un șevalet se afla portretul unei femei palide, care n-avea nici nas, nici gură, ci numai mâini foarte lungi. Mocheta era de culoarea scorțișoarei. Voaluri de tul alb unduiau în fața unei ferestre mari.

— E minunat aici! constată Elisabeth.

Vocea îi suna fals. Un fel de pudoare o cuprindea în acest decor necunoscut. Nu se afla la Christian, ci la un străin, printre obiecte fără suflet. Dezrădăcinată în dragostea ei, mirosi cu neîncredere parfumurile amestecate de tutun și de trandafiri, înclină capul și murmură :

— Cu totul încântător !

— Da, aprobă Christian, prietenul meu, Bernard Chavèze, are mult gust.

— E însurat ?

— Nu.

— Trăiește singur într-un apartament atât de frumos ?

— De ce nu ?

— Și te-a lăsat să te instalezi la el ?...

— Evident ! Lipsește o lună. Dar asta nu e tot ! Mi-a împrumutat și mașina ! Am să pot veni să te văd la Saint-Germain !

Tulburată de această propunere, nu știu ce să-i răspundă și își scoase pălăria cu un gest brusc. El o luă din nou în brațe și o ciufuli cu o mână mângâietoare, șoptindu-i :

— În sfârșit, împreună ! Știi că ești un mic animal extraordinar, Elisabeth ? Te visez cu pasiune, când ești departe, iar când te revăd, ești de o mie de ori mai ispititoare decât în amintirea mea !

Ea se așeză într-un fotoliu și Christian îngenunche în fața ei. În această poziție, ea domina o față bronzată, cu ochi verzi-albăstrui ca marea. Mărul lui Adam se profila, proeminent, deasupra gulerului alb. „Aș vrea să fie băiat“, își spuse într-un elan sălbatic al întregii ei ființe.

— La ce te gândești, Elisabeth ?

— Te privesc.

— Și ce constați ?

— Și tu, Christian, ești un animal extraordinar.

Îi întoarse mâinile și îi sărută podul palmelor, pielea subțire a încheieturilor. Elisabeth se ducea, purtată de un fior. „Să-i spun acum ? gândi ea. Nu... E atât de bine ! Vreau să fiu feri-

cită..." Credea că nu formulase această dorință decât în sinea ei, dar își auzi vocea pronunțând :

— Vreau să fiu fericită, Christian ! De la despărțirea noastră, numai gândul la tine m-a ținut în viață. Zilele se târau... Nu mai puteam...

— Draga mea, și eu am fost ca nebun de nerăbdare. Dar acum s-a terminat. O să aranjezi în așa fel să mă vezi foarte des, sper ; în fiecare zi ?

— Nu știu, îngăimă ea întorcând capul.

Se scufunda într-o mlaștină.

— Cum nu știi ? o întrebă el. Nu te-ai gândit la nimic, n-ai pregătit nimic ?...

— Încă nu.

— Mâine, cel puțin, ești liberă ?

— Da... poate...

— Te găsesc destul de misterioasă la Paris.

— Nu-i adevărat !...

I se punea un nod în gât. Portretul femeii fără gură și fără nas o privea cu răutate. Suspină :

— Oh, Christian ! Am atâtea să-ți spun...

— Da, fetița mea, murmură el ridicându-se. O să-mi povestești totul. Îmi place când îmi vorbești despre tine...

O trăgea de mână. Ea se ridică încet, ca și cum trupul ei ar fi străbătut un mediu foarte dens înainte de a ajunge la suprafață. Buzele lui Christian se aflau la capătul acestui drum. O sărută îndelung, cu voluptate și o conduse spre dormitor. Elisabeth pătrunse într-o încăpere verde-migdală, cu ferestrele închise. Pe divanul jos și larg nu era o cuvertură din piele de marmotă, ci o husă de satin castaniu-aurie, lucioasă.

Elisabeth nu-i spusese încă nimic. El se odihnea lângă ea, eliberat de dorință, cu o țigară pe jumătate fumată între degete. În ea, în acest timp, dragostea rămăsese ca un foc arzător și dulce. Ritmuri languroase se prelungeau în golul căscat din conștiința ei. Nu reușea să se trezească din această vrajă. „Sunt

plină de el. Crede că s-a depărtat de mine, dar l-am păstrat și trăiește în trupul meu sub forma unui copil." Această idee o ului. Se aplecă spre el și îl sărută pe tâmplă, la granița dintre păr și piele. Sub buzele ei, sângele alerga, se zbătea. Sorbea dintr-un izvor cald.

— Ai fost fericit ? întrebă ea.

— Mica mea nebună, presupun că nu te îndoiești ! Tu și cu mine... e o întâlnire unică, e însăși perfecțiunea...

Se întoarse și o strânse, goală, la piept, atât de tare, atât de tandru, încât deodată simți cum i se urcă secretul pe buze :

— Christian !

— Da ?

O rază de soare, trecând prin crăpătura perdelelor, îi lumina profilul, gâtul, conturul pieptului musculos și păros. Lipită de un umăr de statuie, Elisabeth urmă cu voce joasă :

— Christian, dragostea mea...

— Ce este ?

— Aștept un copil.

Cuvintele sunară ciudat în această cameră care nu aparținea nimănui. Cu privirile ațintite asupra lui, Elisabeth îi pândea reacțiile cu o imensă speranță. Dar el nu se mișca, nu vorbea, cu ochii visători, cu fruntea netedă. Țigara îi fumega între degete. O duse încet la buze.

— N-ai auzit ? murmură ea.

— Ba da, Elisabeth.

— Ei bine, și ? Răspunde ! Te bucuri ?

Îndreptă spre ea o privire liniștită :

— N-am nici un motiv să mă bucur. Ceea ce mi-ai spus e dureros pentru amândoi... Dureros mai ales pentru tine...

— Dar de ce ? De ce, Christian ?

— Pentru că, măritată fiind, probabil nu știi de fapt dacă ăsta e copilul meu sau al bărbatului tău.

Ea primi aceste cuvinte ca pe o căldare cu apă murdară în plină față. Cu răsuflarea tăiată îngăimă :

— Ba da, știu, Christian, sunt mai mult decât sigură ! Copilul ăsta e al tău.

El trase puțin fum, îl scoase pe nări și mormăi :

— Femeile sunt smintite ! N-o să mă faci să cred că n-a mai fost nimic între tine și bărbatul tău de când ne-am revăzut la Megève. Doar nu trăiește alături de tine ca un îngeraș !

Trăgând cearșaful cu o mișcare convulsivă, ea se acoperi până la gât. Cuvintele pe care le auzise o loveau în punctul cel mai adânc, cel mai tulbure al ființei ei. Da, trecuse de la o dragoste la alta, dintr-un pat în altul. Dar, dacă în sinea ei era de acord că bănuielile lui Christian erau întemeiate, nu putea fi de acord ca el să le exprime cu atâta răceală în față. Arătate de el, faptele erau prea urâte ca să-și recunoască în ele imaginea. În spatele acestui adevăr de bărbat, simplu și abrupt, exista unul foarte diferit, pe care Christian nu era în stare să-l înțeleagă, un adevăr feminin, complex, unduitor, fluid, un adevăr plin de mistere și de scuze...

— Haide ! adăugă el. Fii sinceră cu mine. Nu sunt gelos. Aș găsi absolut normal ca tu și bărbatul tău...

Ea îl întrerupse cu o voce seacă :

— Nu.

Această minciună țâșnise din ea absolut natural iar, acum, se simțea ușurată și, în același timp, jenată. El încruntă din sprâncene și un zâmbet diabolic îi despică fața :

— Ei, asta-i nemaipomenit !

Urmă o tăcere.

— Te-ai măritat deci cu un infirm ?

Ea tresări; pradă unui acces de furie, vru să se indigneze, să protesteze, dar în cele din urmă spuse doar încetișor :

— Lasă-l pe bărbatul meu în pace, Christian, nu vorbi despre el...

— Trebuie să vorbim totuși despre el. Dacă e impotent, cum o să reacționeze când îi dai vestea asta ?

— N-am să-i dau nici o veste, răspunse Elisabeth ațintindu-și ochii în ochii lui. Am să-l părăsesc.

— Ah, spuse el. Iată o hotărâre destul de gravă! Să-l părăsești... Foarte frumos! Și ce-ai să faci după aceea?

— Sunt aici ca să te întreb.

El se ridică, își puse halatul și se așeză înapoi pe marginea divanului cu o față imobilă, cu o cută îngândurată între sprâncene.

— Draga mea, reveni el într-un târziu, ești pe punctul să comiți o mare prostie. Pentru că-mi ceri sfatul, am să-ți răspund că nu trebuie niciodată să dramatizezi acest gen de situații. Dă-ți seama: din cauza unei mici neplăceri — crede-mă, nu e decât o mică neplăcere — ești gata să-ți strici viața!

— Când m-am măritat cu Patrice mi-am stricat viața! strigă ea. Și doar întorcându-mă la tine o s-o construiesc în armonie și în fericire.

— Vrei să revii la mine? Dar în ce fel?

— O să divorțez! O să ne căsătorim. O să avem copilul ăsta...

Spunând aceste cuvinte, simți, deodată, că acest proiect era tot atât de imposibil ca și cel al reîntoarcerii la Patrice. Dar, împotriva oricărei evidențe, voia să se agațe de o ipoteză care reprezenta ultima ei șansă de salvare. Ochii lui Christian străluciră cu o lumină vie și falsă:

— Hotărât lucru, constată el, ții să complici totul, să distrugi totul în jurul tău. Nici tu n-ai avere și nici eu n-am: cum să te iau de nevastă cu puținii bani pe care-i câștig? Și cu un copil de crescut pe deasupra!

— La început, or să ne ajute părinții mei, spuse ea timid.

— Și-ți închipui c-o să mă mulțumesc cu asta, Elisabeth? Orice mai bine decât mediocritatea, decât economiile în doi, decât rutina meschină a unui menaj obscur! Te iubesc prea mult ca să accept viitorul pe care mi-l propui. Nu asta e soluția!

— Nu există alta, Christian!

— Ba da, din fericire! În câte luni ești?

Ea roși, frapată de brutalitatea acestei întrebări:

— În două luni și jumătate.

— Perfect. Trebuie să inventezi un pretext ca să-ți părăsești bărbatul timp de vreo zece zile. Poți să aranjezi cu o prietenă. Ea să pretindă că te invită la țară, în vreun colț unde nu există telefon.

— S-ar putea, dar unde vrei să ajungi ?

— În loc să te duci la această prietenă o să pleci la Geneva.

— La Geneva ? repetă ea. Ce idee năstrușnică ! Ce să caut acolo ?

— Ceea ce legea franceză interzice legea elvețiană tolerează în anumite condiții. Știu o clinică excelentă la Geneva. Un doctor parizian care mi-e prieten o să-ți dea o scrisoare de recomandare pentru un confrate elvețian. O să fii îngrijită ca o regină. Un moment greu de trecut, dar, după aceea, nici o grijă...

— Nu te înțeleg, Christian, replică timid cu o voce gâtuită.

Un presentiment oribil i se strecură în inimă. Îi era frică să audă urmarea. Christian o luă de mână și-i spuse pe un ton de blândețe convingătoare :

— Copilul ăsta ne-ar stânjeni în dragostea noastră, Elisabeth. N-ai dreptul să-l aduci pe lume !

Din toate loviturile de care se temuse, aceasta era cea mai puternică, cea mai nedreaptă. Ea o primi, așezată în pat, fără să tresară. Extrema cruzime, enorma simplitate a acestei propuneri o dezarma, deși la început fusese gata să se revolte. Intrată într-un coșmar, trebuia să-i accepte desfășurarea inexorabilă. Nu mai avea nici măcar forța să-l deteste. Îl vedea așa cum era, dăruit cu geniul vrăjii și al corupției. Nici un scrupul nu putea să-l rețină în urmărirea plăcerii. În urma lui, pământul rămânea pârjolit, sufletele pustiite, principiile cele mai curate batjocorite cu un hohot de râs. Și ea, care aștepta un copil de la el ! Se gândi cu dezgust că un mic monstru creștea în pântecele ei, se hrănea din substanța ei. Un al doilea Christian ! Ziua scădea în spatele perdelelor prost trase. Flacăra unei brichete strălucі, se stinse. Christian își aprindea o țigară.

— Așadar, reluă el, ai înțeles ?

— Da.

— Ai să poți să faci călătoria asta ?

— O să aranjez.

— Vom pleca împreună cu mașina lui Bernard...

— Aș prefera să plec singură...

— Nu, Elisabeth, o să te însoțesc.

— De ce ?

— E mai sigur... Te-ai simți pierdută fără mine... Ai încredere în mine !

Se temea să nu se răzgândească în ultima clipă ?

— Dacă vrei... spuse ea ridicând din umeri.

— După ce ajungem, o să te las acolo. O să rămâi cuminte la clinică. Apoi, o să vin să te iau și o să te aduc la Paris.

— Da, Christian.

Buzele Elisabethei vorbeau fără ca ea să fie conștientă de mișcarea lor. Era amorțită de un venin, cu mintea încețoșată, cu trupul paralizat.

— În privința banilor, să nu-ți faci griji, adăugă el. O să mă descurc.

— Da.

— O să-mi telefonezi de îndată ce ești gata ?

— Da.

— Dar, bineînțeles, o să te mai văd până atunci. Nu suntem atât de grăbiți. Aș vrea să rămân la Paris vreo opt zile. Ți-e sete ?

Ea gândea : „Ar trebui poate să păstrez copilul ăsta, să-l cresc singură". Imediat o imagine îi apăru în fața ochilor. Despărțită de bărbat, renegată de părinți, locuia într-o mansardă — leagănul lângă pat, pe noptieră — o lampă de spirt, se scula cu noaptea în cap, lăsa copilul în grija unei vecine, fugea la lucru, se extenua servind clienții într-un mare magazin, făcea economii pentru biberon și pentru scutece, îmbătrânea în singurătate și privațiuni și își vedea, în cele din urmă, băiatul ajuns la vârstă adultă : avea ochi verzi, dinți foarte albi și un râs răsunător, insolent. O crispare a întregii ființe o făcu să înțeleagă : era o cale greșită. Această viață nu era pentru ea. „N-ai dreptul să-l aduci pe lume..." Încă o dată Christian avea dreptate. Trebuia

s-o apuce de bunăvoie, cu mult curaj, pe calea lugubră pe care i-o propunea el.

— Te-am întrebat dacă ți-e sete.

Îi oferea un pahar plin cu o apă tulbure în care pluteau cuburi de gheață.

— Ce e asta ?

— Un *gin-fizz*.

Îl bău cu aviditate, în timp ce el o privea mulțumit :

— Dragostea mea ! Fetița mea dezorientată ! Nu există nimic grav aici jos, doar boala și moartea !

— Dar tu vrei să aduci moartea ! strigă ea deodată, într-un elan care-i venea din adâncul pântecelui.

— Moartea cuiva care nu s-a născut încă. De fapt, asta schimbă datele problemei ! Câte femei sunt în situația ta ? Dacă toate ar aduce pe lume puzderia de ființe cu care au fost însămânțate, pământul n-ar putea adăposti această formidabilă cantitate de progenituri. Hai, nu te mai gândi... Îi luă paharul din mână adăugând : Nu te mai gândi și zâmbește...

Se așeză lângă ea și o luă pe după umeri cu un braț puternic. Hotărâtă să-l respingă, rămase totuși la adăpostul căldurii lui. În halul de disperare la care ajunsese, orice era mai bine decât singurătatea.

Avea să îndrăznească s-o îmbrățișeze ? Îi fu frică, apoi dori asta nebunește. Cu cât se disprețuia mai tare pentru dorința pe care o simțea față de el, cu atât era mai puțin în stare să-i reziste. Cu o delectare feroce, mergea înainte, în rușine și în derută. Două animale care se caută și se găsesc. O mână îi dezgolea sânii. Sânii ei se bucurau de mângâieri. Pântecele i se trezea. Picioarele i se mișcau pe sub cearșaf.

— Draga mea, murmură el, te iubesc enorm !

— Taci din gură ! strigă ea furioasă.

Și înnodându-și brațele în jurul lui, îl trase violent spre ea, ca să nu-l mai vadă, ca să uite tot.

Era nouă fără un sfert când Elisabeth se întoarse la Saint-Germain. Mașina tresăltă când trecu peste rigola dintre trotuar și aleea centrală. De îndată ce lumina farurilor atinse fațada casei celei mari, Patrice apăru în prag. Mazi și doamna Monastier răsăriră în spatele lui, cu fețele albe, orbite de lumina proiectată asupra lor. Elisabeth întrerupse contactul, coborî din mașină și înaintă cu pași repezi.

— Dumnezeule! Elisabeth, ce ți s-a întâmplat? strigă Mazi. Am fost morți de îngrijorare!

— Iertați-mă, murmură Elisabeth. Am întârziat tare...

— Ai avut o pană, fără îndoială? spuse doamna Monastier conducând-o în salon.

Elisabeth îi aruncă o privire lui Patrice. El tăcea, cu mâinile în buzunare, cu fruntea plecată.

— Da, răspunse ea. O pană... o pană stupidă.

— Ce nu mergea la motor? reluă Mazi.

Elisabeth nu-și pregătise nici un pretext, nici o justificare. Se întorcea acasă ca o somnambulă, dusă de evenimentele al căror curs era incapabilă să-l stăpânească.

— Demarorul... Demarorul s-a blocat, spuse ea la întâmplare.

— Și ai putut să-l repari la un garaj? întrebă Mazi.

— Da.

— La Paris?

— Da.

— Slavă Domnului! suspină doamna Monastier. Ei bine, vezi, Patrice, tu ai avut dreptate!

— Evident, mormăi el.

— Când Gloria i-a spus că ai plecat de mai bine de-o oră, s-a gândit imediat că ai avut necazuri cu mașina, anunță Mazi, luându-l de braț pe nepotul ei.

— Da, zise Patrice. La opt și un sfert, cum toată lumea, aici, era îngrijorată, i-am telefonat Gloriei. Ea ne-a liniștit puțin...

Pe fața lui calmă, privirea era de o fixitatea insidioasă. Fără îndoială că Gloria îi spusese că n-o văzuse pe Elisabeth în după-amiaza aceea. Iar el păstrase pentru sine această revelație,

lăsându-le pe mama și pe bunica lui să se înduioșeze de soarta unei tinere femei însărcinate, pierdute în plină noapte, pe șosea. Acum, pentru Mazi și doamna Monastier, Elisabeth trebuia să continue să simuleze inocența. Să mintă, să mintă în continuare, din politețe, din caritate, din dragoste.

— Sunt frântă ! gemu ea.

— Ah, exclamă doamna Monastier, această lungă călătorie, în starea ta... ce imprudență ! Oricum, ceaiurile pariziene sunt foarte obositoare. A fost multă lume ?

— Multă ! răspunse Elisabeth și se înroși.

Patrice o examina cu ochi critic, ca pentru a-i judeca puterea de disimulare.

— Numai tineret, probabil ?

— Da...

— O să ne povestești toate astea...

— Desigur, mamă. Dar, mai întâi, aș vrea să mă schimb și să mă pieptăn...

— Nu te grăbi, fata mea, o liniști Mazi. O să te așteptăm pentru masă.

Patrice își însoți nevasta până la căsuță și intră după ea în cameră. Elisabeth își scoase pălăria, se așeză pe un scaun și ridică privirea. Era pregătită pentru orice insultă.

— Unde ai fost ? o întrebă el închizând ușa în urma lui.

— Nu știu, nu pot să-ți spun nimic, murmură ea obosită.

El tresări și un fulger îi țâșni din ochi :

— Ar fi prea ușor, Elisabeth ! I-am telefonat Gloriei ! Nu știa nimic de tine ! Nici măcar nu primise pe cineva la ceai ! Invitația ei e pentru luna viitoare !

— Așa e, Patrice.

— Atunci, m-ai mințit ?

— Da, Patrice, răspunse ea dintr-o suflare.

— De ce ?

— O să-ți explic mai târziu.

— Nu. Acum trebuie să vorbești ! Elisabeth, răspunde-mi... Ce s-a întâmplat ? Ce-ai făcut toată după-amiaza asta ?

Ea ridică o privire rugătoare:

— Lasă-mă, sunt la capătul puterilor. Vezi și tu!

— Oricum, poți să-mi spui, în două cuvinte.

Ea dădu din cap:

— Mâine, mâine, Patrice...

— Mă îngrijorezi, Elisabeth. Probabil că ai ceva într-adevăr foarte grav să-ți reproșezi dacă nu îndrăznești să-mi mărturisești în față.

— Nu-i nimic grav, totul e în regulă.

— Nu cumva ești bolnavă?

— Nu!

— Ești oare nefericită? Uită-te la mine...

Elisabeth îi înfruntă ochii care debordau de o umilă rugăminte. O durea atât pentru ea, cât și pentru el. Ar fi vrut să-i strige adevărul în față, imediat, aici, în propria ei cameră, pentru a termina o dată cu suferința. Să spargă buboiul. După aceea se va simți mai ușurată. El continua să aștepte un răspuns la întrebarea pusă. Elisabeth nu se putea hotărî să-i dea lovitura finală. El repetă:

— Nu cumva ești nefericită?

— Nu, Patrice, rosti cu vocea frântă.

— Mă iubești?

— Da... Dar lasă-mă... Du-te la Mazi și la mama... Spune-le că sunt obosită, că am reușit să mă bag în pat și că nu mai mănânc...

— În cazul ăsta, rămân cu tine.

— Nu, am nevoie să fiu singură.

— N-ai fost destul singură, în după-amiaza asta?

— Oh, Patrice, cruță-mă! Pleacă... Mâine, o să vorbim... Îți promit...

— Atunci, sărută-mă...

Se aplecă spre gura ei, dar ea își trase capul și-i primi sărutarea pe obraz. Surprins că se ferea, se ridică încet, își privi nevasta în tăcere, cu reproș, ieși din cameră și trânti ușa.

Elisabeth se prăbuși de-a latul patului. Lacrimile o sufocau. Îi venea să strige după ajutor.

— Patrice ! Patrice !

O auzi pe Friquette care se învârtea în jurul casei lătrând. Dar nu avea curajul să se ridice ca să-i deschidă ușa.

10.

„Patrice, această scrisoare o să-ți facă mult rău. Tu ești o persoană minunată și aș fi vrut să rămân cu tine toată viața. Dar am înțeles că n-am dreptul. Te stimez prea mult ca să te înșel mai departe. Da, Patrice, ți-am fost necredincioasă. Te-am mințit pe tine, am mințit-o pe mama ta, pe Mazi, în speranța că într-o zi voi putea să o rup cu bărbatul care mă îndepărta de tine și să devin iarăși așa cum eram la începutul căsătoriei noastre. Dar nu mai pot continua jocul ăsta. Plec. Plec nenorocită, disperată. Îi părăsesc pe toți cei pe care-i iubesc cu tandrețe ca să urmez o ființă lamentabilă, monstruoasă, de la care aștept un copil. Oh, Patrice, dacă ai ști cum am crezut în dragostea noastră, dacă ai ști cum sufăr că am stricat-o ! E oare o pedeapsă de la Dumnezeu ? Mă tem că da. Trebuie să termin. Îmbrățișează-le pe mama și pe Mazi. Ce amintire o să-mi păstreze ? Ai grijă de Friquette. Nu pot s-o iau cu mine. Adio, Patrice — Elisabeth“

Reciti scrisoarea, o băgă într-un plic și scrise pe el :

„Pentru Patrice“. Dreptunghiul de hârtie forma o pată albă, distinctă, pe lemnul maro al mesei. Era zece dimineața. Micul pavilion al paznicului era curat, liniștit și însorit. O ramură de viță atârna la fereastră. Canarii țopăiau, ciripeau în cușca lor. Cu toate implorările soțului ei, Elisabeth nu-i mărturisise încă ce făcuse în ajun. O părăsise, furios, după micul dejun, ca să se

apuce de lucru în salon. Mazi și doamna Monastier tricotau probabil în bibliotecă. Începuseră una niște botoșei și cealaltă o cămășuță fără mâneci, de un albastru deschis. Era cel mai bun moment ca să plece. Niște lenjerie de schimb și câteva obiecte de toaletă într-un geamantanaș de piele roșiatică. Elisabeth nu voia să ia nimic altceva. Broșa lui Mazi și inelul de logodnă vor rămâne în cutia de bijuterii. Se întoarse în jurul ei, încet, în această cameră, pe care o aranjase pentru fericire și care, fără îndoială, într-un viitor apropiat, va fi din nou redată tăcerii și prafului. Fiecare lucru era la locul lui. Își lăsa interiorul în ordine. Această rază de soare pe parchetul lustruit... Inima îi vibra din mii de coarde sensibile. Trecu pragul, își puse bagajele în fața ușii și se îndreptă cu pași de automat spre casa cea mare. Friquette, care ieșise la aer, traversă peluza alergând și se aruncă în picioarele stăpânei.

— Haide! Haide! îngăimă Elisabeth.

Cățeaua săpase probabil o groapă în grădină. Avea botul negru de pământ. Râdea cu ochii strălucitori, cu limba atârnând, plină de noroi.

— Rămâi aici! Ești prea murdară ca să intri, îi spuse Elisabeth urcând pe peron.

Friquette se așeză pe prima treaptă. Sunetele pianului se auzeau în toată casa. Era un bocet întrebător, un hohot monoton, interminabil, pe care-l puncta la intervale regulate, în surdină, zgomotul unor pași apăsați și grei printr-un tunel. Patrice să fi compus asta? Ar fi făcut poate mai bine să nu încerce să-l revadă? Dar chiar suferința la care se aștepta de pe urma acestei ultime întâlniri era, într-un fel, necesară pentru desăvârșirea sacrificării ei. Împinse o ușă: Doamna Monastier îi citea ziarul lui Mazi. Pudrată, încorsetată, cu mărgele de agat pe piept, bătrâna doamnă, deși dădea semne evidente de somnolență, voia să păstreze atitudinea unei extreme demnități. La intrarea Elisabethei, o privire veselă i se aprinse între pleoapele de pisică moartă.

— Nu vă deranjați, murmură Elisabeth. Ies în oraș pentru câteva cumpărături.

Două fețe îi surâseră familiare, încrezătoare. Ar fi vrut să le îmbrățișeze, dar se abținu, cu ochii în lacrimi, ascultă o serie de recomandări care păreau că se adresează altcuiva și, rupându-se de tot ceea ce distrusese, se întoarse brusc pe culoar. Stampele cenușii îi arătau drumul. Încă o ușă, două uși. Volane de catifea verde spălăcit, cu ciucuri, agățate pe o galerie : salonul. În spatele ușii oarbe, sunetele pianului se dezlănțuiseră. Intră. Patrice stătea cu spatele. Degetele lui loveau claviatura cu o îndârjire de maniac. Piciorul zdrobea pedala. Deodată, se opri din cântat și lăsă să-i alunece mâinile pe genunchi.

— Patrice !

El se întoarse pe taburet, îi aruncă nevestei sale o privire nemulțumită și mormăi :

— Ce s-a întâmplat ?

— Ies.

— Unde te duci ?

— Să cumpăr grăunțe pentru canari.

Asta va fi ultima ei minciună. Îl privea fix, cu tristețe. O credea. Încă spera, contrar aparențelor, că ea nu va avea nimic grav să-și reproșeze :

— Vrei să vin cu tine ?

— Nu, Patrice...

Urmă o tăcere atât de intensă, atât de dureroasă, încât Elisabeth n-ar fi putut-o suporta dacă n-ar fi știut că sfârșitul chinului ei era aproape.

— La revedere, murmură ea.

El nu răspunse. Elisabeth ieși din salon și închise ușa. În urma ei rămase bărbatul care, pentru încă puțină vreme, va mai trăi necunoscându-și nenorocirea. În spatele ei, muzica reîncepu, foarte dulce, aproape consolatoare. Friquette își aștepta stăpâna la intrare. Elisabeth o prinse cu amândouă mâinile, o strânse la

piept, o acoperi cu lacrimi și cu sărutări, descărcându-se pe ea de toată durerea pe care și-o stăpânea în fața celorlalți.

— Friquette ! Friquette a mea ! Iartă-mă ! gemu ea.

Cățeaua îi răspundea lingând-o și scâncind. Fără să o lase din brațe, traversă o grădină cu arbori tremurători, cu peluze vaporoase. Lumea se deforma la trecerea ei. În ușa căsuței o aștepta sacul de voiaj. Avea să se ducă la Paris cu trenul, să tragă la un hotel oarecare și să-i ceară lui Christian s-o ducă imediat la Geneva. Și apoi ? Apoi, totul va fi negru, murdar, abominabil. Se aplecă să-și ia bagajul. Friquette sări jos din brațele ei. Doar zece pași până la grilaj. Îi parcurse repede. Nu îndrăznea să se întoarcă. Cineva o privea, poate, din spatele uneia dintre ferestrele casei celei mari. Patrice ? Mama lui ? Mazi? Bătrâna sau tânăra Eulalie ? Se mai întoarse o dată, cu toată dragostea ei mutilată, spre această locuință în care nimeni, în curând, nu se va încumeta să-i mai pronunțe numele. Apoi, de teamă să nu fie demascată, rechemată în ultima clipă, se grăbi să iasă în stradă și trânti ușița de fier în urma ei. Zgomotul îi răsună în carne ca o lovitură de secure. Se terminase. Un bot negru se strecură între pragul de piatră și partea de jos a porții. Lătrături plângătoare se înălțau în văzduh. Friquette, lipită de pământ, încerca să vadă încotro îi pleca stăpâna.

11.

Prăbușit într-un fotoliu, cu ochii plini de lacrimi, cu inima zdrobită, Patrice nu mai citea scrisoarea Elisabethei, ci o privea cu stupefacție, ca pe un obiect încărcat cu puteri malefice. Cu zece minute mai înainte putea încă să creadă că o împăcare va urma certei lor, că viața în comun, dragostea vor începe din

nou... Își reproșase chiar că mai cântă la pian, în timp ce nevasta lui probabil că se întorsese. Și când se dusese s-o caute în cameră, văzuse acest plic alb : „*Pentru Patrice*". De pe culmile speranței, se prăbușea în noroi. Mama, bunica îl așteptau să se întoarcă împreună cu ea ca să se așeze la masă, iar el stătea aici, fără putere, zdrobit de șocul revelației. Cele mai rele supoziții pe care le făcuse în gând, când ea refuzase să se explice, nu erau nimic pe lângă adevărul pe care-l cunoștea acum. De ce îl trădase, pe el, care nu trăia decât pentru ea, prin ea ? Cum îndrăznise să simuleze inocența în fața celor pe care-i batjocorea zilnic ? Atâta duplicitate din partea unei ființe în aparență atât de spontane, atât de loiale, atât de sensibile îl uluia, ca și cum s-ar fi petrecut o substituire de persoane. Patrice nu mai știa acum cine e Elisabeth, cine e el însuși. Îl distrusese, distrugându-se. Și nu avea nici o posibilitate să se întoarcă în trecut ca să-și caute o consolare. Toate amintirile pe care i le lăsase erau minciuni. De cât timp îl înșela ? Nu-i spusese în scrisoare cu cine pleacă. Dar nu era greu să ghicească. Cât de naiv fusese să creadă că-l uitase pe bărbatul acela ! Nici o clipă, în timpul sejurului lor la Megève, nu bănuise că fusese din nou cuprinsă de vechea ei pasiune ! Și totuși, acolo, fără îndoială, îl revăzuse pe cel despre care singură spunea că e un individ fără scrupule ! Acolo căzuse din nou în puterea lui ! Acolo concepuse acest copil, a cărui naștere, el, Patrice, făcuse greșeala ridicolă s-o aștepte cu dragoste, cu mândrie ! Copilul îi va reveni altuia, ca și frumusețea Elisabethei, mângâierile, râsul și sfaturile ei drăgăstoase ! Și lui ce-i va rămânea după toată fericirea pe care crezuse că i-o datorează ei ? Nimic decât singurătatea, descurajarea și dezgustul...

Canarii țopăiau în colivie. Friquette lătra în curte. O batistă de-a Elisabethei zăcea, făcută ghem, sub masă. Parfumul ei plutea încă în aer. Dar ea nu mai era. Nu se mai întorcea niciodată ! În clipa aceasta alerga, eliberată, nerăbdătoare, către noua ei viață. Poate că se întâlnise deja cu amantul ei. Patrice își apăsă mâinile pe tâmple. Ce murdărie ! Ce josnicie ! Se sufoca. Îl scuturau frisoane de febră. Avea lacrimi în gât. „Dar pentru ce a

făcut asta ?“ Niște pași se apropiară de casă : mama lui. Se șterse repede pe față și băgă scrisoarea în buzunar. Până acum nu se gândise decât la el în această nenorocire. O altă încercare îl aștepta. Își aprinse o țigară. Oglinda dulapului răsfrângea imaginea unui bărbat palid, așezat într-un fotoliu, la fereastră.

— Ei bine, Patrice, spuse doamna Monastier intrând în cameră, ce s-a întâmplat ? E deja unu și un sfert ! Vă așteptăm la masă !

Se gândea la răul pe care i-l va face și nu îndrăznea să o privească în față :

— Elisabeth a plecat, abia putu să murmure el.

— A plecat ? exclamă doamna Monastier. Cum așa, a plecat? S-a dus azi-dimineață să facă niște cumpărături și nu s-a întors încă... Asta e...

— N-o să se mai întoarcă.

Doamna Monastier tresări și își privi fiul cu mai multă insistență, ca și cum ar fi bănuit că-și pierduse mințile.

— Ce zici ?

— N-o să se mai întoarcă, mamă. Totul s-a terminat între mine și ea.

— Dar de ce ?

El nu răspunse.

— De ce, Patrice, puiul meu ? reluă ea. E... e imposibil ! V-ați certat ?

— Nu.

— Atunci, ce explicație ai ?

— Mi-a lăsat câteva rânduri.

— Și ce spune ?

— Nu-ți pot repeta ce spune, mamă.

— Haide, Patrice ! E, desigur, vorba de o copilărie ! Am băgat de seamă că Elisabeth era foarte marcată de starea ei, foarte nervoasă... Ai fost poate nedelicat cu ea, ai jignit-o fără să vrei ?

— Nu, mamă.

— Unde s-a dus ?

— Nu știu.

— Trebuie neapărat s-o găsești...

— Nu vreau s-o mai văd niciodată.

Doamna Monastier primi șocul drept în piept și încruntă sprâncenele. Cu o voce plină de reproș și de teamă murmură:

— Nu vrei s-o mai vezi niciodată?

— Nu.

— Dar, Patrice, nu te înțeleg... E soția ta... Așteaptă un copil de la tine...

Patrice își aruncă în scrumieră țigara pe jumătate fumată și șopti, privind în depărtare, pe fereastră:

— Nu așteaptă un copil de la mine... Așa a crezut... Dar nu era adevărat...

— Doctorul a spus totuși...

— S-a înșelat.

— Și verificarea aia, testul de laborator?

Patrice se ridică brusc:

— Te rog, mamă, nu mai insista. Îți spun că Elisabeth nu așteaptă nici un copil. Asta ar trebui să-ți ajungă.

Doamna Monastier își apăsă mâinile pe piept și gemu:

— Pe cuvântul meu, v-ați pierdut capul amândoi! În sfârșit, Patrice, vino-ți în fire, dragul meu... Tu, atât de echilibrat, atât de bun, de înțelegător, ce ți s-a întâmplat? Te încăpățânezi pentru o prostie. Elisabeth nu poate fi departe. Ar trebui să-i telefonezi unchiului ei, Denis. Nu m-ar mira să se fi refugiat la el după cearta voastră.

— Ți-am spus deja că n-a fost nici o ceartă, replică Patrice epuizat.

— Chiar nu vrei să-i telefonezi unchiului ei?

— Nu.

— Și dacă aș face-o eu în locul tău?

— Mai ales asta nu, mamă! Nu te amesteca! Las-o pe Elisabeth, lasă-mă pe mine să facem ce vrem...

— Nu, dragul meu, te simt prea pornit contra nevestei tale ca să nu-ți amintesc ce reprezintă ea pentru noi... Plecarea ei e

absurdă, deplorabilă... Dar, în loc s-o condamni fără drept de apel, ar trebui să încerci s-o găsești, s-o faci să-și vină în fire... La urma urmei, n-are decât douăzeci de ani... E un copil... Te-a părăsit într-un moment de nervi... Îi pare deja rău... În tot cazul, sunt sigură că are scuzele ei...

Patrice se întoarse spre mama lui cu o mișcare furioasă. Respira cu greutate. Un rictus de suferință îi deforma fața :

— Mamă, rosti el cu o voce surdă, Elisabeth nu-i deloc femeia pe care ți-o închipui. M-a înșelat.

— Ce spui ?

— Da, mamă. M-a înșelat. A plecat cu un bărbat.

Doamna Monastier își duse o mână tremurătoare la tâmplă.

— A plecat cu... Nu pot să cred !

— Și totuși e adevărat.

— Ce oroare !

— O mai aperi acum ? întrebă Patrice.

Doamna Monastier se așeză pe marginea patului. Descumpănită, deschise ochii mari pe fața rozalie și flască. Rămaseră mult timp nemișcați, tăcuți.

— Arată-mi scrisoarea ! spuse ea deodată.

El scutură din cap :

— Nu, mamă. Scrisoarea asta e numai pentru mine. De altfel, n-ai afla nimic în plus dacă ai citi-o. Du-te acum... Du-te să-i spui lui Mazi... Apoi, vino să mă vezi... Am atâta nevoie de tine...

Îl învălui pe Patrice într-o privire disperată, vru să-i mai spună ceva, dar avea ideile în derută și lacrimi îi tremurau în voce. În sfârșit, se ridică în picioare, își sărută fiul și adăugă cu o voce tremurătoare :

— Bietul meu băiat.

Apoi, clătinându-se de durere, se îndreptă, pas cu pas, încet, spre ușă.

12.

Patrice luă ceașca de cafea din mâinile mamei sale. Așezată în fața lui, în marea berjeră, Mazi își bea ceaiul ca de obicei, cu capul drept, cu ceașca la înălțimea pieptului. De două zile de când Elisabeth părăsise casa, bătrâna doamnă avea aerul acesta de reprobare tragică și solitară. Nenorocirea nepotului ei o zdruncinase atât de puternic, încât nu-și găsise cuvintele, pe moment, nici ca să-l plângă, nici ca să-l consoleze. Printr-un acord tacit, nimeni, în familie, nu mai vorbi despre Elisabeth. Dar ea ocupa gândurile tuturor. Cea mai mică tăcere era plină de amintirea ei. Când tensiunea devenea prea apăsătoare, doamna Monastier spunea repede o frază banală, ca să se elibereze de obsesie.

— Grădinarul n-a venit în dimineața asta. Ar trebui să-i telefonăm.

— N-are telefon, îi atrase atenția Patrice.

— Adevărat, ce proastă sunt! Atunci, Eulalie ar putea să treacă să-l anunțe, nu-i așa, mamă?

Întrebată pe neașteptate, Mazi se trezi din îngândurare cu o față de veghe funerară:

— Da... da, evident. Să treacă să-i spună...

— Aleea centrală e năpădită de buruieni, reluă doamna Monastier. E timpul să fie curățată. Mă întreb chiar dacă n-ar trebui să scoatem mobilele de grădină, cu zilele frumoase care se anunță...

— Zilele frumoase, repetă Mazi și privirea-i înghețată.

Linguriţele se loveau cu clinchet de cești. Fotoliul în care Elisabeth avea obiceiul să se așeze era gol, pierdut printre celelalte fotolii. Niște reviste de modă, pe care le cumpărase de curând, zăceau încă pe o măsuță. Pe fereastra întredeschisă, pătrundea mirosul pământului reavăn, al frunzelor care mijeau. Friquette lătra în grădină.

— Cățeaua asta! oftă Mazi. Faceți-o să tacă!

În clipa aceea, se auzi din bibliotecă soneria telefonului. Patrice își puse ceașca pe o măsuță.

— Nu te deranja, băiatul meu, zise doamna Monastier. O să răspundă Eulalie.

Într-adevăr, două minute mai târziu, Eulalie pătrunse în salon. Trebuise să fie pusă și ea la curent cu drama. Avea fața răvășită.

— E de la Megève, anunță ea. Se aude foarte prost.

Patrice și mama lui schimbară între ei o privire îngrijorată. Fața lui Mazi se crispă și linguriţa îi alunecă pe covor. Aceeași ideea îi unea, pe toți trei, în aceeași tăcere: Elisabeth telefona de la părinții ei.

— Stai pe loc, Patrice, spuse doamna Monastier. O să te chem dacă e nevoie.

Ieși repede din încăpere, intră în bibliotecă, apucă receptorul și bâigui cu o voce întretăiată de emoție:

— Alo, da... Ascult...

O șoaptă îndepărtată, abia perceptibilă îi ajunse la ureche:

— Bună ziua, doamnă Monastier... Ce mai faceți? Aici doamna Mazalaigue... Nu ne întrerupeți! Alo! Aș putea vorbi cu Elisabeth?

Amélie puse receptorul în furcă și se sprijini cu amândouă mâinile de masă. Pierre, de partea sa, închise cel de-al doilea receptor pe care-l ținuse lipit de ureche pe toată durata convorbirii. Se priviră stupefiați.

— Nu înțeleg! murmură Pierre. Păreau atât de fericiți când au fost aici!

Fața Améliei era înțepenită într-un bloc de gheață. Sângele îi fugise din obraji. Ochii îi străluceau reci și duri.

— Pierre, fata noastră e un monstru!

— Nu te pripi s-o judeci, spuse el cu durere. Poate că nu e totul pierdut... Cu siguranță sunt amănunte pe care nu le știm... Această... această murdărie îi seamănă atât de puțin Elisabethei!

— Nu sunt de aceeași părere, Pierre. Amintește-ți de necazurile pe care ni le-a făcut când nu era decât un copil!

— Ce necazuri?

— Dar, Pierre... acasă... la școală... exaltările ei, toanele, revoltele! A fugit, totuși, de la Sainte-Colombe la vârsta de unsprezece ani!

— Asta nu înseamnă mare lucru!

— Ba da, Pierre. Elisabeth s-a lăsat întotdeauna condusă de instincte. Zăpada, florile, animalele, tot ce i-a plăcut a iubit excesiv. E incapabilă să se domine, incapabilă să reziste la cea mai mică tentație. Cu un asemenea caracter, o pasc cele mai rele catastrofe. N-am să-i iert niciodată răul pe care i l-a făcut lui Patrice! Și biata doamnă Monastier! Plângea la telefon! Oameni atât buni, atât de curați! Nu meritau asta! Ah, de-ar fi acum aici, i-aș spune în față cât o disprețuiesc!

— Amélie, te rog, liniștește-te, spuse el luând-o de mână.

Ea se eliberă cu bruschețe:

— Nu mă mai miră că nu ne-a scris de cincisprezece zile! Trebuie s-o găsim, Pierre!

— Da, dar cum?

— Am să plec în seara asta la Paris!

— Și cu asta ce-o să faci?

— Nu știu... O să încerc să-l văd pe Patrice, pe doamna Monastier.

— Crezi c-or să te primească?

— O să insist, o să-i rog... Trebuie să capăt și alte amănunte. Prin telefon nu se poate.

— Și dacă, în timp ce ești acolo, sosește pe neașteptate la Megève?

— N-o să aibă niciodată curajul să vină să ne înfrunte aici după ce-a făcut!

Pierre se gândi o clipă, cu sprâncenele încruntate, cu gura amară și exclamă brusc:

— Ascultă, Amélie, mi-a venit o idee! Ar trebui să-i telefonăm lui Denis. Poate că e la el...

Amélie ridică din umeri.

— Haide, Pierre ! Gândește-te, n-a plecat singură. E cu un bărbat...

— Asta i-a scris în scrisoare lui Patrice. Dar nimic nu dovedește că-i și adevărat. Cine-ți spune că n-a inventat toată povestea asta, așa, într-un moment de nervi, după o ceartă ?...

— Bietul meu Pierre ! oftă Amélie. Îți dai prea multă silință ca să-ți scuzi fata. Nu vrei să recunoști că e capabilă de o asemenea mârșăvie. Dar astea sunt faptele. Bate drumurile împreună cu amantul ei ! Puțin îi pasă de rușinea pe care ne-o provoacă purtarea ei.

— Bine, să admitem că ai dreptate. Dar, în tot cazul, nu vreau să pleci la Paris. Dacă ne va da vești Elisabeth, aici o să le primim.

— Au trecut deja patruzeci și opt de ore de când și-a părăsit domiciliul conjugal.

— Tocmai, dă-i timp să se gândească, să-și revină... Aici sezonul s-a terminat. Ultimii clienți pleacă poimâine. O să ne mai ia vreo zece zile pentru curățenie și închidere. Dacă, peste zece zile, n-o să avem nici o noutate, ei bine, fie, o să mergem la Paris. Dar, înainte, crede-mă, ar fi absurd !

— Și-ți închipui că aș putea trăi zece zile în incertitudinea asta ?

— Nu vor fi zece zile de incertitudine, sunt sigur că în curând o să știm ceva. Nu știu ce s-a întâmplat între ea și bărbatul ei, dar ceea ce știu, Amélie, e că Elisabeth nu poate fi o ființă foarte rea. Am să-i telefonez lui Denis.

— Dacă vrei...

Luă receptorul și ceru legătura. În timp ce aștepta să obțină numărul, Amélie patrula nervoasă prin hol. Camille Bouchelotte intră, șchioapă și aiurită, ca să-i vorbească doamnei despre o problemă domestică urgentă.

— Mai târziu ! mârâi Amélie. Vezi că sunt ocupată !

Spălătoreasa de vase se retrase, lovită de trăsnet. Léontine cânta în oficiu. Un client coborî scara și se îndreptă spre ușa turnantă fără ca Amélie să se gândească să-i adreseze un surâs. Sonerią se auzi, în sfârșit, stridentă, imperioasă. Pierre luă receptorul și îi întinse al doilea receptor nevestei.

— Alo ! Tu ești, Denis ? Aici, Pierre... Ce mai faci ? Ce mai face Clémentine ?

— Foarte bine, răspunse Denis. Și la voi, totul e în regulă ?

— Da, da...

— Sezonul a fost bun ?

— Foarte bun.

— Amélie nu-i prea obosită ?

— Nu... E aici lângă mine... Te sărută... Am telefonat așa, într-o doară... Apropo, e mult de când nu i-ați mai văzut pe Elisabeth și pe Patrice ?

— Mai bine de două luni și jumătate. De ce întrebi ?

Pierre îi aruncă o privire jalnică nevestei sale și murmură :

— Așa, pur și simplu...

— Ah, știi, continuă Denis, nu mă mir că Elisabeth te neglijează puțin. Se simte atât de bine la Saint-Germain ! Cred că nu vine prea des la Paris.

— Nu, sigur că nu, confirmă Pierre.

— Ai în continuare vești bune de la ea ?

Pierre lăsă să treacă câteva secunde, respiră adânc și îngăimă:

— Alo... o să ne întrerupă, bătrâne... La revedere ! Îmi pare bine că te-am auzit...

După ce închise telefonul, Amélie îl întrebă :

— De ce nu i-ai spus adevărul ?

— N-am putut, mormăi Pierre.

Și lacrimi grele îi curseră pe obraz.

13

Elisabeth îndoi cu mâna colțul pernei, întoarse capul și privi ceasul de pe noptieră : limbile abia se mișcaseră. Când le privise ultima oară era două noaptea. Crezu că deșteptătorul se oprise,

dar un tic-tac regulat îi dovedi că se înșală. Timpul se scurgea cu o încetineală ireală în această mică încăpere cu pereți goi și lucioși. O veioză așezată deasupra patului arunca o lumină albăstruie peste un fotoliu, o masă și o comodă albă, care servea drept suport unui cântar de copii. Prin grosimea ușilor, scâncete estompate veneau de la salonul de nou-născuți. Tot stabilimentul era dedicat misterului nașterii. Zgomotele se estompară din nou. Elisabeth strânse cele zece degete, cu unghiile înfipte în carne. Un val dureros se ridica dinspre pântece după o scurtă acalmie. Cu puțin înainte de prânz, doctorul Ebel îi pusese o laminarie. În ajun, o consultase în cabinetul lui din oraș. Se vedea lacul pe fereastră. Christian aștepta rezultatul consultației într-o cafenea. Totul se petrecuse cu bine, datorită unei scrisori de recomandare, trimise de un doctor francez, prieten cu el. Nici cea mai mică întrebare indiscretă. Doctorul Ebel era tânăr, voinic și purta părul tuns perie, guler tare și ochelari cu ramă de aur. De la prima vedere, Elisabeth avusese încredere în el. În aceeași seară se interna în clinică.

Christian o instalase în cameră. Îi adusese trandafiri, fructe, reviste ilustrate. Faptul că era atât de prevenitor dovedea cât de îngrijorat era. Reușise ea să-și convingă bărbatul că plecase să petreacă vreo zece zile la țară cu o prietenă ? Nu avea să-i ceară explicații suplimentare când se va întoarce acasă ? „Fii liniștit, Christian ! N-o să bănuiască nimic.“ Se auzea încă rostind această frază. El se ridicase cu ochii lui verzi, cu un surâs de satisfacție pe buze. Ghicise bine. N-ar fi acceptat niciodată s-o ajute în această treabă dacă ar fi bănuit că după intervenție ea nu se va mai întoarce la Saint-Germain. Esențialul, pentru el, era ca ea să rămână măritată, astfel încât să-și poată satisface plăcerile fără să-și asume neplăcerile vieții conjugale. Se învârtea prin cameră, elegant, degajat, în costumul lui de flanel gri. Albul manșetelor și albastrul cravatei erau, hotărât, optimiste. „Ei bine, iată că totul e în ordine. Am să-ți telefonez să aflu noutăți. Și, după ce te refaci, o să vin să te iau cu mașina. O să ne întoarcem la Paris fără grabă... O să vezi, o să fie o călătorie plăcută.“ Îi era

greu să-și închipuie că, în acea clipă, va refuza să-l urmeze ! Nu știa încă unde avea să se ducă la ieșirea din clinică, dar ceea ce știa cu siguranță era că după această încercare nu se va refugia nici lângă Patrice, nici lângă Christian, nici lângă nimeni. O să trăiască singură, o să muncească... Spasmul slăbea imperceptibil. O sudoare rece îi curgea pe frunte. „Pe curând, fetița mea..." O ultimă sărutare pe gură. O privire de falsă compasiune. Nu mai rămăsese din Christian, în cameră, decât acest minunat buchet de trandafiri roșii, înfloriți într-un vas.

Îi era sete. Pipăi cu degetele butonul soneriei. Trecură câteva minute, timp în care i se păru că i-a luat gâtul foc. Se deschise ușa. Scâncetele de copii crescură în intensitate. Infirmiera de noapte intră alunecând pe espadrilele ei albe. Elisabeth nu o cunoștea. Era rotundă, curată și rozalie, cu ochi albaștri și cu mâini mari.

— Mi-e sete, șopti Elisabeth.

— Da, doamnă, spuse infirmiera. Vreți ceai, oranjadă sau citronadă ?

— Au, gemu Elisabeth, cuprinsă pe neașteptate de o nouă contracție.

— Nu-i nimic, o liniști infirmiera. Vă trebuie puțină răbdare. Avea un accent străin foarte pronunțat.

— Oranjadă, alese Elisabeth.

Infirmiera dispăru. Ușa se închise cu un suspin de capitonaj luxos. Trecerea unui camion făcu să tremure vasul cu flori. Acești trandafiri cu petale de catifea, ce batjocură ! Elisabeth îi privea și se gândea la sala de operație, strălucitoare și supraîncălzită. O uzină din email, din sticlă și din oțel. Fețe cu o bridă albă sub ochi. Mâini de cauciuc roșu, agile, inumane. Și ea însăși, în mijlocul tuturor, răstignită pe masa ginecologică. „Ce-a fost mai greu a trecut. Acum nu mai rămâne decât de așteptat". Infirmiera aduse oranjada. Elisabeth bău cu poftă.

— Mai durează mult ? întrebă ea.

— Nu, răspunse infirmiera luându-i paharul din mână. Doctorul Ebel o să vă vadă mâine cu siguranță. Acum trebuie să fiți cuminte ! Închideți ochii ! Încercați să dormiți...

— Nu mai rămâneți puțin ?

— Nu. Am de dat niște îngrijiri vecinei dumneavoastră de cameră.

— A născut ?

— Da, chiar adineauri !

— Și ce are ?

— Băiat.

În cameră nu mai era nici o infirmieră. Elisabeth strânse din dinți și refuză să se intereseze de tot ceea ce nu era ea însăși. Bucățica de laminarie i se dilata încet în măruntaie, pregătind expulzarea sângeroasă a ovulului. De fiecare dată când mușchii i se contractau, se gândea la copilul care s-ar fi putut naște. O lucrare surdă se declanșase împotriva lui, în carnea ei. Pântecul, pe care și-l atingea cu mâna, sub cearșaf, era locul unui asasinat metodic. Și dacă se înșelase ? Dacă era copilul lui Patrice ? Dacă era pe cale să ucidă copilul lui Patrice? Pentru a suta oară de când era în acest pat, își pusese întrebarea și pentru a suta oară se feri din fața incertitudinii. „Nu, copilul e al lui Christian ! Sunt sigură, sigură, sigură !..." Sunetul acestor cuvinte o făcu să tresară. Le pronunțase în surdină, fără să-și dea seama. Lumina albăstruie a veiozei desena un halou pe peretele din față. Și cântarul ăsta pentru copii, pentru ce i-l lăsaseră în cameră ? Platanul gol avea dimensiuni reduse, înduioșătoare. Încercă să-și imagineze un trup roz, ghemuit în plasă. Cum arăta un nou-născut ? Nu văzuse niciodată. Scâncetele se apropiau de ea. Capul îi plesnea de toate aceste chemări nearticulate. Pe măsură ce le auzea, se simțea mai umilită, mai frustrată, mai inutilă. Un hohot de plâns i se ridica din piept. Avea ochii înecați în lacrimi. Întinse mâna spre sonerie. Pași pe coridor. O bătaie la ușă. Infirmiera, cu obrajii ei rotunzi, cu bluza albă. Ridicată în vârful patului, Elisabeth murmura cu o voce imploratoare :

— Domnișoară, chemați doctorul ! Imediat ! Imediat !

Infirmiera, imperturbabilă, îi luă pulsul, îi surâse cu amabilitate și o întrebă :

— Ce s-a întâmplat, doamnă ?

— Trebuie să vorbesc cu doctorul !

— Dar de ce ? Totul merge foarte bine...

Ridică cearșaful și o descoperi pe Elisabeth până la coapse.

— Copilul, îngăimă Elisabeth vreau să-l păstrez !

Infirmiera lăsă cearșaful la loc și dădu din cap :

— Haideți, doamnă, e imposibil ! Sunteți pe cale să avortați. Nici doctorul Ebel n-ar mai putea face nimic.

— Ba da, spuneți-i ! Să vină imediat ! Vă rog !

— Bine. Asistă la o naștere, la clinică. O să-i spun. De îndată ce va avea un minut liber, o să treacă să vă vadă...

— Vreau să-l păstrez ! Vreau să-l păstrez !

Și căzu, în lacrimi, înapoi pe perne.

După chiuretaj a fost readusă în cameră. Când a fost din nou conștientă, avea un sentiment îngrozitor, de gol în trupul ei, în viața ei. Zdrobită, febrilă, doborâtă de grețuri, privea cu oroare aceste ziduri albe și lucioase care-i vor înconjura rușinoasa convalescență. Ar fi vrut să moară și vedea lumina zilei ! O sete de nestins o chinuia și i se dădea de băut, încetișor, în doze mici. O durea și era compătimită, era îngrijită ! Solicitudinea infirmierelor o rănea. Nu era oare dispreț în spatele tuturor acestor surâsuri, al tuturor acestor cuvinte de încurajare ? Copiii continuau să scâncească în camera lor. Pași se încrucișau pe coridor. Elisabeth, dezgustată, își rostogolea capul pe pernă și își mușca buzele. Către seară ceru un stilou, hârtie și, pe jumătate lungită în pat, scrise cu o mână slăbită :

„Dragă mamă,

Trebuie să te văd. Ceea ce mi se întâmplă este îngrozitor. Nu mai știu cum să trăiesc, pentru ce să trăiesc ! O să-ți explic

totul, ți-o jur ! Te aștept cu mare nerăbdare ! Ai adresa pe antetul acestei scrisori. Ah, vino, mamă iubită, vino repede ! Nu mai pot ! Sărută-l pe tata. Iartă-mă !

Elisabeth"

SFÂRȘITUL VOLUMULUI 4

În tipar

„ÎNTÂLNIREA"

ULTIMUL ROMAN DIN CICLUL
„DESTINE"

Tiparul executat sub comanda 40 192
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI
Piaţa Presei Libere, 1, Bucureşti
ROMÂNIA

HENRI TROYAT

Scriitor consacrat al literaturii universale, Troyat se numără printre cei mai traduși romancieri de pe mapamond, marile lui succese netezindu-i primirea în Academia Franceză (1959). Consacrarea lui s-a produs, miraculos, odată cu apariția volumului de debut, „Zi nefastă" (1935), pentru care primește „Premiul romanului popular". Trei ani mai târziu, i se va conferi „Premiul Goncourt", pentru „Păianjenul", operă ce-l impune definitiv atenției publice. Prozatorul avea atunci doar 27 de ani, primirea entuziastă a primelor sale cărți încurajându-l să se dedice unor cicluri de romane de largă respirație, între care și „Destine" — intitulate în original „Les Semailles et les moissons" — la rândul lor capodopere ale genului.

Cinci volume :

1. „Destine"
2. „Amélie"
3. „Sturzul"
4. „Elisabeth cea duioasă și aprigă"
5. „Întâlnirea"

o adevărată „saga" modernă, au în centrul lor destinul câtorva generații, în zile de pace și război, din preajma și din timpul celor două războaie mondiale, cu fermecătoare povești de dragoste, între viață și moarte, pe care succesul în rândurile cititorilor le-a transformat într-o adevărată legendă.

EDITURA VENUS

I.S.B.N. : 973-9024-42-4

LEI 1 125 lei